

HUGO STELLING

ISTED MØLLER

HUGO STELLING

BILLEDER

FRA

AARHUNDREDETS SLUTNING

ANDEN UDGAVE

KJØBENHAVN

DET REITZELSKE FORLAG (GEORGE C. GRØN)

1894

GRÆBES BOGTRYKKERI

En smuk Dag i Juli Maaned spadserede en ung Mand langsomt ned ad Østergades Asphalt og saae sig omkring med nysgjerrige Blikke. Han var samme Morgen indtruffen med Iltoget fra Korsør, og, efter et kortfattet Toilette paa Hotellet, var han gaaet ud for at hilse paa sin Fødeby. Det var en slank og kraftig Skikkelse med et smukt, noget markeret Ansigt, sort, kruset Haar og et Par store, brune Øine af samme Farve som Hjortens, dybe og drømmende, varme og gode, naar han, som nu, var i Ro. Hans Teint var stærkt solbrændt, og han saae sund og frisk ud; et lille Overskjæg forøgede det Distinguerede i hans trediveaarige Aasyn, over hvilket der hvilede et sørgmodigt, lidt træt Udtryk. Hans Paaklædning var elegant og hans Manérer ulastelige.

Pludseligt forandrede hans Mine sig, og han hilste glad smilende paa en ung Dame, som kom ham imøde.

«Goddag, Hr. Stelling!» sagde hun. «Jeg kommer netop fra d'Angleterre; jeg gav Portiéren en Konvolut med Pengene. Maa jeg endnu engang takke Dem mange Gange for Laan.»

«Intet at takke for, Frøken! Tillader De, jeg følger et Stykke med Dem; det er saa deiligt atter at høre Dansk fra Kvindelæber. Hvad Vei skal De, om jeg tør spørge?»

«Aa, jeg skal egentlig ingen Vegne. Jeg har allerede idag gjenoptaget mine Informationer og har en Musiktime Klokken halv sex paa Østerbro, men vilde gaa en Tour forinden.»

«Da jeg befinder mig i samme Situation som De, maa jeg nok følge med.»

«Med Fornøielse! Vi kunne jo gaa ud paa Langelinie. — Naa, saa De skal ogsaa give Time paa Østerbro?» spurgte hun med en munter Latter.

«Nei!» svarede Hugo, — det var den unge Mands Fornavn, — «Ligheden, jeg sigtede til, laa i, at jeg heller ikke veed, hvilken Vei jeg skal slaa ind paa, eller rettere vidste. Nu har De jo givet mig en Opgave: at naae Langelinie!»

«Blot De kan magte at løse den,» sagde hun, idet de begyndte at gaa.

«Hvad mener De med det?»

«Ja, undskyld, jeg veed ikke, om De er en Undtagelse, Hr. Stelling, men jeg har studeret vor Tids unge Mænd temmeligt nøie og fundet Typen ganske ensartet: De fødes gnavne og udmattede, føle en kort Opblussen i deres første Ungdom, medens de, hvad de kalde, tømme Livets Bæger, og lide i Resten af deres Tilværelse af Eftervirkningerne: Tømmermænd troer jeg det hedder i det tekniske Sprog, og i dette Afsnit af deres Liv ere de meget lidt oplagte til at løse Opgaver.»

«Nei, det er ikke mit Portrait,» svarede Hugo og betragtede sin Ledsagerinde med forskende Interesse; han havde en forunderlig Følelse af Tryghed ved at gaa ved hendes Side, det var, som havde han kjendt hende længe, og dog havde han igaar ved denne Tid ikke Anelse om hendes Existents. — Han var kjørt med Exprestoget fra Hamburg til Kiel og gjemte sig i Hjørnet af den overfyldte Kupé, dødtræt af at høre paa de høirøstede Tydskere; hun havde siddet nogle Pladser fra ham, og han havde strax lagt Mærke til hendes Skjønhed. Da han, efter at have spist paa Stationen i Kiel, vilde gaa ned til Damperen, havde han mødt hende, øiensynligt søgende efter Noget. Paa hans Spørgsmaal svarede hun, at hun havde tabt sin Portemonnaie, der indeholdt hendes Billet og hele hendes Pengebeholdning, og da de i Forening forgjæves havde fortsat Søgningen, tilbød han hende at laane hende

det nødvendige Beløb. Deres Samtale var bleven ført paa Tydsk, men da hun tilsidst havde sagt: «Ich bin Däne», og han atter, efter de lange, lange Tiders Forløb, hørte det elskede Modersmaal — og det fra saa smuk en Mund — var han bleven greben af en Jubel og en Andagt, der lokkede Taarer i hans Øine, og han følte endnu i dette Øieblik en Taknemmelighed ligeoverfor hende, som om hun igaar havde skjænket ham den kosteligste Gave. De havde staaet ved hinandens Side ved Indseilingen til Korsør, vare kjørte i Kupé sammen til Hovedstaden, og, uagtet deres Samtaler havde dreiet sig om ligegyldige Ting, var der dog opstaaet den fortrolige Tone imellem dem, som Reisebekjendtskaber saa let fremkalde.

De gik en lille Stund i Taushed. Der var noget saa freidigt og modigt, lyst og glad udbredt over hendes smukke, jomfruelige Skikkelse, hvis Former bleve fremhævede af en tætsluttende Figurtrøie, medens en fix lille Hat dækkede det guldgule Haar, hendes Gang var saa rhytmisk og let, hendes Stemme havde en saa fangende Velklang, hendes Kinder en saa frisk Rødme, der var et Skjelmeri i hendes Smil og en Dybde i hendes blaa Øine, der Alt talte til Hugos Hjerte, men samtidigt vakte mørke og bittre Stemninger i hans Sjæl. Hvor ganske anderledes kunde Livet *maaske* nu have ligget for ham, hvis han dengang ikke havde ladet sig kogle bort fra Veien, ud i Ellemosen, hvor han kun fangede Luft i sine Arme, og nu gik og storkede om uden Maal eller Med — maaske, maaske, thi netop ved Siden af en lys og klar Natur følte han det medfødte Tunge og Søgende i sin som en Forbandelse.

Endelig tog Damen — Anna Winther hed hun — Ordet og sagde:

«Jeg haaber ikke, De blev vred over min Spøg. De er optraadt saa ridderligt overfor mig, at jeg nødigst af Alt vilde krænke Dem.»

«Nei, jeg blev ikke vred,» svarede Hugo med melankolsk Tonefald. «Jeg gik blot og tænkte paa, at ogsaa jeg har studeret vor Tids unge Kvinder temmeligt nøie —

men lad os ikke tale mere herom — siig mig hellere, hvorfor De troede, at det vilde være vanskeligt for mig at løse den Opgave at naae Langelinie, naar jeg har fortalt Dem, at jeg i fem Aar har gjennemstreifet hele Jordkloden. Det viser da, at jeg kan sætte mig et stort Maal og gjennemføre min Plan.»

«Det viser snarere — hvis jeg maa tale frit, og det maa jeg, det Indtryk faaer jeg af Dem — at De intet Maal har havt, medmindre da — undskyld — at De har udrettet Noget.

«Ikke det Fjerneste — blot seet og iagttaget.»

«Ja, saa maa det være skrækkeligt — at anvende fem af sit Livs bedste Aar paa den Maade, naar der ligger saa meget og venter paa En. At seile ud paa Havet uden at vide, hvad Havn man søger!»

«Det gjorde jo ogsaa de gamle Phøniciere, de stolede paa Tilfældet og opdagede det halve Europa; det gjorde Portugiserne og de Andre og opdagede hele Verden. Jeg stolede ogsaa paa Tilfældet.»

«Opdagede De da nogen ny Verden?»

«Ikke Spor! Det var overalt den gode, gamle Verden, jeg traf — selv ovre i den ny Verden.»

«Og hvad forstaaer De saa ved den gode, gamle Verden?»

«Den maa Frøkenen vel ogsaa kjende, den, hvor Rigdom er den bedste Egenskab af alle, og Evnen til at skaffe sig den, nemlig hensynsløs Egoisme, den næstbedste. Den Lektie kunde jeg herhjemme fra, og jeg fandt den repeteret overalt, lige ned til Congonegrene, hvor den Kriger, der havde de fleste Elfenbenstænder, var den mest ansete — og, lad mig tilføie, af Kvinderne mest efterstræbte — indtil en Anden slog ham ihjel og tog hans Tænder, hvorefter Kvindegunsten og Anseelsen gik over til ham. Derfor flygtede jeg ogsaa bort fra disse Mennesker, der bleve mig mere og mere forhadte, ud i Naturen, den store, ubestikkelige, og dér tænkte jeg tidt paa, hvad det var for et fortvivlet Skridt af Vorherre, da han skabte Mennesket, og hengav mig til Grublerier over, hvilken uopprettelig Ulykke

det medførte, at Noahs Ark ikke gik tilgrunde i Syndfloden tilligemed alt Andet.»

De havde imidlertid naaet Langelinie og taget Plads paa en skyggefuld Bænk. Sundet laa blaat, som Himlen foroven, og aandede tyst i Julisolens Straaler, og for en mild Brise seilede Baade ud og ind, medens af og til en Damper ilede forbi. Hugo følte sig vemodigt stemt ved atter at befinde sig paa dette Sted, hvor han havde tilbragt saa mange af sin Ungdoms Drømmetimer.

«Se dér langt, langt ude,» sagde han pegende, «de store Tremastere, der seile gjennem Sundet uden at ændse Kjøbenhavn, og hvoraf den ene maaske skal til China, den anden til Rio de Janeiro; det var saadanne store Trækfugle, der først vakte min Reiselyst og toge mine Tanker med sig paa de lange Farter.»

«Mig gaaer det akkurat omvendt,» sagde Anna, «hos mig vække de en Fryd ved at være hjemme —»

«Og faae Lov til at deltage i Stræbet,» indskjød Hugo lidt haanligt. Hun saae forundret paa ham og svarede:

«Ja, hvad Andet? Lige fra Kongen og nedefter deltage vi jo Alle i Arbeidet — hvem er De, at De skulde være undtagen?«

«De vil vanskeligt kunne forstaa mig. — Se den Baad dér,» og han pegede paa en Jagt, der med udbredte Seil langsomt førtes dem forbi ud mod Yderrheden, «se Skipperen, der staaer til Rors og hans Dreng, der af kjærlige Forældre er sendt tilsøs, inden han kunde tale rent. Den Baad hører maaske hjemme i Ebeltoft, og saa gaaer hele Livet, det skjønne, det besungne Liv, frem og tilbage mellem Kjøbenhavn og Ebeltoft, og for en ussel Fortjeneste paa Fragten seiler han over Kattegat i istunge Vinternætter og døier Savn og Lidelser, der vilde faae Haaret til at reise sig paa vore Hoveder, blot vi hørte fortælle om dem. Baaden er hans eneste Rigdom, og dens Ræling er hans Horizont her i Livet — og De priser hans Stræb — jeg føler mig syg ved den blotte Tanke derom.»

«De taler saa smerteligt bittert,» sagde Anna. «Har De havt tunge Sorger?»

«Ikke stort flere end de, jeg selv har skabt mig,» svarede Hugo og slog i Gruset med sin Stok.

«Har De slet ingen Religion?»

«Jo bevares, jeg troer paa Naturlovene og Naturkræfterne — og saa paa Tærningbægeret, som indeholder den Naturlov, hvorefter min og andre Menneskers Skjæbne afgjøres.»

«Stakkels Menneske!» sagde Anna sagte.

Hugo følte sig irriteret over denne Replik og vilde til at frabede sig al Kondolence, men da han med rynkede Bryn saae op, mødte han et Par Øine, saa fulde af Deltagelse, øm Sympathi og Vemod, at han forstummede. Nu saae han det først, hvad der under hele hans Samværen med denne Dame havde sat ham i saa forunderlig en Stemning: det var hans Moders Øine, der her hvilede paa ham, saa ganske som de straalede af kjærlig Godhed, naar han som Dreng søgte Fred ved hendes Bryst. Han stirrede saa vist paa Anna, at hun forvirret slog sit Blik ned, men han sagde stille:

«Tilgiv, Deres Øine minde mig om den, jeg har elsket høiest i mit Liv — om min Moder. Lever Deres?»

«Ak nei, jeg staaer ganske ene i Verden. Mit Levnetsløb er snart fortalt; med Undtagelse af den Tour til Berlin, som jeg kom fra imorges, og som jeg har foretaget med offentlig Understøttelse for at uddanne mig i Musik, ere mine Reiser kun gaaede fra den ene Ende af Byen til den anden, og af den store Natur, De taler om, kjender jeg kun Sundet dér og Dyrehaven.» Saa fortalte hun, at hun var eneste Datter af en Dr. phil. Winther, der var død for flere Aar siden; ifølge hele sit Naturel havde han, trods fremragende Lærdom, ikke kunnet gjøre sig gjældende, han var en stille, tilbagetrukken Personlighed, for hvem hans Studier vare Alt, men tillige et eiegodt, kjærligt Menneske, som havde elsket sin Datter høit og erstattet hende Moderen, der tidligt var falden bort. Ved Siden af Skoleuddannelsen havde Faderen privat undervist hende i Meget, Damer ellers

ikke interessere sig for. Hun ernærede sig nu som Lærerinde i Musik og Sang.

«Det er det Hele,» sluttede hun, «saa ensformigt og lige ud ad Landeveien ere mine 24 Aar gaaede. Hvorfor jeg har fortalt Dem denne kjedelige Historie, begriber jeg ikke; det skulde da være for at sige Dem,» — og hun saae op mod den blaa Himmel, — «at jeg troer paa Gud, og derved bliver selv den kjedeligste Landevei her i Livet lys og skjøn.»

Da Hugo tankefuldt sad og ridsede Figurer i Sandet med sin Stok, tilføiede hun:

«De sagde, at De elskede Deres Moder; lærte hun Dem ikke at tro paa Gud?»

«Jo.»

«Men hvor har De da gjort af alt det, De lærte af hende?»

«Hvad er det?» spurgte Hugo og pegede paa en Figur, han havde tegnet i Sandet.

«Det er en Cirkel.»

«De har jo lært Mathematik af Deres Fader. Kan De finde dens Kvadratur?»

«Nei, det er, som bekjendt, umuligt.»

«Ja, det mener jeg ogsaa,» sagde Hugo og reiste sig. Anna opdagede samtidigt, at Klokken strax var halv sex, og rakte ham ilsomt Haanden til Afsked, idet hun saae alvorligt paa ham og udbrød:

«Enten De nu bliver vred paa mig eller ikke, og netop fordi De saa smukt og diskret hjalp mig i min Forlegenhed, maa jeg have det sagt. Jeg vidste det, inden Deres Tale bekræftede det, jeg kunde læse det ud af Deres Ansigt, ud af Deres Gang og Deres Væsen: Ørkesløshed er Deres Sygdom, De bestiller Ingenting og har formodentlig aldrig bestilt Noget, De har intet Formaal at kjæmpe hen til, der kan fylde Deres Liv, det er hele Deres Ulykke, og denne vil voxe sig større og større, indtil De tilsidst ikke kan magte den — tro mig, som mener Dem det saa godt. Husk, for et hæderligt og begavet Menneske er Tilværelsen fuld af Opgaver, der kunne løses, saa skal man

ikke sidde og stirre sig dum paa Cirklens Kvadratur. — Farvel!» — og hun ilede bort med Taarer i Øinene og Kinderne i Glød.

«Det var som Pokker!» udbrød Hugo uvilkaarligt og satte sig atter paa Bænken, medens han stirrede efter den smukke Pigeskikkelse, der nu forsvandt ved Veiens Dreining. Hans forste Følelse var Vrede: han havde jo faaet en Røffel som en doven Skoledreng; med hvad Ret optraadte denne unge, ubetydelige Kvinde paa en saadan Maade overfor ham, der havde grublet og lidt saa meget ved Livets store Gaader, som hun end ikke kjendte af Navn; det var naturligvis ikke andet end det sædvanlige Phænomén: Religieusitet og Arrogance vare Synonymer, og saadan en lille Dame, der troer at have Gud i Ryggen og Billet til Nummerplads i Himmerige, vandrer omkring, som om hun allerede var et særligt benaadet Væsen, omtrent som den, der i Storhedsvanvid bilder sig ind at være Keiser. — Han begyndte at gaa ind ad Byen til, og efterhaanden fortog Indtrykket af Mishag sig: Ubetydelig er hun ialtfald ikke, tænkte han, der er noget Præstindeagtigt, noget Indviet over hende, der tvinger En til at tage sin aandelige Hat af og beholde den i Haanden, saalænge man taler med hende, — hm! bestille Noget! ja, det blev han nok snart nødt til med de sørgelige Rester af Kapital, han nu disponerede over — og hun havde jo i Grunden Ret: de Sten, Menneskeforstanden ikke kan løfte, skal den lade ligge. Det var dumt, at han ikke havde sikkret sig hendes Adresse, men den maatte jo staa i Veiviseren; han vilde nødigt tabe denne Kvinde afsyne igjen. Han følte sig lysere stemt; Bevidstheden om, at Enhver, der gik ham forbi, var en Landsmand, som talte Dansk, Synet af «Hesten» paa Kongens Nytorv, dette forunderlige Dyr, hvis Mage man ikke finder, hvorlangt man saa reiser, Tanken om, at han snart skulde sidde ved en dansk Middag med det saalænge savnede nationale Rugbrød og atter studere danske Aviser, Alt satte ham i en hjemlig, fredelig Stemning, som han endnu i Formiddags forgjæves havde søgt i sit Indre. — Skulde det være den lille Frøkens Skyld?

Hugo vilde just gaa over mod d'Angleterre, da han saae en Herre komme sig imøde, i hvem han strax gjenkjendte Grosserer Dahl, en middelhøi, 45-aarig Person med ildrødt Haar, store Bakkenbarter, holdte i samme kraftige Tone, et farveløst, fregnet og grimt Ansigt, en lidt aabenstaaende Mund med hængende Mundvige, og et Par brynløse Øine med skummet Mælks blaalige Skjær og det samme Udtryk, man finder hos en død Torsk, der en passant sender En et Blik fra en Fiskevogn. Gangen var selvsikker og udfordrende, Minen ubevægelig og stiv; den høie Hat bag ad Nakken, og de elegante Klæders Snit røbede Bestræbelser for at ligne en Indvaaner fra den brittiske Ø. Han saae ikke Hugo — i det Hele syntes han i sin uendelige Overlegenhed slet Intet at se, uagtet han bar Guldnæsebriller og missede med Øinene, ganske saaledes som forloren Fornemhed pleier at gjøre det — hvorfor den Anden standsede ham og sagde:

«Goddag, Hr. Dahl, jeg vil dog hilse paa Dem, da De er den første Bekjendt, jeg har mødt siden min Hjemkomst idag.»

Den Tiltalte saae paa ham med en aandsfraværende og fortørnet Mine, hvori der kunde læses, at naar Chefen for et af Landets første Handelshuse i Kul bevægede sig hen ad Gaden, skulde der en ualmindelig Frækhed til at forstyrre ham i hans finantsielle Grublerier. Da han imidlertid strax gjenkjendte Hugo, sagde han, uden forøvrigt at lade sig rive ud af sin apathiske Ro — hans Stemme havde denne lidt snøvlende, drævende Klang, hvormed Grever og Baroner pleie at tale paa vore Privattheatre:

«Hvad, det er jo Hr. Stelling. Velkommen tilbage. Gaa lidt med ned ad Havnegade til, ellers kommer jeg for sent til Damperen, og det vilde være første Gang i mit Liv, at jeg kom for sent. Nøiagtighed og Akkuratesse er den første store Lov i Handelsverdenen, det har altid været mit Princip som Kjøbmand!»

Han talte saa høit, at Folk vendte sig om; man fik Indtrykket af, at han var saa glad over sine merkantilmoralske Betragtninger, at han ønskede, at Alle, der i

Øieblikket vare paa Kongens Nytorv, maatte nyde godt af dem. Han talte i det Hele altid høit — enhver Replik fra denne Mund fortjente efter hans Opfattelse den størst mulige Udbredelse. Hugo kunde ikke tilbageholde et Smil, idet han overveiede, om man mest skulde beundre den absolute Tanketomhed eller den grændseløse Vigtighed, der var udbredt over denne lille Smaastadsgrosserer.

I Samtalens Løb sagde Hr. Dahl:

«Naar De hverken har korresponderet med Hjemmet eller læst danske Aviser i disse fem Aar, kan jeg fortælle Dem en Nyhed: Kort efter Deres Afreise giftede jeg mig med Camilla Søborg — De var jo ogsaa en af hendes Beundrere?»

Hugo, der havde skiftet Farve, svarede med tvungen Ro:

«Enhver, der kom i Frøkenens Nærhed, maatte indrømme, at hun var en særdeles indtagende Dame.»

«Jeg var 40 dengang, hun 22, og det har bekræftet sig, hvad jeg sagde til hendes Forældre, at det er det rette Forhold for at kunne tilveiebringe Harmoni, vi ere meget (udtalt mæget) lykkelige! Hør, det kunde utvivlsomt more hende at se Dem igjen; mød mig imorgen her ved Damperen Kl. 4 og spis til Middag hos os, — jeg taler ikke om det, vi ville overraske hende!»

«Tak, jeg skal komme,» svarede Hugo og saae mørkt efter Grossereren, der nu ilede ombord.

Medens han atter vendte sine Skridt mod Hotellet, var Hugos Sjæl Bytte for en Bitterhed og Vrede, der næsten voldte ham physisk Smerte, og al den Følelse af Fred, hvorover han nylig havde glædet sig, var langt borte, blæst væk som af et Stormveir. «Men det var godt, at jeg svarede Ja,» gjentog han for sig selv Gang efter Gang, «jeg maa se deres Lykke, jeg maa overbevise mig om den.» — At det skulde blive denne rødhaarede Stivstikker, hun valgte og foretrak for ham, og at han havde tilbragt fem Aar i misanthropiske, daadløse Drømme for en stor Del for hendes Skyld, det var til at miste

Forstanden over! Hvad var han, da han blev introduceret i det Søborgske Hus, — en taabelig Idealist, der kun kjendte Livet fra sine Bøger, og hun en Kokette, der kjendte det altfor nøie fra sit Hjem, hvor Faderen gik omkring i en saa ophøiet Tilstand af administrativ Embedsmandsbetydning, at han slet ikke observerede, hvad der foregik omkring ham, medens den flanede Moder var omgiven af sine Tilbedere, Datteren af sine, kun med den Forskjel, at de Første vare begunstigede, de Sidste ikke — — undtagen En een Gang — blot ved et Kys, men nok til at forstyrre hele hans Liv. «Godt, at jeg sagde Ja!» gjentog han atter for sig selv, «hun skal dog se, at jeg ikke har gjort mig saa haabløs latterlig at dø af ulykkelig Kjærlighed, men har holdt mig munter, ret munter!» Han huskede godt — altfor godt — hvorledes hun var kommen den uskyldige Dreng imøde, — han var ganske vist 24 Aar gammel, men saa ren i sin Tanke som et Barn, hun kun 21 Aar, men med en Verdensdames Erfaringer og Iagttagelser; hendes gracieuse Skjønhed havde strax fanget hans Phantasi, hendes kvindelige Kunstgreb havde vakt hans slumrende Længsler til et stormende Liv og forvirret hans Tanker, og han havde saalænge stirret ind i hendes staalgraa Øine, snart saa lokkende spørgende, snart udfordrende kaldende, at han helt blev hendes. Dette ny og rige Følelsesliv havde med et Ryk revet ham ud af Pessimismens Fangarme, der havde holdt ham fast og suget hans Kræfter fra ham i hans første Ungdomsaar, han kjendte nu kun een, en skjøn, en deilig Gaade, som efter sin Kaprice lagde hele Verden i et Sollys for ham eller indhyllede den i Mørke. Med et bittert Smil erindrede han, hvorledes hun næsten havde pint Livet af ham med sine Luner, saaat han i henimod et Aar afvexlende forlod Villaen paa Bülowsvei i Fortvivlelse eller opfyldt af overstrømmende Lykkefølelse. Hun havde trukket ham til sig med hengivne Lader, og et Øieblik efter stødt ham fra sig med grusom Haand eller dræbt hans Haab med haanlig Ligegyldighed; hun havde med Blikke, der kaldte, der ventede, der bad, lagt ham Tilstaaelsen af hans Kjærlighed

paa Læberne, for, i det Øieblik Ordene fødtes, at kvæle dem med en fornem og forbauset Prindsesseholdning. Saa var det hin Sommeraften, hvor hun havde vist sig særlig kold og spottende ligeoverfor ham, at hun fulgte ham ned til Laagen gjennem den mørke Nøddeallé, og han pludseligt følte et Par Arme slyngede lidenskabeligt om sin Hals og et langt, langt Kys paa sin Mund; overrasket havde han i sin svimlende Lyksalighed end ikke besvaret dette Kjærtegn, og i et Nu var hun borte. — Med sammenbidte Tænder tænkte han tilbage paa sine følgende Besøg, hvor hun sørgede for ikke at være alene med ham, og Kulde, næsten Had imod ham, lyste ud af hele hendes Skikkelse, indtil hun, da han benyttede et Øieblik, medens Moderen blev kaldt ud, til bønligt at bede hende om en Forklaring, svarede ham: »Een Gang for Alle. Deres Selskab er mig ubehageligt, og De vil gjøre mig en Tjeneste ved ikke mere at vise Dem her,» — saa var han indigneret faret op med Bebreidelser, indtil hun afbrød ham med isnende Haan: »Vi have talt nok. Vil De hævne Dem, har De jo et Vaaben,» — siden da havde han ikke seet hende, og imorgen skulde han sammen med hende. — «Godt, at jeg svarede Ja. Hun skal ingen ny Triumpher have ligeoverfor mig; jeg skal vise hende, at enhver Erindring om hende er død i mit Bryst.»

Han skyndte sig med sit Maaltid uden at ane, hvad han spiste — blot komme afsted — gaa, gaa, som saa ofte før, naar det gjaldt at jage Tankerne paa Flugt; rent mekanisk styrede han sine Skridt ud ad Nørrebro, saaat han hurtigt naaede Assistents Kirkegaard, hvis hvide Mur mindede ham om, hvorofte han paa fjerne Steder havde længtes efter den Plet Jord, hvor hans elskede Moder var begravet. Han traadte ind ad Laagen og fandt snart det Sted, hvis polerede Granitsten fortalte, at her hvilede hun, og her hvilede hans Fader, Oberst Frederik Stelling. Han satte sig paa den lille Jernstol, der hørte til Gravstedet, støttede Hovedet i sin Haand og faldt i dybe Tanker. De førte ham tilbage til Barndoms- og Drengeaarene, hans lykkeligste Periode, hvor Virkeligheden og han levede langt

borte fra hinanden, hvor hans Drømme og Phantasier vare hans Liv, og Skolens Gjerning kun blev udført, fordi det blev sagt ham, at saaledes skulde det være. Kun een Ven havde han, der forstod ham, kun een Fortrolig, der havde Følelse for, hvad der bevægede sig i ham, og for hende faldt der nu Taarer fra hans Øine, medens hans Hjerte svulmede ved Tanken om Eventyrene, hun fortalte med sin blide, sørgmodige Stemme, naar han sad paa hendes Skjød i Mørkningstimerne, Aftenbønnen, de bade sammen, naar hun kom ind og knælede ved hans lille Seng, Blomsterne, hun elskede og pleiede, som vare de Dele af hende selv, og Spadseretourene om Sommeraftenerne, hvor hun sværmerisk fortabte sig i de rødmende Skyers fjerne Paradis — og saa hendes dybblaa Øine, der kunde straale med saa begeistret en Glands, at hans Hjerteslag standsede, eller se saa vemodigt paa ham, at Taarerne styrtede ud af hans egne. Af Digterne vare Ingemann og Paludan-Müller hendes Yndlingsforfattere og bleve ogsaa en Tid hans bedste Læsning. — Og saa Modsætningen: Faderen med sit brøsige, støiende Væsen, kommanderende med sin vældige Røst i Hjemmet som i Kasernen, og bringende Vittigheder og Historier hjem fra denne, der toge sig ud i deres fredelige Dagligstue som en Escadron Husarer, der bivouakere i en Kirke; tapper som en Løve, godhjertet og paa sin Maade kjærlig, men modsigelseslysten og despotisk, uden Spor af Forstaaelse af Moderens og Sønnens Følelsesliv, og irriteret ved deres Kulde overfor den Selskabelighed, hans hurtige Avancement under og efter Krigen 64 efterhaanden satte ham istand til at føre. Ved hendes Dødsleie havde Fader og Søn rakt hinanden Haanden og grædende lovet gjensidigt at give lidt efter, at mødes paa Halvveien, og hun var sovet stille hen med et lykkeligt Smil paa Læberne, men snart var Afstanden voxet imellem dem, nu, da det sidste Bindeled var borte. Saa kom Katastrophen, da Sønnen var bleven Student, og Faderen forlangte, at han skulde gaa Officérsveien; det var Stokmilitairen, der i Overbevisningen om, at al metaphysisk Tænkning er nogle civile Barnestreger, stødte sammen med de

fjerne Gaaders rastløse Grandsker, det var Jord og Himmel, der mødtes i Kamp, og Resultatet blev et Brud, et ulægeligt. Hugo havde aldrig bebreidet sig sit Standpunkt dengang mod ham, der nu hvilede dernede under hans Fødder, et modsat vilde i hans Øine have været et Forrædderi, en Feighed, og dog mindedes han med bitter Sorg, at det aldrig var kommet til et forsonende Ord imellem dem, thi da han blev kaldet til Dødssengen, laa Faderen bevidstløs af Hjerneapoplexi. Dennes sidste Aar vare blevne forbittrede ved en Polemik med toneangivende Kollegaer om Hensigtsmæssigheden af de militaire Forsvarsforanstaltninger, man traf, og den antog efterhaanden en saadan Karaktér, at Oppositionspressen tilsidst til hans store Ærgrelse indregistrerede ham som Meningsfælle.

Studentertiden stod for Hugo som en Lidelseshistorie, fuld af oprivende Kampe. Hans Udvikling var gaaet den samme Vei som saa mange Andres, der i det Hele tænke: allerede som tolvaars Dreng plagede han Livet af sig selv og sine Omgivelser paa Grund af Misforholdet mellem de to Begreber: Guds Alvidenhed og Menneskets fri Villie, indtil han langsomt gled ind i den Forestilling, at «Alt er forudbestemt af Gud og tjener os til det Bedste.» Ved senere at læse Verdenshistorie og ved at faae lidt Indblik i sociale og andre Forhold, blev den sidste Del af Sætningen utroværdig for ham, og efterhaanden rokkedes der ogsaa ved den første Del. Endnu kunde han hengive sig i brændende Takkebøn, naar hans unge Sjæl følte sig glad stemt over Noget, men efterhaanden som Lykkefornemmelsen blev sjeldnere og sjeldnere hos ham, gled Forestillingen om Gud umærkeligt bort fra ham, og han havnede i den Løsning paa Tilværelsesgaaden: Al Væren i alle dens Former lyder visse mystiske, uforanderlige Love, og ethvert menneskeligt Individs Bane er forud afstukken med samme uforanderlige Naturbestemthed som et Himmellegemes. For lette Naturer lader der sig leve høit paa denne Livsanskuelse, for Hugos hypokondre Sind maatte den føre til Fortvivlelse — og han var fortvivlet. Mekanisk læste han til Cameralexamen, fordi han fra Skolen nu en Gang var

vant til en positiv Opgave, og de Timer, i hvilke Undersøgelsen om Staten og Finantserne fangede hans Interesse, vare i denne Periode hans bedste. Derimod vare de politiske og literaire Bevægelser ham fremmede, og han fulgte dem kun med en tilfældig Tilskuers Ligegyldighed, thi «Parlamentarismens» Seir vilde ikke bringe hans Sjæl Fred, og den «fri Tankes» Fremtræden var for ham ikke noget nyt, ikke engang i den af dens Forkjæmpere valgte Form; han kjendte Udlandets moderne Literatur, havde forlængst emanciperet sig fra det Overleverede, forsaavidt det stred mod hans Principper, og han tumlede nu med Idéerne i sin Hjerne, saa den ofte var nær ved at svigte. Han var ikke af dem, der gjennem en Parole udefra kunne finde ny Synspunkter, han maatte kjæmpe sin Kamp alene, og ene var han, tilsidst uden Omgang med Nogensomhelst, anseet af Alle for en sygelig og ubehagelig Særling — endog hans eneste Omgangsven, Carl Teisen, trak sig tilbage fra ham.

Saa var det, Camilla traadte ind i hans Liv og bragte Lys og Haab, og derefter kom der en Nat, saa opfyldt af Vanvidsrædsel og Selvmordstanker, at han endnu gyste ved Erindringen, en Periode af dyb Selvforagt, fordi han manglede Mod til en Handling, som efter Avisernes Dagsnyt er en saa let tilgjængelig Udvei for alle disse mange Konfliktsexistentser, der ere komne paa Kant med Tilværelsen: en Fyrbøder havde i de Dage hængt sig, fordi han havde mistet sin Plads, og en Karl fra Landet druknede sig, fordi han var kjed over at skulle være Soldat, men han, Hugo Stelling, der sukkede under en Byrde, hvori al menneskelig Fortvivlelse var stuvet sammen, han manglede Mod til at kaste den fra sig; naar han havde tænkt Tanken tilende og stod ligeoverfor Begrebet «død og borte», det rene Intet, var det, som om en bundløs, gyselig Afgrund aabnede sig for hans Fødder og spottede al hans Reflexion. Var der Noget i Livet, der ventede paa ham?

Hans Fader, der kort før sin Bortgang havde arvet en Slægtning, efterlod Hugo en Sum af nogle og Tredive Tusind, og han kunde saaledes, efter endt Examen, følge

sin Lyst og, ligesom Manden i Eventyret, reise ud for at søge Lykken — men han fandt den ikke, hans altopgivende Melankoli fulgte ham trofast, og det Haab, han havde næret, om udenfor Fædrelandet at finde Lise for sin syge Sjæl, bristede. Overalt fik hans skarpe Blik Øie paa Vrangsiden: Bag de store Byers blændende Glands og Pragt saae han det forkomne Proletariat krybe sammen i Nød og Elendighed, bag de forskjellige Religionssamfund, han studerede ved deres Arnesteder, saae han Hykleriet og Løgnen stikke Hovedet frem, og i de politiske Forhold, med deres Kamre og Valg til disse Kamre, saae han Bestikkelighed, krybende Smiger og hensynsløs Ærgjerrighed æde om sig som dræbende Kræftskader.

Forat adsprede sit Tungsind tvang han sig en Tid til at deltage i den store, permanente, europæiske Glædesfest ved Kong Ødelands Hof, hvor Guldet drysser, og Vinen risler, og Kvindedyd og Kvindeære ere Kontrabande; dog han blev ækel derved. Ogsaa til ham havde Kvinder tilbudt sig, men han flygtede derfra — dem frygtede han mest, de sloge saa grusomme Vunder, vidste han.

De sidste Par Aar havde han tilbragt i Sydamerika, paa Hesteryg over de endeløse Pampas, i Baad langs de vældige Floder, der bane sig Vei gjennem Urskovens hemmelighedsfulde Dybder; han havde jaget, fisket og studeret Naturen, og under alt dette var hans hvileløse Sjæl begyndt at komme til Ro: de stadigt skiftende Omgivelser, Fordybelsen i de forskjellige Faunaer lige fra Æqvator og ned til Ildlandet, selve Farerne, der altid truede i disse Egne, og af og til nødvendiggjorde blodige Kampe for Livet — det forhadte! — men først og fremmest Ensomheden, som han søgte og fandt overalt, bevirkede, at han lidt efter lidt følte sig sundere i Sindet, kunde kritisere sine tidligere Standpunkter og begynde at nære famlende, usikkre Forhaabninger til Fremtiden. Sit Hang til Grublen over Livets dunkle Spørgsmaal var han vel ikke bleven kvit, men han paatvang ligefrem sin Aand den Anskuelse, som efter den sunde Fornuft nu syntes ham selvfølgelig: «Menneskeaanden kan kun trænge saa langt frem, som dens

Erkjendelsesevne, baseret paa Erfaring, kan naae; gaaer den et Skridt videre, plumper den i Hypothesens bundløse og troløse Mosehul. Endvidere: Jeg ser af Statistikken, at der i Samfundene herske visse Love, ifølge hvilke et vist Antal Individer aarligt f. Ex. skal begaa Selvmord, men hvem det bliver, omtaler Lovene ikke; om det bliver Dig eller mig afhænger i akkurat samme Grad af Tilfældets Vilkaarlighed, som hvem der ved Decimeringen af et Regiment Soldater blive udtagne ved Lodtrækningen.» Samtidigt opstod der hos ham et Savn, en Længsel, hans Tanker gik oftere og oftere den lange Vei over Atlanterhavet, tilsidst indskibede han sig — og nu sad han her i den stille, lyse Sommeraften, medens en barbarisk Graverkarl begyndte at sønderrive Luften med Tonerne fra en Klokke, der hang i Nærheden, for at antyde, at han skulde forlade dette Sted, hvis han ikke vilde lukkes inde.

«Ja, ja, nu gaaer jeg,» mumlede han, idet han reiste sig og kastede et sidste Blik paa Graven.

«Godt var det, jeg lovede at komme.» Hugo vaagnede med denne Tanke; han følte den samme tunge, mørke Misstemning hvile over sig, som strax havde grebet ham, da han mærkede Hjertesaaret, han forlængst haabede lægt, saa smertefuldt revet op. En Banken paa hans Dør bragte ham bort fra hans Betragtninger; forundret over saa tidligt at modtage Besøg — Klokken var kun 8 — raabte han: «Kom ind!»

Det var en høist mærkelig Fremtoning, som viste sig i Døren; en ung, lapset paaklædt Fyr paa et Par og Tyve Aar, men med Træk om Øine og Mund, der gjorde Ansigtet, hvis Teint var grøngul som Absinth, ti Aar ældre. Han saae mat og forvaaget ud, han saae svækket og medtaget ud, han saae dum og storsnudet ud, han saae ud, som om han frøs trods de tyve Graders Varme, og hans tynde Ben syntes kun med Vanskelighed at bære den sørgelige Overkrop. Det tynde, lyse Haar var skilt midt

i Panden og redt ned i det ganske indholdsløse Ansigt med dets matfarvede Glaskugler af Øine. Under en Slags Kavai med Skulderslag af lyst Stof bar han sort Frakke med brede Silkeopslag og en Buket Violer i Knaphullet, nedringet Vest, broderet Skjorte med uhyre Flipper og kouleurt Slips, blaastribede Benklæder, som trods det tørre Veir vare opsmøgede til midt paa de tynde Skinneben, og som Basis for det Hele et Par sylespidse Lakstøvler, der vare kvart saa lange som hele Personen. Under Armen havde han en tommetyk Stok med en mægtig Metalknap, i den ene Mundvig hang en Cigaret, og han stank af Parfume. Ved Synet af ham foer den Tanke uvilkaarligt gjennem Hugos Hoved: De ulykkelige Forældre!»

Med en Hilsen, hvis flabede Skjødesløshed ganske stod paa Høide med hans Ydre, rakte han Hugo et Brev, idet han sagde:

«Mit Navn er Sophus Bensen. Jeg er Svoger til Carl Teisen.»

«Hvad?» udbrød Hugo forbauset, «er Carl gift?»

«Kun forlovet — med min Søster,» fortsatte den Anden. «Han bad mig bringe Dem dette Brev iaftes, men paa Grund af Modvind kunde jeg først indtræffe nu.»

«Behag at tage Plads,» sagde Hugo brydende Brevet, der kun indeholdt Forslag om at træffes Kl. 2 i Hotellets Café.

Imidlertid havde den unge Mand kastet sig paa Sophaen med Fødderne halvt oppe, og da Hugo atter vendte sine Øine mod denne Prydelse for det nittende Aarhundredes Slutning, var han just ifærd med en ugenért Gaben, der syntes at ville dele hans Hoved i to Stykker.

«Maa jeg byde Dem en Cigar?» sagde Hugo høfligt.

«Hellere et Glas Sherry, hvis De har det. Da De er min Svogers Ven, Hr. Stelling, behøver jeg jo ikke at tage Hensyn — vel? Jeg er saa Satans sløi i dette Øieblik, skal jeg sige Dem, og trænger til en Opstrammer.»

Skjøndt Hugo ikke følte sig synderligt henrykt over sin Gjæst, mente han sig dog forpligtet som Vært; han

ringede, og snart stod en Flaske Sherry foran Patienten paa Sophaen. Medens Hugo spurgte ham ud om Vennen, som han ikke havde seet eller hørt noget til i saa mange Aar og nu havde underrettet om sin Hjemkomst, skjænkede Sophus sig med rystende Haand det ene Glas efter det andet og tømte dem hurtigt; til at begynde med var han gnaven og ordknap, men efterhaanden blev han livligere.

«De er Morgenmand!» bemærkede Hugo, der undrede sig i høi Grad over den Andens Adfærd.

«De maa snarere kalde mig Natmand,» svarede Sophus med et vist Praleri, «jeg kan gjerne betro Dem, at jeg ikke har været hjemme siden igaar Middags. Det er et nederdrægtigt Liv, man fører, derfor bliver man saa nervøs — men hvad skal man sige? Vil man være Digter, maa man gjøre Studier. Naar De læser «Ungdommen» idag, læg saa Mærke til en lille Skizze med Overskriften: «Nok se, men —», den er af mig. Den behandler forresten et ganske fint tænkt Æmne: En ung Mand beleirer saalænge en Uskyldighed, at hun tilsidst efter en voldsom indre Kamp — det har de smaa Putter jo gjerne — kommer til ham for at give sig hen, men han viser hende ædelmodigt hjem igjen til hendes Forældre, idet han forklarer hende, at for ham er Maalet nu naaet; han er forlængst led og kjed af det physiske Forhold, det er kun den psykologisk-physiologiske Undersøgelse af de kvindelige Sandsers Vaagnen og Væxt, der vækker hans Interesse. — Jeg troer nok, at den er godt gjort, og saa er der den Fordel ved den, at Helten optræder dydigt; det kan Mødrene lide i Hjemmene, hvor vort Blad holdes, af Hensyn til de unge Piger.»

Her drak den unge Moralist atter et Glas Vin og fortsatte snaksomt: «De skulde holde «Ungdommen», det er ubetinget vort bedste Blad; Redaktionen har knyttet alle de Unge til sig, der rage op over den aandelige Pøbel. Retningen er absolut frisindet, men desværre kan man jo ikke røre sig under vore bornerede Presselove. Hér (og han førte Haanden op til Panden) ligge mange Idéer gjemte, som ikke kunne komme frem, fordi de strax vilde medføre

en Retsforfølgelse fra Magtpartiets Side. — Det er forresten mig, som under Mærket «Les jambes» skriver Anmeldelserne fra vore Varietéer til Bladet; læg Mærke til dem, de ere tidt morsomme og altid stilfulde. Det falder mig ind, at jeg netop har den i Lommen, som jeg skrev iaftes; De skal dog høre den.»

Han tog en Lap Papir frem og læste:

«Igaar præsenteredes for et henrykt Publikum et Stykke Kjødelighed med sindsforvirrende diskret formede Smalben og et Hofteparti, der kunde gjøre En til Poet. Seinestadens «verve» hang endnu i hendes Skjørter, og Parisercancanens Genius sad paa hendes Taaspids. Stemme var der ikke Spor af, men hvilken Lidelsesfælle i fin de siècle Perioden spørger vel om det hos en chanteuse. Stella hedder den Skjønne; hun løfter ikke Kjolen høiere, end at vor elskværdige Læserindes Bedstemoder vil give det sit Bifald, og dog saa høit, at en begavet Ynglings Skjønhedssans bliver tilfredsstillet, og hans Phantasi sat i Bevægelse. Man vil forstaa, at vi gik hjem i en urolig og nedslaaet Sindsstemning og ikke kunde sove inat.»

«Ikke sandt, ganske kvikt skrevet?» spurgte han, idet han med et selvtilfreds Smil puttede Papiret i Lommen, «og De maa ikke tro, at det er let, hveranden Dag at levere slige Referater, men Kjøbenhavnerne forlange det, Varietéerne er det Eneste, de interessere sig for.»

Hugo havde under alt dette ikke sagt et Ord; han var opfyldt af en ublandet Følelse af Modbydelighed ligeoverfor sin Gjæst og nærede et levende Haab om, at han nu vilde gaa. Det blev der imidlertid ikke noget af, idet den unge Bensen nemlig pludseligt udbrød:

«De skulde vel ikke tilfældigvis kunne laane mig 800 Kroner paa en fjorten Dages Tid?»

«Nei, jeg kan ikke,» svarede Hugo kort.

«Jeg skal s'gu skaffe Pengene idag!» sagde den Anden og betragtede med et grublende Udtryk sine Støvlenæser. «Jeg lovede hende dem bestemt! — Jeg kan forresten godt fortælle Dem Historien, De faaer den naturligvis dog af min Svoger.»

Han tømte et nyt Glas. Vinen var stegen ham til Hovedet, hvor den mødtes med Reminiscentserne fra Nattens Virksomhed; han følte sig fortrolig stemt og havde Lyst til at glimre ligeoverfor denne Gentleman, der lige kom fra Udlandet. Hugo syslede et Øieblik med Tanken om at kaste ham ned ad Trapperne, men opgav den; han besluttede at finde sig i sig Skjæbne og sad og saae paa den Talende, som om det var et mærkeligt Dyr, der laa i hans Sopha.

«Seer De, jeg har en lille Pige her i Byen, Therese hedder hun, som jeg underholder. Hun elsker mig til Vanvid, det søde lille Asen, men hun er mig forbandet dyr — jeg kunde holde Heste og Kjøretøi for de Penge, — og derfor er jeg altid i Forlegenhed, — hun var saa Pokkers godt vant, da jeg fik hende. Hun tilhørte en af mine gode Venner, der selv opfandt hende; han var Søn af en af vore store Industridrivende og pillede hende ud mellem Faderens Hjord af Fabrikspiger. Vi vare dengang lige blevne Studenter, det er nu fire Aar siden — ak ja — og hun var netop fyldt tyve Aar. Min Ven — Georg hed han forresten — havde lettere Adgang til Mønt end jeg, han trak uden nogensomhelst Kontrol ved Kassen og kunde forresten hos sin Moder faae saa meget, det skulde være — naa, saa leiede han en fire Værelsers Leilighed, udstyrede den som en Hertugindes, og De skulde have seet, paa hvor kort Tid Therese lærte at gaa i Silke og vade gjennem Brysseler Tæpper, som om hun aldrig havde bestilt Andet hele sit Liv igjennem. Han lod hende faae nogen Undervisning, og med hendes hurtige Hoved, — hun er storartet begavet, og flittig var hun — var der snart ikke den fjerneste Rest af Fabrikstøsen tilbage. Ak ja — de holdt meget af hinanden, (her kom et Stænk af Sværmeri ind i Sophus's Stemme), det var lykkelige Aftener, naar de engang imellem bade mig til Thé, skjøndt jeg maatte gaa, og han blev — nu bliver jeg, men saa har jeg til Gjengjæld faaet Næringssorger, og de ere ikke rare, slet ikke! 'Naa — saa en Morgen for et Par Aar siden fandt de ham i Kanalen ved Holmens Bro; han soldede

dygtigt og maa rimeligvis i «plein» Tilstand være gaaet over Stendæmningen ud i Vandet; det vakte stor Staahei, men død var han, og død blev han. Therese tog sig Historien frygteligt nær, — hvad skulde jeg gjøre? Fra den første Dag Georg havde præsenteret mig for hende, havde jeg været forliebt i hende, og jeg prøvede derfor paa at trøste hende; i lang Tid vilde hun Intet høre, hun græd bare fra Morgen til Aften, men tilsidst gav hun efter, og nu elsker hun mig som sagt til Raseri. — Naar hun bare ikke var saa morderlig ødsel; tænk engang, hun viste mig imorges Regninger paa kniplingsbesat Underlinned til Priser, som jeg er vis paa, min Søster ikke har Anelse om existerer!»

Her faldt den unge Bensen atter hen i en sørgmodig Betragtning af sine Støvlenæser, indtil han pludselig reiste sig og sagde:

«Naa, jeg maa nok afsted. Vi spise tidligt Frokost, og de Gamle sætte Pris paa, at jeg møder ved Bordet; i den Slags Ting kan man jo gjerne føie dem. Farvel, Hr. Stelling, ja vi sees jo nok igjen!»

Han forlod Hugo, der var ligesaa rørt over det nysanførte Bevis paa sønlig Kjærlighed som glad over Udsigten til at skulle træffe denne interessante, unge Mand igjen.

Da Klokken nærmede sig to, forsøgte Hugo at ryste de trykkende Tanker af sig, der hele Formiddagen havde hvilet over ham; han havde prøvet paa at læse, var gaaet sig en Tour, men Alt forgjæves, Forestillingen om Mødet med Camilla gjorde ham mørk i Hu og tillige pinligt febrilsk, og Morgenvisitten havde efterladt et Indtryk af Væmmelse hos ham, som han ikke kunde blive Herre over.

Ikke desto mindre følte han en forventningsfuld Glæde, da han tog Plads i d'Angleterres Café for at vente paa Carl Teisens Komme. Han tænkte med Varme paa deres Samliv i Skoletiden og de første Studenteraar; grundforskjellige

havde de altid været, Forstand ligeoverfor Følelse, den ene lutter Praktiskhed, den anden lutter Theori, men Carls lyse Hoved havde dog kunnet følge Hugos Stemninger, og denne havde i sin Ubehjælpsomhed mange Gange draget Nytte af den Andens Aarvaagenhed ligeoverfor Livet og dets Krav; han var en nobel Karaktér og havde, trods al sin Ironi, et ædelt Hjerte. Hovedgrunden til, at de vare blevne Venner, maatte naturligvis søges i, at de i mange Aar havde slidt Skolebænk sammen, og dér knyttes Baand, som ofte ere langt fastere end Blodets.

Da Carl traadte ind ad Døren, sprang Hugo op fra sin Plads, og de mødtes i et hjerteligt Haandtryk med straalende Smil og lysende Øine; paa sydlandsk Vis gjorde Hugo endog Tegn til en Omfavnelse, men Carl traadte forskrækket et Skridt tilbage, idet han advarende pegede omkring sig, — Hugo havde rent glemt, hvor han var; han saae ved dė forskjellige Smaaborde en Snes Mennesker, der Alle havde standset deres Beskjæftigelse ved Spisning eller Læsning, og sade og stirrede paa ham med disse sympathetiske og velvillige Blikke, som Kjøbenhavnerne altid have til Disposition, naar man f. Ex. træder ind i en Sporvogn eller paa en Café, og hvori man læser kjærlige Spørgsmaal, saasom: Hvem Fanden er det? eller: Hvad Djævelen vil han her?

«Hvor Du dog har forandret Dig, Hugo!» sagde Carl, efterat de havde taget Plads. «Jeg vilde ikke have kjendt Dig, hvis jeg havde mødt Dig paa Gaden; den Teint klæder Dig forbandet godt, og Din Knebelsbart er uimodstaaelig, — Du maa have gjort styrtende Lykke hos Damerne paa din Reise!»

«Du kjender mit Standpunkt i den Retning,» svarede Hugo smilende.

«Du vil da ikke bilde mig ind — i al den Tid —»

«Jeg forsikkrer Dig, i den Henseende har jeg ialtfald ikke forandret mig.»

«Kydske Joseph! Du kunde lade Dig se for Penge, — ere da alle Potiphædre i hele Verden blevne Enkemænd?»

«Lad nu det være godt. Ogsaa Du har forandret Dig stærkt. Det Studentikose er ganske borte, og Du er saa soigneret, at Du næsten gjør mig bange.»

Carl Teisen havde en ikke høi, tætsluttet Skikkelse; han var pyntelig paaklædt indtil Koketteri og førte sin hvide Haand op til sit blonde Overskjæg paa en saadan Maade, at man var fristet til at udbryde: «Unægtelig, en meget smuk Haand!» ligesom han til enhver Tid vidste at anbringe sine Fødder saaledes, at man følte sig opfordret til at sige: «De har Ret, meget smaa Fødder,» — den omtalte Moustache forøvrigt anbragt i et kjønt Ansigt med lidt slappe Træk, der vare omgivne af et ganske tætklippet, noget udtyndet Haar. Han svarede:

«Dine Øine bedrage Dig ikke, hvis Du opdager, at jeg er klædt med et Raffinement, der dog er luttret ved en udsøgt Smag. Tobakspibens og Slaabrokkens Tid er forbi, Studenterdagenes slette Punsch drukken, og jeg er paa Veien op for at indtage min Plads som Samfundsspids.»

«Det er sandt, maa jeg gratulere Dig; Du er jo bleven forlovet.»

«Aa Tak! — Fortæl mig nu hellere om din Reise. Du har antageligt dog oplevet noget mere end jeg, fra den Dag jeg for fem Aar siden fulgte Dig paa Jernbanen, og det uagtet Opholdet her i Byen er saa overvældende indholdsrigt.»

Hugo fortalte nu om sine Oplevelser, Teisen indskjød leilighedsvis Bemærkninger om, hvad der var passeret herhjemme, og Tiden ilede hurtigt for de to Venner.

«Hvad jeg ikke begriber,» afbrød Carl ham, «er, hvor Du har faaet den chic fra, Du, som, da Du reiste, var saa keitet og forlegen. Har Du lært den af Marekattene ovre i Urskovene?»

«Naar man lever længe ensom i den store Natur, lærer man at foragte Menneskene, og saa forsvinder Undseeligheden. Jeg er glad og taknemmelig, fordi Du strax kom,» tilføiede Hugo, idet han greb den Andens Haand og trykkede den varmt, «jeg havde kun Dig og min Tante paa Næsborg at skrive til om min Ankomst, I vare de to

Eneste, som jeg antog brød sig om det Faktum, at Hugo Stelling var kommen hjem til sit Fædreland.»

«Apropos om Kammerherreinden, — jeg var paa Bal med din Kousine i Vinter hos Grev Falk, — Du veed til Falkenholm —»

Han smagte i den Grad paa disse Ord, at Hugo saae speidende paa ham og udbrød:

«Du er da vel for Himlens Skyld ikke bleven en Snob, medens jeg har været borte?»

«Hvis Snob er Noget, en Samfundsspids kan bruge, er jeg Snob,» svarede Teisen og strøg sin Knebelsbart, idet han smilede svagt. «Hun er en blændende, komplet Skjønhed og gjorde stor Lykke i vore Kredse — det var hendes første Saison — men hun er meget original og uhyre sikker: hun satte mig strax til Vægs i Konversationen, og da jeg forlod hende, havde jeg en Fornemmelse af at være saa flad som en Pandekage.»

«Sahra maa nu være atten Aar; hun var tretten, da jeg var derude for at tage Afsked.»

«Vi talte om Dig, og hun fortalte, at Du jevnligt fra Udlandet har skrevet til Moderen, som forresten nok er bleven meget svagelig. Mig har Du ikke uleiliget med noget Brev.»

«Jeg sagde Dig det jo, da jeg efter lang Tids Adskillelse traf Dig Aftenen før min Afreise, det var mig nødvendigt at rive mig løs fra Alt — jeg var syg — men Tante Harriet har altid været saa god imod mig, og Næsborg var i Ferierne min Barndoms og Ungdoms Paradis. — Dog, fortæl mig nu Noget om Dig selv, — da Du før talte om Ballet, maatte jeg med Christen Madsen i «Gjenboerne» spørge: «Hvad, kommer Du til Grever?»

«Hvis Du vil love mig ikke at daane, vil jeg betro Dig en Ting: Jeg er bleven Kammerjunker!»

«Herregud!» udbrød Hugo med et Udtryk af dyb Medfølelse. «Har de gjort Dig til Kammerjunker — hvorledes er det dog gaaet til?»

«Da jeg, samtidigt med at Du tog Examen, var bleven

juridisk Kandidat med bedste Karakter, satte jeg mig ned og overveiede; Resultatet blev, at for at gjøre Karrière maatte jeg i Forbindelse med to Ting: Indflydelse og Penge, og jeg traadte som Volontair ind i Justitsministeriet, fuldt rustet til Kampen. Jeg paatog mig et Par frivillige Hverv ved Velgjørenhedsfester, hvor de høieste og høie Herskaber fik Leilighed til at iagttage mig, og blev, ved Hjælp af mine Konnektioner, udnævnt til Kammerjunker. Det var just ikke for at komme til Hove eller i la haute volée, at jeg søgte denne Titel, men den gjør sig svært i vor høiere Bourgeoisie, og det er dér, Kapitalen er, og det var den, jeg skulde have fat paa. Du rynker paa Næsen, og mine Ord skurre vist fælt i dine ideale Øren, men jeg vil være ganske aaben ligeoverfor Dig; jeg har ingen Fortrolig havt, siden jeg omgikkes Dig, og det er ligefrem velgjørende, engang igjen at kunne kaste Masken og snakke rigtigt fra Leveren. Seer Du, vi leve jo i en Tid, hvor den, der ikke bruger sine Albuer, ingen Vegne kommer; man maa ind i Mylren og slaa sig igjennem. Imidlertid — kort at fortælle — jeg flakkede omkring i vore Rigmænds Saloner om Aftenerne, medens jeg tilbragte Formiddagen med Regjeringsanliggender i Ministeriet, og efter at have seet mig godt for, traf jeg mit Valg, Clara Bensen hedder hun; hendes Fader er den bekjendte Kaffegrosserer H. N. Bensen, der anslaaes til en 7—800,000 Kr., og der er kun to Børn, Clara og saa en Søn.»

«Var det den tiltrækkende unge Mand, som bragte dit Brev?»

«Ja, er han ikke sød, hvad? Jeg vil sige Dig, at jeg ikke troer ham i Besiddelse af een eneste god Egenskab; der er absolut ikke noget ved ham. Naa, det nedsætter ham nu i og for sig ikke i mine Øine, tvertimod, jeg skulde næsten tro, at den, der møder saaledes udrustet, har de bedste Chancer for et hurtigt Avancement i Livet, men, vel at mærke, der maa følge Hoved med. Nu er Ulykken imidlertid, at Sophus tillige er en grændseløs Idiot, saa hvis han ikke er saa heldig at krepere i en nær Fremtid, hvad han ganske vist arbeider flittigt paa, vil det

nok paa en eller anden Maade gaa ham galt. Det er i det Hele en rar Dreng, kan Du tro! Han er ikke 23 Aar og holder allerede Fruentimmer — Fanden maa vide, hvor han faaer Penge fra — og han kommer fuld hjem hver Nat, hvis han overhovedet kommer hjem. Hm, Forældrene ere gale med den Knægt; fordi han omgaaes nogle unge Fyre, som kalde sig moderne Forfattere, men som i Virkeligheden ikke ere naaede længere i deres franske Forbilleders Fodspor, end at de drikke Absinth som Vand og kun kunne trække Veiret igjennem en Cigaret, og fordi han faaer Lov til at skrive noget Tøieri i det skrækkelige Organ «Ungdommen», anse de Gamle ham for et Geni — vor Herre bevares! Den Eneste af hele Banden, som har vakt min Interesse, er en lille Besynderlighed, der hedder Alfred Thomsen; ham maa Du se at komme sammen med, han minder mig i høi Grad om Dig, som Du var inden din Reise, og hvis Du endnu har nogle Rester af Sygdommen tilbage, hvad jeg har Dig lumsk mistænkt for, kan han tjene Dig som advarende Exempel. Forresten har han udgivet nogle Noveller og en Digtsamling, som røber en Del Talent. — Hør, det falder mig ind, mød mig imorgen Aften ved Tivolis Bazar; det er min Svogers Fødselsdag, og da Svigerpapa og -mama iaften reise til Carlsbad, er jeg nødt til at gjøre Noget for ham. Saa beder jeg Thomsen med, og med det Samme kan Du gjøre Claras Bekjendtskab.»

«Tak, jeg skal møde. Forresten kan jeg ikke glemme, at Du, den store Skeptiker ligeoverfor Kvinden, er bleven forlovet. Jeg husker nok, at Du langt fra var nogen Joseph, derom bærer dit stærkt plukkede Hoved ogsaa Vidnesbyrd, men —»

«Hys, mit Haar er kun tyndt, fordi det er saa kort; som et Barn af min Tid lader jeg mig klippe paa Maskine, vi leve jo i Industriens Periode.»

«Jeg vilde have sagt, at det maa være en vidunderlig Kvinde, der har kunnet vinde dit Hjerte.»

«Lad os nu ikke skabe os for hinanden: Clara seer ganske godt ud og er ret godt begavet, jeg holder virkeligt

meget af hende, skjøndt hun i en enkelt Retning er noget aparte — voilà tout!»

Hugo rystede alvorligt paa Hovedet og sagde:

«Naar man ikke kjendte Dig bedre —»

«Du glemmer rent, at jeg har anvendt de fem Aar til at udarbeide mig en Livsanskuelse.»

«Har Du Religion? — Ja, undskyld Spørgsmaalet,» tilføiede Hugo, da Carl saae forbauset paa ham, «men det har altid været det, dèr først har interesseret mig hos et Menneske.»

«Religion — er Du gal! At sige, man er religieus her i Landet eller ialtfald her i Byen, er det Samme som at stemple sig selv i Folks Øine som et Fæ, en Idiot, — det har blandt Andet vort udmærkede Blad «Fremskridtet» doceret saalænge, at de lærenemme Kjøbenhavnere nu veed det paa deres Fingre. — Livet er jo een Gang en Realitet, og derfor maa det tages praktisk, at ville omdigte det i Poesi er en ligesaa ørkesløs Gjerning, som naar vi i vor Barndom satte os til at finde Figurer i Skydannelserne. Nei, min Kjære, den Religion, jeg har, gaaer ud paa at skaffe mig formaaende Venner her paa Jorden, ikke i Himlen: jeg smigrer Mændene og gjør Kour til Konerne, naar der blot er den fjerneste Mulighed for, at de engang i Tiden paa en eller anden Maade ville kunne være mig til Nytte, og jeg gaaer gjerne ti Mil for at blive præsenteret for en Mand, der har Spor af offentlig Indflydelse. At jeg under disse Omstændigheder er enrageret Høiremand for Tiden, følger af sig selv, men dog ikke mere fremskudt, end at jeg til enhver Tid kan tone et andet Flag; den Bebreidelse mod en Mand, at han bærer Kappen paa begge Skuldre, har altid forekommet mig dum: det synes mig at være den eneste fornuftige Maade at bære en Kappe paa. — Ja, Hugo, dér har Du Carl Teisen, som han er i Aand og Sandhed! Lad os nu høre, hvorledes Du har benyttet Tiden til din Selvudvikling.»

«Jeg har ialtfald ikke forandret mig mere, end at det har gjort mig meget ondt at høre Dig tale, som Du gjorde, selv om jeg gaaer ud fra, at Du i høi Grad overdrev. Jeg

var i slet Humeur i Forveien, og min Tankegang er ikke bleven lysere ved at høre den Livsphilosophi, Du har tilegnet Dig. Jeg faaer Hjemve efter min Urskov, naar jeg hører dine Raisonnementer.»

«Men saa fortæl dog Noget om Dig selv,» sagde Carl utaalmodig.

«Jeg havde engang en stor Sorg; den kastede jeg overbord, da jeg forlod Danmark, og nu, da jeg kom tilbage, klattrede den over Rælingen og satte sig ved min Side.»

«Jeg har aldrig forsøgt at trænge ind i din Hemmelighed, men i Skolen lærte jeg at stave og lægge sammen: jeg vil lade mig radbrække, om jeg forstaaer, hvad ulykkelig Kjærlighed vil sige. Det er den fordømte Askese, som har gjort Dig saa overspændt, og saa det, jeg saa tidt sagde Dig: Du er en digterisk anlagt Natur; havde Du givet dine Sjælekvaler Luft i nogle Bind lyriske Digte og skrevet et Par Snese taaredrivende Elegier, vilde Du være bleven skaanet for mange bittre Timer.»

Hugo, der ikke syntes at have hørt Afbrydelsen, fortsatte med mørk Stemme, idet han stirrede stift hen for sig:

«Forresten er jeg gaaet godt fremad; jeg har opgivet min sygelige Søgen efter Midler til at bøde paa Elendigheden her i Verden og vil bestræbe mig for at opnaa en saadan Ligegyldighed og Sløvhed, at jeg kan se Dig og alt det Andet gaa ad Helvede til, uden at skjænke det en Tanke!»

«Jamen, kjære Ven,» udbrød Teisen med et glædestraalende Smil, «det er jo brillant, saa har Du jo ganske forandret Dig!»

«Kun sigter jeg ikke saa høit som Du, — jeg kjedes ved Tanken om din Samfundsstige: Student, Candidat, Assistent, Fuldmægtig, Kontorchef, Departementschef og — færdig, død, Kadaver, rigtignok et Kadaver med Titler, et dekoreret Kadaver, men dog et ligesaa sikkert Bytte for Jordens Kryb som en gammel, død Kat. Nei, jeg vil finde mig et Hul herhjemme, hvori jeg kan afvente Knokkel-

mandens Komme; den Fyr svigter heldigvis ikke, og da det jo ikke ansees for passende at dø af Sult i det omtalte Hul, maa jeg til at søge mig en Stilling.»

«Men Du har jo Penge — Du arvede jo en stor Formue.»

«For det Første var den ikke saa stor, og for det Andet har jeg brugt den til Indkjøb af den efter din Mening saa overordentlig glædelige Forandring i Livsanskuelse. Der er kun en 4000 tilbage, og din mathematiske Viden vil sige Dig, at 4 pCt. Rente heraf er 160 Kr., hvilket Beløb ikke engang slaaer til til de Cigarer, jeg ryger om Aaret.»

«Føi for den Lede — er Du fattig!» udbrød Teisen med et forskrækket Udtryk. «Det er den værste af alle Laster. Og jeg, som endnu imorges henviste en Arbeidsmand, der bad mig om Hjælp, til Dig som den hjemkomne Nabob, da mit Budget altid viser Underbalance!»

Efter en Pause fortsatte han:

«Hvordan er Du egentlig i Familie med Arvingen til Næsborg?»

«Aa, det er langt ude, min Moders Broder var gift med en Søster til Tante Harriet. Hvorfor spørger Du om det?»

«Fordi Du maa tænke paa at gjøre som jeg: gifte Dig med en Formue.»

«Inden jeg reiste,» svarede Hugo i en underlig drømmende, melankolsk Tone, «var der Noget, som hed Æresfølelse; er den gaaet af Brug, medens jeg var borte? Det eneste Positive, der er levnet mig, er Følelsen af mit eget, rigtignok meget relative Menneskeværd; den maa Du ikke ogsaa tage fra mig, saa har jeg slet Intet tilbage.»

«Aa, Du med dine Phraser! Du skal naturligvis i Sommer ned paa Næsborg, hvor der vil blive opført det yndigste Proverbe. Personliste: Sahra Anker, 18 Aar, smuk, pikant, styrtende rig og med de fineste Forbindelser; Hugo Stelling, 30 Aar, skjøn som en østerlandsk Adonis, aandrig som Apollo og fattig som en Kirkerotte. Venit, vidit, vicit, — og han bliver det lykkeligste Men-

neske under Solen! Luften fra Urskoven hænger endnu i Klæderne paa Dig, og naar man er vant til at jage Krokodiller, er det en Overgang at skulle sætte Snarer for en lille dansk Pige, men vent blot, det vil ikke vare længe, inden Du er akklimatiseret.»

«Du er bleven ganske fordærvet, medens jeg var borte,» sagde Hugo med Bitterhed.

Der var i det Hele kommen en irriteret Tone ind i deres Samtale, og Carl udbrød nu vred:

«Jeg vil gjøre Dig opmærksom paa, at Du ikke er fri for at krænke mig, Stelling! — Gud veed, hvad Du bilder Dig ind med dine barnlige Forestillinger om, at vi herhjemme skulde have et «Hul til at dø i» beredt for Dig. Ja, paa Ladegaarden kan Du komme, men ellers er der ingen Huller til Dig, medmindre Du ligesom jeg tager Dig en Omgang paa Samfundets Prokrustesseng. Ogsaa her slaaer Darwins Theori til: paa Ens Gang gjennem Verden er der en staaende Kamp mellem de forskjellige Egenskaber og Udviklingsmuligheder i Ens Indre, og ved Kvalitetsvalg seire de, som have Udsigt til at trives bedst under de tilfældige moralske og sociale Naturforhold, som Ens Omgivelser, in casu Kjøbenhavn og Danmark, i Øieblikket frembyde. Fødes man, aandelig talt, i en Sumpegn, maa man anskaffe sig Storkeben, og skal man finde sin Føde under Jorden, maa man lægge sig efter Grævlingepoter. Seneca sagde allerede for 1800 Aar siden: «Vivere militare est», paa Dansk: Livet er en Kamp, og man skal slaaes dygtigt, inden man naaer det af Dig omtalte Hul. Hvor vil Du gaa hen med dine Phraser om, hvad der er Dig helligt, Bevarelsen af din Personlighed, Følelsen af eget Værd, og hvad veed jeg; hvis Du slutter Dig til et Parti, — og det er saa godt som nødvendigt, hvis man vil frem her i Landet, — vil Du af Lederne erfare, hvad der skal være Dig helligt, og hvadenten Du er Høire, Venstre eller Socialist, vil Du ved Leilighed faae Lov at gaa i Procession og vræle Dig hæs derfor, men forresten blæse de Dig et Stykke. Du kan være ganske vis paa, at Samfundet staaer saa uendeligt ligeglad overfor det Spørgsmaal, om Du be-

varer din Personlighed eller ikke, og det ganske simpelt af den Grund, at passer den ind paa sin Plads, bliver Du accepteret og i modsat Fald sparket væk. Dixi! Og lad os saa forresten ikke blive Uvenner den første Dag vi træffes,» tilføiede han godmodigt og rakte Haanden frem, som Hugo taus modtog, thi han følte sig baade frastødt og bedrøvet ved den Forandring, der var foregaaet med Vennen.

Da Klokken var nær fire, reiste Hugo sig, og Carl fulgte ham ned til Damperen. Ved at høre, hvem Besøget gjaldt, udbrød denne:

«Seer Du, Dahl er netop En af dem, jeg talte om før, for hvis Skyld jeg gjerne gaaer ti Mil. Han er ung endnu og ender paa Samfundets Høider; han er meget langt fra at være noget Lys, men det gjør ikke noget, thi han bærer Selvforgudelsens og Frækhedens Talisman hos sig; han er Indehaver af den store Kunst at kunne bilde Folk ind, at han er uundværlig, og han har et udmærket Greb paa at exploitere det Faktum, at den naturligste Stilling for allerstørste Parten af Menneskeslægten er at ligge paa Maven. Det Phænomén viste sig allerede i Skolen: husker Du, naar der skulde dannes en Komité i vor Klasse i et eller andet Øiemed, enten en Fest eller en Indsamling eller Hvadsomhelst, saa vare Sørensen og Graae altid selvskrevne, skjøndt de vare to dybtsunkne Undermaalere; hvor ufatteligt det end er: det faldt ikke En af os ind at spørge, hvorfor det altid netop skulde være dem; det fulgte af sig selv, og Grunden var, at det Humbugsagtige allerede da var saa udviklet hos dem, at det tvang os Andre til Underdanighed. Ganske saaledes i Livet; denne Dahl har været paa Tale til Rigsdagsvalg og som Borgerrepræsentant; der er ikke et Aktieselskab, af hvis Bestyrelse han ikke er Medlem; han er Repræsentant i Bankraadet hist og Revisor i Sparekassen her; vil nogle Fruentimmer lave en Velgjørenhedsbazar eller nogle Mænd samle ind til et offentligt Mindesmærke, skal der indbydes til Bidrag til en ny Kirke eller et Fæstningsværk, Alle styrte de først og fremmest til H. C. Dahl & Co., han

maa forrest blandt Navnene, ellers duer det ikke. — Naa, Farvel min Ven, og tænk nu lidt over den sociale Philosophi, jeg har doceret for Dig idag.» —

Da Hugo kom ombord, kunde han ikke opdage den saa stærkt efterspurgte Mand, men i sidste Øieblik, da Afgangssignalet var givet, og «Landgangen» kastet af, kom en Droche i skarpt Trav om Hjørnet af Herluf Trollesgade, og i den sad Dahl med Gulduhret i Haanden og med en Mine, der for Enhver ombord, der var kjendt med det engelske Sprog, saa tydeligt som noget sagde: «Time is money». Tyve Hænder bleve rakte ud fra Venner og Bekjendte, og paa Alles Ansigt saae man et ærbødigt beundrende Smil, hvori man læste: «Hvis den danske Handelsstand bestod af mange Kapaciteter som denne, vilde vor Guldalder vende tilbage.»

Grossereren, der betraadte Dækket med samme Mine, som Chefen paa en Orlogsmand sin Skandse, gik hen til Hugo, idet han uddelte mere eller mindre naadige Hilsener til Høire og Venstre.

«De er nok saa god at klare Dem selv ud til Taarbæk, Hr. Stelling,» sagde han. «For at spare Tid paa Kontoret pleier jeg nemlig at give en Slags Audients ombord, og, De veed, Forretninger fremfor Alt!»

Hugo bukkede samtykkende, inderlig taknemmelig mod Skjæbnen for denne lille Begunstigelse; Hr. Dahl gav ved en Haandbevægelse Adgang til sin Person, og forskjellige Passagerer, der havde holdt skarpt Udkig efter dette Øieblik, kappedes om at faae ham i Tale.

Det var en Sommereftermiddag med en blaa Himmel, saa fast bygget fra Horizont til Horizont, som var det et Laag, der var sat over En; ikke en Sky var at se, ikke en Vind rørte sig — kun den Luftning, Skibets Fart frembragte, bar lidt Kjøling ombord — og høit oppe sad Solen og brændte. Hugo stod en Stund og iagttog den kjendte Kyst; saa stirrede han ned i det klare, grønne Vand, hvor man dybt under den speilblanke Overflade saae Tangbuskene hvile i høitidelig Ensomhed, men han kunde ikke fange nogen Stemning, hvorhen han saa vendte Øinene;

tom og forladt følte han sig, det var ham, som hørte han ikke hjemme i denne Verden, og det uagtet han seilede hen over det elskede Sund, som han saa tidt havde tryllet frem i sin Erindring langt borte herfra — nu stod han her, træt og trist tilmode. Solen stirrede med ubarmhjertig Energi ned paa det overfyldte Dæk, og den muntre Sladder mellem de mange, ham saa ligegyldige Mennesker, der glade vendte Byen og Forretningerne Ryggen og længtes mod Middagsbordet og Cigaren i Hængekøien bagefter, gjorde ham ilde tilpas — han fornam sin Tankegangs Ensomhed midt i al denne sorgløse Ladenstaatil som en Lidelse. Han søgte ind under Skibets Overdæk og satte sig paa en Bænk ved Maskinen; her var dog Skygge og ingen Passagérer. Han, der i Dage og Uger ad Gangen saa at sige ikke havde vexlet noget Ord med andre menneskelige Væsener, følte sig nervøst udmattet af selv at tale og høre Andre tale, og hertil kom alle de Indtryk og Stemninger, der havde bestormet hans Indre siden Ankomsten igaar. Med Bitterhed mindedes han Samtalen med Teisen, den Natur, han i sin Tid havde sluttet sig til, fordi han mellem alle de andre Gjennemsnitsmennesker i ham troede at have fundet en Undtagelse, og hvilke Anskuelser var han saa havnet i! Han ækledes ved Tanken. Saa tænkte han paa hende, han snart skulde se, og som var lykkelig i Dahls Arme — nu fortrød han bittert, at han havde modtaget Indbydelsen. Hans Blik faldt ned i Maskinrummet, hvor de vældige Cylindre vuggede frem og tilbage, og Stempelstængerne regelmæssigt bevægede sig op og ned, op og ned, og allerdybest saae han de sorte Fyrbødere som mystiske Aander smække Dørene til Ildstederne op og i og kaste Kul ind i Flammerne, der hvæsende modtoge og fortærede dem, som et vildt Dyr i Buret sin Føde. «Naar Ilden slukkes dernede,» tænkte han, «standser Skibets Hjerteslag, og det ligger stille — dødt. Ogsaa inde i mig er der ukjendte Kræfter, der holde Mekaniken i Gang, og jeg maa løbe som Skibet — hvorlænge — hvorlænge?» Bedøvet af Trætheden, Varmen og Maskinens ensformige Stønnen faldt han i Søvn.

I.

FRU H. C. DAHL & CO.

Hugo følte sig, trods den umagelige Bænk, styrket og lettet af Søvnen, da han vaagnede, kort førend Skibet lagde til ved Taarbæks Anløbsbro; han gjorde et forfriskende Toilette nede i Kahytten og skyndte sig op paa Dækket, hvor Grosserer Dahl ventede ham.

Paa Strandveien ud for Skrænttrappen holdt et Ponykjøretøi med et Forspand af to smaa Nordbagger. I Vognen, med Tømmen i venstre Haand, sad en Dame i et elegant, lysegraat Toilette, medens en Groom stod ved Hestenes Hoveder. Idet Dahl og Hugo betraadte Strandveien, gjenkjendte den Sidste strax Camilla i den ventende Dame. En voldsom Hjertebanken greb ham, og han snappede efter Veiret, idet det raabte høit inde i ham: «Dér sidder hun, din Ungdoms onde Engel!» men han fik strax Magten over sig selv og gjorde med et Blik den Iagttagelse, at hun var temmelig uforandret trods de 27 Aar, lidt fyldigere i Figur og Ansigtsoval, mere selvsikker i sin Holdning, og med noget vist stivt og dødt i Udtrykket, som hun sad der og adspredt slog med Pidsken ned i Støvet paa Veien, fra hvilken der hver Gang reiste sig en lille Sky, men ellers saa ganske den Camilla, han havde kjendt og elsket saa høit.

Da Dahl paa Afstand sagde: «Du kommer selv, Camilla, det var smukt af Dig,» dreiede hun ligegyldigt Hovedet med et vanemæssigt Smil, der viste en Række deilige

Tænder, men da hun fik Øie paa Hugo forsvandt Smilet, og hun skiftede Farve. Ansigtet fik et Udtryk af Energi, som om hun greb til Vaaben og rustede sig til Forsvar.

«Jeg har bragt en Gjæst med — kjender Du denne Herre?»

«Hr. Stelling, saa vidt jeg erindrer,» svarede hun med en næppe synlig Hovedbøining, som Svar paa Hugos ærbødige Hilsen.

«Jeg antog, at det vilde fornøie Dig at forny Bekjendtskabet med en af de gamle Gjæster fra dine Forældres Hus.»

«Naturligvis — en stor Fornøielse,» sagde hun afmaalt og med en hovmodig Mine, der endog vakte hendes Mands Opmærksomhed, saa han begyndte at faae en stærk Forestilling om, at Fornøielsen ikke var saa overmaade stor.

«Jeg er Fruen taknemmelig, fordi De erindrer mig,» sagde Hugo utvungen. «Jeg kom først hertil igaar, og Fruen er en af de første Damer, jeg har den Ære at tale med i mit Fædreland.»

«Saa maa Du være meget elskværdig, Camilla,» indskjød Grossereren, der satte stor Pris paa at vise sin Kones Skjønhed frem og ærgrede sig over, at hendes Væsen i dette Øieblik var saa frastødende og uklædeligt. «Du bliver jo paa en Maade Repræsentant for den danske Kvinde og maa hævde Nationens Ære.»

«Jeg skal gjøre mit Bedste,» svarede hun stadig kold og uden et Smil. «Lykkes det ikke, er det en afskylig Hovedpines Skyld.»

«Aa, har Du nu din Hovedpine igjen,» udbrød Manden gnaven, thi denne Sygdomsform hos Gemalinden spillede en uforholdsmæssig stor Rolle i deres Ægteskab, og Dahl vidste af Erfaring, at naar dette Kaart blev meldt, kunde han lige saa gjerne sige Pas. «Lad os saa komme afsted, jeg er sulten.»

«Det er bedst, Du kjører Hestene, Dahl,» sagde hun og flyttede sig hen tilvenstre.

«Herregud, Camilla, saa skal vor Gjæst sidde baglænds paa det smalle Sæde.»

«Du maa, jeg kan ikke taale det.»

«Bryd Dem dog bare ikke om mig, Hr. Grosserer,» sagde Hugo smilende, «jeg har paa mine Reiser benyttet værre Befordringer end denne, forsikkrer jeg Dem.»

Herrerne toge Plads i Vognen, Groomen sprang op i det lille Tjenersæde, og de kjørte afsted. Grossereren, der vilde bøde paa Fruens Taktløshed, førte hele Konversationen, medens de to Andre hver tænkte paa sit. Hugo var roligere, end han havde troet muligt, og han følte sig ganske den Opgave voxen, han havde stillet sig: at vise hende, at det var, som havde han aldrig kjendt hende, men hendes Adfærd forvirrede ham i høi Grad. Han havde siden igaar hundrede Gange spurgt sig, hvorledes hun vilde optræde. Vilde hun med en Verdensdames Lethed ganske negligere hin Episode, eller vilde hun atter kaste Garn for hans Fod, eller vilde hun lægge Anger for Dagen? I ethvert af disse Tilfælde vidste han, hvad han havde at gjøre, men den Holdning, hun nu indtog, kunde han slet ikke forstaa — var det ikke ham, som havde lidt en himmelraabende Uret, og hende, der var Forbrydersken, og dog sad hun dér og stirrede mørkt, ligesom fortørnet, ud for sig, som om Forholdet var omvendt.

De vare saa tæt ved hinanden i Vognen, at det vilde være anstødeligt at iagttage hende, og dog forvildede hans Øine sig hvert Øieblik fra Grossererens kjedsommelige Ansigt over til hendes. Smuk var hun med den hvide Flors Hat over det kastaniebrune Haar, der i en mægtig Knude var samlet i Nakken, den fint bøiede lille Næse med de sensibelt bevægelige Næseboer, den vidunderligt formede, runde Hage, Munden med de svulmende Læber, den blodvarme Rødme i de fyldige Kinder og den skjære, hvide Teint, over hvilken Sol og Søluft havde lagt sin sunde, friske Tone, og saa disse graa Øine, han kjendte saa godt, der kunde sige saa meget, og som nu vare saa tause. Omridsene af hendes Figur listede sig ind i hans Bevidsthed, medens han tvang sig til med Iver at undersøge Villaerne langs Veien; de Former, den stramt siddende Kjole røbede, forekom ham skjønnere end dem, han huskede hos den

unge Pige; der var noget hedensk gudindeagtigt i den Maade, hvorpaa hun hvilede tilbagelænet med Parasolen i sin lille Haand med den fine, graa Handske, medens Brystets runde Linier i Sommerheden bevægede sig op og ned. Uden at han mærkede det, gled han ind under en fremmed Indflydelse, og han greb sig pludseligt i at føle en brændende Længsel efter at mane det kjendte Blik frem i hendes Øine, det kjendte Smil frem paa hendes Læber. Hurtigt fangede han sine vildsomme Tanker ind, og medens han tvang sig til at lytte til et harmfuldt Angreb, Grossereren netop i dette Øieblik i Anledning af Støvet rettede mod de Autoriteter, hvem Vandingen af Strandveien paaligger, talte han med sammenbidte Tænder til sig selv og sagde: «Falder Du atter denne Kvinde tilfode, vil jeg foragte Dig dybere, end jeg troede, man kunde foragte et Menneske.»

Vognen rullede gjennem den rummelige Indkjørsel, uden om Græsplainen med den store Broncefigur, hen foran Portalen, og Camilla traadte ud uden at modtage Hugos tilbudte Haandsrækning. Medens hun gik ind i den lyse, prægtige Villa, førte Dahl sin Gjæst hen i et Hjørne af Gaarden, hvor en treaars Dreng var ivrigt beskjæftiget med at grave i Gruset, medens et Pigebarn paa halvandet Aar fra sin Vogn fulgte hans Virksomhed med Øinene; en kjøn Barnepige i en pyntelig Hedebodragt stod, blussende af Varme, og saae til, idet hun viftede sig med et Skræppeblad. Børnene, der vare i hvide Piquets Dragter, havde arvet Faderens Ydre: det røde Haar, de uskjønne Træk og den blegmatte, fregnede Teint.

«Hans Christian, kom herhen og hils paa den fremmede Herre,» sagde Grossereren, men Hans Christian saae blot flygtigt op og vrissede: «Jeg har ikke Tid.»

«De seer,» fortsatte Dahl, idet han med Stolthed pegede paa sin Førstefødte, «at Sønnen har arvet sin Faders Energi. Han er bestemt til, naar jeg engang bliver gammel eller er død, at tiltræde Firmaet H. C. Dahl & Co., saaledes som jeg i sin Tid tiltraadte det efter min Fader. Det gaaer hos os som i Fyrstehusene: Kongen er død, Kongen leve. Hun her,» og han kneb sin Datter i Kinden,

i hvilken Anledning hun saae meget misfornøiet ud, «hedder Gyda.» Han bøiede sig ned over hende for at kysse hende, men hun vendte Hovedet bort og gav sig til at brøle ganske almægtigt: Det var aabenbart, at Hr. Dahls stive Forretningsansigt ikke gjorde samme Lykke hos hende som paa Børsen.

«To nydelige Børn,» sagde Hugo for at sige Noget, og dermed gik de ind. En Tjener anviste ham et Toilette-værelse, medens Dahl gik op ad Trappen til det ægteskabelige Sovekammer, hvor hans Hustru var ifærd med at ordne sit Haar.

«Du synes ikke om Besøget, mærker jeg,» sagde han.

«Jeg har aldrig sværmet for Hr. Stelling.»

«Da syntes jeg dog, at han en Tid var din Favorit.»

«Saa syntes Du feil,» svarede hun, idet hun kastede et haanligt Blik til Grossereren, der var beskjæftiget med Friseringen af sine Whiskers, hvilke Prydelser han betragtede i Speilet med øiensynlig Tilfredshed. Han saae ikke hendes Øiekast, ellers vilde han uden Vanskelighed kunne have læst deri: Hvor tør Du — Du — bede Mennesker herhjem, som Du troer, jeg har Godhed for? Dahl, der følte sig i lige saa sikker og uantastelig Besiddelse af sin Kone, som af selve sine røde Bakkenbarter — Børsens Stolthed — sagde nu med en Panderynkning:

«Jeg maa imidlertid paa det Bestemteste udbede mig, at Du behandler ham ialtfald med Høflighed. Han er velhavende og har rimeligvis en Fremtid for sig, ikke at tale om, at han er en Neveu af Kammerherreinde Anker til Næsborggods, saa det er mig om at gjøre, ikke at skabe mig en Fjende i ham. Desuden kan jeg ikke staa mig ved, at Fruen her paa «Landlyst» gjør en uheldig og frastødende Figur, da Du ellers saa fordømt godt veed, hvorledes Du skal gjøre en god!»

«Du kan jo lade ham se dine Malerier, dine Antiksager og alt det Andet, saa kan jeg vel nok idag slippe for at blive forevist som et af Numrene i dit Kunstkabinet.»

«Du veed, at Selvbeherskelse er en af de Egenskaber, jeg roser mig af, og det skal ikke lykkes Dig at irritere

mig. Men husk som sagt mine Ord.» Og dermed gik han, idet han i Hovedet gjorde en fornærmet Kalkule over, hvad denne Dame aarligt stod ham i som Udstillingsgjenstand.

Hun dvælede et Øieblik og stirrede paa sit Billede i Speilet, som kunde det være en Fremmeds; hendes Blik var spørgende, som søgte hun Noget. Saa smilede hun aandsfraværende, satte en Blomst, en purpurrød Rose, i Haaret og gik ned.

Hugo, der af Tjeneren var vist ind i den mod Søen vendende Havestue, havde imidlertid begyndt paa det Kursus, enhver ny Gjæst paa «Landlyst» maatte gjennemgaa under Hr. Dahls Veiledning. Dette Individs Forestilling om hans centrale Position og Betydning i Verdensaltet afspeilede sig i hans Opfattelse paa alle Omraader, ogsaa ligeoverfor Natur og Kunst. Uagtet han — handels- og børsmæssigt seet — dybt foragtede disse to Begreber, var han dog deres naadige Beskytter, da han havde bragt i Erfaring, at andre Landes Handelsmatadorer interesserede sig for dem. I og for sig var Søen for ham kun en sindrig udtænkt Forbindelse mellem de handlende Nationer, men alligevel sagde han i dette Øieblik med en utrolig affekteret Røst, idet han demonstrerede med den høire Haand:

«Jeg vil bede Dem betragte Udsigten. Her nedenfor Skrænten breder Øresund sig, den smalle Grændse, over hvilken to Nationer række hinanden Haanden, dér tilvenstre seer De Hveen hæve sig af Bølgerne, og i Baggrunden fortoner Sverrig sig; langt mod Nord skimter man Kronborg og «Kärnan». Dette Syn koster mig 4000 Kr. om Aaret for de Par Maaneder, vi have Sommer, men jeg fortryder det ikke, det er Pengene værd.»

Han talte, som om det Hele var opfundet og indrettet for hans Skyld, saa at det vilde forsvinde som et Fata morgana, naar han holdt op at interessere sig derfor.

Fruen viste sig, Tjeneren meldte, at der var serveret, og man gik ind i Spisestuen. Da den dybtrødmende Burgunder funklede i de slebne Glas, hævede Dahl sit og hilste Hugo med et «Velkommen paa Landlyst», men forøvrigt herskede der i Begyndelsen Taushed, da de Alle

vare gaaede til Bords med den Appetit, som ikke er snaksom. Det varede dog ikke længe, før Passiaren saa smaat begyndte, og snart var Hugo den Enetalende med Skildringer og Anekdoter fra sine Reiser, kun af og til opmuntret ved et Spørgsmaal fra Grossereren, der befandt sig overmaade vel ved paa een Gang at faae sin Mave fyldt med Mad og sin Phantasi med Billeder allevegnefra. Fruen sagde ikke et Ord. Hugo var i en underlig feberagtig Sindsstemning, der yderligere stimuleredes af Vinen; det var ham umuligt at unddrage sig Paavirkningen af den ligeoverfor ham siddende Kvinde — ikke saaledes at forstaa, at han paany troede sig indtaget i hende — ingenlunde — tvertimod — men han følte en uimodstaaelig Trang gjære i sig, som pinte ham, fordi den forekom ham uværdig, og som dog drev ham ustandselig fremad: han maatte voxe sig stor i hendes Øine og stille denne dumme Pralhans i Skygge, der i hele sin Kjedsommelighed lignede en Coursliste eller et Tabelværk over Ind- og Udførsel. Han havde ganske vist besluttet at vise absolut Ligegyldighed, men den Hævn maatte han have: hun skulde lære at kjende, hvad hun havde tabt, i Modsætning til hvad hun havde vundet. Hele hans Nervesystem var i Svingning, Idéer og Indfald mylrede frem i Hovedet paa ham, han havde ikke hele sit Liv i en Time talt saa meget og saa godt, som i den, Middagsmaaltidet varede. Hr. Dahl lo flere Gange høit — noget ganske usædvanligt hos denne Dyrker af engelsk Stivhed — men Hugo brød sig kun lidt om *hans* Bifald; der var en Mund, hvor han begjærligt speidede efter et Smil, der var et Par Øine, han søgte med en Iver, der ikke stod i nogen tænkelig Forbindelse med «absolut Ligegyldighed», og det var ikke udelukkende den hede Vin, der farvede hans Kind, naar hun af og til saae over paa ham med Blikke, som dvælede et Øieblik i hans, forundrede og grundende.

I en Pause ved Desserten sagde hun med blid Klang i sin dybe Stemme:

«De har oplevet meget, kan man høre, og synes at have en god Hukommelse.»

Begge Herrerne studsede ved pludseligt at høre hende tage Ordet, og Hugo svarede hurtigt:

«Ja, for hvad der er værd at huske, men jeg har ogsaa Evnen til at glemme, skjøndt den Kunst er nok saa svær som den anden.»

«Maa jeg klinke med Dem, Hr. Stelling,» sagde Camilla, idet hun løftede sit Madeiraglas, «det er rigtigt, hvad De dér sagde — saa dreier det sig blot om at vide, hvad der bør huskes, hvad glemmes.»

Hugo stødte sit Glas mod hendes og søgte hendes Øine for at finde Forklaringen til Texten paa Bunden af dem, men de vare sænkede.

«Aa, Frue,» svarede han, «det er ikke saa vanskeligt at vide; man husker det Gode og Smukke, og glemmer det Onde og Stygge, troer De ikke, det er det Korrekte.»

«Jo, det er det vist,» sagde hun stille.

Grossereren saae under denne Samtale meget forbauset ud og undrede sig over Kvindernes Lunefuldhed.

Lidt efter reiste Husets Frue sig og gik, medens Herrerne bleve siddende ved en Flaske Vin: «En Vane, jeg har faaet i England,» sagde Dahl vigtig. De toge Plads i to magelige Stole henne ved det aabne Vindue, gjennem hvilket Havens Blomsterduft trængte ind i Stuen, — Hugo, som et Bytte for forbauset Anger, naar han tænkte paa, hvor ganske anderledes Replikkerne med Camilla vare faldne, end de skulde og burde — men han vilde være paa sin Post — fra nu af.

Man tændte Cigarerne, og Grossereren tog Ordet; Bordets Glæder havde sat ham i en animeret, fortrolig Stemning, ligesom de over hans Ansigt havde gydt en svag Rosakouleur, der ikke stod godt til det ildrøde Haar og Skjæg.

«Naturligvis,» begyndte han, «maa det være morsomt at foretage en saadan Reise. Jeg kunde jo ogsaa gjøre det — jeg har Raad til det, men jeg kan ikke være borte fra min Forretning, hvor alle Traade hvile i denne Haand, som De seer her. Desuden er jeg ærgjerrig;

slaaer De op i Skattebogen, vil De finde mig ansat til en Indtægt af 55000, men jeg vil høiere op. Og forresten,» tilføiede han og strakte Benene mageligt fra sig, «man har det jo godt herhjemme; naar man sidder med en Cigar til 500 pro mille og et Glas Portvin, der staaer En i 9 Kr. Flasken, har man ingen Grund til at klage. Spørgsmaalet er blot, om man fra denne fredelige Tilværelse skal lade sig rive ind i det offentlige Livs Malstrøm. Der er Tale om ved Rigsdagsvalget næste Aar at stille mig op som Kandidat i en kjøbenhavnsk Valgkreds, og jeg har modtaget meget smigrende Forespørgsler i saa Henseende fra forskjellige Sider, men allerede Hensynet til min Forretning gjør mig det vanskeligt at gaa ind derpaa. Jeg sætter selvfølgeligt megen Pris paa, at man saaledes lægger for Dagen, at man anerkjender mine Evner og min Betydning, og jeg forbeholder mig min Stilling til Sagen; den afhænger væsentlig af, hvorledes Oppositionen stiller sig til den Tid — kommer Regjeringen og forlanger det som et nødvendigt Offer, skal det blive bragt — H. C. Dahl & Co. svigter ikke sit Land. A propos, De er da vel Høiremand?»

«Jeg har aldrig interesseret mig for Politik og har derfor ikke indtaget noget Standpunkt, saa meget mere som jeg synes, der kan siges en Del baade pro og contra.»

«For Himlens Skyld, ingen Halvhed! Tag Deres Hr. Fader til advarende Exempel; han var en god Høiremand, men vilde ikke bøie sig under Partidisciplinen og endte derfor med at blive annekteret af Venstre. Forøvrigt tilhører De selvfølgeligt os, den Devise, der er indskreven paa vor Fane, det gamle Dannebrog: «Med Gud for Konge og Fædreland!» vil De ogsaa følge.»

«Er Grossereren religieus?»

«Ja, naturligvis, hvad skulde jeg ellers være?»

«Nei — paa en vis Maade,» svarede Hugo og saae med en Følelse af Misundelse over paa sin religieuse Vært.

«Af de tre Ord paa vort Program,» fortsatte Hr. Dahl, «har «Fædrelandet» været mig det kostbareste. Jeg har allerede givet 5000 Kr. til Befæstningen, og Enden er

ikke endda, men jeg er stolt over at have kunnet bringe min Skjerv, bære min lille Sten til den Mur, der skal beskytte vort elskede Danmark. — Ja, De kan tro, der gaaer mange Penge med, naar man skal hævde sin Stilling som Ghef for et gammelt Handelshus. Som nu den Heinrich Hansen dér, (han pegede paa et Maleri, der hang over Buffeten), hvad antager De den koster mig? 3000 Kr.! — og hvad er saa det Hele: en Sal med Flisegulv, men Dagen efter Auktionen, hvor jeg kjøbte Stykket, stod mit Navn i alle Aviser, H. C. Dahl & Co., 3000 Kr., Kunstelsker, Mæcen, og det maa til, forstaaer De — man siger: noblesse oblige, jeg siger: richesse oblige.»

Hugo, der følte sig mere og mere ilde tilpas ligeoverfor denne selvbehagelige Skryder, reiste sig lettet, da Tjeneren meldte, at Kaffen var serveret nede i Lysthuset ved Stranden.

«Aa, gjør mig den Tjeneste at gaa i Forveien og hold min Kone med Selskab,» sagde Grossereren, idet han gabende satte sig til Rette med Benene oppe paa en anden Stol. «Siig, at jeg vil hvile mig et Øieblik.»

Da Hugo var kommen ned ad Skrænttrappen, fandt han Camilla siddende i Verandaen til et Trælysthus i chinesisk Stil, ifærd med at skjænke Kaffe af en Sølvkande. Hun indbød ham til at tage Plads ved sin Side. Medens han overbragte Mandens Hilsen, serverede hun Kaffen for ham, og der indtraadte en Pause, der, som alle Pauser, blev pinligere, jo længere den varede, uden at det vilde falde Hugo ind, hvorledes han skulde komme over den. Hun havde ikke seet op, og der var noget tilknappet over hendes Væsen, som bandt hans Tunge. Endelig fik han sagt:

«Gemalen opfordrede mig til at holde Fruen med Selskab — jeg maa bede Dem undskylde, at jeg forgjæves leder efter et Konversationsemne; det bør vist ikke ske Nogen her i Huset. Jeg er i dette Øieblik ligesaa fattig paa Ord, som jeg er det paa Penge.»

«Hvorledes? Jeg har hørt, De var rig.»

«Men det er en Feiltagelse,» svarede Hugo og tilføiede med Bitterhed: «Jeg gjør udtrykkeligt opmærksom derpaa, fordi jeg veed, at mange Mennesker lægge særlig Vægt paa dette Punkt.»

«Fattig paa Ord er De ialtfald ikke,» sagde Camilla koldt, «det viste Deres Veltalenhed ved Bordet, men det var maaske min Mands Tilstedeværelse, som fremkaldte den.»

«Paa en vis Maade, Ja! Nu — her — vilde jeg ikke kunne fortælle nogen Anekdote fra min Reise, dertil strømme Tankerne, saa ganske andre Tanker, for stærkt ind paa mig.»

«Saa tænk, Hr. Stelling, jeg forlanger i Sandhed ikke at blive underholdt.»

Han sad og stirrede ud paa det blaanende Vand, som dovent kastede lave, lange Bølgekamme ind mod Stranden. Hvad var det, der foregik med ham? Var det det gamle Kogleri, der atter drev sit Spil og lod ham tale i et andet Tungemaal, end han havde til Hensigt? I dette Øieblik, hvor han skulde vise Camilla, at hun helt var død for ham og hendes Billed ham fremmed, i dette Øieblik skjælvede han nervøst, og han følte hendes Person ved sin Side som en dragende Magt, der tiltrak hans Legeme og hans Sjæl med Baand, han, trods Alt, ikke kunde sønderrive. Hans Stolthedsfølelse oprørtes over hans Svaghed. Hvor var nu hans Foragt, hans Hævnlyst henne — borte, borte — han følte Ord, fulde af Aars aldrig døde Elskov, fødes paa sine Læber, og vilde, slagen af Skræk, reise sig og flygte derfra.

Camilla, som ubemærket havde iagttaget ham og anede den Kamp, der stod i hans Indre, sagde med blid Stemme:

«Hvad er det saa, De tænker paa?»

«Jeg sagde jo før, at jeg forstaaer at glemme. Jeg sidder og tænker paa, at jeg dog har glemt at glemme Et.»

«Det maa altsaa være noget Ondt og Stygt, siden det fortjener at glemmes.»

Han nikkede, idet han stirrede mørkt hen for sig.

«Er De nu ogsaa vis paa det?» sagde hun og lagde sin Haand let oven paa hans, der hvilede paa Bænken.

Han foer sammen og saae hurtigt op; hendes Øine mødte hans, der laa i dem en inderlig Bøn, et «Tilgiv mig», som ganske forvirrede ham.

I det Samme hørtes Stemmer, og ned ad Skrænttrappen kom Grosserer Dahl, ledsaget af en elegant, soigneret paaklædt Person, der blev forestillet som Candidat Cohn, Medarbeider ved Bladet «Fremskridtet». Han var noget op i Trediverne, et intelligent, smalt Ansigt med stærkt udprægede jødiske Træk, mørke Øine, kolde og blanke, og en stor Mund, som saae ud til at have kysset meget.

«Hr. Stelling — en Søn af Oberst Stelling?» spurgte Cohn, idet han vexlede Haandtryk med Hugo.

«Ja.»

«Jeg ønsker Dem til Lykke — en Hædersmand — en af de faa Høiremænd, som har havt Mod til at have en selvstændig Mening. Ellers gaaer Partiet — De undskylder, Hr. Grosserer — som en Flok Faar, og nogle enkelte Køtere af dets Journalister ere nok til at holde sammen paa det med deres hæse Bjæf.»

«De veed —» begyndte Dahl med rynkede Bryn.

«Jeg veed,» svarede Cohn, «at jeg ikke maa tale om Politik her i Huset, og jeg tier.»

Han var kommen for at bringe Fruen en ny fransk Roman og maatte strax afsted, da han endnu iaften skulde skrive en «Leder». Han satte sig dog, for at drikke en Kop Kaffe og en Likør; hans Øine syntes at beholde Camillas Haand, da hun rakte ham Bakken.

«Den er vel, som sædvanlig, uartig,» sagde Grossereren, bladende i Bogen, «jeg læser aldrig den Slags Ting, det tillader min Tid mig ikke, men jeg kan høre paa min Kones Samtaler med hendes Veninder —»

«Uartig,» afbrød Cohn ham utaalmodigt, «hvad vil det sige? Den er ganske vist ikke skreven efter Recepten «Gudkongefædreland», men den er skreven med Sandhedens Flammeskrift, der gaaer et Indignationens Støn igjennem den, som jeg kalder for høi Kunst.»

«Jeg læste tilfældigt Bogen, da jeg paa Hjemveien passerede Paris,» sagde Hugo. «Saavidt jeg erindrer, for-

fører Helten en gift, uskyldig Kvinde ved de lumpneste Kunstgreb, samtidigt med at han vedligeholder en ældre Forbindelse med en ulykkelig Pige, ikke at tale om diverse Liaisoner med alskens Udskud, og samtlige erotiske Scener blive beskrevne med en Forkjærlighed for Detaillerne, der aldeles ikke tyder paa Indignation.»

Hr. Cohn vendte i Uvillie Øinene mod Verandaens Loft og udbrød:

«Det var som talt ud af Høirebladene, disse Opfostringshuse for Fordummelse og Bornérthed. Men saaledes vil det altid gaa, det Gamles forgiftede Dunster, der finde deres Næring i aandelig Forsumpelse og Stagnation, ville til alle Tider række deres klamme Arme ud efter og søge at kvæle det Ny, det Friske, det Blodrige — Kretinismen leve! Hvorledes er den unge, begeistrede, realistisk-naturalistiske Skole i Frankrig med dens vidunderlige Studier efter den levende Model, skrevne i det skjønneste Prosa, hvorledes er den bleven modtaget herhjemme? Vi høre det af Hr. Stelling! — Indseer De da ikke, min Herre, at denne Bogs Forfatter har født den med Smerte ud af sin Individualitets Dyb, at den indeholder et rasende og rammende Angreb paa Forraadnelsen i det sociale Samfund og paa de legitime Ægteskabers frygteligt depraverende Konsekventser. Hvor er ikke Banquierens Hustru genialt seet og følt, som hun dér kommer fra Pensionen, uden saaat sige Begreb om, at der er to Kjøn. Hun føres til Brudesengen med den hende ligegyldige Pengesæk og har aldrig anet sine Sandsers Tilværelse; saa seer hun Benoit, Driftslivet vaagner hos hende, hun lever som i en ny, skjøn Verden og drikker med hede Læber af det Elskovskrus, han holder hen for hendes Mund. Er dette ikke Natur — er det ikke Sandhed — jeg spørger Dem?»

Han saae paa Hugo, men denne svarede tørt:

«Jeg veed ikke — hvad siger Grossereren?»

«Jeg maa tilstaa,» yttrede denne, «at den hele Theori er for ha-zar-de-ret til det ordnede Samfund. Ikke sandt, lille Camilla, han er for slem?»

Han vilde tage hendes Haand, men hun trak den hurtigt til sig og sagde:

«Aa mit Hoved — lad mig være!»

Hun havde siddet med lukkede Øine og hørt paa Samtalen. Hugo, hvis Haand endnu brændte paa det Sted, hvor hendes havde hvilet, saae af og til speidende over til hende, uden at det dog lykkedes ham at møde hendes Blik.

«Ja ja,» fortsatte Grossereren, «Du veed, Camilla, at jeg Intet har imod, at Du følger med det Ny; Ingen skal sige om H. C. Dahl & Co., at han ikke hylder Fremskridt og Oplysning, selv om han er Høiremand — det veed De ogsaa, Hr. Gohn, — men som sagt, denne Theori er for ha-zar-de-ret,» og han nød med Velbehag hver Stavelse af Ordet.

«Da De giver Damen Medhold,» sagde Hugo til Cohn, «rammer altsaa Forfatterens Indignation Benoit, og deri maa jeg give ham Ret, thi,» tilføiede han med Vægt, «jeg kjender ikke nogen sjoflere Slyngelstreg end at forføre en anden Mands Kone, naar man ikke har til Hensigt at ægte hende.»

«Tvertimod,» udbrød den Tiltalte ivrigt, «De har Uret i begge Dele. Hvorfor være indigneret paa Benoit, hvis han elsker hende; Blodets Røst er souverain, Kjærligheden er et guddommeligt Instinkt, som vi maa lystre blindt. Husk, han kommer jo som en Engel fra Himlen til hende, han gjør Mirakler: hun seer, hvor hun ikke saae, hun hører, hvor hun ikke hørte, en Rose, et Digt, et Musikstykke bliver for hende noget helt Andet end før, han har adlet hendes Sjæl gjennem Elskoven, og han staaer som hendes Livs største Velgjører. Og nu Deres Fordring om Ægteskabshensigten, den er — tillad mig at sige det — ligefrem meningsløs. Lad os tage en af hine flygtigere Kvindenaturer med alt for store Hjerter og alt for rige Sandser; skulde hun indgaa Ægteskab for hver ny Passion, der opstod hos hende — det vilde jo være abderitisk! Nei, lad hende, om jeg saa maa sige, udadtil beholde sin een Gang antagne Konfession, selv om hun i Stilhed

dyrker fremmede Guder — men vi naae her til Sagens Kjærne: det er Ægteskabet, saaledes som det nu er organiseret i kirkelig og borgerlig Forstand, vi ville tillivs, herfra stammer Raadenskaben, Hykleriet i alle disse Forhold».

Hugo, der begyndte at føle sig noget irriteret ved den af Hr. Cohn opstillede Moral og undrede sig over at høre slige Udtalelser i et Hus som dette og i en Dames Overværelse, bemærkede her:

«Men nu Afkommet af disse fri Forbindelser? Den af Dem omtalte flygtigere Dame vil jo endog have Vanskelighed ved at vide, hvem der er Fader til hendes Børn.»

«Det ny Samfund, som kommer, vil i saa Henseende frembyde de nødvendige Garantier. Husk, at det er i Sædelighedens og Slægtsudviklingens Navn, at jeg forlanger en Omorganisation — hvilke Generationer vil der ikke voxe frem, naar Sammenkomsten mellem Mand og Kvinde altid har Improvisationens og Inspirationens befrugtende Glød, istedetfor som nu at være præget af Vanens Sløvhed! — Men jeg seer, Klokken er bleven mange, og uden min Leder vilde «Fremskridtet» ikke fordærve Grossereren dér hans Frokost imorgen.»

Spøgefuldt smilende bød Hr. Cohn Farvel og ilede afsted.

Da Camilla erklærede ikke at befinde sig vel og at ville trække sig tilbage, benyttede Hugo Leiligheden til at tage Afsked. Hun trykkede let Gjæstens Haand og sagde: «Vi se paa Fredag nogle Venner til Middag. Gjør De os ogsaa den Fornøielse?» men han kunde ikke fange hendes Blik, og hun vilde ikke modtage hans tilbudte Arm. Da han ikke ønskede at blive kjørt til Stationen, sagde Hr. Dahl at han vilde følge ham — til hans store Sorg, thi han vilde i dette Øieblik grumme gjerne have været alene. Kort efter spadserede de to Herrer ud gjennem Indkjørselen; oppe i sit Kabinet, skjult bag et Gardin, stod Camilla og saae langt efter dem.

Paa Hugos Spørgsmaal om, hvorledes en saa udpræget Radikal som Cohn kom i Grossererens Hus, svarede denne:

«Seer De, en Mand som jeg har saa umaadeligt mange Hensyn at tage til alle Sider. At jeg er Høiremand til Fingerspidserne, har jeg allerede sagt Dem: min Formue, min sociale Stilling, Traditi-onen i min og min Hustrus Familie, min Skolelærdom og min Religion — Alt byder mig at høre til dette Parti, og først og fremmest min Loyalitæ-ætsfølelse fører mig ind i de Rækker, som fylke sig om Thronen. Hermed er ikke sagt, at jeg skulde mangle Interesse for de brede, de nødlidende Lag — tværtimod — jeg er Medlem af adskillige Foreninger og Komitéer, hvis Opgave det er at fylde Mundene paa disse Samfundets Stedbørn og beskytte dem mod vort Klimas Barskhed ved Brændselshjælp og Klæder. Jeg er Kristen, og jeg kan sige, at saalænge Rynkerne ikke ere udslettede i deres af Næringssorg furede Pander, saalænge vil jeg ikke have en rolig Time.» Han var efterhaanden gledet ind i en eller anden Tale, han havde holdt for en eller anden oplyst og uafhængig Vælgerforsamling, og fortsatte: «Dette er ogsaa ret Høiresind, thi vi, Høire, ere i Sandhed Arbeidernes Venner, vi staa med udbredte Arme, beredte til at trykke dem til vort Bryst; det er kun den organiserede Arbeiderbevægelse, vi bekjæmpe.»

Hr. Dahl pustede lidt, han havde talt sig ganske varm; Chartreusen fra Kaffebordet havde nogen Andel heri, Resten skyldtes Arbeiderkjærlighed.

«Seer De, Hr. Stelling,» vedblev han, «der er Noget, som hedder det praktiske Liv, og det forklarer Dem, at De traf Candidat Cohn hos os. Han er en fremragende Begavelse og Taler af første Rang — det er jo i det Hele vort Partis Svaghed, at alle de gode Hoveder, paa faa Undtagelser nær, ere gaaede over til Oppositionen, og skulde jeg lade mig bevæge til at stille mig til Rigsdagen, da er det for at bøde Noget herpaa — dette sagt uden at rose mig selv,» tilføiede han, idet han brystede sig. «Indtager man, som jeg, en fremskudt Stilling i Samfundet, er man Pressens Bytte, naar den faaer Øie paa En; den Gjæstfrihed, jeg yder Hr. Cohn, i Forbindelse med en meget kostbar Avertering i hans Blad, ere en Slags Lyn-

afledere, der sikkre mig hans Taushed og lade mig uangreben. Hans literaire Kjephest lader jeg ham, som De hørte, ride uanfægtet; De kan begribe, at det er ubehageligt for en Moralist og Kristen som jeg, at maatte høre paa hans Tale idag, men kommer man med Indvendinger, gjør han En strax til Latter som en svaghovedet Stakkel, og det værste er, at han bliver troet, thi, mærkeligt nok, alle de Damer, der f. Ex. komme hos os, og Camilla med forresten, holde hans Blad og læse det med Iver — ja, om det saa er mig selv, studerer jeg det dagligt, uagtet Indholdet altid bringer mit Sind i Oprør — kan De nu forstaa det?»

«Nei, det kan jeg ikke forstaa.»

«Ja, jeg s'gu heller ikke, men de Mennesker have en enestaaende Evne til at fremstille selv den kjedeligste Sag paa en pikant Maade. Naa, det begynder at mørknes, jeg vil sige Dem Farvel!» —

Hugo fordybede sig i Skoven ad Stier, han kjendte fra sin Ungdomstid; han vandrede omkring i flere Timer i lyse Stemninger, Digterdrømme, uden at Noget formede sig til Tanker; han nynnede svagt, som føiede han sin Stemme ind i en sagte Musik, han hørte langt borte. Da han naaede Rødebro, satte han sig paa Rækværket og fulgte med Øinene Vandet i Aaen, der langsomt randt afsted ned mod Strandmøllen, medens den lune Sommernat ligesom kjærtegnende lagde sig om ham. Det var, som om hans Sjæl gled fra ham ud i Naturen, der omgav ham, og blev til Et med den — havde en Pige fra Vandet med Siv i det lange Haar rakt Hænderne op imod ham, eller dandsende Kvindeskikkelser vinket ham fra Ellekrattet, der laa i Maanelyset langs Aaen, han vilde ikke have undret sig, thi han følte sig i dette Øieblik selv ganske som en Elementaraand, hvilende i Naturens Arme, befriet for det tyngende Legeme og alle nagende Tanker.

Langt om længe rev han sig løs, og ud paa Natten fandt han en Plads paa en Kapervogn, der kom fra Dyrehavsbakken. Selskabet var beruset og høirøstet, men Hugo hørte Intet; med et stille Smil saae han ud over Sundet,

medens det hviskede inden i ham: «Om jeg vilde tilgive hende — læste jeg i hendes Øine — ja-ja-ja af mit fulde Hjerte!» —

— Da Grosserer Dahl samme Aften fra sin Seng pustede Lyset ud, sagde han til sin Hustru, der allerede forinden var gaaet til Ro:

«Det var en Pokkers underholdende Fyr, den Stelling, jeg kan ikke lade være at tænke paa ham.»

«Det kan jeg heller ikke,» svarede Fruen, «Godnat!»

Den næste Dags Morgensol fandt Hugo paa Veien til Frederiksberghave, som han længtes efter at gjense.

Hans Søvn om Natten havde været urolig; han havde drømt om Kvinder, drømt saa levende, at han syntes at se deres hvide Skikkelser flygte bort i Stuens Halvmørke, da han aabnede sine Øine; saa laa han lidt i denne velgjørende, døsende Tilstand, hvor ubestemte Forestillinger drive afsted, den ene efter den anden, som hvide Bomuldsskyer hen over Himlen — hvad er det idag — Onsdag — det var Fredag, hun sagde — ja, jeg har ganske tilgivet hende — hvor hendes Haand er lille og blød. — Han følte et Velvære, som var ham fremmed, og ganske mod Sædvane hilste han den ny Dag, der stod og kaldte paa ham bag de nedrullede Gardiner, som en Ven, der vilde ham vel. Han ringede, og en pyntelig Kammerpige kom; hun trak Gardinerne op, saa Solen væltede et Lysfald ned over ham, og selv saae hun, medens hun gjorde istand, saa frisk og fornøielig ud som Dagen derude. Enhver Smaating forekom ham denne Morgenstund som en Kilde til Nydelse; han dukkede sit hede Hoved i Vandfadet med en Lystfølelse, som var det et Hav, han sprang ud i; han nød sin Kaffe med en Gourmands Velbehag, og nu han med en Havannacigar i Munden gik ud ad Alléen, kunde han ikke kjende sig selv igjen, en saadan Festfølelse beherskede ham — hvor Bønnen i hendes Øine dog havde været dyb og kjærlig!

Han gjennemstreifede Haven paa Kryds og Tvers og satte sig paa Bænkene for at betragte Børnenes Leg; deres jublende Glæde og sorgløse Latter gjorde ham varm om Hjertet, en lille bitte Pige rørte ham ved at løbe fra sin Moder hen til ham og frimodigt lægge sine smaa, buttede Hænder paa hans Knæ, og han skabte sig en uhyre Popularitet ved at traktere en større Bande Drenge med Kager fra Kildekonens berømte Blikdaaser, hvis Tiltrækningskraft han tydeligt erindrede fra sin egen Barndom. Tilsidst gik han ind i zoologisk Have, hvor han med stor Tilfredsstillelse hilste paa en Mængde Skabninger, hvis Familie han havde truffet udenlands. Da han følte sig tørstig, tog han Plads i Restaurationens Veranda; han forlangte Kaffe, og sad just og tænkte paa, hvor langt Dyrene ere at foretrække for Menneskene, fordi de ikke kunne tale, da han saae det skrækkelige Exemplar fra igaarmorges, Teisens Svoger, Hr. Sophus Bensen, nærme sig, hvilket foranledigede ham til med et Suk at indrømme, at Reglen tillod Undtagelser. Ved den unge Mands Side gik en Dame, som Hugo strax saae var ung og smuk, middelhøi og paafaldende elegant klædt, idet hendes Toilette snarere syntes bestemt for Aftenselskab end for Formiddagspromenade, men den mørkeblaa Silkekjole sad godt paa den slanke, smidige Figur, og hun førte sine Fødder med udfordrende Ynde. Under den kokette Hat saaes et kruset, rødblondt Pandehaar og en bleg, fugtig Teint. Da de vare komne op paa Verandaen, og Sophus opdagede Hugo, udbrød han strax ugenért:

«Hvad Fanden, det er jo Hr. Stelling; Tak for igaar! Hør, De skal s'gu drikke et Glas med i Anledning af, at det er min Fødselsdag idag — kom herhen, Therese, her træffer jeg en Bekjendt.»

Hun blev staaende i nogen Afstand, idet hun ved en Betragtning af Hugo syntes at faae et Indtryk af, at Bekjendtskabet ikke var synderligt intimt for hans Vedkommende, og at han i det Hele næppe satte Pris paa at sees med «Damer» paa denne Tid af Dagen, men Sophus, der havde akkurat ligesaa megen Takt, som Flabe i Almindelig-

hed, og aldeles ikke lagde Mærke til Hugos reserverede Holdning, sagde utaalmodigt:

«Kom nu, gjør Dig ikke mere kostbar end nødvendigt, Du er det tilstrækkeligt i Forveien. Hr. Stelling kjender Dig godt, jeg har fortalt ham om Dig. Saadan, sæt Dig ned, min Pige — hvad skal det være?»

Medens Sophus gik ind for at udvælge Kagerne og bestille Absinth, tog hun Plads ligeoverfor Hugo. Denne, der først havde været tilbøielig til uden videre at reise sig og gaa sin Vei, kunde ikke lade være at smile ved det Latterlige i Situationen; naar det kom til Stykket skyldte han jo ingen Dødelig Regnskab for, hvad Selskab han søgte, og det kunde nok more ham, lidt nærmere at studere denne Type for den fri Kjærlighed. Han tog derfor med udsøgt Høflighed Hatten af, medens Damen, der udbredte en stærk Duft af Patschouli, besvarede Hilsenen meget formelt, men da han skottede over til hende og mødte hendes Blik, fik han hurtigt Øinene til sig: det var frækt som et Pift fra en Gadedrengs Fingre og ligesom nøgent. Han sad nu forlegent og dreiede paa sin Knebelsbart, indtil han pludseligt hørte hende le himmelhøit, og da han forbauset saae op, udbrød hun:

«Undskyld, Kjære, men De saae saa umaadelig grinagtig ud, ligesaa høitidelig som en af Marebustorkene.»

«De undrer Dem maaske over at træffe os i zoologisk Have,» sagde Sophus, der imidlertid var kommen tilbage, «men, da der altid klages i Aviserne over, at her mangler Besøg, har jeg regnet ud, at det maa være det sikkreste Sted, naar man vil undgaa at løbe paa Folk. A propos, vi mødes jo iaften, hører jeg, og Thomsen skal med; dér skal De se et Menneske, et kolossalt Geni! Jeg traf ham forresten imorges, men han var daarligt oplagt, han sagde ikke et Muk.»

«Din Bekjendt dér er nok ogsaa et kolossalt Geni!» sagde Therese med Munden fuld af Kage, «han siger heller ikke et Muk.»

Hugo dreiede endnu mere energisk paa Knebelsbarten —

denne Situation var han virkelig ikke voxen. Endelig svarede han:

«Ja, hvad vil De have, jeg skal tale om?»

«Det veed jeg min Sandten ikke, men siig endelig Noget — Pjerrot!» tilføiede hun og lavede en umaadelig næsvis Grimace over imod ham.

«Hr. Stelling har reist meget og seet Alverdens Lande,» indskjød Sophus, for at give Stof til Samtale.

«Har De ogsaa været i Afrika?» spurgte hun.

«Ja.»

«Og seet Negrene?»

«Ja, i Massevis.»

«Bare det havde været mig. Her var for nogen Tid siden en Karavane eller Stamme, hvad de kaldte det, og blandt dem var der En, Gogok hed han, som jeg var aldeles væk i. Han var kun atten Aar og ligesaa sort og blank som en Stenkulsperle; naar man strøg ned ad hans mørke Arm med sin hvide Haand, var det som at føle paa sort Fløil, aa, han var lækker; sikke Øine han havde, man brændte sig paa dem, og naar han lo, viste han en Række Tænder, saa man fik Lyst til at lade ham bide sig. Jeg var da til hver evigste Forestilling. Jeg vilde have bortført ham og havt ham i et Bur i mit Sovekammer, men saa havde Fjolset dér naturligvis, som sædvanligt, ingen Penge.»

«Hør, Therese,» sagde det omtalte Fjols med rynkede Bryn, «jeg har ofte sagt Dig, at naar der er Fremmede tilstede, vil jeg ikke finde mig i den Slags Ting.»

Hun indskrænkede sig til som Svar at række sin Tungespids ud mod Sophus, og Hugo lagde i Distraktion Mærke til, at den var rosenrød og tog sig Pokkers godt ud mellem de hvide Tænder.

«Hvordan er Negerinderne?» spurgte hun ham.

«De ere sorte.»

«Lad nu hellere vær' med den! Jeg mener, hvordan er de saadan at være Kjæreste med?»

«Det veed jeg i Sandhed ikke, det maa De spørge Deres Gogok om.»

«Se mig ind i Øinene.» Han saae op og mødte igjen et Pift, der sagde saameget som: «Aa, hvor Du sidder dér som en Dumrian, er Du da ikke noget Mandfolk,» medens hun indskrænkede sig til leende at udbryde: «Bild mig det ind!»

Hugo, der følte sig oplivet, som om han havde drukket stærke Drikke, svarede:

«Naar jeg spiller «rouge et noir», holder jeg altid paa rouge.»

«Hvad mener han med det, Soph?» spurgte hun.

«Jeg har saa tidt sagt Dig,» svarede den Tiltalte gnavent, «at Du skulde lære Fransk. Jeg, der taler det bedre end mit Modersmaal, kan virkelig ikke være bekjendt at have en Pige, der ikke kan det.»

«Men, som kan saa meget Andet, min lille Ven, gjør Dig bare ikke vigtig. Hvad mente han saa?»

«Aa, at i Kaart holder Hr. Stelling paa Rødt, ikke paa Sort.»

«Naa, saa det gjør De,» sagde hun med en lidt forandret Stemme, «hør, veed De hvad, naar jeg seer rigtigt paa Dem, ligner De i Grunden slet ikke nogen Marebustork. Aa, Sophemand, skaf mig et Par Kager til.»

Medens Ynglingen gik, hviskede hun over til Hugo, idet hun vred sine Øine ind i hans, saa han følte sig varm i Kinderne:

«De spiller altsaa Kaart, jeg holder ogsaa nok af det af og til, især Hanrei; kom engang og spil med mig mellem 4 og 7, saa træffer De mig alene,» og hun sagde ham sin Adresse, som han mærkeligt nok bagefter kunde huske, uagtet han slet ikke syntes, at han havde hørt efter.

Kort efter tog Hugo Afsked. «Hvor saadant et Fruentimmer er afskyligt!» tænkte han ved sig selv, men Blodet rullede hurtigt gjennem hans Aarer, og han gik ind ad Byen til med lette, spændstige Skridt.

Efter at have spist til Middag, sad Hugo paa sit Værelse i Angleterre. Han havde en Bog i Haanden, men

han læste ikke, hans Tanker vare langt derfra, ude bag Skoven, hvor der gik en Kvinde, som han skulde se paa Fredag — han havde drømt i Nat, at hun var hans — han vidste, at det aldrig kunde blive andet end en Drøm, og dog følte han sig lykkelig og længtes ud imod hende. Atter og atter spurgte han sig selv, hvorledes han kunde øse glade Stemninger af en haabløs Elskovsfølelse, men saa fornam han et Haandtryk af fine Damefingre, og han drømte videre, indtil det pludseligt bankede paa Døren.

Det gav et Sæt i Hugo, da han saae den Indtrædende, saa stor en Afstand var der mellem hans livslyse Tanker i dette Øieblik, og saa den Skikkelse, der stod foran ham og sagde:

«Mit Navn er Nielsen, jeg er Murarbeidsmand, og er ikke kommen for at stjæle, som Opvarteren vistnok troede, der fulgte bag efter mig herop — men jeg er bleven henvist til Dem af Hr. Teisen — jeg vilde bede Dem laane mig 50 Kr. til Husleie og Andet.»

Han var en høi, kraftigt bygget Person op i Halvtredserne, med et graasprængt, vildsomt purret Haar og Fuldskjæg og et ganske farveløst Ansigt, hvor de farende Svende, Kummer og Nød, tydeligt nok i lange Tider havde havt deres Gang og efterladt deres Spor — og de To gaa ikke paa Hosesokker. Han var iført en tætknappet, fuldstændigt faldefærdig Frakke, og en hvid Klud om Halsen lod ane, at Skjorten manglede; hans Benklæder vare stoppede og lappede, der var store Huller paa Overlæderet af hans Støvler, og Hatten, han holdt i Haanden, saae ud, som om den var opsamlet paa en Losseplads. Han stod der, lidt duknakket i hele sin kummerlige Forfatning, men der var ingen ydmyg Tryglen at spore i hans Øine, tvertimod, de hvilede hvast paa Hugo, der ogsaa studsede ved at læse en mørk, indestængt Forbittrelse i Ansigtets markerede og rynkede Træk, ligesom han i hans Stemme, ved de faa Ord, han havde sagt, bemærkede en Skjælven eller Dirren, der næsten lød truende.

Hugo, der høfligt havde reist sig, svarede:

«Hvorledes er De dog kommen saaledes tilbage; De seer jo ud til at være en kraftig Mand, der kan bestille Noget.»

«Begrundet paa den store Strike har jeg nu spadseret i sex Maaneder, og der har ikke været andet Arbeide at faae, formedelst Arbeidsgivernes Lock-out. De kan tro, at det er meget drøit for mig at staa her i saadant et Ærinde, men jeg har en syg Kone og syv Børn derhjemme, og vores Strikekasse er tom, saa vi faae ikke mere Understøttelse. Kammeraterne i de andre Fag har hjulpet saa længe, de kunde, men nu har de ogsaa sagt Stop — det er første Gang, jeg beder Nogen om Hjælp, men Sulten driver mig.»

«Er De Socialist?» spurgte Hugo, og da den Anden saae vist paa ham, uden at svare, tilføjede han: «Udtal Dem kun aabent; jeg forstaaer godt, at Arbeiderne slutte sig sammen, og vilde utvivlsomt selv være med, hvis jeg var en af dem.»

«Javel er jeg Socialist.»

«Hvad dreier Striken sig om, jeg har længe været borte herfra.»

«Svendene gjøre Fordring paa høiere Betaling og kortere Arbeidstid, og vi Arbeidsmænd har gjort fælleds Sag med dem og lagde ned, da de lagde ned.»

«Det undrer mig, for jeg kan huske, at en Mester har fortalt mig, at netop Murersvendene opfatte den meget omtalte Lighed og Broderskab paa den Maade, at de f. Ex. ved Reisegilderne ikke engang vil spise og drikke sammen med Arbeidsmændene.»

«Der er noget Sandt i det, og Tiden kommer ogsaa nok engang til en Opgjørelse mellem os, men inden den Tid er der saa meget Andet, der skal gjøres op. Svendene høre ligesom vi til Arbeidernes store Armé, og de er vore Kammerater, som enhver ærekjær Arbeidsmand vil støtte i Liv og Død.»

«Hvormeget kunde en Svend tjene inden Striken?»

«Aa, nu i Sommertiden en 7-8 Kroner om Dagen.»

«Det synes jeg da forresten er ganske anstændigt,» mente Hugo.

«Begribeligvis synes De det,» svarede den Anden og saae mørkt paa ham.

«Men De maa jo dog kunne faae andet Arbeide.»

«Jeg skal fortælle Dem, at de kastede mig i Fængsel og holdt mig to Maaneder i Varetægtsarrest og dømte mig til 30 Dages Vand og Brød, medens min Familie sultede hjemme. De slap mig først løs igaar.»

Han knugede Hatten krampagtigt mellem Hænderne, der rystede under hans lidenskabelige Sindsoprør.

«Hvad havde De da gjort?» spurgte Hugo deltagende.

«Ikke Andet, end hvad der var min fulde Ret. Jeg passede en Slyngel af en Skruebrækker op, der havde taget Arbeide paa en af de blokerede Bygninger, da han gik derfra om Aftenen, og fordi han ikke vilde gaa ind i vores Fagforening og være med i Striken, slog jeg ham til Jorden, saa han knækkede et Par Ribben.»

«Og det mener De, De har Ret til? Skal det kaldes for Frihed?»

«Ret? Jeg vil gjøre det, saa tidt det skal være, om de saa henrette mig for det. Arbeidersagen, skal jeg sige Dem, er som en Bygning, vi langsomt føre op, og Fundamentet, hvorpaa den hviler, er vores Organisation; Enhver, som rokker ved den, Enhver, der vil gaa udenfor Geledderne, skal tilintetgjøres. Det er ganske nødvendigt, begriber De nok.»

«Theoretisk kan De have Ret, min gode Mand,» svarede Hugo, «men praktisk er det pinende galt. De taler forresten bedre for Dem, end man skulde vente af en Arbeidsmand.»

«Jeg har i mange Aar anvendt al min Fritid til at læse Bøger om Samfundsspørgsmaalet og har været med i den socialistiske Bevægelse fra den første Dag, den begyndte herhjemme — saa lærer man efterhaanden at bruge de rigtige Ord.»

«Ja ja, vær saa god, her er 50 Kr.»

«Tak! De kan stole paa, at jeg skal tilbagebetale

dem, saasnart der atter bliver Noget at fortjene. Fordi man ser ud, som jeg gjør, kan man godt være en hæderlig Mand. Farvel!»

«Farvel, jeg ønsker Dem alt Godt!» sagde Hugo og klappede ham venligt paa Skulderen. Der laa ham paa Læben en Yttring om, for Fremtiden at omgaaes mere varsomt med sine Medmenneskers Ribben, men der var over Manden udbredt en Slags indviet Alvor, der ligesom Edens Hellighed krævede Respekt: dette Ansigt syntes ligesaa fremmed for en Spøg, som en pestagtig Sygdom er det, der vandrer afsted som en Svøbe for Slægten, udbredende Rædsel paa sin Vei.

Da Hugo var bleven alene, gik han længe i dybe Tanker op og ned ad Gulvet. Den Skikkelse fra Livets Afgrunde, der nyligt forlod ham, havde ganske revet ham bort fra de lyse Stemninger, han kort forinden hvilede i. Med Bitterhed følte han, hvorledes det Pessimistiske i hans Natur kun behøvede den mindste Anledning for strax at vaagne i sin fulde Styrke; bag hin Type stode jo Millioner, der følte sig ligesaa eller mere forurettede og saa fortvivlede, saa hadefulde mod Tilværelsen, at det syntes en Forbrydelse, endog blot et Øieblik at opfatte denne som en Lykke — hvorfor var han ikke som de Mange, der leve Livet og bryde sig Pokker om Andre end sig selv? Han stod nu ifærd med at gaa ud paa Tivoli for at deltage i et overdaadigt Festmaaltid, og Lugten af den Andens Pjalter hang endnu i Værelsets Luft som en Essents af den menneskelige Elendighed — hvilken smertelig, skjærende Disharmoni!

Da Hugo paa Slaget Ni gav Møde ved Bazaruhret, hilste han paa Carl og Sophus og blev præsenteret for Frk. Clara Bensen og Forfatteren Alfred Thomsen. Det var med en vis Spænding, at han havde imødeseet Sammenkomsten med den unge Dame, thi Teisen havde jo sagt, at der var noget «Aparte» ved hende, og han havde ikke følt sig sikker ligeoverfor Muligheden af Skjævhed, Halten

eller Skelen. Det var derfor med stor Tilfredshed, at han iagttog, at hun syntes ganske normal, om hun end ikke kunde kaldes tiltrækkende. Ansigtet var smalt og skarpt skaaret, men ganske kjønt, Udtrykket lidt haardt og koldt bag den gulagtige Teint, Øinene, der saae ud til at være meget nærsynede og matte, dækkedes af et Par Næseklemmer, og paa Haaret, der var klippet kort, hvorved hun fik et forvildet, fugleagtigt Udseende, bar hun en løstsiddende lille Hue. Figur var der ikke meget af, for ikke at sige slet ingen, Skikkelsen syntes tør og kjedelig, mager og lige op og ned.

Carl meddelte, at Bordet først vilde være færdigt om et Kvartérstid, hvorfor han foreslog at spadsere saalænge. Medens de tre andre Herrer gik foran, sluttede Hugo sig galant til Clara, og han søgte endnu efter Indledningen til en Konversation, da hun med en Energi og Pludselighed, der mindede om en Falks Kasten sig over sit Bytte, spurgte ham:

«Hvilket Standpunkt indtager De ligeoverfor Kvindesagen?»

Hugo, der var bleven helt forskrækket — hendes Stemme var skarp og haard og slog ligesom Klo i En — henviste i en blid Tone til, at han havde været saa længe borte, men hun afbrød ham og sagde:

«Det veed jeg, men Bevægelsen er gammel og var oppe længe før De reiste — hvorledes stillede De Dem dengang?»

«Den interesserede mig i høi Grad, jeg har altid været en varm Beundrer af Kvindens Fortrin.»

«Fortrin? Hvad mener De med det?»

Hugo, der begyndte at ane, at det «Aparte» hos Clara stod i en vis Forbindelse med Mangel paa Elskværdighed, følte sig høist ilde tilmode; han havde paa sine Jagter været i mangen farlig Situation, men han erindrede ikke at have været saa forknyt nogensinde som i dette Øieblik, thi det foresvævede ham, at Spørgsmaalet skjulte en Faldgrube, og han sagde derfor for at vinde Tid:

«Hvad jeg mente med Kvindens Fortrin?»

«Ja,» svarede hun skarpt, «saaledes lød mit Spørgsmaal — De har vel ikke glemt at tale Dansk i Udlandet?»

«Nei, det har jeg ikke, men man seer dog Exempler derpaa,» udbrød Hugo, glad ved at skifte Thema. «Jeg traf nede —»

«Det kan De fortælle en anden Gang,» afbrød hun ham hastigt, «vi sees jo nok oftere (uden at det blev sagt, laa der et «desværre» i Luften); jeg vil vide, hvad De mente med Kvindens Fortrin.»

«Nuvel,» sagde Hugo og mandede sig op, «dermed mente jeg hendes Skjønhed og Ynde, det Fine og Ædle i hendes Følelser, hendes Evne til at offre sig for Andre, hendes —»

«Siig hellere,» afbrød hun ham med indædt Raseri, «hendes Evne til at vække Mandfolkenes dyriske Lyster, hendes nedarvede Svaghed, der faaer hende til at græde ved Mandens plumpe Behandling, istedetfor at slaa fra sig, thi Mændene ere feige, Hr. Stelling, jeg veed det, (Hugo bøiede slukøret Hovedet under hendes knusende Blik), og endelig hendes Evne til at taale og lide, til at bære det Aag, der i Aartusinder har hvilet paa hendes Nakke. Men vent, Øieblikket vil snart komme, da Frihedsværket vil blive fuldbyrdet.»

Hun havde løftet Parasolen, og det vilde ikke have undret Hugo, om hun havde givet ham en over Nakken, saa ophidset saae hun ud. De vare imidlertid komne tilbage til Bazaren og toge Plads i et Kabinet, hvor en rigelig Opdækning lovede det Bedste. Hun tog strax en Tegnebog frem og sagde:

«Da De har godt af at lære vore Fordringer at kjende, melder jeg Dem ind i vor Forening «Den kvindelige Selvopholdelses Foredragsforening», aarlig Kontingent 4 Kr.»

Carl listede sig, medens Indregistreringen fandt Sted, til at se paa Hugo, og dennes myge Væsen viste ham, at Vennen allerede havde gjort Bekjendtskab med det «noget Aparte» hos Kjæresten; Hugo lagde ogsaa i Aftenens Løb Mærke til, at Teisens overlegne Livsphilosophi var som for-

svunden i hendes Nærværelse, ja selv «Labanen» — med hvilket fra Bibelen hentede Navn han i sit Hjerte havde døbt den unge Bensen — var en Kjende mindre flabet end ellers.

Først nu fik Hugo Leilighed til nærmere at iagttage Thomsen, der havde Plads ligeoverfor ham. Det var en lille, spinkel Person, der syntes at bestaa af lutter Nerver, saa farende urolig var han i at gaa, staa, sidde og være, saa febrilsk hurtig i sin Tale og saa pludselig i sin Taushed; i det blege, fint byggede Ansigt flakkede et Par store, sorte, underligt søgende Øine omkring, der var noget vildt, næsten forstyrret i deres urolige Færden; Trækkene vare aandrige og smukke, af en nat-lig Skjønhed, men de urolige Nætters, naar Maanelyset kommer og gaaer bag de drivende Skyer, thi Udtrykket hos ham vexlede uafbrudt; han var skjægløs, og Hovedet var omgivet af et langlokket, mørkt Haar, der gav hans Ydre noget kvindagtigt. Forøvrigt var han lidt søgt klædt i Sort fra Top til Taa, og i hans Knaphul var anbragt sorte Stedmodersblomster med en Tanke af Gult i Midten.

Hvad der atter og atter drog Hugos Blik over paa ham og vakte hans dybeste Sympathi, var et Træk af Smerte, der laa paa hans Pande og om hans Mund, og som ikke forlod hans Ansigt, selv naar et Smil en sjelden Gang gik hen over det; naar Hugo midt under Samtalen fik Øie paa dette forpinte Udtryk, var det, som traf han noget gammelt Kjendt, og han syntes, at han og hans Gjenbo havde en Hemmelighed sammen, som ingen Anden vidste Noget om. Erindringen om Arbeidsmanden fra i Eftermiddags var ogsaa stadigt hos ham, og Forestillingen om et Kvistværelse, med en udtæret Moder og syv smaa, sultne Stakler, var ligesom med tilbords. For Carl derimod var en Gjæst som den nævnte hverken ved nærværende eller nogensomhelst anden Leilighed tilstede; han nød Øieblikket med en Feinschmeckers Andagt, ikke blot den fortrinlige Mad og de udsøgte Vine, men Salen, Servicet og først og fremmest sig selv: han førte sin Kniv og Gaffel med en Elegance, der i og for sig var ham en

Kilde til Nydelse, og naar han holdt sit fyldte Glas op mod Lyset, var det nok saa meget sin hvide Haands smukke Form, han beundrede, som Vinen i Krystallet.

Noget hen i Maaltidet udbragte Teisen Fødselsdagsbarnets Skaal: han vilde ikke forsøge paa at motivere den, sagde han, hvilket var meget heldigt, da det utvivlsomt vilde have været ham en physisk Umulighed at gjøre det. Sophus, hvis Øine ikke vare lukkede for den uhyre Betydning, det havde, at han for 23 Aar siden var kommen til Verden, takkede kort; han var kjendeligt beruset, thi lige fra sin Morgenudflugt med Therese og til nu havde han høitideligholdt Dagen ved en Række af festlige Sammenkomster med sine Bekjendte fra Pressen og Literaturen.

Samtalen ved Bordet førtes væsentligst mellem Carl og Hugo, medens Clara holdt et Foredrag for Thomsen om sit Yndlingsthema; Sophus halvsov og vaagnede kun af sin Døs for jævnligt at tømme sit Glas — Appetit havde han aldrig. Stemningen var god og stigende, saa da Hugo foreslog en Skaal for Frøken Bensen, saaes der endog svage, rudimentaire Blink af Erotik i hendes Øine, medens hun kyssede sin Forlovede, men Maaltidet skulde dog ende med en Mislyd. Da nemlig Clara ved Desserten pludseligt med sin gjennemtrængende Stemme spurgte Hugo over Bordet:

«Hvorledes stiller De Dem til Prostitutionen?» vaagnede Sophus ved dette kaldende Ord og hørtes som Svar at snøvle:

«Naturligvis venskabeligt, det gjør vi Allesammen.»

Clara tvang sig til at overhøre Bemærkningen, og Thomsen kneb ham saa eftertrykkeligt i Armen, at det gik op for Sophus, hvor han var, hvorefter han sad og fnisede med et inderligt fornøiet Grin paa Læberne, som om han syslede med nogle meget lystige Tanker.

Det saae ud, som om Spørgsmaalet satte Hugo i Forlegenhed, men Frøkenen hjalp ham selv ud af den ved, samtidigt med at trække sin Tegnebog op, at sige:

«Efter hele Deres Optræden maa De være en Modstander af den lovbeskyttede Usædelighed. Jeg noterer

Dem som Medlem af Foreningen: De har Adgang til Møderne og faaer tilsendt Maanedsbladet.»

«Og nogle deilige Historier er det, der staaer i det,» drævede hendes Broder, «nogle af de værste, jeg har seet paa Tryk.»

«Hvad skal man stille op med den Dreng!» udbrød hun harmfuldt, henvendt til sin Forlovede, som om en øieblikkelig Udsmidning vilde være en Velgjerning for Selskabet.

«Jeg er ikke nogen Dreng, lille Clara,» svarede Sophus, «og jeg gaaer aldrig ind i den Forening — aldrig, ikke om Du saa tiggede mig paa dine Knæ.»

Paa dette Stadium ansaa Teisen det for formaalstjenligt at hæve Taffelet for at undgaa videre Ubehageligheder. Medens de fire Andre gik over i Koncertsalen, vendte den unge Bensen sine vaklende Fjed mod «Ligkisten», hvor det vakte en voldsom Sensation oppe hos Scenens Damer, da han satte sig paa «de Reserverede» med Benene strakte fra sig, Hænderne i Lommerne og den høie Hat langt ned i Nakken. Han blussede efter Vinen og søgte at slukke Ilden med Sodavand, medens hans sløve Blik hvilede paa de optrædende Skjønheder, men Alle ødslede de Smil og daarende Øiekast paa ham, det var jo «Les jambes», og hans frygtede Pen kunde imorgen umuliggjøre Enhver af dem i Kjøbenhavnernes Øine.

Ved Udringningen samledes Selskabet og forlod Tivoli. Foran gik Sophus, som underkastede de passerende Damers Ansigter et meget nærgaaende Eftersyn, Thomsen gik med Clara, og bagest kom Carl og Hugo. De talte om Forfatteren, og Carl sagde:

«Han er utvivlsomt et rigt udstyret poetisk Gemyt, men han er saa forkludret og forskruet og tillige umoden i sin arrogante Selvforgudelse, saa Alt, hvad han seer paa, staaer i et skjævt og løgnagtigt Lys og alle hans Phantasis Fostre komme til Verden i abnorm Tilstand. Han er i visse Kredse Gjenstand for en Forgudelse, som yderligere ødelægger ham; det er hos Folk, som sværme for det Vanskabte og hade og forfølge det Normale som flovt,

kjedeligt, udtraadt, bøiende sig for en dum Skjønhedsfordring og kun passende for bestandig borgerlige Naturer — som de sige. Forøvrigt fortæres han af Melankoli, og jeg er vis paa, at den bunder i en Selvironi, som stammer fra al den Unatur, Skolen, han hører til, har tvunget ham ind paa; han kan falde sammen i Dage og Uger, og saa til Tider være ophidset livlig, saa man frygter, det svage Hylster skal sprænges. Sensualitet er hans Grundvæsen, og han er blandt sine Beundrere Damernes Kjæledægge; Forestillingen om, at denne lille Fyr, som de næsten have Lyst til at tage paa Skjødet som et Barn, har en Hjerne, der sysler med en raffineret Erotiks mest forviklede Problemer, gjør ham pikant i deres Øine; skulde man se paa ham, som han gaaer dér, at han har Elskerinder? Naar vi have fulgt Clara hjem, gaa vi hen et eller andet Sted, for at Du kan lære ham nærmere at kjende; som jeg sagde Dig igaar, han kan tjene Dig til advarende Exempel, men vær meget forsigtig, thi han er forfængelig og letstødt som et Fruentimmer. Vi blive desværre nødte til at tage Sophus med; at Thomsen omgaaes den Fyr, kan kun forklares paa samme Maade, som at man seer en Mand, der ikke kan lide Hunde, efterhaanden vænne sig til en saadan, naar den kommer tilløbende.»

Kort efter sade de fire Herrer i et Separatværelse paa Kongens Nytorv om en Bolle Punsch, som Teisen med kunstforstandig Haand havde fremstillet af forskjellige Sorter Vine. Sophus var sunken dybt ned i en Lænestol, og Thomsen sad taus og nippede til sit Glas. Ved at tænke tilbage paa Alt, hvad han havde hørt og seet i de tre Dage siden sin Hjemkomst, gjorde Hugo den Bemærkning:

«Det forekommer mig, at Moralbegrebet herhjemme yderligere er bleven forringet betydeligt, medens jeg har været borte, og det uagtet det allerede stod paa et kummerligt Standpunkt, da jeg reiste.»

«Moralbegrebet?» svarede Teisen. «Der existerer slet

intet Moralbegreb mere for et tænkende Menneske, min Ven. Saalænge man havde den aabenbarede Morallov i Biblen at holde sig til, var det en anden Sag, men hvad skal man nu gjøre? Er man interesseret, gaaer man hen og kjøber sig en moderne «Ethik» og sætter sig til at læse. Man erfarer da, at det Gode og det Onde svarer til Følelsen af Lyst og Ulyst: hvad der volder mig Lyst er Godt, ɔ: moralsk tilladeligt, hvad der vækker min Ulyst eller Afsky er moralsk forkasteligt. Fortræffeligt, indrømmet, siger jeg, men pludseligt gjør Forfatteren et Spring og udtaler med det uskyldigste Ansigt af Verden, at Moralens endelige Grundlov ikke er Individets, men *Samfundets* største Lyksalighed. Nei Tak, svarer jeg, her brast Logikens Traad, hvorfra skulde Samfundet have det Krav ligeoverfor mig, hvorfor skulde jeg bøie *min* Følelse af Lyst og Ulyst under et Flertals Forestillinger? Jeg kan finde mig i, at Flertallet benytter den Stærkeres Ret til at paaoktroiere mig en Retsorden, jeg maa respektere, men jeg gaaer ikke et Skridt videre; jeg kan f. Ex. finde mig i at blive straffet, hvis jeg som Soldat nægter at skyde paa de Medmennesker, som «Samfundet», jeg lever i, kalder Fjender, og hvis Tilintetgjørelse formenes nødvendig for dets Lyksalighed, men jeg lader mig ikke aftvinge den Indrømmelse, at det er en moralsk Handling, hvis jeg efter min Individualitet anseer den for umoralsk. Resultat: Enhver bærer sin egen Morallov i sig selv, og det er ham i Princippet ganske ligegyldigt, om Samfundet har de samme ethiske Anskuelser som han. Det er let at se, at man i den Bog, man kjøbte, i og for sig har et udmærket Materiale i Hænde til at tænke sig hele Verden som en Forbryderbande; Du veed, Hugo, at jeg for mit eget Vedkommende er Optimist, men overfor Slægten er jeg Misanthrop, og jeg giver ikke en Døit for den nævnte Morallære i Mængdens Hænder. Lov og Tak for Straffeloven, ellers sagde Alverden som Scapin: «Je prends mon bien, où je le trouve»; den moderne Strafferetstheori har ogsaa forstaaet det Haabløse i hin Lære, den har forlængst opgivet at sige til Forbryderen: Du skal være god, Du skal

forbedre Dig, den siger simpelthen: Du skal lystre, Du skal bøie din Villie under Retsordenen, ɔ: for Flertallet, ellers faaer Du paa Hovedet eller bliver af med det.»

«Ordet Optimisme,» sagde Hugo, «kan nutildags godt udgaa af Sproget, der vil ikke mere blive Brug for det; det blev opfundet i de Tider, hvor kun Overklasserne regnedes til Menneskene, og hvor disse, midt i deres Overflod, ifølge Tidsaand og Temperament kunde have et lysere Blik paa Tilværelsen, eller være Pessimister og se mørkere paa den, men efter at fjerde Stand er opdaget og femte — og sjette med, havde jeg nær sagt, bliver der kun Brug for Pessimismen, og dette Ord vil snart ikke slaa til som Udtryk for Ens Følelser ved at se Menneskeslægtens Lidelser; for hver Maskine, der dagligt fabrikeres, blive en Mængde Arbeidshænder overflødiggjorte og samtidigt avles og fødes der Bunker af Børn, som række Hals og gabe efter Mad. Naar Religionen og Tanken om et evigt Liv er forsvunden af Hjerterne, bliver Døden Jordens store Velgjører og Befrier, den siger trøstende til Proletaren: «I høiere Forstand er Du den Lykkeligste, thi jo færre Goder, der er at forlade, desto lettere at møde mig; den saakaldte Lykkelige, der svømmer i Rigdom, maa jo gaa med en stadig Rædsel for mit Komme, med alle ti Fingre klamrer han sig fortvivlet til den sidste Livsgnist, og hans brustne Øie hænger ved Udtrykket i Lægens Ansigt.» Ja, Døden er den Fattiges store Ven, og derfor se vi ogsaa Selvmordene tiltage — var der os ikke medfødt denne forunderlige horror vacui, denne Ulyst til Tilintetgjørelse, vilde mangfoldige Mennesker frivilligt reise ud af Livet, ligesom de nu reise til Amerika.»

«Jeg holder ikke af din Ven Døden,» svarede Teisen, «jeg siger, som Ræven sagde til Løven, der vilde have den ind i Hulen: vestigia terrent.»

Her reiste Sophus sig og traadte hen til Bordet. Idet han greb sig i Haaret med et genialt Tag, sagde han:

«Maa jeg læse et Digt for Dem, Hr. Stelling, jeg har skrevet i disse Dage, paavirket af lignende Følelser, som De nyligt udtalte. De vil se, at Versene ere urimede,

og Form og Rhytme eiendommelige; for os Unge dreier det sig om at træffe Stemningens haarfine Tone og faae Tilhørerens Sjæl til at dirre just saaledes, som vor egen dirrede, da vi skrev — Tankernes og Billedernes Særhed er vor Kunsts Kjendemærke.»

Han tog en Lap Papir frem og begyndte at læse med en hul Gravrøst, der svarede godt til hans grønliggule Teint og hele kadaveragtige Skikkelse:

Jeg er gal!
Naar om Natten søvnløs
Jeg vrider mig paa mit Leie,
Mens hvide Aander
— Tidens Gaader —
Med spørgende Øine
Sidde omkring mig,
Er jeg gal!

Jeg er gal!
Naar om Dagen vildsom
Jeg flakker blandt Mængden,
Og seer Døden, den blege,
— Mørk i Minen —
Med udstrakte Fingre
Pege paa Offret,
Er jeg gal!

Jeg er gal!
Naar om Aftnen beruset
Af løiede Glæder
Med villende Kvinder
— Lig lignende —
Jeg dandser, mens Vinen
Tænder Festblus i Hjernen,
Er jeg gal!
Jeg er gal!
Jeg er gal!

De sidste Linier bleve læste med hendøende Stemme, og Forfatteren sank, tilsyneladende overvældet af Sindsbevægelse, ned i en Stol.

«Bravo, Svoger!» raabte Teisen skoggerleende, «ja gu' er Du gal — splittergal — det Værste er at, med Undtagelse af Galskaben, har Du laant det Øvrige af Digtets Tanke hos din Ven Thomsen. — Det maa være morsomt for Dig, Hugo, saadan lige med det Samme at faae din Livsanskuelse omsat paa Vers — den tager sig Pokkers tiltalende ud.»

«Har jeg laant hos Thomsen,» svarede Sophus med et ondskabsfuldt Sideblik, «saa kjender jeg En, som har

laant hos Fader, og det Kontanter; det er nok saa graverende.»

Han ventede et Øieblik, men da Svogeren indskrænkede sig til at se foragtelig paa ham, satte han sig til at læse paa sin Lap Papir med Haanden under Kinden, medens Hugo henvendte Ordet til Thomsen, der længe havde trommet nervøst i Bordet og paa anden Maade lagt Uro for Dagen:

«Hvad mener De om de Spørgsmaal, der have været paa Bane?»

«Jeg er ligesaa bange for at yttre Følelser og Tanker ligeoverfor en Fremmed,» svarede den Tiltalte kort, «som en Dame for at vise sine Ben.»

«Aa, er de kjønne, er hun s'gu ikke saa bange,» bemærkede Sophus med en erfaren Mands Sikkerhed.

Efter en Pause sagde Teisen:

«Hvornaar kan man vente Deres ny Bog?»

«Lidt før Jul.»

«Det maa være herligt saaledes at kunne tale til Publikum.»

«Ja, tale til Publikum, det maa være herligt,» svarede Thomsen tankefuldt, «men saa maa man være Skuespiller, og Skuespiller kan jeg ikke blive. Jeg veed, hvorledes de store Skikkelser i den dramatiske Literatur skulle opfattes og gjengives; naar jeg læser Værkerne, seer jeg hver Persons Bevægelse, hører hvert Tonefald, der vilde give Digterens Figurer Kjød og Blod, og saa er jeg for lille og min Stemme for svag — er det ikke en trist Konflikt. Den volder mig Pinsler som de, Beethoven maa have lidt, da han blev døv; det er som at have forvildet sig i Ørkenen med sine Rigdomme og sidde omgiven af Gulddynger og saa dø, fordi man mangler en Draabe Vand — og dog, Vand er der saa meget af i Verden, Guldet er saa sjeldent. — Hvad er det at være Forfatter? Med en Pen, der er dyppet i Ens dyreste Blod, paa Papiret at lægge i Sprogets Spændetrøie Følelser og Stemninger, der under Smerter ere dragne op fra Dybet i Ens Indre, og saa af Pressen blive afjaget i flygtige, ofte partiske

Kritiker, blive læst af nogle Faa, som forstaa En, af Andre, som misforstaa, hvad man skriver, og af Publikum, som med sine hurtigt bladende Fingre følger «Handlingen» og springer det over, hvori man har nedlagt sin Kunst. Og saa i Modsætning hertil Skuespilleren! Medens Bogen som Regel tages frem af et træt og gabende Individ, der søger Hvile en Timestid, møder Publikum i Theatret med Forventningens Spænding, og Musik og Omgivelser forberede Sindet. Tæppet gaaer op, og han træder ind, Skikkelsen, skabt to Gange, først af Digteren, saa af Skuespilleren, — at kunne tale til disse Tusinde Mennesker, der hænge ved Ens Mund, rive dem ud af den Spidsborgeratmosphære, hvori de gaa og døse Livet hen, løfte dem op paa Aandens Høider og føre dem ind i Stemningernes vidunderlige Rige, saa Cancelliraaden savner en Daggert ved sin Side og Spekhøkerens Madam udgyder hede Taarer over den unge Elskovs Nød — aa, det maa være stort — stort!»

Han havde talt sig varm, styrtede et stort Glas Punsch i sig og skjænkede et nyt.

De glede over til at tale om Kvinder, og Hugo spurgte ham:

«Er De en Tilhænger af Emancipationsidéen?»

«Ikke i Almindelighed; jeg kan slet ikke tænke mig, at Flertallet af de Damer, jeg har truffet i Livet, har Betingelser i denne Retning. Jeg elsker Kvinden, hun er det Smykke, hvormed vor stakkels, fattige Jord har pyntet sig til sin Fart gjennem Rummet. Jeg veed intet Deiligere, end i et Selskab at sidde som Centrum i en Kreds af unge Piger; de ere saa overgivne og saa nyfigne, de ere saa udfordrende, fordi de ere saa mange, de rykke nærmere sammen om En med deres dristige Spørgsmaal, deres Skotten til hinanden og smaa Latterudbrud, man døer næsten væk mellem alle disse skjønne Toiletter, der svulme omkring En, mellem alle disse blottede Halse og Arme, mellem disse forskjellige bedøvende Parfumer, der ligesom indgaa intime Forbindelser i Luften, og alle disse Øine, der se saa kjækt paa En. Saa lokker man dem og lokker

dem, saa de vove sig længer og længer ud i Replikkerne, ligesom naar de om Vinteren prøve den første Is, og man følger dem i deres forvovne Færd, indtil de ere langt nok ude, saa kommer man med *sin* Replik og siger Bøh! og med et lille Hvin ile de rødmende mod Land og skjule Øinene i deres Skjød, — nei, de skulle ikke emanciperes, det vilde være Synd! Derimod er der en Klasse Kvinder, som for mig gjerne maa stille Kravet, og som vel ogsaa ere de Eneste, der gjøre det. Det er disse Amphibier, disse mærkelige, kjønsløse Skabninger, som maaske kunne føde Børn, men for hvem det ingen Begivenhed er. De have alle Mandens Feil og ingen af Kvindens gode Sider, de tale med om Alt, uden at forstaa Noget, blande sig ind i Alt, uden at man har havt Bud efter dem, de ere ligesaa lidenskabsløse som en Eunuch, ligesaa kolde som Polarisen, og man skjærer sig til Blods paa deres Knogler, hvis man prøver paa at favne dem. Saadan en Dame er et fuldstændigt Fallitbo, hun er ikke istand til at honorere en eneste af de Fordringer, man kan stille til hende som Kvinde.»

»Hahaha!» brølede Sophus, «det er jo et fuldstændigt Portrait af Clara.»

«Du er en Tølper, Bensen,» sagde Thomsen, «og jeg haaber, at Hr. Teisen opfattede mine Ord rigtigt.»

«Bevares! Og jeg giver Dem fuldstændig Ret i Deres Bemærkning om min Svoger,» svarede Teisen, der dog under den Andens Beskrivelse havde seet noget mellemfornøiet ud.

Thomsen reiste sig og greb sit Glas:

«Jeg vil tømme dette for Kvinden, ikke for hende, vi møde paa vor Gang gjennem Livet, men for hende, der boer i vor Sjæl i dens høitideligste Stunder og løfter den til Høider, hvortil den ellers aldrig naaer, for Idealet, selve Madonna, hende, der paa een Gang er Jomfru og Moder, den deiligste Idé, menneskelig Phantasi nogensinde har undfanget. At vandre i kjøle Buegange under den varme, sydlige Himmel, medens Klostergaarden med dens Blomster hviler i Sollyset, at være opfyldt af hellig Andagt

og saa dø ung, knælende foran hendes Billede, i sikker Forvisning om, paa hendes hvide, kjærlige Arme at blive baaren ind i Paradiset, det maa være den skjønneste Bortgang fra Livet.»

Han tømte, ligesom de Andre, sit Glas i Stilhed. Dog tilføiede Sophus, der efterhaanden var bleven mere og mere umulig, halvhøit:

«Jeg drikker nu for Donnaerne i Almindelighed og for Therese i Særdeleshed.»

Carl og Hugo fortsatte Samtalen, medens Thomsen en Stund sad taus. Saa sagde han med mørk Mine:

«Er det ikke mærkeligt? For Andre ligger Latteren og Livsglæden gjemt i denne gule Drik, paa mig virker den, som drak jeg Blæk: jeg bliver sortere og sortere indvendig. De begyndte med at spørge mig, Hr. Stelling, hvad jeg mente om det, Deres første Samtale berørte. Jeg saae imorges en fattig Kone med et Barn paa Armen; det Syn har fulgt mig hele Dagen, og netop nu formede det sig for mig til et Billede, som jeg skal forsøge at gjengive, saa har De med det Samme min Mening.»

Han reiste sig og stillede sig ud paa Gulvet; der var en Grebethed og et Skjær af tragisk Inspiration udbredt over hans Træk, der gjorde ham mærkelig skjøn i dette Øieblik.

«Det er — lad os sige — det er i Frederiksberghave en Efteraarsnat; Stormen hyler afsted som hidset af rasende Kvaler, Træerne knage og stønne, som bleve de radbrækkede paa Steile og Hjul, Toppene sveie hid og did og række de nøgne Grene mod Himlen i navnløs Jammer, de visne Blade opføre en vanvittig, raslende Dands hen ad den opblødte Jord, og alt imellem høres Dyrenes Tuden og Brølen oppe fra zoologisk Have trænge gjennem Buldret med uhyggelige, fremmedartede Lyde. Sorte Skyer, store som Bjerge, fare afsted høit oppe, og af og til kommer Maanens iskolde Skive tilsyne og stirrer ligegyldigt hen for sig. Saa standser Stormen et Øieblik, Naturen hviler i rædselsslagen Venten — og saa begynder det igjen — Hu — Hei!

(Efter en Pause fortsatte han derpaa med hviskende Stemme, idet han pegede ud for sig, og hans Øine bleve ligesom tomme:)

Se — se — der kommer hun — pjaltet, gjennemblødt til Skindet, trædende i Sølet med sine tynde, hullede Sko, sulten og udtæret — og Blod løber der ned ad hendes Ansigt; det kommer fra et Hul oppe i Hovedet, som Manden slog hende, da han kom fuld hjem iaften. Hun lister afsted og skotter ængstelig omkring sig, de mange uhyggelige Lyde fylde hende med Skræk, og naar Maanen pludseligt kaster sit hvide Lys paa Træstammerne, troer hun at se truende Skikkelser omkring sig. Hun gyser af Kulde, thi den isnende Vind trænger ind igjennem hendes tynde Skjørt. Saa gaaer der en Sky for Maanen, det bliver mørkt som i Graven, og hun iler afsted, stivnet af Rædsel; det er, som lød der Skridt der bagved, og hun synes, at Hænder rækkes efter hende. Paa Armen bærer hun en Bylt, den indeholder hele hendes Rigdom her paa Jorden, hendes eneste Ven, hendes lille Dreng; hun har omhyggeligt svøbt ham ind i et gammelt Sjal, og han sover med sit Hoved mod hendes Skulder. Nu naaer hun en af Broerne over Kanalen, og hun gaaer ud paa den; hun læner sig til Rækværket og stirrer ned i det sorte Vand. Da hun iaften flygtede hjemmefra og gjemte sig i Haven for at blive lukket inde, havde hun ingen Plan — blot bort fra Huset, fra den haabløse, haabløse Elendighed, og fra ham, Manden, der snorkende sov sin Rus ud henne paa Straasækken, medens hans hede Aande fyldte Stuen med Stank af Brændevin, kjøbt med de Penge, for hvilke hendes Barn skulde have Mad. Nu, da hun saae det sorte Vand, vidste hun, hvad hun vilde: først ham, saa sig selv. En Følelse af Fred kom over hende; hun lukkede Øinene, hendes kummerfulde Liv lige fra Barndommen til nu stod som i eet Billede for hende; hun saae atter ned i Dybet, saa kyssede hun den lille Mand, der sad paa hendes Arm — et Plump, og han var borte. Hun greb sig til Hovedet, saa stirrede hun atter derned, hun kaldte sagte hans Navn, medens hendes Negle krampagtigt borede sig ind i Broens

Rækværk, hendes Tanker flakkede vildsomt omkring, hun vilde bede til Gud, men kunde ikke, det var saa længe siden, og Himlen, hun saae op til, var saa truende. Lidt efter faldt hun til Ro, og et blidt Smil opklarede hendes udtærede Ansigt; hun stod paa Vagt hele Natten og glemte rent sin egen Elendighed, det syntes hende, at hun havde udrettet, hvad hun skulde, og at hun nu ikke havde mere at gjøre. Da Dagen gryede, gik hun ned til Kanalens Bred; hun traadte forsigtig et lille Stykke ud i Vandet, og med en tyk Gren trak hun Bylten i Land. Da Opsynsmanden om Morgenen kom forbi, sad hun med det lille Lig i sine Arme. Politi blev hentet, Forhør afholdte og Lægeundersøgelse foretaget; den gav som Resultat: normal, men af et forhærdet Naturel. Dommen lød paa Døden, og hun blev benaadet med livsvarigt Fængsel, men det blide Smil forlod hende under alt dette ikke: hun havde udrettet, hvad hun skulde, hun havde ikke mere at gjøre.»

Under Fortællingen havde Graad flere Gange klinget i hans Stemme, nu kastede han sig i en Stol og brød ud i en nervøs Hulken. Den mørke Skildring havde gjort en mægtig Virkning paa de Tilstedeværende, ikke saameget ved sit Indhold, som ved den illuderende Kunst, hvormed Stemningens Uhygge var gjengiven, og den Uvilliens Energi, der bar den; navnlig Hugo var betagen: disse Følelser lignede jo saa ganske dem, Arbeidsmandens Besøg havde fremkaldt hos ham. Der herskede Taushed i Stuen; kun Sophus henvendte hviskende det Spørgsmaal til Lysekronen: «Er han ikke storartet — hvilket Geni!» — Pludseligt sprang Thomsen op; han var ligbleg, hans Ansigtstræk spændte som i store Smerter, og heftigt gestikulerende, idet han ilede frem og tilbage paa Gulvet, henvendte han sig til Hugo:

«Og dog, naar det kommer til Stykket, hvad kommer hendes og hendes Barns Skjæbne mig ved? Det Synspunkt, De før gjorde gjældende, er nemt nok at leve paa! De siger, at Livet er en Lidelsestilstand, men en udholdelig, og Døden en Befrielse derfra, men naar Livet nu er en

uudholdelig Lidelse for En, og Døden staaer som en rædselsfuld, truende Gaade, saa begynder Spillet først rigtigt, og man begynder at skrive Digte, som det vi nyligt hørte. (Dette blev sagt i en Tone fuld af bitter Spot, men den unge Bensen rettede sig stærkt smigret i Stolen og saae begavet ud). De taler om Menneskeslægtens Elendighed som Gjenstand for min Sympathi, men jeg har ikke Raad til at afse nogen til de Mange, al den Medfølelse, min Sjæl kan rumme, har jeg Brug for til mig selv; Bekymringen for den Ene fylder mig helt. Jeg husker at have læst om Frants Ravaillac's Straf, da han havde myrdet Henri Quatre: først brændte de ham med gloende Tænger, saa dryppede de Saarene med smeltet Bly og Svovl, saa blev han ved Arme og Ben bunden til fire dovne Heste — mærk dovne — een mod hvert Verdenshjørne, og de trak i over en Time, inden de fik ham sønderslidt. Dette er min Skjæbne, og det er Alles, som ville forsøge at tænke Tankerne helt ud, og saa har jeg dog ikke slaaet nogen Konge ihjel — hvem i Djævelens Skind og Ben paabyrder mig da disse Kvaler og med hvad Ret!»

Den sidste Sætning havde lydt som et Skrig i de Andres Øren; han greb sin Hat og med et kort: «Farvel, jeg er syg,» styrtede han ud af Døren. Teisen betalte, og de forlode Lokalet i Taushed. Hugo fulgte Sophus hjem, hvilken Opmærksomhed var paatrængende nødvendig, og efter at have faaet ham ind ad hans Port — den unge Mands sidste Bemærkning lød: «Thomsen var storartet oppe i Aften, hva'!» — gik han en lang Tour i den grvende Dag.

Han var mørkt sørgmodig i Sinde, og følte sig opfyldt af Medlidenhed med den ulykkelige Natur, han nylig havde været sammen med. Han greb sig i at tænke: «Stakkels Menneske!» men var det ikke just de samme Ord, den unge Dame havde henvendt til ham ude paa Langelinie? Ja, Carl havde Ret, det var Billedet af ham selv tidligere, som han havde havt for Øie iaften, kun malet med grellere Farver, dybere Skygger og skarpere

Linier, men det lignede ikke længere og skulde aldrig komme til det; han maatte bort fra alt dette, det var Sorgløsheden, Jagten gjaldt! Var ikke Dahl, var ikke Teisen lykkelige i menneskelig Forstand, og var der nogen anden? Kan der tales om en Lykke i høiere Forstand, naar man ikke troer paa nogen Gud? Han saae det nok, hvor langt ædlere og fornemmere Thomsens aandelige Skikkelse stod end de Andres; de vare Forrædere mod Menneskeværdet, de havde solgt deres Sjæl til Materien, som man i gamle Dage solgte den til Fanden. Allerede Sophokles siger: «Aldrig at skue Livets Lys er det første, det høieste Ønske, og det næste, saa saare man lever, hurtigst at ile did, hvorfra man er kommen.» Ja, fra de ældste Dage har der været spørgende Tænkere, der have baaret hele Slægtens Livslidelse paa deres Skuldre, medens Mængdens Tilværelse gaaer hen med at fede Svin, og dens Lykke bestaaer i at glæde sig til Flæskesiderne; det er hine, som danne Menneskehedens Adel, — men jeg vil ikke høre til Adelen, mumlede han, idet han tænkte paa Thomsens Sjælekvide, den evige, passive Tvivlen og Nægten er en Kræftskade i Sjælen, der bringer Natten med sig, den sorte, uden en glimtende Stjerne, uden et vinkende Vinduesskjær — og jeg kjender jo et Vindue, hvorfra der falder en Lysstraale paa min Vei! — Saa gik han hjem, og Aftenens mørke Billeder glede over i smilende Tanker.

Om Fredagen var Herreselskabet samlet om Grosserer Dahls overdaadige Middagsbord, der bugnede af sjeldne Blomster i kostbare Sølvopsatser. Der var kun een Dame tilstede, Husets Frue, ført til Bords af en af Børsens Granitpiller, — som Værten udtrykte sig i en Skaal for ham, — og han var virkelig ogsaa ligesaa solid, kold og taus som en saadan; paa sin anden Side havde hun Cand. Cohn, der, med den for hans Race eiendommelige Værenomsig, havde trængt sig frem til denne stærkt efterstræbte Plads. Hugo, som var kommen herud med Feber og

Længsel i Blodet, havde faaet Plads langt fra Camilla, men hans Øine bleve ikke trætte af at gaa Veien hen til hende, og de bare Bud om mangt og meget. Der var naturligvis holdt en Række Taler, og nu ved Desserten, hvor Hovederne vare røde og Passiaren høirøstet, drak man Glas med hinanden, og vildfremmede Personer udvexlede Hilsener, der røbede den mest grændseløse, gjensidige Interesse og den dybeste Høiagtelse. Camilla var, som sædvanligt, lidet talende, men saae saa vidunderligt deilig ud, at Cohn følte sig ganske revet hen; han var saa god at antage sig selv som Skaber af denne Glød paa Kinderne, denne Ild i Øinene og dette hæftigt arbeidende Bryst under det elegante Sommertoillette, og var uudtømmelig i at meddele hende Alt, hvad han vidste maatte behage hende, pikante on dit'er, smaa Skandaler i beaumonden, og hun hørte paa ham med et adspredt Smil, der henrykkede ham — han anede ikke, at der stod en voldsom Kamp i hendes Indre.

Tilsidst reiste Grossereren sig og holdt sin tiende speech, (Manérerne hentede fra Studier i Parlamentet); han udtalte bl. A., at her havde været en ultra Venstremand sammen med lutter Høiremænd uden nogen Disharmoni; paa samme Maade vilde han, som Politiker, arbeide paa at forsone de to Elementer — (Vor Herre bevares, tænkte Cohn, der saae sin oekonomiske Existents truet ved denne Mulighed) — Modpartiet sagde; «Vi vil til Truget,» men Forsynet havde i sin Visdom sørget for, at Truget i Virkeligheden var stort nok til Alle, naar man blot indrømmede hinanden Plads, (her kastede Taleren Blikket hen over Bordet med et Udtryk af Tilfredshed, som vilde han spørge, om der var Nogen, der havde Noget at klage over denne Del af Truget). I Haab om, at Harmonien maatte blive bevaret, ønskede han Selskabet Velbekomme!

Hr. Cohn følte sig, da Kaffen blev serveret ude i Haven, hvor man samlede sig i Grupper, noget isoleret; man undgik ham, dels fordi man vidste, at der i den Skole, han repræsenterede, herskede en vis elskværdig

Tilbøielighed til at stemple Enhver som en Idiot eller Slyngel, der udtalte en Anskuelse, afvigende fra dens egen, dels fordi hans Organ »Fremskridtet« blandt sine talrige udmærkede Egenskaber ikke kunde henregne Diskretion.

Han blev derfor henrykt ved at træffe Hugo, der havde trukket sig tilbage til en tæt Løvhytte, hvor han sad i drømmende Venten; Cohn tog Plads ved hans Side, og det varede ikke længe, inden han havde ledet Samtalen hen paa den literaire Retning, han hyldede, og var langt inde i en Lovprisning af Mesteren, den store Fører, thi hans Tankegang var, ligesom hans Meningsfællers, forsaavidt gaaet i Baglaas, som de altid stoppede ved dette Punkt i deres Forestillingskreds. Hugo hørte altsaa om Høvedsmandens epokegjørende Betydning for dansk Aandsliv og fri Tænkning, og om det enestaaende Martyrium, denne fremragende Aand havde gjennemgaaet i vort stupide Samfund — hvad var en Savonarolas Skjæbne i tragisk Dybde sammenlignet med denne Mands, der snart i tyve Aar havde været spændt paa Pinebænken af sine tykhovedede Landsmænd, der burde ligge i Støvet for ham.

Hugo, der altid i fuldeste Maal havde ydet den Omtalte sin Anerkjendelse, blev dog noget utaalmodig ved det Overdrevne i Rosen og yttrede, at alle de literaire Synspunkter, Vedkommende havde importeret fra Udlandet, selvfølgeligt vare naaede os, selv om han aldrig var bleven født, og det paa en langt naturligere og mere frugtbringende Maade. Forhaanende Arrogance var det Banner, om hvilket Føreren havde samlet sine Tilhængere; da saa de Angrebne forsvarede sig, var det i saa høi Grad brugbare Martyrium kommet istand.

«Men kjender De da ikke Noget til Forholdene herhjemme først i Halvfjerdserne?» raabte den anden lidenskabeligt. «Der maatte luftes ud her i Landet, og det var ham, ham alene, der smældede alle Vinduer og Døre op i den gamle Rønne, saa den sure, forgjemte Luft maatte fortrække, saa de fede Edderkopper og mæskede Skruptudser og alt det Utøi, som havde taget Huset i Besiddelse, fik travlt. Med et Mod, Verden aldrig har seet

Mage til, gik han ind i denne Rede og rodede op i de stinkende Bunker af gammel, raadnende Slendrian og Bornérthed, og han holdt sin Post, skjøndt det literaire Krapyl hylede omkring ham og søgte at bide ham. Og han har givet Stødet i alle Retninger: tænk blot paa Stormangrebet mod Kirken og Dogmerne, paa —»

Hugo, hvis Tanker vare meget langt fra den store Fører og en Diskussion om ham, reiste sig her under et høfligt Paaskud og gik. Han søgte ned til Stranden; Haven var fyldt med berusende Vellugt af Levkøi og Reseda, Roser og hvide Lilier, der var bankende Uro i hans Hjerte, og hans Sjæl skjælvede i Spænding. Instinktmæssigt søgte han hen i en lukket Sidegang, og dér kom hun ham imøde. Hun var bleg og alvorlig — saa ganske forandret fra før, da hun sad ved Bordet i straalende Blussen — og tilsyneladende ganske rolig, men der var Graad i hendes Stemme, da hun sagde:

«Det var heldigt, jeg traf Dem, Hr. Stelling, jeg vilde gjerne tale et Ord med Dem.»

Hun gik langsomt ned gjennem Gangen, indtil hun naaede en Bænk, der stod skjult i et Buskads; dér satte hun sig. Hugo, der, rystet af Sindsbevægelse, havde fulgt hende, tog Plads ved hendes Side.

«Jeg fortryder,» begyndte hun, «at jeg forleden reiste Tvivl om, hvorvidt man skal glemme. — Der var engang en ung Pige, Datter af en høitstaaende Embedsmand, men uden Formue; i hende var en ung Mand forelsket, og hun holdt af ham, men da han var fattig, og hun var fattig, viste hun ham bort og tog en Anden, som var rig. Saa kom den unge Mand tilbage efter nogen Tids Forløb og sagde, at han ikke kunde glemme. Var det nu ikke dumt, hvis han ikke kunde?»

Hugo saae hen for sig og nikkede langsomt flere Gange.

«Jo, det var dumt,» svarede han.

«Og jeg skal sige Dem hvorfor. Pigebarnet var opdraget i Luxus og Lediggang og sagde til sig selv, at hun aldrig vilde blive lykkelig under tarvelige Forhold.»

«Er hun da nu lykkelig?» spurgte Hugo, der havde lagt Hatten fra sig og sad i en foroverbøjet Stilling, med Ansigtet gjemt i sine Hænder.

«Hun er akkurat saa lykkelig, som hun har ventet at blive,» svarede Camilla, «hér var ingen Skuffelse mulig.«

Hendes Bryst arbeidede voldsomt, men hendes Stemme lød monotont og klangløst.

«Hun maa dog have et Hjerte!» udbrød Hugo, idet han pludseligt vendte sig imod hende og betragtede hende med Øine, der brændte — af Foragt? af Tilbedelse? han vidste det ikke — han var ude af sig selv.

«Nei.»

«Jo,» hviskede han lidenskabeligt, idet han reiste sig. «Det er umuligt andet. Den unge Mands Ulykke er, at han ikke var den Rette. Det er som i Eventyret: naar Prindsen kommer, vaagner den slumrende Skov.»

«Ja, men han er jo kommen,» sagde hun blødt.

Han bøiede sig over hende og spurgte med bævende Stemme:

«Og Skoven —?»

Hans Blik tvang hendes Øine i Veiret, saa de mødte hans; hun var dødbleg, missede lidt med sine, som for et stærkt Lysskjær, og sagde stille:

«Skoven sover den evige Søvn.»

Han vaklede tilbage, og idet han greb sin Hat, saae han paa hende — et eneste Øiekast — og ilede derfra. Med Møie tilbageholdt hun et Skrig, hun rakte Armene bønfaldende efter ham, hun vilde reise sig for at følge ham, men sank halv afmægtig tilbage paa Bænken. —

— Da Hugo kom hjem til Hotellet, forefandt han et Brev fra Tanten paa Næsborg. Hun skrev:

«Min kjære Dreng!

Velkommen hjem fra dine lange Reiser. Din stakkels Tante, som altid er syg, kan ikke engang naae ned til Wiesbaden i Sommer, som vi dog havde besluttet. Vi ere altsaa hjemme og vente Dig herud for lang Tid, Du

kan have godt af at hvile Dig ud. Mange Hilsener fra Sahra.

Din hengivne Tante
Harriet.»

Kom snart!
Sahra.

var der skrevet nedenunder med en kjæk, fast Haand.

«Ja, jeg skal komme. Blot bort herfra, bort herfra!» tænkte han ved sig selv med et bittert Smil. Uden at ændse Noget eller Nogen, havde han forladt Villaen og var gaaet den lange Vei ind til Byen for at bringe Ro i sit Sind, men forgjæves, — han var opfyldt af dyb Harme, først og fremmest mod sig selv, saa svag han havde været, saa stik imod, hvad han havde besluttet og villet som Mand af Ære, thi hvad Plan og Tanke havde han havt — ingen, han maatte jo vide, at hun, efter hele sit Naturel, aldrig vilde rive sig løs fra sit forfinede Liv, men han var ogsaa forbittret paa hende, fordi hun ved hint Haandtryk paany havde styrtet ham ud i Lidenskabens sindssvage Malstrøm, fordi hun endnu idag havde erklæret ham for sin Prinds, og et Sekund efter med Grusomhed jaget ham ud af sine Enemærker. «Hun er ganske uforandret,» tænkte han, «en Flane, som hendes Moder var det, en hjerteløs Kokette; og hvor hun er feig og lysten tillige! Hun kjeder sig, og jeg skulde hjælpe hende med at tage Livet af Tiden ved disse Samtaler, hun kjender fra sine franske Romaner, denne Omgjængelse mod Naturen, hvor man favner hinanden i Replikken og Øiekastet, men bevarer sin «Ulastelighed». Nei, Camilla, søg Dig en Anden, Du har jo Cohn, jeg saae paa hans Øine idag ved Bordet, at Du kun behøver at give ham et Vink,« — og han gik tilsengs for at tænke videre. —

Men —

I Sommeraftenens fredelige Lys sad Fru Camilla ved det aabne Vindue i sit Kabinet, der vendte ud til Strandveien, og hun stirrede over mod Dyrehaven, bag hvilken Solen var i Færd med at gaa til Ro i bløde, rødmende

Skydannelser. Hun støttede den venstre Arm i Karmen og havde stukket Haandens fine Fingre ind i det rige Haar, saa at Frisuren næsten havde opløst sig, medens hun hvilede det trætte Hoved. Ja træt, træt det var hun; i disse Dage, siden hun havde seet ham igjen efter den lange Adskillelse, havde hun kjæmpet fra Time til Time, og idag havde hun opbudt Alt for at seire over sig selv; nu, følte hun, kunde hun ikke mere. Hun forsøgte at fæste Opmærksomheden paa Gjenstandene udenfor sig, men Svalerne, der lystigt kvidrende fløi frem og tilbage i Gaarden paa deres snare Vinger, Vognene, der rumlede afsted ude paa Veien med glade Skovgjæster, Trætoppene langt borte, der rundede sig som bløde Puder i det solrøde Skiær, Himlen selv og de hvide Klodeskyer, der sendrægtigt dreve afsted, medens Lysskjæret bag Skoven lagde en Ildbræmme langs deres Side, Alt fortalte hende kun Et: «Du maa se ham igjen, I maa ikke skilles saaledes!» Hun gyste ved Tanken om det Øiekast, han havde sendt hende til Afsked — og det skulde være det sidste Blik, de vexlede — nei — nei — umuligt! Af og til trængte Stemmer fra det muntre Herreselskab, hos hvilket hun havde bedt sig undskyldt, op til hende — men han var ikke mere iblandt dem, han var allerede langt borte og kom aldrig, aldrig mere igjen!

Pigen bragte Børnene for at sige Godnat til Moder; de havde været en lang Tour ovre i Skoven og talte i Munden paa hinanden forat meddele, hvad de havde oplevet. Medens deres smaa Tunger pludrede, sad hun og saae stift paa dem, idet hun tænkte: «Faderens udtrykte Billeder, ikke et Træk er ændret.» Hun kyssede dem og sendte dem bort; saa rev hun sin Kjole og sit Korset op, hun syntes, hun skulde kvæles, men Brystet arbeidede lige tungt, som om Byrden var for svær. «Dine Børn er det, det er sandt,» sagde hun ved sig selv, «men undfangede uden Glæde, fødte uden Glæde — ak, hvor fattig, hvor fattig jeg er!» Hun hadede i dette Øieblik deres Fader; hun syntes, han havde stjaalet Noget fra hende, og dog vidste hun, at han i alle Retninger havde overgaaet hendes Forventninger og bragt hende mere, end hun havde

fordret. I sin exalterede Stemning ilede hun op og ned ad Gulvet, og deres Ægteskabs Historie gled lynsnart forbi hende; hun maatte næsten skrige ved Tanken om hans Kjærtegn, — og dog havde hun selv frivilligt lagt sig i hans Arme! Hun traadte hen foran sit store Toillettespeil, der gjengav hele hendes Person, og betragtede sit Billede med et haanende Blik, medens hun hviskede mellem Tænderne: «Du Vanærede, aa, Du Vanærede!» Saa kastede hun sig i en Stol for at finde Støtte for sit feberhede Hoved. — Hvorfor var han ogsaa kommen tilbage? Hun havde troet sin Position saa uangribelig sikker og seet sin Løbebane ligge saa ulastelig regelret foran sig — og nu! Der maatte dengang have været en Krog i hendes Sjæl, hun ikke kjendte, hvorfra hint Kys af hendes Pigemund var skudt op som Aakanden, der pludseligt viser sig paa det dybe Vand, men hun havde siden dræbt Blomsten med Kulde, hun havde baaret Is paa den og troede den død for evigt, og saa kom han, og Spiren var der, og den voxede til et mægtigt, deiligt Træ, der overskyggede hendes Forstand — med et Gys af smertefuld Lykke følte hun endnu hans varme Aande, da han bøiede sig over hende, læste den glødende Bøn i hans Øine og hørte hans Røst skjælve i Forventningens Spænding. Hvad bad de Øine om? Han havde forleden sagt, at det var en Slyngelstreg at forføre en Kone uden at ægte hende — de Ord havde brændt sig ind i hendes Sjæl. Hun faldt i dybe Tanker: han havde meddelt hende, at han var fattig — nei, nei, sin Stilling i «Selskabet», den frygteligt dyrekjøbte, maatte hun bevare for enhver Pris — hendes Udtryk blev haardt og stift, medens hun stirrede hen for sig. Pludseligt foer hun op, blussende i Kinderne af Skamfølelse: det var jo Tankerne fra Pigedagene, der vare komne over hende i denne høitidelige Stund, og hvorfor? Der var jo slet ikke Tale her om Fattigdom eller Rigdom, hun vilde kun se ham en eneste Gang, sige ham, hvorledes hun var, og høre af hans Mund, at han ikke foragtede hende, men vilde erindre hende i Godhed og Kjærlighed — intet andet — intet andet — ikke et Menneske vilde faae det at vide,

hendes gode Navn og Rygte, det Dyreste, hun eiede, vilde Intet tabe; imorgen, Løverdagaften, skulde Dahl til en Jubilæumsfest og kom meget sent hjem — hun ilede hen til Skrivebordet. Tusmørket var allerede faldet paa, men hun skrev:

»Deres Veninde kommer bedende til Dem. Mød mig imorgen Aften Kl. 10 bag ved Taarbæks Kapel, jeg *maa* tale med Dem. Jeg skriver dette Brev i Mørke, Solen er gaaet ned, og Skoven sover, men imorgen vaagner den.»

Inden hun lukkede Brevet, gik hun hen til Vinduet og plukkede af Espalieret udenfor en Rose, der duftede efter sit Bad i Aftenduggen. Hun kyssede den fyrigt, tænkte paa et lille Digt, hun engang havde læst, hvori Blomsten opfordres til at bringe Hilsen til den Elskede, og plukkede et enkelt Blad af, som hun lagde i Brevet. Hun listede sig ned ad Trapperne for selv at lægge det i den nærmeste Postkasse, og et Smil lyste i hendes Ansigt, da hun hørte dets Fald mod Bunden: hun havde jo nu sendt Bud efter det Største og Bedste i Verden. —

Hun havde taget en Bog og var langt inde i Aarestrupske Stemninger, da hendes Mand ud paa Natten kom op ad Trappen. Han bad om at maatte komme ind i hendes Kabinet og fortalte strax, at denne Stelling uden videre var forsvunden fra Selskabet. «Han er mig for uciviliseret,» sagde han, «Du havde som sædvanlig Ret, min kloge Kone, da Du strax tog Afstand fra ham; jeg burde aldrig have indført ham her i Huset.»

«Det troer jeg heller ikke,» svarede hun.

Grossereren var forresten i et meget animeret Humeur og bøiede sig over sin Hustru, for at trykke et Kys paa hendes Haar, men hun reiste sig hurtigt og meddelte ham, at hun ikke følte sig rask i denne Tid, hvorfor enhver Berøring var hende pinlig, og han maatte høitideligt love, for det Første at respektere hendes Ildebefindende.

Det var med Uvillie, at Hugo i Sommeraftenens Tusmørke vandrede fra Jernbanestationen op til Taarbæks

Kapel. Han havde ikke et Øieblik været i Tvivl om, at han som Kavalér maatte efterkomme Anmodningen i den lille, duftende Billet, han om Formiddagen havde aabnet med rystende Haand, men han havde mørke Anelser om kommende Ulykker; han vilde være paa sin Post mod denne Fristerinde, det svor han høit og dyrt, vogte sig for Faren, — men denne bar han i sig selv, maatte han harmfuld tilstaa, thi hans Blod sydede i hans Aarer ved Tanken om, at han snart skulde være ved hendes Side.

Uagtet Klokken endnu ikke var 10, saae han hende sidde paa Bænken ved Kapellets Mur, da han, skraanende over Græsplainen, nærmede sig. Hun havde kastet et mørkt Overstykke om sig og bar et tæt Slør, men han kjendte paa sit bankende Hjerte og sit jagende Aandedræt, at det var hende. Hun hørte ham ikke, før han med en ærbødig Hilsen sagde:

«Godaften, Frue, De har ønsket at tale med mig.»

Hun foer sammen, men reiste sig hurtigt og rakte ham sin Haand, som skjælvede i hans, idet hun svarede:

«Tak fordi De kom. Lad os gaa længere ind i Skoven, jeg maa ikke sees eller kjendes.»

De gik tause ved Siden af hinanden en Tid lang. Det var lykkedes ham at sige den første Replik i en kold, næsten forretningsmæssig Tone, der som et Sting gik gjennem hendes Sjæl. Hun mente at forstaa, at han siden sidst var gledet ganske bort fra hende, og denne Tanke fyldte hende med Fortvivlelse, thi nu, og først nu vidste hun, at hun elskede ham over Alt i Verden — men havde han ikke igaar været over hende med Øine, der blændede hende i deres flammende Lidenskab? Saa kunde han idag ikke være saa langt fra hende, som hun nu troede, og hun maatte kunne kalde ham tilbage, vinde hans Sympathi, saa han blev hendes Ven i Livet. Hun havde slet ikke tænkt paa, hvad hun skulde sige, naar de mødtes, hun havde syntes, at der var saa uendeligt meget, som laa hende paa Hjerte, at hun havde frygtet, at Tiden skulde blive for kort til det Altsammen, og nu vidste hun slet intet Ord, thi hun følte, at det Eneste, han vilde høre, —

og det var maaske ogsaa for sent, — var Tilbudet om at dele hans Kaar i Livet — og dette havde hun netop ikke til ham — aldrig. Tausheden blev trykkende og uhyggelig.

«Vær god,» sagde hun bønligt, «og hjælp mig.»

«Selv om jeg ikke er god, har jeg ialtfald lært at være galant, men jeg veed virkelig ikke, hvad jeg skal sige — jeg forstaaer ikke dette Møde.»

«Jeg har lidt saa meget i disse Dage og kjæmpet saa haardt; jeg troede — jeg tænkte mig, at De maaske ogsaa —»

«Har jeg drømt, at jeg spurgte en Dame, om hun havde et Hjerte, og at hun svarede Nei?»

«Hun løi. Stod der ikke i Brevet, at Skoven vaagnede?»

«Man skriver saa meget. De fortalte mig igaar en Historie, Frue, om en ung Pige; maa jeg fortælle Dem én om en ung Mand. Han saae i et Galleri en Statue af en Kvinde, henrivende smuk — men af Marmor; han blev indtaget i den og sad, fortabt i Beskuelsen, glemmende Alt mellem Himmel og Jord, indtil det faldt ham ind, at Statuen aldrig kunde blive hans, den tilhørte Musæet, hvor den var vant til altid at være omringet af en beundrende Skare fra alle Verdens Kanter. Saa gik han sin Vei, han kunde jo dog ikke tilbringe hele sit Liv foran dette Stykke Marmor.»

«Men hvis nu Statuen en Dag var traadt ned af sin Sokkel og havde udbredt sine Arme imod ham — hvad saa?»

«Saa vilde han have spurgt den, om den havde Mod til at forlade den pragtfulde Sal, hvori den stod, en Gjenstand for *Alles* Hyldest, og nøies med *hans* Tilbedelse i beskedne Omgivelser, — han spurgte den virkelig en Dag i sin Daarskab derom og havde rent glemt, at det var en Statue, han talte til.»

«Ak, det er jo netop dette Spørgsmaal, der har voldt mig saa mange Kvaler i disse Dage; strax, De viste Dem, læste jeg det i Deres Øine — og nu igaar hørte jeg det af Deres Mund — derfor skrev jeg, at Skoven var vaagnet.»

Hun lyttede efter et Ord, men han taug; hans kolde

Ro — hun vidste ikke, at han med Opbydelsen af al sin Kraft tilkjæmpede sig den — virkede paa hende som en legemlig Smerte.

«Men saa byd mig dog Deres Arm,» sagde hun næsten klynkende, «De seer, jeg snubler hvert Øieblik over Trærødderne og støder min Fod her i denne mørke Skov, som ikke kjender til Medlidenhed.»

Han efterkom hurtigt hendes Ønske; hun kastede Slaget tilbage over Skulderen, og han følte hendes Arm under sin, fast, som om hun frygtede at miste den igjen; han fornam hendes Person tæt ved sig som en Anfægtelse, men han bed sig i Læberne og tænkte: «Hun tilbyder mig sin Elskov, men den vil jeg ikke have; jeg vil ikke være Hæler ved de Tyverier, hun begaaer fra sin Mand.»

Hun havde slaaet sit Slør tilbage, greb hans Haand og førte den til sine Øine, der vare vaade af Taarer:

«Føl — for Deres Skyld græder jeg — og jeg har grædt saa lidt i mine Dage.»

Der var noget hjælpeløst, ligesom bange i hendes Stemmes Klang, som gik lige til hans Hjerte; han følte, at hendes islagte Sjæl var i Brudd og strømmede ham imøde med en inderlig Bøn — men om hvad? Han svimlede ved Tanken om, at hans mangeaarige Drøm kunde gaa i Opfyldelse, — dog nei, han vilde ikke tro paa Mirakler, ikke anden Gang bestjæles for sin Livslykke — bort med den Tanke. Han taug.

«O Hugo,» udbrød hun pludseligt i hæftig Sindsbevægelse, medens Fornavnet virkede paa ham som et Trylleord, «vær min Ven, vær min Ven, De har taget mig helt, saa maa De ikke kaste mig bort. Jeg veed ikke, hvad der gaaer af mig, jeg er besat af Dem, og Tanken om, at De maaske foragter mig, gjør mig vanvittig. Jeg vil gjerne indrømme Alt, ogsaa at jeg fortjener Deres Foragt, men vær god imod mig, vær kjærlig i Deres Dom, jeg er saa grændseløs ulykkelig. Jeg elskede Dem allerede dengang, Hugo, De var saa forskjellig fra alle de Andre, saa langt fra det Trivielle, saa phantasifuld og mig saa beundrende hengiven — det læste jeg i Deres varme, tro-

faste Øine — at jeg følte mig stolt og glad. Selv Deres Forlegenhed og underlige Skyhed indtog mig for Dem, og naar jeg drillede eller pinte Dem, var det, fordi Deres Hjertesorg, som De ikke formaaede at skjule, varmede mig ind i Sjælen — mig, der kun var vant til blodløs Kourtiseren. Hin Aften, da jeg lagde min Mund til Deres, tilhørte jeg allerede ganske Dem — det føler jeg nu; jeg havde været ond imod Dem og pint Dem, husk, jeg var et forkjælet, koket Pigebarn, men jeg havde et Hjerte — ved Gud i Himlen, det havde jeg — og det talte, da De ved Afskeden saae saa bedrøvet, saa bebreidende paa mig; jeg maatte fortælle Dem, at jeg elskede Dem, og jeg gav Dem det Kys. — Morgenen efter meddelte mine Forældre mig, at Dahl samme Aften havde anholdt om min Haand; jeg græd, men ikke meget, og Blad for Blad faldt af min smukke Blomst, saa løst sade de — De seer, jeg gjør mig ikke bedre, end jeg er. Man forklarede mig Forskjellen mellem, hvad Dahl og De kunde byde mig, jeg sammenlignede og viste Dem bort, thi Alt, hvad der laa bag Deres Skikkelse, var som et fjendtligt Land, der Intet kjendte til de Glæder, jeg var vant til og satte Pris paa, men jeg følte min Uret, min Uværdighed, og derfor maatte jeg gjøre mig haard ligeoverfor Dem. — Og saa i Tirsdags stod Du pludseligt for mig, (hun klyngede sig til ham og lagde slet ikke Mærke til, at hun sagde Du), som ved en magisk Kraft manede Synet af Dig Alt det frem, jeg i disse Aar havde søgt at kjæmpe ned hos mig, — thi ingen Dag i al den Tid har Du været ude af min Tanke, maa Du vide, — forgjæves har jeg stridt imod, og nu gaaer jeg her og beder Dig, Hugo, fordøm mig ikke, siig, at Du tilgiver mig, at Du vil være min Ven, (naar hun brugte dette Ord, var der en eiendommelig blød, kjærtegnende Klang i hendes Stemme), Du er det eneste Menneske i Verden, jeg bryder mig om, siig mig, at jeg maa drømme om Dig og sende mine stakkels, hjemløse Tanker til Dig, og lov, at Du vil være god og mild, naar jeg er hos Dig i din Erindring.»

Han standsede, tog hendes Haand og førte den til sine Læber, idet han sagde:

«Jeg lover det.»

Hun knugede hans Fingre imellem sine, og uagtet han Intet kunde se, følte han hendes Øine hvile paa sig som hede Flammer. Han fornam en Strøm af dragende Lidenskab risle fra hendes Legeme over i sit Væsen, hendes korte, længselsglødende Aandedræt, der lød som Suk, forvirrede hans Tanker, han syntes, at Luften omkring ham stod i Luer og lagde sig som bløde Arme om hans Hals.

De stode et Øieblik saaledes: hun i Forventningens bævende Gys, han opbydende al sin Energi for at beherske sig selv. — I Stilheden hørtes en raslende, smækkende Lyd, der i melankolsk Ensformighed bredte sig over deres Hoveder.

«Det er begyndt at regne,» sagde han med fast Stemme, «og vi ere allerede gaaede langt. Det er bedst, vi vende om.»

«Aa, ikke endnu, ikke endnu,» bad hun, «husk, hvad denne Time er for mig. Her er en gammel Bøg, hvis Krone er tæt, herinde ved Stammen kan ikke en Draabe trænge igjennem. Lad os sætte os, til Bygen er forbi.»

Hun drog ham med sig, og de toge Plads, med Ryggen lænet mod den mosgroede Stamme. Camilla sad med lukkede Øine og lyttede til Regnens triste Musik; hun følte sig ulykkelig og forladt: han havde lovet at tilgive hende Alt, og hun havde saaledes opnaaet, hvad hun vilde, men det var jo Intet! Var hun rigere derfor? Hun forstod nu, at der havde ligget langt mere i hendes uimodstaaelige Trang til at se ham, at der gjærede og brusede en Higen bag hendes bølgende Bryst efter at hvile i hans Arme, som ganske beherskede hende. Hans kjølige Tilbageholdenhed forøgede kun hendes Feber, hun var næsten vred paa ham, fordi han forstod at beherske *sin* Længsel — og at han længtes mod hende, som hun mod ham, havde hun en instinktmæssig Følelse af — hun syntes, at det var uridderligt af ham at gaa hende forbi og lade hende staa med sin stumme Bøn — og dog var det netop denne hans mandige Styrke, som tvang hende i Knæ for ham, det var

det Ædle og Fine i hans Opfattelse af deres gjensidige Forhold, den Respekt, han viste dette og hende selv, der løftede ham saa høit i hendes Øine. Alle disse modstridende Følelser overvældede hende, hun lagde Hovedet mod hans Skulder og brast i en lidenskabelig, voldsom Graad.

Hugo tog hendes Haand og trykkede den blidt. Hun klyngede sig til ham og hulkede:

«Er det da sidste Gang, jeg skal se Dig og være sammen med Dig -- nej, det er umuligt, jeg vilde dø.»

«Camilla,» sagde han alvorligt, «jeg gjør vist en dum Figur i dette Øieblik; jeg har seet og læst tilstrækkeligt til at vide, hvorledes Mænd bære sig ad i en Situation som denne, men, Camilla, De maa kunne forstaa mig, der maa være en Stemme i Deres Indre, der tilraaber Dem: Han har Ret! Mine Følelser for Dem ere mig hellige, som Sakramenterne er det for den Troende, saa hellige, at jeg gjennem alle disse Aar, trods det, at De svigtede mig, har bevaret min — skal jeg kalde det Jomfruelighed. Ja,» tilføiede han med Hæftighed, «jeg elsker Dem endnu saa høit, at jeg ikke kan taale at tænke mig Dem nedværdiget ved en almindelig Elskovshandel, og desuden forbyder min Ære mig det: jeg vil kunne se Grosserer Dahl i Øinene, men — siig, at De vil være min Hustru, at De fra dette Øieblik er min og ingen Andens, saa holde vi vort Bryllup her i denne velsignede Nat, hvor den befrugtende Sommerregn daler ned over den tørstende Natur. Aa, Camilla, styrt den dræbende Løgn, De hidtil har levet paa, overende, og jeg lover Dem, at vi ved hinandens Side skal vinde Sandheden, Livet, Lykken!»

Han var sprungen op og havde talt med brændende Iver; nu hørte han hende sige med blid Stemme:

«Læg Dig ned igjen — med Hovedet i mit Skjød — saadan.»

Hendes Haand gled kjærtegnende hen over hans Haar og hans Kind, og det vedblev den med, ganske regelmæssigt og mekanisk, medens hun med en underlig monoton Stemme, der lød som i Søvne eller langt borte fra, kjærligt hviskede:

Ak ja, det vilde være deiligt, min stakkels, stakkels Hugo — naar jeg vaagnede om Morgenen, var det første, jeg saae, dit kjære Aasyn; saa kom jeg ind til Kaffebordet og var smuk — for din Skyld, min Egen, i en tarvelig Kjole, men den klædte mig godt, og Du saae beundrende paa mig med dine gode, brune Øine, og kom hen og kyssede mig, og der var ingen dumme, gloende Tjenere eller næsvise Jomfruer til at forstyrre vor Lykke. Naar Du saa havde Tid, spadserede vi ud til Skoven — vi maatte gaa, for vi havde ingen Penge til at kjøre for, men det gjorde ingenting, vi vare saa glade ved hinanden og lo ad de dumme, kjedsommelige Mennesker, der sad og gabede i Ekvipagerne. Saa streifede vi omkring herude, og vort første Besøg gjaldt dette Træ, hvor vor unge Lykke var født. Saa om Aftenen læste Du høit for mig, medens jeg sad og syede eller lod, som jeg syede, for jeg vilde hele Tiden skotte hen til din Profil, som er saa smuk og saa kjæk, og Du skulde altid læse om Kjærlighed, om dens Sorg og om dens Fryd, indtil Klokken blev mange, og vi gik ind i vort lille Sovekammer sammen, vi To, Du og jeg — ja, Hugo, det vilde være deiligt,» og hun bøiede sig sagte nedover ham og trykkede et let Kys paa hans Pande.

Han havde lyttet som til en skjøn Musik, betagen og henrykt over det Billede, hun havde oprullet for ham, men han følte Uro, fordi der i hendes Tone var gjemt en skjærende Vemod, som havde hun talt om en Lykke, hun havde oplevet for mange Tider siden, og som nu var tabt for stedse. Han greb hendes Haand og trykkede et brændende Kys paa den:

«Hvor henter Du dog Ordene fra til den Drøm, jeg har drømt saa tidt? — Svar mig, for Himlens Skyld, jeg forstaaer Dig ikke, Camilla — er Du min?»

«Det skal Du faae at vide imorgen, jeg skal skrive Dig til,» svarede hun med mat Stemme, «jeg er saa træt, lad os nu gaa hjem.»

De vandrede et Stykke Vei i Taushed. Regnen var hørt op, og Maanen saaes af og til mellem de drivende

Skyer; saa sagde hun paa den samme drømmende Maade som før:

«Jeg gik iforgaarsaftes nede ved Søen, der i sagte Bølger gled hen for min Fod. Maanen deroppe stod ude over Sundet og laante Glands til det mørke Vand. Jeg blev saa vemodig og græd meget, Hugo; jeg kom til at tænke paa Liden Gunver og Havmanden, og mine Taarer randt, fordi jeg følte, at nu havde jeg ogsaa hørt hans Strengespil og Sang.»

«Ligner jeg da Havmanden?»

«Nei, min egen Elskede, Du er saa ganske uden Svig, men jeg er Gunver, for Du har fanget min Sjæl og mit Hjerte fra mig, og hvad det saa skal koste, maa jeg blive Din, forstaaer Du, jeg maa, jeg føler, det staaer skrevet i Stjernerne deroppe.»

«Er din Beslutning da tagen?» spurgte han skjælvende af Bevægelse.

«Imorgen — imorgen,» svarede hun. —

Han maatte kun følge hende til Laagen i Hegnet mod Strandveien.

«Klokken er snart 12, Du Stakkel, og jeg forlader Dig her midt i Dyrehaven; dér seer Du, hvor min Kjærlighed er egoistisk, den tænker kun paa sig selv. Godnat, min evigt Elskede!»

De stode et Øieblik, saa udbredte hun sine Arme og hvilede ved hans Bryst i et langt Kys.

«Du Stenmand!» hviskede hun og ilede bort.

Tjeneren, der lukkede hende ind, forbauset over at se Fruen komme alene hjem saa sent, fik Ordre til at kalde paa Pigerne: hun vilde have sin Seng flyttet over i sit Kabinet. Da dette, under megen Gnavenhed og indbyrdes Kommenteren, var skeet, sagde hun til Tjeneren:

«Siig til Herren, at jeg blev overfalden af Regnen, befandt mig ilde og ikke vilde forstyrres ved hans Hjemkomst, hvorfor jeg lod Sengen flytte.»

Uagtet hun følte sig ganske udmattet af alle de Sindsbevægelser, hun havde gjennemgaaet, kunde hun dog ikke sove; hun laa som i Feber, snart varm, snart kold — ja,

hun havde taget sin «Beslutning», men den skaffede hende ingen Ro, Stemningerne skiftede uafbrudt, og Følelsen af jublende, berusende Lykke vexlede med svidende Skamfuldhed og pinende Angst — men hun vilde tvinge sig til at lade være at tænke, det Elskovsbæger, Cand. Cohn havde talt saa smukt om forleden Dag, saae hun staa foran sig, og hun vilde drikke, ja tømme det, om det saa var Gift og voldte hendes Død!

Næste Morgen vaagnede Camilla saa glad og sorgløs som Fuglene, der jublede udenfor hendes Vinduer; et Par Timers Søvn havde udrettet Vidundere, og løfterige Drømme havde jaget alle den sorte Nats Bekymringer paa Flugt. Hun laa med Hænderne foldede under sin Nakke, og, med halvt tillukkede Øine, drømte hun videre, som en ung Pige drømmer om Morgenen paa sin Bryllupsdag; en Strøm af Anelser og Forjættelser, hvis Salighed hun aldrig havde kjendt, drog hende med sig, og hun fulgte blindt dens Løb.

Det bankede, og Dahl traadte ind. Han var vaagnet indisponeret efter Festens Glæder og saae meget gnaven ud.

«Hvad er det for Historier med den Flytten Senge, Camilla, hvad skal det betyde, og hvad troer Du, Folkene tænke?»

Hun blev liggende i samme Stilling, som af Frygt for, at Drømmeslottet skulde styrte sammen, hvis hun rørte sig. Det kastaniebrune Haar havde i Søvnen opløst sig og flød i bløde Bølger hen over Hovedpuden, Natkjolens Ærmer vare gledne op og blottede de hvide, deiligt formede Arme, og hun smilede til sin Ægtefælle saa varmt og lykkeligt, at han uvilkaarligt traadte et Skridt tilbage — han havde aldrig seet det Udtryk i hendes Ansigt.

«Camilla,» stammede Grossereren, idet han greb sig i sin røde Bakkenbart, «hvor Du dog er vidunderlig smuk. Du ligner en — en — Havfrue!» tilføiede han, stolt over, at det var lykkedes ham at finde en saa poetisk Sammenligning. «Du maa males saaledes; jeg har længe tænkt paa, at det skulde ske, og det skal være med Haaret

ordnet just saadan. Du vil gjøre Furore paa Foraarsudstillingen, hele Kjøbenhavn vil samles om dit Billede.»

Hun vedblev at se aandsfraværende paa ham, og det lykkelige Smil var der stadigt; det havde lagt sig til Rette om de svulmende Læber, som om det havde sin fødte Plads dér, og bag det laa de hvide Tænders harmoniske Række som et Smykke mellem røde Blomster.

Hr. Dahl tabte ganske Fatningen; han følte sit af Børsforretninger fortykkede Grossererblod rulle hurtigere gjennem sine Aarer og udbrød:

«Camilla, Du er saa underlig, Du kan da ikke være syg med de Kinder og de Øine —»

«Kjære Dahl,» svarede hun blidt — hun var altfor lykkelig til at nære en eneste bitter Tanke mod Nogen — «undskyld, jeg lod Sengen flytte, men Du har jo lovet mig, at jeg maa være ganske i Fred i nogen Tid — jeg veed ikke, hvad der er i Veien, men vi Damer have jo undertiden Paroxysmer, uforklarlige Indfald —»

«Hvad,» udbrød Gemalen glad, «kunne vi vente en Forøgelse —»

«Nei, det er ikke det,» hviskede hun gysende, idet hun trykkede Hænderne tæt til sine Øine. «Men gaa nu — jeg vil tage ind med Damperen.»

»Idag — Søndag, nei, veed Du hvad; vi kunne jo vente Fremmede, for ikke at nævne mig.»

«Jeg kommer snart hjem igjen — jeg vil blot tale med vor Huslæge.»

«Jaja, Camilla, som Du vil,» svarede Hr. Dahl; han følte idag sin første Forelskelses Benauelse ligeoverfor hende om igjen.

Camilla havde aldrig, selv i sine yngste Dage, anvendt en saadan Omhu paa sit Toilette som denne Morgen, og hun havde aldrig glædet sig saa meget over sin Skjønhed. Hun valgte en tarvelig Dragt for at tækkes den, hun vilde overraske, men hver Strimmel, hver Sløife, hver Farve blev vraget og vraget, og Jomfruen havde stor Vanskelighed med at træffe hendes Smag ved det rige Haars Opsætning.

Hun var glad, da hun satte sig i Ponyvognen, thi Grossereren vimsede omkring hende med en ungdommelig Kourtoisi, der just ikke klædte ham, ja, han overrakte hende en Bouket Blomster, han selv havde plukket — en enestaaende Begivenhed! Han vilde absolut følge hende til Byen, men hun forlangte, at han skulde blive hjemme for at tage mod eventuelle Fremmede.

Da hun gik ombord i Damperen, vege Folk hviskende tilside for hende, som var hun en Dronning; hun var ligesom omgiven af en Glorie af Lykke, og hendes feststemte Sjæl lyste ud af de straalende Øine. Hun tog Plads uden at se Nogen eller Noget, støttede sin Arm mod Skibets Ræling og stirrede ned i Søen, der blev pidsket hvid som Mælk af Damperens Hjul; de vakte Millioner af Hvirvler og Luftblærer tillive i Vandet, der nys dovent bølgede afsted, men bagved Skibet tabte Bevægelsen sig snart igjen, de sidste Bobler stege op og brast, og Vandet bølgede atter dovent afsted. Hun tænkte paa ingen Verdens Ting i dette Liv, drømte blot videre; hun havde hørt Strengespillet, nu kom hun. Da hun var stegen i Land ved Havnegade, ilede hun med hurtige Skridt mod Angleterre, spurgte Portiéren om Hr. Stellings Værelse og skyndte sig op ad Trapperne.

Hugo havde holdt sig hjemme for at modtage det længselsfuldt ventede Brev. Afskedskysset, hun havde skjænket ham, betragtede han som et givet Løfte om, at hun vilde være hans, og han følte sig modig og energisk stemt. Bort med alle Grublerier! Ja, Livet er et Lotteri, det kan ikke nægtes, men han havde i sin Misstemning glemt, at det ogsaa har hvide Kugler i sin Pose, og nu stod han med en af dem i sin Haand. Han havde allerede udkastet Planen til at skabe sig en Existents; den Examen, han havde, var ikke meget værd i saa Henseende, men hans alsidige Sprogkundskaber maatte kunne skaffe ham et anstændigt Udkomme, og det maatte være snart — strax — for at han kunde rive hende ud af disse uværdige Forhold. Saa vilde der gaa tre lange Aar, inden han kunde ægte hende — han selv vilde selvfølgelig betragte hende

som sin Hustru, men Loven anerkjendte det ikke, den dumme Lov; Teisen havde Ret: Enhver bærer sin Morallov i sig selv — og i den Periode maatte han sørge for, at hun kom i Omgivelser, hvor hun ikke altfor meget skulde savne, hvad hun var vant til. Han tvivlede ikke et Øieblik om, at Dahl som Gentleman strax vilde give sit Minde til Adskillelsen, naar han hørte, hvorledes det forholdt sig: at hun allerede dengang havde været hans, og at han nu satte sig i Besiddelse af sin lovlige Eiendom, som han kun havde mistet paa Grund af et Barns Svaghed ligeoverfor Forældrenes Overtalelser — aa, han følte sig stærk, nu havde han Noget at leve for, nu havde han En at arbeide for. (Det faldt ham end ikke ind at undersøge, om hans Fremfærd var korrekt; ligesaa modbydeligt Cand. Cohns Raisonnement havde været ham, lige saa vis var han paa, at han selv, med sine ærlige og hæderlige Hensigter, handlede fuldstændigt fair; han oversaa imidlertid ganske, at der gaves et Tredie, nemlig at resignere og respektere Dahls Rettigheder — og forsaavidt var Hugo meget moderne.) —

Da bankede det. — «Kom ind!» — og dér stod hun.

«Camilla, Du selv,» udbrød han glad forbauset, medens hun smuttede ind ad Døren, lukkede den efter sig og fløi ham om Halsen. Hun trykkede et langt Kys paa hans Læber, idet hun sagde:

«Ja, min Elskede, jeg selv, jeg selv!»

«Men hvor turde Du dog — hvorledes kunde Du komme hjemmefra?»

«Det er ogsaa forfærdeligt modigt af mig — luk strax Døren af — jeg kan heller ikke blive længe hos Dig.»

Medens han dreiede Laasen om, lagde hun sit Overstykke og sin Hat paa hans Seng, kastede et Blik i Speilet og satte sig i Sophaen, efter at have skubbet Divanbordet tilside.

Han knælede ned for hendes Fod, tog hendes Hænder i sine og sagde:

«Er det sandt, virkelig sandt, vil Du være min?»

«Det seer Du jo, min Elskede, jeg kommer jo.»

Og Du vil dele min Lod i Livet med mig?»

Jeg tilhører Dig, Dig ene og alene.»

«Se mig ind i Øinene — hører Du — rigtigt — saadan — og Du vil slippe Alt, hvad Du var knyttet til?»

Hun bøiede sig ned over ham, kyssede hans Pande og hviskede:

«Jeg lod iaftes, da jeg kom hjem, min Seng flytte over i mit eget Værelse.»

I stormende Glæde bedækkede han hendes Hænder med Kys og sagde med sine Øine dybt i hendes:

«O, Du Velsignede, min elskede Hustru.»

En Flod af Purpurrødt strømmede ved disse Ord ud over hendes Ansigt og Hals, og hendes Øine glede sagte bort fra hans brændende Blik. Det var saa ærligt og saa kjærligt, og hun — hun — ikke tænke, blot ikke tænke —

«Kom, Du Søde, og sæt Dig her ved min Side.»

Han kyssede endnu engang hendes Hænder, henrykt over at se hende blusse med Undseelsens Rødme, og tog saa Plads, idet han lagde sin Arm om hendes Liv, medens hun lænede sit Hoved mod hans Skulder. Han havde ved hendes Komme været saa langt inde i sine Fremtidsplaner, at han strax begyndte med dem, og en Tid hørte hun utaalmodigt paa ham, men pludseligt afbrød hun ham:

«Hør nu, min Hugo, ikke et Ord mere om alt dette Praktiske —»

og idet hun kastede sig paa Knæ foran ham, og en Taarestrøm styrtede ud af hendes Øine, sagde hun med vild Lidenskab:

«Forstaaer Du da ikke, at hvert Sekund af denne Time, Du anvender til Andet end til at fortælle mig, at Du elsker mig, er en Lykke, Du berøver mig. Naar Du vidste, hvor min Sjæl higede efter det Øieblik, da jeg skulde hvile i dine Arme! Dampskibet syntes mig ingen Vegne at komme, thi min Tanke fløi langt forud — husk, Hugo, jeg er jo den stakkels Prindsesse, der har ligget de mange Aar og sovet i den slumrende Skov, medens Du, min stolte Prinds, kommer til mig ude fra den store, vide Verden, som jeg ikke vil høre Noget om; jeg vil kun Dig,

intet Andet, og hvert af disse stjaalne Minutter er min Rigdom, min eneste Skat.»

Opflammet af Ilden, der brændte i hendes Øine og paa hendes blussende Kinder, løftede han hende op og satte hende paa sit Knæ. Hun var greben af en fuldstændig Extase og hengav sig til et begeistret Sværmeri, der i Hugos Øine kastede et næsten guddommeligt Skjær over dette jublende Kaos af Følelser og Sandser, han holdt i sine Arme.

«Hvor det er deiligt at hvile her, Du min Elskede, det er mit Hjem, jeg har fundet; som en Fredløs har jeg Stakkel vandret om, husvild og ene — aa, Hugo, Du aner ikke, hvor skrækkeligt det er for en Kvinde at blive kjærtegnet af et Menneske, hun ikke bryder sig om; det er, som stod man værgeløs, kneblet og bundet, og Pøblen kastede Skarn paa En, og saa disse søde, søde Kys, det er, som hvert af dem maatte bringe mig Døden, saa ufattelig er den Lyksalighed, jeg indsuger igjennem dem, ja, hvis der er et Liv efter dette med evige Glæder, saa maa det være denne Følelse, saa overjordisk skjøn — aa, de stakkels Kvinder, som aldrig lære den at kjende, de ane ligesaalidt Tilværelsens Herlighed som den Blinde Farvernes — og hvis Du nu ikke var kommen, saa var jeg bleven ved at vandre om i min usle Armod, men Du kom og gjorde mig saa utrolig rig — — jeg læser en Bøn i dine Øine — hvad siger jeg, Bøn — Du er jo min Herre og jeg din Eiendom — lad mig læse om igjen, aa, dine Øine, saa dybe, at man kunde blive borte i dem — nei, det er ingen Bøn, det er et Løfte, et stort, et deiligt, Du fortæller om det Høieste, men ikke nu, ikke her (hun skjulte sit Hoved ved hans Skulder og hviskede) — imorgen kan jeg ikke komme til Dig, men iovermorgen ved samme Tid, og saa havde jeg tænkt mig, at Du kunde oplede en Krog i denne store By, hvor jeg ubemærket kunde søge Dig og ganske tilhøre Dig, Dig alene, og jeg vil finde et Paaskud, saa jeg kan blive hos Dig til næste Dag — hvis jeg ikke døer af Længsel, inden Du seer mig — og Adressen maa Du

sende mig. Er Du tilfreds med mit Arrangement?» spurgte hun smilende, idet hun holdt hans Hoved imellem sine Hænder og trykkede et Kys paa hans Mund. Han besvarede det brændende og sagde:

«Om jeg er?»

Han var ganske ude af sig selv, Elskovsfølelsen havde saa ganske bemestret sig ham, at han maatte beherske sig selv for ikke at lade den Bøn, hun havde læst i hans Øie, komme over sine Læber. Han tilføiede:

«Men er der da slet ingen Mulighed for at faae Dig at se imorgen?»

«Nei, min stakkels Ven, jeg venter Damebesøg fra Formiddagen, og «Veninder» passe paa, veed Du — men iovermorgen kommer Camilla, og saa skal hun ganske være din — din — din!»

Pludseligt viklede hun sig løs og reiste sig:

«Det er paa høie Tid, at jeg kommer afsted; jeg skal udrette et vigtigt Ærinde, inden jeg tager hjem.»

Hun gik hen foran Speilet og ordnede sin Frisure:

«Hvor jeg seer ud, hvor Du dog har gjort mig varm, Hugo, Du er jo slet ikke nogen Stenmand, som jeg beskyldte Dig for igaar Aftes.»

Hun maatte hen til ham i en lang Omfavnelse; medens han hjalp hende Overtøiet paa, søgte deres Hænder uvilkaarligt hinanden, og deres Læber mødtes, som om de aldrig mere skulde se hinanden. Endeligt var hendes Toilette i Orden, hun traadte hen til Vinduet og pegede over mod Theatret:

«Naar jeg kom derudfra og havde overværet en Forestilling, der rev mig med, har Kongens Nytorv altid forekommet mig som den personificerede Spidsborgerlighed, der kvalte mine nysfødte Illusioner. Hvorledes skal det da gaa mig idag,» — en Taare trillede ned ad hendes Kind, — «hvor det er mit eget Livs Drama, der spilles — naa, ingen Taarer, ingen Griller nu, paa Tirsdag, min evigt Elskede, venter Du mig. Farvel! Se først ud, om Gangen er tom» —

og Hugo var alene.

Han kastede sig paa Sophaen og laa med lukkede Øine og lyttede som efter fjerne Harmonier; hele Værelset var ligesom opfyldt af hende, han inddrak i dybe Drag Duften, der havde omgivet hende, en fin, sart Blomsteraande, født af Liliekonvallens hvide Klokker. Han vilde samle sine Tanker og atter have fat paa Sagens ubønhørlig praktiske Side, men forgjæves, Alt gled ud for ham i Harmonier, Duft, gyldne Drømme. Som i Søvne steg han ned og fik fat i nogle Aviser, noterede op, gik ud og fandt en passende Leilighed — Dagligstue og Sovekammer, ganske net udstyrede — og sendte Adressen afsted til Camilla. Som i Søvne kom han hjem igjen, glemte sine Maaltider, sad hele Dagen og stirrede ned paa Torvet og dets Færdsel, som var det en Verden, der ikke vedkom ham. Da det blev mørkt, klædte han sig mekanisk af og gik i Seng, hvor de vaagne Drømme glede over i Søvnens, uden at der var nogen Overgang at spore. —

Camilla ilede fra Hotellet i en Drosche ud til en Barndomsveninde, som en sjelden Gang kom i det Dahlske Hus. Hun var ugift, velstaaende og hørte til de «frisindede» Kvinder, hvorfor Camilla netop havde udseet hende til sin Hjælperske.

Hun fik hende strax anbragt ved Skrivebordet og dikterede hende følgende Brev:

«Kjære Camilla!

Vil Du med paa en Fodtour i Nordsjælland? Vi tage afsted Tirsdag Formiddag og komme tilbage Onsdag Eftermiddag. Du veed, jeg elsker at dase omkring i Skovene ved Esromsø og Kattegat, og jeg vilde gjerne have Dig med. Din Mand kan vel nok undvære Dig et Døgn, og Du kan have godt af at lufte Dig ud ovenpaa ale dine Middage og Soiréer paa Anstalten. Faaer jeg intet Svar omgaaende, venter jeg Dig Tirsdag Formiddag.

Din trofaste Veninde
Sophie.

P. S. Tænk, at være fri for Mandfolkeselskab i 24 Timer!»

«Vil Du saa gjøre mig en Tjeneste?»

«Ja naturligvis.»

«Saa forsvinder Du fra Jordens Overflade fra Tirsdag Formiddag til Onsdag Aften, og naar Du senere taler med min Mand, kjørte vi til Kvistgaard Station, spadserede til Gurresø, hvor vi sværmede med Valdemar og Tovelille, overnattede paa Marianelund, spadserede atter næste Dag over Hellebæk til Helsingør og oplevede Intet, absolut Intet, der er Omtale værd, underveis.»

«Jamen, jeg forstaar ikke —»

«Deri bestaaer netop Tjenesten. Vil Du?»

«Ja naturligvis.»

«Tak! Du aner ikke, hvor stor Tjenesten er.»

Hun omfavnede og kyssede Veninden i næsten overgiven Glæde og var nede af Trapperne, inden den Anden havde fattet sig.

Efter at have kastet Brevet i en Postkasse, tog hun hjem med Jernbanen, hvor hendes Nerver bleve beroligede ved en af de sædvanlige ligegyldige Samtaler i Kupéen med hende ligegyldige Bekjendte om ligegyldige Ting. Hun kom tidsnok til Middagsmaaltidet og var glad over, ingen Fremmede at finde. Huslægen havde hun ikke truffet, sagde hun. Hun var elskværdig, talende og morsom og havde næsten ondt af den stakkels Mand, som sad dér, saa uendeligt veltilfreds med sig selv; hun smilede venligt ad hans Yttringer, saa han følte sig ganske henrykt og fortryllet. —

Ved Aftentide vandrede hun en Stund op og ned langs Stranden og lyttede til Bølgernes sagte Skvulpen, saa gik hun hurtigt opad Skrænten. Manden sad i Verandaen og nød en Cigar.

«Jeg troer, jeg vil synge lidt,» sagde hun.

«Synge,» svarede han forbauset, «det har Du jo ikke gjort, siden vi blev gift — jo et Par Gange strax, men siden har Du aldrig villet — det vil glæde mig at høre. Nu skal jeg tænde Lysene.»

Hun aabnede Flygelet og lagde sig paa Knæ ved den store Nodereol. De laa langt borte, de Sange, hun een

Gang havde sunget, dybest nede i de høie Bunker, men hun fandt dem og drog dem frem.

Hun havde ikke nogen stor Stemme, men hendes Sjæl laa i dette Øieblik paa hendes Læber, og Inderligheden i hendes Følelse kaldte Taarer frem i hendes Øine ved Foredraget af disse hendes Ungdomssange. Da hun i «Des Mädchens Klage» naaede Linierne:

«Ich habe genossen das irdische Glück,
Ich habe gelebt und geliebet,»

kvalte en Hulken hendes Røst, og hun maatte standse.

«Men, Camilla, hvad er der iveien?» spurgte Grossereren og kom hen til hende.

«Aa, det skal Du ikke bryde Dig om, det er, fordi jeg ikke er rigtig tilpas for Tiden,» svarede hun, idet hun hurtigt aftørrede sine Taarer. «Kan Du begribe, at Holger Drachmann i «Puppe og Sommerfugl», som jeg engang saae, har den Replik, hvor de tale om at synge: For Guds Skyld ikke Schubert?»

«Jeg erindrer aldeles ikke det Stykke; hvad handler det om?»

«Om en Mand, som elsker en Kvinde.»

«Faae De hinanden?»

«Hvem?»

«Elskeren, naturligvis, og den, han elsker.»

«Jamen, hun er gift.»

«Naa saaledes,» svarede Dahl, «ja, er det ikke det, jeg altid siger: De-mo-ra-li-sa-ti-on-en, (han havde en enestaaende Evne til at tvære slige Ord ud), har ogsaa et Asyl paa vor kongelige Scene —»

Han vilde være gaaet videre med et af sine sædvanlige Foredrag, hvis Camilla ikke atter var begyndt at synge. Han blev staaende ved Flygelet, fordybet i Beskuelsen af sin Hustru. Da hun havde sunget Griegs Melodi til Heines Ord om den gamle Konge, der tog en ung Viv, og om den smukke Page, der bar hendes Silkeslæb:

«Sie müssten beide sterben,
Sie hatten sich viel zu lieb»

lukkede hun hurtigt Nodehæftet; hun følte atter Graaden trænge paa med ustandselig Magt.

«Man har ondt af den ulykkelige, unge Dronning,» sagde Grossereren, der ogsaa var rørt, i en sentimental Tone: «Ak, Camilla, hvor Du er indtagende idag, jeg føler mig aldeles hensat i vor Forlovelsestid — husker Du, hvor den var deilig?»

«Ja.»

«Det er underligt, hvor man, naar man kommer i Stemning, kan føle det Ædle og Skjønne komme op i sin Natur.»

Hun saae paa ham med store Øine.

«Jeg har paa Ære følt mig helt ung idag. Aa, Camilla —». Han bøiede sig nedover hende, men hun reiste sig hurtigt og sagde:

«Nei, nei, husk, hvad Du har lovet mig. Jeg er træt — Godnat!»

«Ikke engang et Kys til Godnat?» spurgte han ynkeligt.

«Nei, nei, vent,» og hun gik, overladende ham til hans ensomme Betragtninger. —

Næste Formiddag bragte Tjeneren Posten. Der var to Breve til Camilla; det ene stak hun med høit bankende Hjerte og rødmende af Glæde hurtigt i sin Lomme, idet hun sagde til Dahl:

«Naa — det er om min Kjole til Kjærs Sølvbryllup.»

«Husk, Camilla, at der ikke bliver sparet i nogen Retning,» svarede han. «Jeg veed, at Festen bliver storartet, og Krarup fortalte mig, at hans Kone lader sit Toilette komme fra Berlin. Hun har altid lagt an paa at fordunkle Dig.»

«Hun!» sagde Gamilla haanligt med et hovmodigt Hovedkast.

«Jeg mener ikke, at det er lykkedes hende, men forstaaer Du, H. C. Dahl & Co.'s Hustru skal være Festens Dronning. Hvad Farve har Du valgt?»

«Jeg har allerede Idéen fix og færdig. Søgrønt Silke med crêmefarvet Kniplingsbesætning og purpurrøde Valmuer.

Vær Du ikke bange,» tilføiede hun med funklende Øine, «selv om Fru Krarup faaer sin Kjole fra Paris, skal jeg tage Kampen op med hende.»

Imidlertid havde hun aabnet det andet Brev og rakte det, efter at have løbet det igjennem, til sin Mand. Han fandt denne Tour til Nordsjælland «høist upassende» og begyndte med rent ud at sige Nei — men han kunde nu een Gang ikke modstaa hende i disse Dage, og da hun antydede, at den megen Bevægelse og Spadseren maaske kunde faa Bugt med hendes Ildebefindende, var han ganske slaaet af Marken: han var endog henrykt over Arrangementet.

Snart efter var Dameselskabet samlet. Camilla led meget denne Dag; hendes Tanker og Følelser bevægede sig jo paa svimlende Høider, og saa at skulle optræde som Værtinde og deltage i disse trivielle Samtaler om Børn, Tjenestefolk, Fornøielser, som kun oplivedes ved enkelte Glimt af Ondskab eller Bagtalelse mod fraværende Venner og Bekjendte! Hele Selskabet — Mændene vare komne til Middag — gik henad Aften en Tour over i Dyrehaven; Camilla var forrest med en anden Dame og passiarede, men paa een Gang gik hun istaa midt i en Sætning — hun havde opdaget Hugo henne paa Skovstien, og et Skrig af Jubel fyldte hendes Indre, thi hun havde anet det, hun havde vidst det, han maatte komme. — Hugo var vaagnet i samme lethargiske Tilstand, i hvilken han sov ind, men blev dog mindet om Virkeligheden, idet han var nær ved at dø af Sult — han havde Intet spist siden forrige Dags Morgen. Saa var han gaaet hen for at smykke deres hemmelige Asyl — ak, hvor fattigt til den Prindsesse, der snart skulde træde herind! — og havde gjort Indkjøb til den lille Husholdning, de skulde føre i deres Skjærsommerdrøm, men hans Sjæl var hele Tiden ude hos hende, og hans Legeme fulgte villieløst efter — sæt at hun søgte ham, og han ikke var der! Han kom nu oppe fra hint Bøgetræ, hvor deres Livstraade vare blevne knyttede sammen, han havde ligget under det og drømt om Regnens Falden og hendes bløde Stemmes

Musik, han havde kysset Græsset, hvor hun havde hvilet — og nu kom hun dér, spadserende lige imod ham. De bevarede Begge den ydre Fatning, men hvis den menneskelige Følelse havde været en Naturkraft, som Elektriciteten, vilde der have staaet Flammer, da deres to Sjæle fløi hinandèn imøde, og hele Hr. Dahls fine Selskab vilde ynkeligt være omkommet i Luerne.

Nu sagde blot den Dame, Camilla fulgtes med, da Hugo hilsende var passeret:

«Hvem var det? Det var en meget smuk Herre.»

«En Hr. Stelling, som Dahl engang har præsenteret hjemme,» og Dahl tilføiede i sit Svar paa et lignende Spørgsmaal:

«En løierlig Fyr, forsvandt forleden fra vort Selskab uden Farvel og sendte mig bagefter en Undskyldning i to Ord.»

Den næste Dag reiste Camilla til Gurresø og sværmede med Valdemar og Tovelille.

Grosserer Dahl hentede selv sin Frue ved Jernbanestationen Onsdag Eftermiddag, men havde ikke megen Fornøielse af denne Opmærksomhed; hun steg ind i den lille Ponyvogn med en Mine, som var det en Karre, der skulde slæbe hende til Retterstedet, fortalte, at hun havde moret sig godt, men var meget træt, saa hun helst vilde være i Ro, og da han dog fortsatte Konversationen, bad hun ham paa en særdeles tydelig Maade om at lade hende have Fred. Hr. Dahl, der var af et ganske godmodigt Temperament, men ikke vant til at taale alt for mange Vanskeligheder paa sin Vei, taug stille; hun havde ligefra deres Ægteskabs første Dage været Føieligheden selv, — denne Betegnelse brugte han om den træge Ligegladhed, hvormed hun altid gik ind paa Alt, hvad han foreslog, — og nu mødte han pludseligt Modstand. Han var vred.

Camilla var sært tilmode. Hun tænkte kun paa Et, der var kun Et, der havde Værd i hendes Øine: at komme tilbage til ham — alt Andet var saa fremmed, saa ligegyldigt. Hun havde med runde Hænder øst af Kjærlighedens guddommelige Kilde, og dog syntes hun, at hun var ved at dø af Tørst. Hun følte sig syg; desperate Idéer fløi igjennem hendes Hjerne: skulde hun springe af Vognen og løbe tilbage til ham, skulde hun skrige det ud, at hun elskede ham — ham alene! — Hun tog sig til Panden, som frygtede hun for sin Forstand, thi der var een Ting, som fyldte denne Time med Gru: de Tanker, hun i disse Dage havde jaget bort altid, naar de kom — tænk ikke, tænk ikke — de meldte sig nu, de bankede paa med haarde Hænder og vilde ind. Ja, Afgjørelsens Time nærmede sig — han havde antydet det, da de skiltes — Valget stod for Døren, det frygtelige Valg — — og hun havde jo truffet det for længe, længe siden dybest inde — hun syntes, der var gaaet Aar siden deres første Stævnemøde i Løverdags.

Trods Mandens Misfornøielse maatte hun sige, at hun var syg, da de kom hjem; hun kastede sig paa Sophaen i sit Kabinet, dødtræt, men uden Hvile, thi hendes onde Samvittighed og ophidsede Indbildningskraft vare i uafbrudt Virksomhed. Hun vilde fastholde Forestillingen om disse salige Timer, hun havde tilbragt hos ham, og som syntes hende at rumme hele hendes Liv — men Tanken, den frygtelige, var der stadigt: han forlangte, at hun skulde forlade det Liv, de Kredse, den Overflod, hvori hun havde levet. Det nyttede ikke, at hun prøvede paa at lægge Lys over sin og Hugos Fremtid; hun saae i Aanden det Smaa, det Knebne, Venindernes Haan, beau-mondens skaanselsløse Sladder, nei, nei, aldrig — men hvorledes faae ham det sagt? Hun maalte paa den Foragt, hun nærede for sig selv, Dybden af, hvad han vilde føle, og hun lukkede Øinene og gjemte Hovedet i Sophapuden ved Forestillingen om hans flammende Vrede. — Og under alt dette skjænkede hun ikke sine Børn eller sin Mand en Tanke, i kynisk Fortvivlelse tilstod hun for sig selv, at

hun intetsomhelst andet Motiv havde til sin Beslutning, end at hun som ved Trolddom var knyttet til Konvenientsen, til sin Luxus og sin Plads blandt «Selskabets» Stjerner — hun behøvede blot at forestille sig Meta Krarup ved Sølvbrylluppet i sit Berlinertoilette fortælle under spottende Latter, at Camilla Dahl var løbet bort med en Hr. Habenichts, for at forstaa, at al Kamp her var overflødig — hun vilde hellere tage sig af Dage end se denne Mulighed virkeliggjort. — Efterhaanden som hun blev roligere, dukkede et Haab op hos hende, idet hun mindedes hans stormende Lidenskab og tilbedende Hengivenhed; han maatte kunne lære at indse, hvor urimeligt hans Krav var, og at de kunde være saa lykkelige med hinanden uden dette skrækkelige Offer — ja, iovermorgen skulde hun se ham igjen, saa vilde hun tale og bringe ham til Fornuft.

Hun mødte ved Thébordet, og da hun mærkede, at hun havde spændt Buen for høit ligeoverfor Manden, var hun saa elskværdig som muligt, saaat han atter følte sig forsonet. Ved Sengetid spurgte han med komisk Fortvivlelse, hvorlænge han endnu skulde være Enkemand, og hun rakte ham sin Haand til Kys, idet hun sagde: «Vent blot lidt endnu!» — men hun undrede sig selv over, at hans Læbers Berøring ikke voldte hende den uvilkaarlige Modbydelighed, hun for saa kort siden havde følt. Hun gik iseng med Hugos Billede i sine Tanker, og Natten svandt i tropiske Drømme med hede Farver og lurende Jordskjælv. —

Den næste Aften modtog hun et Brev, som hun brød i bævende Angst; det var langt og svulmede af blussende Elskov — han knælede i Tak for hendes Fod, fordi hun ved sin søde Haand havde ført ham, den Uvidende, ind i Aphrodites Helligdom og indviet ham i Gudindens dybe, vidunderlige Mysterier, hun var hans Præstinde, hans yndige Brud og meget mere — men der stod: «Min Stolthed og min Ære kræve, at vi strax rive os løs fra det Spind af Løgn og Svig, hvori vi nu ere fangne. Hvis jeg mødte ham paa Gaden, og han tillidsfuldt kom hen til mig,

vilde jeg segne af Skam, og jeg fortvivler ved den blotte Tanke om de Kvaler, Du maa føle ved at skulle sidde ved hans Bord og hykle Venlighed. Endnu imorgen maa det ske!»

Hun knugede Brevet i Vaande mellem sine Hænder, det Haab, hun havde klynget sig til, syntes hende at svinde og gav Plads for en bitter Tvivl og en Rædsel for at miste ham, som forvildede hende, saa da hun Fredag Formiddag tog Plads i sin Landauer for at kjøre til Byen, havde Søvnløshed og pinefuld Skræk hærget hendes Aasyn for den friske, glade Farve, hendes Lykke nys havde lagt derover.

Hun traadte ind ad hans Dør, og han udbrød forskrækket:

«Men, min Elskede, er Du syg?»

Hun kastede Overtøiet fra sig og svarede:

«Nei, nei, det er Intet, kun Længsel efter Dig; kom herhen og sid hos mig og lad mig glemme Alt i dine Arme.»

Hendes Stemme lød hæst; hun var bange som en Forbryder, der veed, at Retfærdigheden er paa Spor efter ham, og som klamrer sig til den Skat, for hvis Besiddelse han har begaaet Forbrydelsen.

Hugo blev staaende foran hende og tog hendes Haand, der var kold som Is.

«Camilla,» sagde han, «jeg har lovet mig selv at være stærk idag. Det var en Svaghed af os at give os hen, før hin Traad, der binder Dig officielt, var klippet over, men det var tilgiveligt, fordi Du faktisk havde sønderrevet den med denne lille, velsignede Haand (og han kyssede den). Jeg vil endnu idag søge Dahl efter Børsen.»

«Nei, ikke idag, ikke endnu,» bad hun og udbredte sine Arme, «kom til mig, min Elskede, og tænk ikke heller paa den Dag imorgen — den er maaske min bitreste Fjende,» tilføiede hun gysende.

«Hvor I Kvinder dog ere forunderlige! Husk blot,

Du søde, kjærlighedsvarme Væsen, at vi have hele Livet liggende for os, vinkende til Elskov og Lykke, men at dette Øieblik er dybt alvorligt, husk, det gjælder min Ære, men mest din, hver Krumme Brød, Du nyder ved hans Bord, er jo et Bedrageri imod ham. Nei, idag skal det ske, og jeg har tænkt —»

Han standsede pludseligt, opfyldt af Skræk. Han saae hende, bleg som et Lig, glide ned af Sophaen; hun laa paa sine Knæ foran ham, vridende sine Hænder og seende paa ham med et tryglende, bange Blik.

«Vær ikke vred, min elskede Ven, men jeg kan ikke, jeg kan ikke.» Hun gjentog disse sidste Ord Gang efter Gang og stirrede paa ham, som skulde hun læse Liv eller Død i hans Ansigts Udtryk.

«Jeg forstaar Dig ikke — hvad er det, Du ikke kan?» sagde han endelig med dump Stemme.

«O, bliv ikke vred, Hugo, jeg føler mig saa fast knyttet til Alt, hvad Du vil have, jeg skal forlade.» Hun vilde forklare ham om disse Baand, men kunde ikke faae det over sine Læber, saa usle syntes hende hendes Bevæggrunde, og hun tilføiede derfor: «Tænk paa mine smaa Børn.»

Farven var vegen fra hans Kinder; han stod med fortrukkent Ansigt og saae paa hende, en mørk, uforsonlig Vrede laa over hans Træk, og den hadefulde Foragt, der brændte i hans Øine, sved hende ind i Sjælens Inderste. Han greb hende med et haardt Tag om hendes opløftede Arme og tvang hende tilbage, idet han bøiede sig over hende og naglede sit Blik i hendes.

«Du lyver,» hviskede han, «siig, at Du lyver. Det er ikke for Børnenes Skyld.»

Hendes Øine hang ved hans med et næsten afsindigt Udtryk af Rædsel. Mekanisk svarede hun:

«Ja, jeg løi.»

Han slap hende og satte sig hen paa en Stol med Armen støttet til dens Ryg og Ansigtet skjult af Haanden.

«Jeg burde have vidst det, jeg kjendte Dig jo,»

mumlede han halvhøit. «O, Du Dosmer! Forført af et bryndefuldt Fruentimmer, forraadt, æreskjændet!»

Hun laa endnu paa Knæ henne ved Sophaen; der kom en sagte, jamrende Lyd over hendes Læber, men hendes Smerte var taareløs.

«Og saa efter Landets Skik ikke engang kunne tilbyde ham Opreisning,» fortsatte Hugo, «kun fortælle ham, hvad der er skeet.»

Med et Skrig var hun oppe og ved hans Side i vild Ophidselse:

«Det gjør Du ikke!»

«Det er jeg nødt til,» svarede han, stadigt som til sig selv, «det skylder jeg ham, men først og fremmest mig selv; han skal vide, at jeg har bedraget ham og svigtet mine Æresbegreber, men at det var, fordi jeg selv blev ført bag Lyset af en Dalila, en Skjøge, der har solgt sig for. Guld.»

«Gjør Du det,» raabte hun med et forvildet Blik, «sværger jeg Dig ved Alt, hvad der er helligt — ved selve min grændseløse Kjærlighed til Dig — at jeg gjør en Ende paa mit Liv. Uden Dig har det dog intet Værd, og tager Du mit Omdømme, mit gode Navn og Rygte fra mig, blot for at tilfredsstille en indbildt Æresfordring, søger jeg Døden som min Frelse.»

«Er denne Løgn nødvendig for dit Liv, som alle de Andre, Du lever og aander i, saa for mig gjerne, jeg skal Intet sige. Men hvor tør Du tale om «indbildte Æresfordringer», Du, som ikke kjender det Ord Ære af Navn engang, Du, som lister Dig bort fra din Ægtefælle, og under «evig Kjærligheds» løgnagtige Maske tilsniger Dig Elskov med Andre for at opnaa Afvexling. — Aa, jeg kunde slaa Dig!»

Han havde talt med en Stemme, der dirrede af tilbagetrængt Raseri; hun var igjen sunken paa Knæ foran ham, med et tryglende Blik rettet imod ham, og da han løftede Haanden, veg hun ikke tilside, men sagde i lidenskabelig Bevægelse:

«Hvor Du dog er grusom imod mig, Hugo, langt

haardere, end jeg havde tænkt mig muligt. Min Kjærlighed til Dig er ikke løiet, den er saa sand, som selve det at jeg lever, men jeg har kjæmpet længe med mig selv, og jeg sværger Dig det til, jeg veed det: hvis jeg i dette Øieblik sagde til Dig, at jeg blev hos Dig, og at jeg aldrig vilde vende tilbage til alt det Andet, saa vilde vi Begge styrte i Ulykke. Jeg vilde ikke kunne leve i Værelser som disse, naar Du ikke altid var hos mig, jeg vilde ikke turde gaa ned ad Gaden af Frygt for at møde Folk, som kjendte Skandalen, jeg vilde fortære mig selv i Mismod og Fortvivlelse. Og hvor godt kunde det ikke være, Du Elskede, naar Du blot vilde; husk, min Brøde er ikke saa stor, og Du dømmer mig for haardt. Da jeg bad Dig møde mig første Gang, var det jo kun min Hensigt at beseire dine uvenlige Følelser; ved Gud, jeg anede ikke, at jeg allerede var greben af en Lidenskabs Almagt, intet Menneske vilde kunne modstaa. Hvorfor kan vi ikke, ligesom saa mange Andre, være lykkelige med hinanden uden at behøve at fremkalde Skandalen ved en Skilsmisse og alt det Forfærdelige, dér følger med. Se, Hugo, her ligger Din Elskerinde og tigger Dig og beder Dig, siig blot, at ikke Alt er forbi, at jeg maa haabe, at Du engang atter vil tage hende til Naade, naar Du har tænkt over, hvad jeg har sagt, og fattet Medlidenhed med din stakkels Camilla.»

Hun saae op paa ham med Øine, der bade i Frygt og Bæven, men de glede bort igjen, saa uforsonligt, fjendtligt var det Blik, de mødte. Han reiste sig og gik hen til Speilkonsollen.

«Jeg vil slet ikke svare Dem,» sagde han, «Deres ufine Natur er ikke engang istand til at fatte det Nedværdigende for Dem i Deres eget Forslag. De har nu to Gange kastet Dem ødelæggende ind i mit Liv, og jeg skylder Dem alt det Had, jeg er istand til at nære. Se, Frue, disse Blomster kjøbte jeg imorges til Dem og beklagede kun, at Naturen var saa karrig, naar jeg vilde samle en Gave til at lægge for Deres Fod; som jeg her knuser Blomsterne under min Hæl, tilintetgjør jeg enhver god

eller venlig Tanke mod Dem i min Sjæl, og jeg forbander det Øieblik, da jeg saae Dem første Gang, og det Øieblik, da jeg saae Dem anden Gang, som Helvedes Ulykker i mit Liv.»

Han havde hæftigt kastet Bouketten mod Gulvet og traadte den ubarmhjertigt i Stykker. Den raslende Lyd fra de døende Blomster blandede sig med den sagte Klynken fra Camillas Læber.

«Gaa nu!» sagde han barsk og pegede paa Døren.

Hun slæbte sig paa sine Knæ hen, hvor han stod, tog ved hans Fod nogle Rosenblade og puttede dem ind paa sit Bryst. Saa reiste hun sig, iførte sig sit Overtøi og gik. Han stod med bortvendt Ansigt og saae ud af Vinduet.

— Fra Grossererens Eiendom ved Nørrevold førte de to kostbare Skimler hende hurtigt hjem, kjørte af den livréeklædte Kudsk, medens Tjeneren sad med korslagte Arme ved hans Side. Hun selv hvilede tilbagelænet i den silkebetrukne Vogn med den rosarøde Parasol skyggende over den lille Pariserhat, saa at Folk stode stille paa Strandveien og saae langt efter den smukke, unge Dame, som dér foer dem forbi — «Ak ja, det er Verdens Gang, hun kjører, vi gaa, man kan ikke Alle være lige lykkelige hernede,» trøstede de sig.

Da hun var hjemme, lod hun sin Seng flytte tilbage til dens tidligere Plads.

Om Eftermiddagen kom Dahl glædestraalende ned fra Sovekammeret og ilede hen for at kysse hende.

«Tak, min Engel, jeg seer, at Alt er ved det Gamle.»

«Aa, Intet at takke for, min Ven,» svarede hun med det vanemæssige Smil, der viste hendes smukke Tænder.

«Du er bleg, men det klæder Dig fortryllende.»

«Synes Du. Hør, Du talte forleden om, at jeg skulde lade mig male og gjøre Furore paa næste Foraarsudstilling, som Du behagede at udtrykke Dig. Det kunde jeg nok have Lyst til nu.».

Hendes Mand gned henrykt sine Hænder og sagde: «Bravo, det kan jeg lide. Nu kjender jeg min lille

Kone igjen.» Han trippede omkring med forliebte Miner og tilføiede: «Og dog er jeg glad over den Raptus, Du har havt i disse Dage — det er, ligesom vi skulde have Bryllup igjen — kan Du huske Camilla —?»

«Ja, jeg kan godt huske — — det er akkurat ligesaadan,» svarede hun langsomt og tankefuldt.

Saasnart Camilla var gaaet, afgjorde Hugo sit Mellemværende med Familien, han havde leiet hos, og forlod Huset, som et Sted, hvorover der hvilede en Forbandelse. Medens han gik og gik, uden at vide hvor, var han opfyldt af en Forbittrelse, der af og til steg til Raseri, saa han følte Trang til at gjøre Fortræd paa en eller anden Maade, og alt imedens levede han disse Dage om igjen: hvilket Væv af Løgn og Fortielse havde hun spundet for at fange ham i Garnet! Hvor snedigt havde hun lagt sin Plan for at faae tilveiebragt et fait accompli, der skulde binde ham til hende for stedse — eller saalænge det morede hende!

Han følte sig træt og saae sig omkring; uden at have lagt Mærke til Veien, var han omtrent naaet ud til Lyngby og gik nu ind i Kroen, hvor han kun spiste Lidt, men drak megen Vin for at dulme den Smerte, der som en Braad sad i hans Indre. Han kjørte ind med det først passerende Tog og stod af paa Stationen i Kjøbenhavn; han betragtede adspredt Livet omkring sig: hvor man viftede ud af Vinduer, raabte Velkommen, lo, snakkede, spurgte i Munden paa hverandre! Men det gik Altsammen uden om ham — og var det ikke ham, der endnu i Morges havde havt en elsket, trofast Veninde for hele Livet — hvor var hun bleven af? — Alene, forladt!

«Hvor Djævelen skal jeg gaa hen?» brummede han halvhøit, da han stod paa Vesterbrogade, hvor Menneskestrømmen hastede afsted — Alle havde de et Maal, et Hjem — kun han ikke.

«Ha — et lystigt Indfald!» udbrød han pludseligt saa

lydeligt, at man vendte sig efter ham, medens han begyndte at gaa. «Min Dyd,» tænkte han videre, «og mine Grundsætninger ere dog fløiten — hvorfor skulde jeg ikke gjøre som alle de Andre? Maaske Teisen har Ret: at alle mine Dumheder og alle mine triste Timer stamme fra, at jeg har respekteret Kvinden og hendes Kjærlighed for høit. Afsted! Det var en Idé ud af Helvede, som passer til Situationen.»

Han var kommen i Tanker om den lille Dame fra zoologisk Have, der holdt saa meget af at spille Hanrei, og han ilede ind i en Juvelérboutik, hvor han kjøbte et smagfuldt Armbaand i et elegant Etui, som han puttede i sin Lomme, idet han sagde til sig selv:

«Pokker skulde nu spare — nu faaer man jo ingen Familie at forsørge!»

Adressen huskede han, og snart ringede han paa en Dør, paa hvis Plade der stod med store Bogstaver: «C. Holte, Enkefrue.» Paa Trappen havde han forinden revet et Blad ud af sin Notebog og derpaa skrevet: «En ulykkelig Marebustork.»

En ældre, ærefrygtindgydende Dame, med Kappe over de graa Haar og et hvidt Forklæde bundet om en sort Merinos Kjole, lukkede op. Hun saae saa yderlig anstændig og værdig ud, at Hugo knapt havde Mod til at sige:

«Er Frøkenen hjemme?»

«Det veed jeg ikke. Fra hvem skal jeg spørge?»

Han gav hende Papiret, og et Øieblik efter hørte han en kaad Latter, idet Therese smuttede ud i Entréen med det rødblonde Haar løseligt sat op, saa det stod i eet Krus om det smilende Ansigt, den brede, lille Næse med de store Næsebor i Veiret som en Udfordring og disse mærkelige Øine, der syntes at indeholde hele Kurve fulde af forbudne Frugter, som de rakte til den, der saae ind i dem. Hun var iført en løstsiddende Slaabrok af mørkeblaat Silke med et Utal af Knapper fra Hals til Fod og sammenholdt med en tyk Silkesnor om Livet. Med munter Stemme sagde hun:

«Naa, kommer De endelig, De underlige Person, vær

saa god at træde nærmere. Maa jeg forestille Dem min kjære Pleiemoder, Fru Holte, som passer paa mig i denne slemme, slemme By.»

Den Omtalte havde hurtigt mønstret Hugo med et Blik, fuldt af kritisk Erfaring; nu saae hun med moderlig Ømhed paa Therese, hvem hun holdt af, fordi hun i hende gjenoplevede sin egen lystige Ungdom. Therese klappede hende paa Kinden og fortsatte:

«De kan tro, jeg er glad over at have hende, hvorledes skulde det ellers gaa mig mellem alle de fæle Ulve, der løbe omkring for at bide de smaa Lam. Han dér er nu ikke nogen Ulv, Holte, han er blot kommen for at spille lidt Kaart med mig, saa jeg er ikke hjemme for Nogen. Sophemand har sendt mig Brev om, at han er forhindret iaften, saa det var deiligt, De kom; jeg havde tænkt paa Cirkus — Jockeyen paa den usadlede Hest kan jeg ikke staa for — men et Slag Kaart med Dem er bedre, det skal jeg ikke nægte.»

Hun løb foran ham med en Kattekillings Gratie og viste ham sin Leilighed, der bestod af en Salon, Spisestue og Sovekammer. Hugo, der var gaaet op i et ganske almindeligt femetages Hus i en ganske almindelig Gade, var himmelfalden af Forbauselse over den overdaadige Pragt, der overalt var udfoldet og gjennemført til de mindste Details, og samtidigt vidnede det Hele om kyndigt Valg og en smagfuld Haand; han havde ikke anet, at Kjøbenhavn var naaet saa langt med i den europæiske Civilisation. Hans Bifald fornøiede hende, og hun fortalte ham, at disse Værelser vare hendes Kjærlighed, og at det var hendes bedste Glæde at kunne bringe noget Nyt hjem til at smykke dem med. Hun var utrættelig i at vise ham alt, ligefra Silketapeterne til de kostbare Krystalglasstel i hendes Buffet, og Hugo var en opmærksom Tilskuer; han følte en velgjørende Adspredelse ved at se denne Udstilling, og han fandt, at hendes næsten barnlige Henrykkelse over hans Beundringsudbrud klædte hende kjønt. Med komisk Alvor lagde hun Fingeren paa sine Læber og opfordrede ham med en Gestus til at gaa paa Tæerne, da hun aabnede

Døren til Soveværelset; det lignede en Novelle af Boccaccio, indbunden i Pragtbind, Alt var Silke, Fløil, Guld. I Hjørnet ved Himmelsengen stod i Legemsstørrelse en grinende Negerdreng af Ibentræ og stirrede med store Øine af Emaille hen mod Hovedpuden; paa Hovedet bar han en med Krystalprismer behængt trearmet, gylden Kandelaber med ti Lys.

«Jeg seer,» hviskede Hugo, der gik ind paa Thereses Antydning af det Hemmelighedsfulde, «at De har fundet Deres Gogok.»

«Ak,» svarede hun med et Suk, «gaa hen og føl paa ham, han er kold og ubevægelig.»

Hun vinkede ham hen til endnu en Dør og viste ham sit Badeværelse. Lyset faldt ind gjennem mangefarvede Glasruder, hvorved der opstod et mystisk Halvmørke; ved Væggen stod en Løibænk i antik Stil, bedækket med de blødeste Uldtæpper. Therese sagde:

«Her har jeg mine bedste Timer. Naar jeg efter Badet ligger dér henne, drømmer jeg saa deiligt.»

De gik tilbage til Salonen, hvor hun af et Skab, der var indlagt med Skildpadde og Messing, udtog et stort Skrin af drevet Sølv og sagde:

«Her er tilsidst mine Smykker, saa har De seet alle mine Herligheder, og saa skal vi have os en ordentlig Passiar.»

Han besaae de talrige Kjæder, Ringe, Armbaand, Brocher, og hvad der ellers fandtes, og var uudtømmelig i Lovtaler; det var ham en befriende Følelse at lade Munden løbe og Tankerne løbe med. Tilsidst tog han Etuiet frem og lagde det foran hende, idet han sagde:

«Maa jeg ogsaa have Lov til at lade en Draabe falde i dette Hav?»

Hun aabnede det hurtigt og undersøgte med Kjendermine Armbaandet.

«Hvor det er kjært — Tak, min Ven!» udbrød hun og reiste sig, men da hun bøiede sig over ham, vendte han sig hurtigt bort og unddrog sig det Kys, hun havde tiltænkt ham.

«De er da vel ikke saa kold som min Neger derinde?» spurgte hun mut.

«Jo, og jeg er ligesaa sort indvendig, som han er det udvendig, saa De skal ikke vente Dem noget af mig. Jeg har kun søgt Dem, fordi jeg maatte have et Menneske at tale med iaften.»

«Siig idetmindste Du til mig, jeg hader dette De, vil De?»

Da han nikkede, fortsatte hun:

«Jeg maa dog se, hvorledes Armbaandet klæder mig — tag en Bog henne i Skabet, medens jeg klæder mig om; jeg vil være i fint Toilette iaften.»

«Gjør Dem ingen Uleilighed for min Skyld, De er nydelig, som De er.»

«Gjør Dig ingen Uleilighed for min Skyld, Therese, Du er nydelig, som Du er — hedder det.»

«Det er sandt, det glemte jeg.»

«Der er ellers Ingen, jeg bryder mig om at pynte mig for, saa und mig nu den Fornøielse — hvad hedder De til Fornavn, det veed jeg ikke engang?»

«Hugo.»

«Maa jeg kalde Dem ved det, som De kalder mig Therese?»

«Med Fornøielse.»

«Hugo — det er et smukt Navn. Nu vil jeg gaa ind og pynte mig for Hugo. Blot Tiden ikke falder Dem for lang.»

«Aa, jeg har nok at tænke paa.»

Og det havde han ogsaa, men det var stadigt det Samme, han kredsede om: Godt var det, at hans løftede Haand ikke havde ramt hende idag, han undte hende ikke den Trøst, den forsonende Forestilling, der for hende vilde ligge i, at han havde tildelt hende en Straf. Han fandt en grusom Tilfredsstillelse i Tanken om at hævne sig paa hende ved sin egen Nedværdigelse; hun havde ved nederdrægtige Rænker lokket ham bort fra den Hæderlighedens Vei, han fulgte, om ad den Sidegade, hvor Lysten holder tilhuse, og nu havde han villet længere ned ad denne, helt ned til Bærmen, men var dog ikke kommen langt nok, kun naaet til Therese, som i Virkeligheden boede Dør om

Dør med Camilla, thi hvad var Forskjellen paa dem? Kun den, at den Første var Originalen, den Anden Parodien paa den Kvindetype, der var Tale om, men ellers? Begge havde de solgt sig for at tilfredsstille deres umættelige Tørst efter Luxus, hin havde Fru Holte, denne sin Mand til at hjælpe paa Bevarelsen af Skinnet, men bag disses Ryg vare de begge beredte til at give sig hen for at dysse deres aarvaagne Sandser i Søvn. Han havde kun eet brændende Ønske i dette Øieblik: at han kunde fremmane Camilla og tvinge — tvinge hende til at være Vidne til hans Fald.

«Hvordan gaaer det — kjeder De Dem?» spurgte Therese fra Sideværelset.

«Det gaaer udmærket!» svarede Hugo og skjar Tænder af Raseri — ganske det samme Spørgsmaal havde han hørt fra Camilla hin Morgen, da hun bad ham forlade Sovekammeret, medens hun gjorde Toilette.

«Skjøger tilhobe,» mumlede han, «og saa hellere hende derinde end den Anden med hendes modbydelige Maske.»

Therese fandt altsaa ikke Hugo i nogen egentlig Feststemning, da hun kom ind i Salonen, der laa i straalende Belysning, idet Duennaen forinden havde rullet ned og tændt Lysekronen og Lampetterne rundt omkring.

«Naa, hvad siger De saa, Hr. Hugo?» spurgte hun, idet hun traadte hen foran ham med en ganske vellykket Air af Fornemhed og gjorde en dyb Kompliment. Hun var iført en meget elegant udstyret, sort Silkekjole med langt Slæb, stærkt nedringet paa Bryst og Ryg og over Skuldrene kun et smalt Baand, der lod Armene blottede. Om Halsen havde hun et Diamanthalsbaand, Haaret, der var strøget stramt op i Nakken, holdtes fæstet af en Stjerne af ædle Stene, og i Haanden bevægede hun en mægtig Vifte af sorte Strudsfjedre. Om hendes ene Haandled glimrede hans Armbaand.

«Bedaarende!» svarede Hugo, hvis Øie ikke var blindt for den straalende Modsætning mellem hendes sorte Kjole og den blændende hvide Hud. Samtidig tænkte han ved

sig selv: «Og i saadanne Kostumer gaa vore dydsirede Damer i Selskab og vise Halvdelen af deres Legemer tilskue — herligt!»

Therese gik hen foran det store Speil og stillede sig i forskjellige gracieuse Attituder, der klædte hendes smidige Figur godt.

«Jeg har tidt tænkt paa,» sagde hun, «at det er Jammerskade, at man er født i saadant et lille fattigt Land, som vort. Tænk, hvis jeg levede i Paris — har De læst Nana?»

Du vilde blive Millionair. Forresten synes jeg ikke, Du har Grund til at klage over vor Fattigdom; naar jeg seer al denne Pragt, gruer jeg for din Sophemands Portemonnaie.»

Hun vendte sig til ham med en Grimace og sagde:

«Er De gal, troer De, jeg kun kjender ham? Nei Soph hyler mere, end han punger ud; en Dame som jeg maa have flere Venner. Det er derfor, jeg gjerne vilde ind i større Forhold; jeg elsker Luxus, og i Paris kunde jeg maaske nøies med Een, men saa smaat det er herhjemme, gaaer der adskillige Danske paa een Franskmand. — Vil De indrømme, at jeg er smuk?» tilføiede hun, idet hun mødte Hugos Øine inde i Speilet.

Paa hans bekræftende Svar satte hun sig hen ved hans Side og sagde:

«De har vel ikke Noget imod, at jeg prøver paa at forføre Dem?»

«Guddommelige Therese, Du forstaaer ialtfald at tale Sandhed.»

«Jeg skal nemlig sige Dem, at siden jeg forleden saae Dem, har jeg tænkt en hel Del paa Dem, De Hjerteknuser, og jeg har ikke kunnet begribe hvorfor, da jeg ellers ikke pleier at give det rørende Parti — men nu, naar De sidder dér, forstaaer jeg det godt: som De kan se paa En, og saa den søde lille Knebelsbart dér, der er som skabt til at gjemme sin Næse i! Derfor blev jeg ogsaa saa glad, da jeg saae Dem, og nu, jeg har Dem, slipper jeg Dem ikke saa let — men jeg har paa Fornemmelsen, at De ikke

bryder Dem saameget om — at spille Kaart, som andre Herrer.»

«Det skal Du ikke sige, Therese; jeg spillede nyligt et Parti med en Dame og tabte det — men hun spillede rigtignok ogsaa falsk.»

«Det gjør jeg ikke, og hos mig skal De ikke tabe, det lover jeg Dem. — De behøver ikke at se saa vist paa mig, jeg skal ikke gjøre Dem Noget — endnu; jeg vil først rigtigt forelske mig i Dem. Jeg har sagt til Holte, at hun skal kjøbe Kage og Frugt, og jeg har god Vin, saa jeg haaber, De skal blive tilfreds.»

Lidt efter bankede den ældre Dame paa Døren og viste sine værdige graa Haar, idet hun meddelte, at «Bordet var færdigt».

Spisestuen var ligeledes stærkt oplyst; paa den hvide Dug var Bagværk og Frugter meget tiltalende arrangeret i kostbare Opsatser, medens Krystalglassene ved de to Kouverter udsendte Bundter af Straaler til alle Sider. Hugo bød med et dybt Buk Therese sin Arm, idet han udtalte sin Beklagelse over, at han ikke havde forudseet denne Situation — ellers vilde han have været i Selskabsdragt.

«Aa, De er sød, som De er,» svarede hun og klyngede sig til hans Arm, «jeg er saa glad over, at jeg endelig engang igjen har fundet et Menneske, jeg bryder mig om.»

«Igjen?» sagde Hugo spørgende.

«Ak ja, der var engang — men lad os ikke tale derom, nu skal vi more os.»

Hugo skjænkede flittigt af Karafferne baade til sig og Therese. Purpursaften i de funklende Glas gled over i hans Blod og gav ham efterhaanden et forunderligt diabolisk-humoristisk Syn paa det Hele; han følte sig ganske Blocksbjergsk tilmode, han var jo midt i en Hexesabbath, Dandsen gik lystigt fra Favn til Favn, og han vilde blive ved at dandse, til han havde dandset sig ihjel i de knugende Vampyrarme. Han iagttog Therese, der blussede bag sin Bleghed, og han syntes, han kunde se Flammer under Barmens hvide Hud. Hun passede paa sig selv og op-

traadte, som hun bildte sig ind, at «fine Damer» bære sig ad, men hun slugte ham med Øine, der lyste graadigt.

«Skal vi drikke Dus for iaften, Therese,» sagde han og stødte sit Glas mod hendes; hun havde en lille, skjær Haand, og den hvide Arm fangede hans Blik. «Jeg vil drikke din Skaal! Det, jeg holder af hos Dig, er din Kynisme — Du veed ikke, hvad det betyder, men det er det, der gjør Dig til mit Ideal i dette Øieblik. Hos Dig er der intet Hykleri, Du skjuler ikke din Lystenhed under falske Navne, som Kjærlighed, Hengivenhed, Uskyldighed, Ærbarhed og hvad alle disse afskylige Ord hedde, der vildlede En i Ens Ungdom og koste En Aars Lidelser, ja Livet. Skaal Therese og Tak for din Ærlighed!»

«Hvad er der dog i Veien med Dig, har Du friet og faaet en Kurv?»

«Ja vist fik jeg en Kurv, fuld af deilige, duftende Blomster, men hun havde lagt en Slange paa Bunden, og den stak mig, da jeg greb efter dem.»

Therese saae paa ham med et Udtryk af virkelig Medlidenhed:

«Elskede Du hende da?» spurgte hun.

«Jeg elskede hende saa høit, at jeg er kommen til Dig, for at Du skal hjælpe mig til min Hævn. Hun og jeg talte saa meget om vor Kjærligheds Tempel — aa, vi var saa poetiske — nu fører jeg Dig derind, Du skal vanhellige det ved din Frækhed, ved dine Ord og dine Lader — hører Du (han greb hende heftigt om Armen), Du skal være vild og gal og fylde det med utugtige Sange, saa Lyden af de Hymner, der nyligt løde derinde, flygte derfra. Din Skaal, min nye Præstinde!»

«Du taler stygt til mig, og dog holder jeg af Dig, Du underlige Mand. Men lad os nu gaa ind og ryge en Cigaret. (Hun ringede). Holte, sæt Champagnekjøleren og Glas ind i Salen. Du vilde have, forstod jeg, at jeg skal gaa ind i det Tempel, Du talte om, og gjøre Ballade, men saa maa jeg have mere at drikke, — jeg veed ikke, hvordan det er, jeg er helt besynderligt tilmode.»

Efter at have tændt en Cigaret, gik hun hen foran

Speilet og gav sit Haar Friheden, saa det i rødmende Fylde boltrede ned ad hendes Nakke og over hendes Skuldre. Saa lagde hun sig tilbage i en lav Lænestol med Fødderne oppe paa Bordet; de vare meget smaa og gjemte i et Par broderede sorte Silkesko, som syntes bestemte for en Dukke; Kjolen var gledet lidt tilbage og røbede et smukt formet Smalben, svøbt i gul Silke. Den store Vifte gik i lade Bevægelser frem og tilbage i hendes høire Haand, medens den blaalige Cigaretrøg i en tynd Søile steg op fra hendes røde Læber. Hun gav Hugo et Tegn, at han skulde sætte sig ved hendes Side; han greb en Stol og tog Plads med en Følelse af noget Orientalsk, Paschamæssigt: saaledes maatte Favoritinden i en Sultans Harem se ud.

Hun vendte Øinene imod ham og saae venligt paa ham, men paa Bunden af dem fandt han Naturdriften svømmende som en Havfrue, dybt under Vandfladen.

«Er det ikke latterligt,» sagde hun, «jeg er virkelig ganske væk i Dig. Ikke engang Georg, troer jeg, holdt jeg saa meget af.»

«Hvem er Georg?» spurgte Hugo, der godt huskede den Historie, den unge Bensen havde fortalt ham.

«Hvem var han, maa Du spørge, han er død,» sagde hun med et Suk. «Det var ham, der forførte mig, men han var kjær og god, og gjorde Alt, hvad han kunde, for mig. Naar jeg nu seer paa Dig og tænker tilbage paa ham, falder det mig ind, at han egentlig kun var et Barn, en ren Dreng, da jeg kjendte ham. — Du sagde før, at vi skulde drikke Dus «for iaften» — men Du maa love at besøge mig ofte.»

Da Hugo ikke svarede, fortsatte hun:

«Jeg kjender ikke dine Forhold, er Du rig?»

«Ak nei, lige det Modsatte.»

«Men Du maa kunne skaffe Penge, det kan Alle, som vil have fat i mig — har Du ikke Lyst til at kjøbe mig, som jeg ligger her, saa at jeg helt og holdent tilhørte Dig alene?»

«Jeg eier ingen Guldmine, og selv om, den vilde snart være tømt.»

«Er Du vis paa det? Nei, min Ven, jeg er ikke saadan. Du maa ikke tro, at det er et morsomt Liv, jeg fører; det er tidt ækelt for mig at skulle smile, hvor jeg havde mest Lyst til at række Tunge, f. Ex. ligeoverfor Sophemand, og han er endda den Bedste; han er egentlig en skikkelig Fyr, men et forfærdeligt Fjols. Ræk mig et Glas — Skaal!»

Hun stirrede med et Slags Sværmeri i Blikket op mod Lysekronen, i hvis Prismer Straalerne brødes i et Virvar af Farver, og sagde:

«Jeg misunder det Pigebarn, Du har holdt saa meget af — var hun smukkere end jeg?»

«Aa nei!»

«Men hun var dydigere,» tilføiede hun med et lille Suk.

«Aa nei — heller ikke — hvormange har Du solgt Dig til?»

«Der er Tre, som sørge for mit Underhold.»

«Nuvel, hun har solgt sig til En og Du til Tre, jeg seer ikke Forskjellen, det er lige modbydeligt.»

«Ja vist er det modbydeligt, men jeg har ogsaa tidt drømt om, at der kom En, som jeg holdt af, og som holdt af mig igjen, og tog mig ud af alt dette — jeg troer, jeg kunde blive glad ved ham, selv om jeg skulde miste alle mine Herligheder.»

Han kyssede med Varme hendes Haand og sagde:

«Deri tager Du naturligvis feil, Therese, men der er den uhyre Forskjel mellem Dig og den Anden, at Du troer det, men hun troede det ikke engang.»

Hun havde imidlertid sat Fødderne til Jorden og sad med Hovedet støttet mod sin Haand; Hugo saae til sin Forbauselse Taare paa Taare trille ned i hendes Skjød og ligge som Perler paa den blanke Silke.

«Du maa vide,» sagde hun, «— jeg har aldrig fortalt det til Nogen, men *Du* skal høre det — jeg er kommen af meget, meget fattige Forældre. Da jeg flyttede

hjemmefra, slog min Fader Haanden af mig; han er stolt midt i al sin Elendighed og har ikke villet se mig siden, trods alle mine Forsøg — jeg skal sige Dig, han elskede mig over al Maade, og jeg vidste, hvor bedrøvet jeg gjorde ham, da jeg gik min Vei — men jeg kunde ikke lade være — og paa samme Tid reiste ovenikjøbet min Broder udenlands for at søge Arbeide. Nu veed jeg, at Fader er i den yderste Nød; han har mange Børn med sin anden Kone, og jeg kan ikke komme til at hjælpe, hvor gjerne jeg vilde — jeg har prøvet at sende ham Penge uden Navn, men de blev afviste, fordi han anede, hvorfra de kom, — jeg veed, de sulter derhjemme — kan Du saa forstaa, at jeg somme Tider kan være led og kjed af al min Overdaadighed. Aa, det er rædsomt!»

Hugo havde med Deltagelse betragtet den grædende Pige og begyndte med nogle trøstende Ord, men hun sprang op, aftørrede sine Taarer og sagde, idet hun skjænkede i Glassene, med en høirøstet Latter:

«Ti bare stille — kom og drik mig til — vi vil klinke, ikke klynke — Skaal!»

Hun var nu atter munter, i Begyndelsen lidt forceret, men Hugo kunde følge, hvorledes den Havfrue, han før havde seet dybt nede i hendes Øine, efterhaanden steg op efter og nærmede sig ham.

«Du maa lære at holde af mig, Hugo, det er saa deiligt at føle sit Hjerte banke,» sagde hun og satte sig paa hans Skjød.

«Camilla, nu skulde Du være her!» tænkte han ved sig selv, idet han gjengjældte det Kys, han modtog af Thereses Læber.

— Da han forlod hende, hviskede hun til ham:

«Det kan ikke nytte, hvad Du siger, jeg maa se Dig igjen. Du er saa kjær, saa kjær!»

«Du er jo en Lamia,» tænkte han, «at Du har kunnet suge Næring fra Liget af mine Følelser.»

I de følgende Dage gik Hugo omkring i en Tilstand af aandelig Slaphed, der ikke tillod ham at tænke. Med Ligegyldighed konstaterede han for sig selv den Kjendsgjerning, at hans Liv var forspildt, at Alt uopretteligt var ramlet sammen for ham, men videre kom han ikke; han indtog rent mekanisk sine Maaltider, gik i Seng, stod op og vandrede lange Toure, Altsammen i en Døs og med en Fornemmelse af, at det var en Anden, som udførte disse Handlinger. Naar engang imellem Forestillingen om, hvad der var passeret, dukkede op hos ham, havde han vel en Følelse af Smerte, men det forekom ham tillige, at det var en gammel Sorg, som der var groet Mos over. Han var sjælesyg, undgik Alle og søgte Ensomhed som den sidste Ven.

En Morgenstund, han spadserede langs Kjærlighedsstien, saae han Thomsen komme sig imøde, stirrende ned i Jorden. Hugo vilde gaa stiltiende forbi, men den Anden havde et saa forpint og træt Udtryk i det blege Ansigt, at han uvilkaarligt standsede og spurgte, hvorledes han havde det. Thomsen foer sammen, som om han var bleven kaldt herhen et Sted langt borte fra, og svarede:

«Goddag, Hr. Stelling, som man kan have det, naar man ikke har sovet hele Natten.»

«Har De nu været ude igjen?» sagde Hugo ligegyldigt og vilde gaa videre.

«Ude? Ja, det vil sige Fanden i Vold! Jeg skrev længe iaftes og var dødtræt, da jeg gik iseng; mine Muskler, mine Nerver, hele mit Legeme hungrede efter Hvile, men heroppe i mit Hoved ligger en Fedtklump, der kaldes Hjerne, og den kan holde hele Kadaveret livligt. Den snakker med sig selv, den har ikke Andre, men det Uhyggelige er, at jeg altid maa være tilstede og overvære Samtalen, og saa har den ligesom Daaren den Evne, at den kan spørge om mere, end ti Vise kan besvare. Nu fik den, da jeg var kommen i Seng, den djævleblændte Idé at ville vide, hvorfor jeg, der dog har nogen Begavelse og har offret hele min Ungdom paa at forme min Aand, saa

den kunde omsætte Livet for mine Medmennesker i Skjønhed og Poesi, hvorfor jeg skal bo paa et usselt Kammer og leve af Gjæld, medens Torskedumheden sidder til Høibords og øser af gyldne Fade; saa forlangte den oplyst, hvorfor et Geni som J. P. Jacobsen skulde rives bort i sine unge Aar, uden at faae Tid til ret at udfolde sig, medens Hospitaler og Fattighuse ere overfyldte af ældgamle Mennesker, som ikke synes at kunne dø, skjøndt Samfundet og de selv længes lige stærkt efter, at det skal ske — og saaledes gik det lystigt den hele Nat, indtil jeg ud paa Morgenen faldt i en Søvn, hvor Klumpen blev ved at spørge, kuu at det lød noget længere borte. — Jeg hader den deroppe,» fortsatte han og pegede mod Solen, «den ligner mig en ond Slaveeier, der med Pidsken holder sine Offre til det trælsomme Arbeide. Tænk Dem dens Gang omkring Jorden i et Døgn: i dette Øieblik belyser den et Bælte ligefra Polaregnene, hvor den, karrig med sin Varme, lader de ulykkelige Beboere vansmægte af Kulde og Nød, og ned til Æquator, hvor den med fortærende Ild svider Huden af Kroppen paa Indbyggerne, og for hvert Skridt den gaaer fremad, river den et nyt Bælte af Lidende ud af Søvnens Arme — Søvnen, der er Menneskets eneste Trøst her paa Jorden — forat tvinge dem til det slidsomme, haabløse Arbeide, og saaledes Aar ud og Aar ind. Om nogle Timer forsvinder den histhenne, saa lægge de sig trætte ned, men imorgen tidlig staaer den med ubønhørlig Sikkerhed dér i Øst og raaber: Op med Jer, tag fat, I Trælle! — som sagt, jeg hader den, og dog hilser jeg den som Ven ovenpaa en saadan Nat — i Mørket driver Rædslen omkring i sære Gestalter som Elledunster i Maaneskin. Farvel!»

Han ilede bort, og Hugo stod og stirrede efter ham. Han hørte endnu den rystende Stemme, der havde bragt denne grufulde Livsanskuelse til hans Øre, han saae Ansigtets Minespil, fordreiet af nervøs Spænding.

«Nei, nei,» mumlede han, «dette gaaer ikke — jeg maa ikke blive som han — jeg er syg paa Sjælen, men jeg maa kunne blive rask.»

Med et Ryk var han bleven vækket af sin Dvale, den Gysen, han havde følt ved den Andens fortvivlede Syn paa Livet, gav atter hans Tanker Energi. Det var Selvopholdelsesdriften, der var vaagnet og talte til ham.

I de følgende Dage tumlede han med sig selv og arbeidede rastløs som den, der ved en Sammenstyrtning er bleven lukket inde i Jordens mørke Skjød, og nu graver og graver for at frelse Livet, naae Lyset. Han vidste, at han i sit Sind bar paa Muligheden til at synke ned i den samme trøstesløse Nat, hvori Thomsen levede og aandede, ogsaa han havde denne ulykkesvangre Drift til at bygge sig et Helvede her paa Jorden og anvende hele sin Skarpsindighed og alle sine Evner paa i Fortvivlelse at slæbe Materialer sammen dertil, men ret længe kan en Menneskehjerne ikke udholde dette Arbeide: det maa føre til Selvmord eller Vanvid. Han tvang sig til at se ganske nøgtern paa Forholdet til Camilla og forstod, at denne løgnagtige Kourtisane ikke fortjente en eneste sorgfuld Tanke, men kun ligegyldig Foragt, han gav sig til med Opbydelsen af alle sine Kræfter at lede efter den Traad, hun ved sit Forræderi havde revet ud af hans Haand, og han fandt den: ja, han vilde vedblive at haabe paa de hvide Kugler, selv om den første havde bedraget ham og vist sig at være sort. Han begyndte at aande frit; det gik ham som den, der efter et voldsomt Fald har ligget bedøvet og nu langsomt vaagner til Bevidsthed, han undersøgte sig selv og opdagede, at han ikke var kommen til Skade, ja, reiste sig sundere i Sjælen, end han havde været før.

I disse Kampens Dage kom han ofte til at tænke paa den unge Pige, han havde truffet i Kiel, som havde hans Moders Øine og det milde Smil paa Læberne. Billedet af hende var siden da tidt dukket op i hans Erindring, og netop nu havde han en Følelse af, hvor velgjørende hendes muntre Latter og kloge Tale havde virket paa ham, og hvor forunderligt tryg og hjemme han havde været ved hendes Side. Han grebes af en Længsel efter hende: Synet af hendes kydske Skikkelse maatte kunne fordrive Hetæredunsterne, som Camilla og Therese havde fyldt hans Hoved

med — men — nu ingen Drømmen længer, først en vegeterende Ferie paa Næsborg og saa løs paa Livet og tage det, som det falder!

Han fik travlt med at ekvipere sig standsmæssigt til et Herregaardsophold og pakke sine Kufferter. Forinden sin Afreise aflagde han Teisen et Besøg.

«Hvor har Du dog været henne i al den Tid?» spurgte denne. «Jeg har flere Gange søgt Dig forgjæves.»

«Jeg har været i Venusbjerget.»

«Nei virkeligt — til Lykke, gamle Ven,» raabte Carl henrykt, «Du skal se, hvor det Besøg vil klare dit Hoved og dine Begreber.»

«Forresten kommer jeg for at sige Farvel. Jeg reiser ud til Tante Harriet imorgen.»

«Du Lykkens Enebaarne. Jeg faaer da Lov til at besøge Dig paa dit Gods?»

«Passiar.»

«Jeg siger Dig, Du staaer med Lampen i Haanden, Du behøver kun at gjøre Dig den Uleilighed at gnide paa den; og husk den Læresætning: man bliver altid tilsidst indtagen i den, man vil indtage.»

Dagen efter reiste Hugo.

II.

SAHRA.

Hugo havde ikke forud meldt sin Ankomst, da han vilde overraske Tanten. Han lod sine Kufferter blive tilbage paa Stationen og begav sig veltilmode paa Veien; han havde omtrent to Mil at gaa, og efter et Par Dages Regn var Luften saa frisk og kvægende, at Vandringen var ham en Nydelse. Det var ham, som om den Afstand, han havde lagt mellem sig og Hovedstaden, tillige havde fjernet ham fra Sorgen og Tungheden, som havde knuget ham derinde; han havde en munter Marschmelodi paa Læberne, med legemligt Velbehag følte han sit Muskelsystems ungdommelige Kraft, og hans Gang var freidig og let. Han maatte igjennem den lille Kjøbstad, der laa et godt Stykke fra Stationen; den saae smilende ud paa Afstand med sine mange teglstensrøde Tage, der straalede i Solen, og da han passerede den lange Hovedgade med dens skrækkelige Brolægning, hvor Lugekonerne laa paa Knæ og kradsede det frodige Græs løs mellem Stenene, hvor han ikke mødte et Menneske, men gjennem Vinduerne saae Beboerne, hver beskjæftiget med sin lille Gjerning i Livet, havde han et Indtryk af Fred, der gjorde ham godt. «Maaske lidt smaat, lidt ensformigt, lidt kjedeligt,» tænkte han, «ingen mægtige Glæder, men heller ingen dybe Sorger, ingen store Syner, men heller ingen fortærende Tvivl.»

Han maatte smile, da han standsede og saae tilbage, dér, hvor Gaden i Byens Udkant atter gaaer over til Landevei; udaf de fleste Vinduer og Boutiksdøre stak Hoveder, især kvindelige, der kigede efter ham: de vilde vide, hvor den Fremmede skulde hen.

«Ja, vidste jeg det blot,» sagde han til sig selv, «jeg seer intet Maal at styre efter, men — never mind — jeg lader staa til og kalder mit Skib «Haabet». Livet er en daarlig Roman, men den er dog til at læse; jeg begynder nu paa et nyt Kapitel og vil ikke dvæle ved dem, jeg allerede er færdig med.»

Trods denne Beslutning tænkte han atter og atter med Forundring paa, hvor hurtigt han var kommen over en Begivenhed, som han strax troede vilde give hele Resten af hans Liv sit Stempel — det kunde kun forklares saaledes, at hans Kjærlighed til Camilla fra først til sidst havde havt sin Rod i hendes physiske Tiltrækningskraft og i hans hede, længselsfulde Blod, thi iøvrigt havde han jo allerede som ung Student ikke været blind for hendes Feil; i sin enthusiastiske Tilbedelse var han kommen til hende med en Lodline, mange Favne lang, for at maale Dybden af hendes aandelige Væsen, men hvor han kastede ud, fik han strax Bund, overalt var der lavt og fladt — han indaandede i dybe Drag den friske, krydrede Luft og følte sig let, som var han befriet for et Mareridt. Han nærede nu en Ligegyldighed for hende, der endog var fri for Uvillie, ja, paa en vis Maade var han hende taknemmelig, thi ved hende havde han for første Gang i sit Liv fornemmet den absolute Lykkefølelse, og den, der een Gang har havt denne sjeldne Fugl i sin Haand, falder ikke let tilbage til Selvopgivelse, men vil kun pønse paa atter at fange den.

Veien fra Kjøbstaden til Næsborg gik gjennem en frugtbar Egn uden Spor af Skov. Han kjendte den uden ad, saa ofte havde han passeret den i sine Drengeaar og i sin Ungdom, og hilste hver Gaard og hver lerklinet Hytte som gamle Venner. Minderne om de lykkelige Feriedage, han havde tilbragt i denne Egn, vaagnede med Styrke

og gjorde ham modtagelig for alle Indtryk. Høsten var kommen tidligt; Rugen stod allerede i Hove, og Folkene havde travlt med at meie Hvedemarkerne, der i deres mørkegule Dragt laa i bugnende Rigdom; den moderlige Jord ligesom væltede sine Skatte op til den ventende Landmand, og en almenmenneskelig Følelse af Taknemmelighed greb Hugo ved Synet af al denne Velstand. De trivelige Køer laa i Række i den tætte, kraftige Kløver og saae, idet han gik dem forbi, dorsk op, som det sømmer sig besindige Drøvtyggere, Myggene dandsede foran ham, Sommerfugle flagrede langs Grøftekanten fra Blomst til Blomst sammen med den surrende Humlebi, og Græshopperne lavede deres underlige Musik, der ligesom fik den varme Sommerluft til at sittre. Udenfor Hytterne, i Veiens hede Støv, boltrede Børn sig med bare Ben og bare Hoveder, med Haaret farvet hvidt og Ansigtet kobberrødt af den kjære Sol, der stod høit paa den skyfri Himmel og gavmildt sendte sine Straaler ned over den smilende Egn. Hugo, der ikke i lange Tider havde seet et sjællandsk Landskab, nød alt dette med et Barns Umiddelbarhed, han syntes, han vadede i Guld mellem alt dette modne Korn, og det troskyldige «Goddag», han modtog fra de Folk, han mødte, bragte det Gode op i ham; han følte sig som Menneske mellem Medmennesker og kunde have kysset den gamle, rynkede Bondekone, der fra Brønden heisede en Spand krystalklart, kjøligt Vand op til ham; han maatte rigtignok suge det op gjennem et Straa, da Renheden af det Glas, hun rakte ham, var afpasset efter landlige Forestillinger, men det smagte ham guddommeligt.

Han havde passeret Næsborggodsets Grændse, det kunde man se paa de talrige ensartet opførte, hyggelige smaa Bygninger, der laa spredte rundt om, og som Herskabet havde ladet indrette til sine Husmænd og Fæstere. Nu nærmede han sig ogsaa med raske Fjed de vidtstrakte Skove, i hvis Udkant Herregaarden var beliggende.

Han hørte et Klokkesignal bag sig, og da han vendte sig om, saae han en kvindelig Skikkelse, fulgt af en Støvsky, fare afsted paa en Bicyclette med en Fart, som gjaldt

det Livet; hun sad stærkt foroverbøiet, og Lufttrykket fyldte Sportsdragtens mørkegraa Skjørt og aabne Ærmer. Ved hendes Side løb en stor, gul Hund med Tungen langt ud af Halsen, knapt istand til at følge med.

Idet hun passerede Hugo, kastede hun et hurtigt Blik paa ham, udførte en kjæk Vending med Maskinen, sprang behændigt af og stod foran ham, lænet til Styret.

«Er det ikke Fætter Hugo?» spurgte hun.

«Sahra, er det Dig?» udbrød han overrasket.

De betragtede et Øieblik hinanden. Hun var slank og velvoxen, næsten lige saa høi som han. Under den lille, graa Sportshue var det svære Haar, kulsort med en matblaa Glands, samlet i en Nakkeknude, der holdtes af en Dolk med Staalklinge og Sølvfæste, Ansigtets Farve var mørk som Bronce, Udtrykket hovmodigt og koldt, selv naar hun, som nu, smilede og viste en Række kraftige Tænder bag de smalle Læber, Øienbrynene hvilede som to kjækt tegnede sorte Buer over de dybtliggende, dunkelbrune Øine, der stirrede iagttagende med et skarpt Blink, den kjækt krummede, lidt store Næse og den fremstaaende, skarpt skaarne Hage gav hendes Aasyn Præget af Energi og Karaktér. Hugo kom uvilkaarligt til at tænke paa Havørnen, saaledes som han havde seet den ude i zoologisk Have, med Lynet i Blikket, stirrende fra sit Bur langt ud i det Fjerne, drømmende om Seiladsen høit oppe i Skyernes Verden paa de brede Vinger, uden i sine Kongetanker at ændse den foragtelige Beskuer. Han følte sig imponeret, men tillige frastødt, thi der var intet Sympathetisk i denne Skjønhed, som havde alle Sydlandets Farver, men manglede dets Ild. Han holdt nu een Gang ikke af Damer, som lignede Ørne, og hans kvindelige Ideal var meget langt fra det Skjoldmøagtige, men dog maatte han beundre Trækkenes næsten mandige Bestemthed og den plastiske Sikkerhed i hendes skjødesløse Stilling, medens hun stod foran ham med Albuen hvilende paa Bicyclettens Styr; Kjoleærmet var gledet op og blottede Armen, der var kraftig bygget med svulmende Muskler, og, ligesom den temmelig store Haand, mørkebrun af Solen.

«Velkommen til Næsborg,» sagde hun med en Stemme, der var dyb og haard i Klangen, «men hvorfor har Du dog ikke skrevet, at Du kom — det har været en varm Tour.»

«Her er ligefrem kjøligt, naar man kommer fra Æquator. Forresten vilde jeg overraske Tante og glæde mig ved at spadsere gjennem de kjendte Egne.»

Hun stod og betragtede ham forskende; der var noget saa gjennemborende i hendes Blik, at det ligefrem generede ham.

«Du er bleven kjønnere i de fem Aar, Du har været borte, og mere sluttet — samlet sammen — hvad skal man kalde det? Jeg hader det Ord: mandig. Jeg husker, at jeg som Barn tidt ærgrede mig over Dig, der var noget Flydende i dit Væsen, Du kunde sidde og stirre ud i det Blaa paa en rent ud irriterende Maade.»

«Jeg kan give Dig Komplimenten tilbage, Du har jo udviklet Dig til en fuldendt Skjønhed.»

«Her er min Haand, Hugo, lad os være Kammerater i den Tid, Du er herude; jeg forsikkrer Dig, at jeg trænger til én, jeg er nærved at forgaa i disse Omgivelser — det vil da sige, hvis vi kan komme ud af det med hinanden, hvad jeg ikke er saa ganske sikker paa, thi af og til kunde der staa nogle forfærdelige Ting i dine Breve — det rene Barnemad. Men ialtfald: siig mig for Himlens Skyld aldrig Artigheder,» tilføiede hun med et Smil, hvori der hverken var Glæde eller Humor, «det er fuldstændig spildt Uleilighed, da jeg aldrig agter at gifte mig.»

«Vær Du ganske rolig, jeg er ikke kommen herud for at gjøre Forretninger. Forresten vil jeg ikke paastaa, at det var nogen egentlig fin Bemærkning, Du dér kom med.»

Hugo følte sig i høi Grad irriteret ved at høre denne attenaars Pige karakterisere hans philosophiske Aphorismer som Barnemad og tiltro ham de laveste Motiver, saasnart han aabnede Munden.

«Saadan er jeg nu,» svarede hun, «og jeg forandrer mig ikke, fordi en Fætter kommer herud. Du vil vel ikke forlange, at jeg skal gaa med Mundkurv, medens Du

er her, saa vilde vort Samliv blive utaaleligt — det er galt nok, at jeg skal bagbinde mine Ord ligeoverfor Fremmede. Naa — nu kjører jeg i Forveien for at melde Moder din Ankomst, hun var ellers istand til at faae et Tilfælde.»

«Tante er da ikke alvorlig syg?» spurgte Hugo bekymret.

«Jo, hvis der er noget, som hedder Spisesyge, svarende til Drikkesyge, er det den, hun lider af, men forresten feiler hun ingenting. Farvel saalænge, Klokken er mange, og vi spise Klokken 6.»

I et Nu var hun oppe paa sin Maskine, kaldte paa Hunden Rolf, der stønnende som en Blæsebælg havde lagt sig paa Grøftekanten, og forsvandt snart bag Træerne i Skoven, som Hugo nu hurtigt søgte at naae. «Teisen har Ret,» tænkte han, «hun er uhyggeligt original — og hjerteløs, saa haard, da hun talte om Tante. Imidlertid vil jeg have Fred i min Ferie, inden Skolen begynder, der er da Plads nok paa Næsborg baade til Sahra og til mig; jeg kan jo undgaa hende, hvis jeg vil.»

Endeligt naaede han ad Skovveien til Herresædet. En brolagt Gade førte forbi Forpagterboligen hen til Bygningskomplexet: tilhøire laa de vidtløftige Stalde, Udbygninger og Folkelokaler, og et Springvand midt paa den store Plads, de lode aaben, kastede sine Straaler høit i Veiret, tilvenstre bredte Borggaarden med det stenomgjærdede Lindetræ sig; Godsforvalter og Gartnerbolig strakte sig paa hver sin Side, og bagest hævede selve den mægtige treetages Hovedbygning sig med sine talrige Karnapper og Taarne.

Da Hugo traadte ind ad Gitterporten, forekom det ham, som om Slottet gjæstfrit rakte Armene ud for at modtage ham, og da han oppe i et Vindue i første Etage saae Tanten vifte sig imøde med Lommetørklædet, ilede han med bankende Hjerte op ad den brede Stentrappes tolv Trin og stormede ind til hende og gav hende det taknemmelige og kjærlige Kys, som han havde gjemt til hende i alle de Aar, han havde været borte.

«Du maa tilgive mig,» sagde han, «at jeg saaledes kommer ind til Dig, saa støvet, som jeg er, men jeg har længtes saameget efter min egen kjære Tante Harriet, som altid har været en anden Moder for mig.»

«Hjælp mig hen til Lænestolen, min Dreng,» svarede hun pustende og stønnende, «jeg er ganske medtaget af alt dette. Saadan — Puden lidt høiere op i Ryggen — og Gyngeskamlen — Tæppet godt ind om Fødderne. Ja, Du seer, jeg er bleven gammel, din stakkels Tante gjør det ikke længe — blot den lille Tour hen til Vinduet og den Smule Sindsbevægelse har rent taget Veiret fra mig, men da jeg hørte Lænkehunden gjø ovre i Staldgaarden, maatte jeg op for at byde min skikkelige Hugo Velkommen.»

Han satte sig ved hendes Side, og hun fortalte ham vidt og bredt om sine Sygdomme, der syntes at omfatte alle Organer, men, Gud være lovet, sin Appetit havde hun endnu, det var hendes eneste Haab, sagde hun.

Godseier Anker havde i sin Tid forelsket sig i denne borgerlige Piges smukke Ansigt og smækkre Midie, men nu var hun uformelig svær, saaat endog Udtrykket i det godlidende Ansigt med de venligt smilende Øine næsten blev borte i alt dette Kjød og Fedt, der samledes forneden i en mægtig Dobbelthage. Hun havde det bedste Hjerte i Verden, men ikke mange Tanker; Maaltiderne vare for hende Dagens Begivenheder, og Konferencen med Kokken om Menuen til Middagen den eneste Anstrengelse, hun gjorde sig i Livet, som iøvrigt gled hendes Lænestol forbi i ligegyldig Ensformighed, Sommer og Vinter, Vaar og Høst. Hun sagde strax Hugo, at de paa Grund af hendes Sygelighed havde meget lidt Selskabelighed, og at hun om Dagen helst vilde være fuldstændig i Ro, men om Aftenen efter Thé skulde han fortælle om sin Reise. Der lyste saa megen Hjertensgodhed ud af hendes hele Væsen, at Hugo med sønlig Ærbødighed kyssede hendes Haand og udtalte det Haab, at han kunde være Noget for hende i de Uger, han havde tænkt at opholde sig paa Næsborg.

«Men Du vil vel gjøre Toilette inden Bordet,» sagde hun og trykkede paa Knappen til Ringeapparatet.

«Tante maa undskylde, at jeg møder i Reisedragt, men mine Kufferter staa paa Stationen.»

En gammel, hvidhaaret Tjener var traadt ind og havde stillet sig ved Døren.

«Hvad,» udbrød Hugo glad, «det er jo min gode Ven og Legekammerat Niels.»

«Du tager Dig af min Neveus Opvartning, medens han er her,» sagde Kammerherreinden. «Før nu Herren ovenpaa.»

Hugo fulgte Tjeneren op ad de brede, tæppebelagte Trapper til anden Sal, og Niels viste ham ind i et stort, trefags Værelse, udstyret som Salon, fra hvilket en Dør med rige Portièrer førte ind til et mindre, hvor Egetræsskrivebordet og Reolen med Bøger af moderne danske og fremmede Forfattere indbøde til Arbeide.

«Frøkenen har selv udvalgt nede i Bibliotheket, hvad der skulde herop,» sagde Niels, «saasnart der kom Brev fra Hr. Stelling, at De var kommen hjem, og hun har ogsaa bragt disse Sager hjem til Herrens Rygebord. De er nok gode,» tilføiede han med et lunt Smil, «for Frøkenen forstaaer sig udmærket godt paa Tobak.»

Medens Tjeneren gav sig til at aabne en Cigarkasse, var Hugo traadt hen til Vinduet, og med glade Øine hilste han Haven derude med de vidtstrakte Drivhuse henne tilvenstre og de murede Terrasser, foran hvilke Springvandene sprang som i gamle Dage; bagved strakte Parken sig langt bort med de mægtige Lindealléer og hvide Sandstensfigurer, der tittede frem hist og her mellem alt det Grønne. Han stod nu midt i Skuepladsen for sit Livs lykkeligste og sorgløseste Dage, og han blev blød om Hjertet i Erindringens Stemning; han maatte gjøre Vold paa sig selv for at vende det prægtige Syn Ryggen, og gik med Niels over Korridoren til Soveværelset, der var udstyret med Styrtebadsindretning og al anden Komfort.

Da Niels var gaaet, stod Hugo et Øieblik i Tanker. Sahra havde dog altsaa viist nogen Interesse for ham ved personligt at lede Arrangementet i hans Leilighed, men — naar han tænkte tilbage: hun havde altid været et sært,

troldet Barn, snart mut og muggen, snart vild og gal, men aldrig til at faa Rede paa eller tale til Rette — og nu idag havde hun jo ligefrem været uforskammet imod ham: nei, det var vist bedst at vælge den Form for selskabelig Omgang med hende, der udtrykkes i Sætningen: tre Skridt fra Livet.

Efterat han var kommen ned til Tanten, maatte de vente noget paa Sahra; da hun lidt efter traadte ind ad Døren, var det ham paafaldende, at Moderen pludseligt gik istaa midt i en Sætning og kastede et ligesom sky Blik til hende. Forøvrigt blev Hugo ligefrem blændet ved Synet af Kousinen, der nu var iført en lysegul Kjole af et let Sommerstof og havde slynget en tyk Kjæde af Koral om sin Hals. Paa Landeveien havde han seet hende usoigneret efter det forcerede Ridt i den hede Sol og med den uskjønne Sportsdragt, nu stod hun der som Damen, der er vant til at bevæge sig i Selskabet, en hel Farveharmoni med den kraftigmørke, brunlige Teint til Kjolens sarte gule Tone og det pragtfulde sorte Haar opsat kunstigt med en koralrød Blomst, medens løsslupne smaa Krøller tumlede ned i Panden — men denne var rynket i Harme, i Øinene funklede en vred Ild, og bag Kindernes Bronce brændte det røde Blod. Hun gik frem i Stuen med hurtige Skridt, og hendes Holdning var selvsikker og stolt som en Løvindes.

«Din Fætter og jeg ere nærved at dø af Sult, mit Barn,» sagde Moderen mildt bebreidende.

«Aa, man har kun Ærgrelser — jeg har jaget Jomfru Jensen paa Døren.»

«Herregud, Sahra, skal Du nu skifte igjen.»

«Jeg kan ikke holde det Dyrs Keitethed ud. Tre Gange ødelagde hun min Frisure, ligesom den næsten var fuldendt — jeg begriber ikke, at Komtesse Løvenstjerne har givet hende en saa glimrende Anbefaling, men hun har rigtignok heller ikke mange Haar paa Hovedet. — Naa, lad os saa komme til Bords!»

Hugo lagde under Maaltidet Mærke til, at Sahra var meget langt fra at vise nogen datterlig Ærbødighed mod

sin Moder, hun gjorde Nar af hendes rigtignok tidt meget naive Bemærkninger, og det var øiensynligt, at den gamle Dame frygtede hende og næsten ikke turde aabne Munden for ikke at støde hende for Hovedet. Han blev dobbelt vred paa Kousinen herover, og var saa ordknap imod hende, at det grændsede til det Fornærmelige, medens han udfoldede al sin Elskværdighed overfor Tanten, der taknemmelig lyttede til hans Ord. Sahra trak sig tilsidst ganske tilbage fra Samtalen; hun følte sig tilsidesat og sad saa stiv som en Støtte med sammenbidte Læber, medens Harmen lyste af hendes Øine.

Kaffen blev serveret i Havesalen med den mægtige Altan, over hvilken der ligesom over Vinduerne var anbragt blaastribede Markiser. Kammerherreinden slumrede ind i en Stol, og i det store Rums dunkle Belysning sade Sahra og Hugo ligeoverfor hinanden uden at vexle et Ord; det var som en Kraftprøve imellem dem, om hvem der kunde tie den Anden til at tale. Tilsidst reiste Hugo sig for at gaa op og hvile sig ovenpaa Reisen og den lange Spadseretour.

Heller ikke Resten af Aftenen talte de med hinanden, undtagen for at sige et koldt Godnat.

Da hun kom op paa sine Værelser, satte hun sig ved sit Skrivebord, og der blev skrevet i

Sahras Dagbog.

I Eftermiddag arriverede Hugo Stelling, og jeg er allerede færdig med ham. Det ærgrer mig, fordi jeg havde været dum nok til at glæde mig til hans Komme; jeg havde ventet, at han skulde bringe en frisk, kosmopolitisk Luftning med sig derudefra, at han havde øst af de store Fremtidsidéer, der kjæmpe sig frem ude i de Samfund, som ere med i Verdensbevægelsen, og at han havde kunnet lede en krystalklar Strøm ind i det plumrede Mosehul, hvori jeg sidder fast og tilsidst omkommer, men nei — naturligvis! Han er meget smuk, maa jeg indrømme, dog han maatte for mig gjerne se ud som en Rhinoceros, naar han blot bar en Stump af Tidens Aand i sin Hjerne og

som en Hersker kunde samle Masserne omkring sig og tvinge dem i Knæ, som i Italien, naar den Geistlige løfter Splinten af Korset fra Golgatha. — Selvfølgeligt kunde han ogsaa fortælle mig, at jeg var smuk, og det med dette modbydelige, affable Smil, som altid er paa Herrernes Læber, naar de sige os en Kompliment, og som ligner det, hvormed man snakker en Svagsindet efter Munden. — Og saa troer jeg ovenikjøbet, at han vil opdrage paa mig — han! Fordi jeg var opbragt over min Kammerpiges Kluderi, beærede han mig ialtfald iaften med sit aldeles tydelige Mishag og lever nu formodentlig i den sikkre Overbevisning, at jeg skal føle mig ulykkelig over at være falden i Sultanens Unaade og maaske endog stræbe efter at blive Yndlingsslavinde, han er jo «Herre» — jeg seer, at jeg ovenfor har nedskrevet dette skrækkelige Ord, som de anvende for at betegne sig selv i Modsætning til os, ligesom de i Sprogbrugen have lagt alt, hvad der er Ædelt og Stort, i det andet Navn, de have givet sig selv: Mand — hvor jeg hader disse Skabninger! — Mand — jeg er vis paa, at det er mere Mand i den Pegefinger, som holder min Pen, end i hele Hugos Person; jeg saae det strax i hans Øine, der ere ganske uforandrede, saa bløde som en Slumrepude af Silke, stoppet med Edderdun, og saa blide som Musik af Fløiter — men hvor er Trompetskraldet henne, der kalder til Kamp, og hvor bliver den haardføre Kriger af i alle disse Fuglefjer? Forresten burde jeg have vidst det i Forveien, jeg har læst det ud af hans Breve: han vil altid høre til dem, der i det store Tog gjennem Tilværelsen gaa blandt de Overvundne med bøiede Nakker og belæssede med Lænker, medens Andre, de Stærke og Livsmodige, staa høit paa Triumphvognen.

Ak ja, den Triumphvogn! Hvor gaaer Veien til den? — Og jeg maa finde den, thi jeg vil derop — men hvor magtesløs er jeg ikke, hvor fasttøiret, fordi jeg er Kvinde! Jeg er tilmode, som var jeg kastet ned og glemt i Venedigs underjordiske Fængsler, bevogtet af stupide Fangevogtere, med Bevidstheden om, at jeg kunde udrette det Høieste, hvis jeg var paa fri Fod — at være Kvinde, det

er til at fortvivle over, og det er en daarlig Trøst, at Mændene ere saa usle. —

Jeg har staaet henne i Vinduet og seet ud i Natten — jeg kom til at tænke paa min Barndom — og paa Hugo — da jeg var tolv Aar, troer jeg virkeligt, at jeg, hvad man kalder, «elskede» ham, alle Helte i mine Romaner vare som han, og de store Mænd, jeg læste om i Historien, havde hans Udseende. Jeg tænkte paa ham Aaret rundt og længtes mig syg, jo mere Ferien nærmede sig; naar han saa kom, var jeg tøset og uvorn, for at han ikke skulde opdage min Hemmelighed, men jeg følte mig grændseløs ulykkelig, husker jeg, og hver Gang han gik ud, fulgte jeg ham ubemærket, og, skjult bag en Busk, laa jeg i Timevis og saae paa ham, naar han havde valgt sig en Plads med sin Bog. Ak ja — det var dengang — «den store Fætter» — Barnestreger — Barnestreger! Men Alt vel overveiet, han er Gjæst, jeg er Vært, og som saadan har jeg Pligter; det er vist rigtigst, at jeg forsoner mig med ham imorgen, de Uger gaa vel ogsaa, selv om det bliver drøit nok til daglig at omgaaes et Mandfolk, der endnu i trediveaars Alderen hænger i Erindringen om sin Moders Skjørter, «hende med de deilige Øine»!

Den næste Morgen sad Hugo ved sit Vindue ud mod Haven og nød en af Sahras virkelig udmærkede Cigarer, medens han nippede til en Kop Kaffe. Med et Smil undrede han sig over, hvor let det faldt ham at glide ind i en grand seigneurs Rolle; han havde ladet sig betjene af Niels ved sit Toilette, som om han havde havt en Domistique i Hælene paa sig alle sine Dage, og den massive Sølvkande, hvori hans Morgendrikke var serveret, havde hvilet hjemmevant i hans Haand. Efter at have sovet som et Murmeldyr, var han vaagnet saa munter som en Fugl, der syngende hilser Solen; han tænkte paa Sahra og besluttede ikke at lade sig anfægte af hendes Særheder, men anslaa en let og spøgende Tone ligeoverfor hende, thi

hvad kom det egentlig ham ved, om hendes Karaktér var saadan eller saadan, han skulde jo ikke opdrage hende.

Det bankede paa Døren, og paa hans Kalden traadte Sahra ind; hun havde et Smil til ham, da hun sagde «God-morgen», der var ment venligt, men i Virkeligheden syntes bittert, saa mørkt var Udtrykket i Ansigtet og i de dunkle Øine.

«Jeg hørte af Niels,» sagde hun, «at Du var visibel, og jeg vilde gjerne tale med Dig. Vi skiltes ikke som Venner iaftes, og jeg seer ingen Grund dertil; der er vel Ingen af os, der er saa umulig, at vi ikke skulde kunne leve Side om Side i nogle Uger. Men, Hugo, jeg vil nødigt finde mig i Reprimander, selv om de ere stiltiende; jeg har een Gang sagt Dig, at jeg er, som jeg er, og det er næppe givet Dig i Vuggegave at forandre mig.»

«Vi ere enige, Sahra,» svarede han, idet han rakte hende Haanden, «jeg tænkte netop paa det Samme, da Du bankede paa Døren.»

Hun gik hen til Rygebordet.

«Du døer vel ikke ved at se mig ryge en Cigar?»

«Hvis *Du* kan taale det — de ere temmelig stærke — skal jeg nok overleve det. Forøvrigt maa jeg takke Dig for din Opmærksomhed med Arrangementet heroppe.»

«Aa jeg be'er,» sagde hun, pustende en Røgsky fra sig; hun tog Plads paa Chaiselonguen, idet hun lagde Fødderne op — de vare store, saae Hugo — og hun støttede Hovedet mod sin høire Haand, medens den venstre førte Cigaren til hendes Læber; de skarpe, koldt iagttagende Øine hvilede paa ham, som ransagede hun hans Indre, og han havde samme nervøse Fornemmelse, som naar man sidder for en Photograph. Han følte, at han her havde truffet en ham ganske fremmed Natur, men den vakte ikke hans Nysgjerrighed, og han brød sig ikke om at gaa paa Opdagelse i den — de arktiske Farvande havde aldrig tiltrukket ham. Han reiste sig, gik over Gangen og kom tilbage med et som Fodtæppe præpareret Jaguarskind, hvis udstoppede Hoved grinede med de hvide Rovdyrtænder. Han bredte det for hende og sagde:

«Vil Du modtage dette som en Erindring om mig og min Reise?»

Hun takkede og vilde høre, hvorfra det stammede. Saa fortalte han, hvorledes han under et Besøg paa en Estancia i Sydamerika var gaaet paa Jagt med sin Vært ved en nærliggende Sø, der var omgiven af store Skove. Han beskrev det vidunderlige Øieblik, da disse, der hidtil havde været tause og tyste, ved Solnedgang paa een Gang fik Liv, vrimlende af Fugle, medens de gjenløde af Papegøiernes og Kardinalfuglenes Skrig, og Kolibriernes pragtfulde Vinger glimrede i Lysets sidste Straaler. Pludseligt brød en Hjort i vild Skræk gjennem Krattet og kastede sig i Vandet lige ved det Sted, hvor han stod, og et Sekund efter kom Jaguaren dér og stod i eet Spring ved hans Side med et langt Blik efter den svømmende Hjort. Han gav Ild paa det mægtige Dyr, men da det i det Samme gjorde en pludselig Bevægelse, forfeilede han Skuddet og ramte det i Siden. Rasende af Smerte vendte Jaguaren sig imod ham: «Heldigvis var det en Doublet, min Vært havde givet mig,» sluttede han, «og i samme Øieblik, den satte af til Spring imod mig, fik den en Ladning Hagl lige i Fjæset og faldt død ned foran mig.»

«Prægtigt!» udbrød hun livligt. «Spænding, Fare, Liv eller Død — ak, hvor vor Jagt er tam her tillands — som alt Andet! Men siig mig, var Du ikke bange?»

«Aa nei, jeg har været i meget farligere Situationer.»

«Det undrer mig, jeg troede ikke, Du havde saa meget Mod.»

«Hvorfor det?»

«Aa, jeg mente blot —»

Hun havde hele Tiden betragtet ham med dette forskende Blik, som gjorde ham urolig; nu sagde hun med en Stemme, der lød mere, som talte hun med sig selv, end til ham:

«Jeg ligger og tænker paa, om Du er min Fortrolighed værd, Hugo.»

«Og hvad Resultat kommer Du til?» spurgte han, glad over, at Fortryllelsen endeligt var hævet.

«Jeg taler ellers aldrig med Nogen om det, der opfylder mig, men jeg faaer Lyst til at vexle Tanker med Dig; det maa vel være Reminiscentser fra Barneaarene.»

«Dengang søgte Du da ikke mit Selskab, men undgik mig, som om jeg var pestbefængt; jeg husker, at da jeg engang kom bag paa Dig og fangede Dig, skreg Du om Hjælp, som om jeg vilde myrde Dig.»

«Det var, fordi jeg aldrig har kunnet lide at blive berørt.»

Efter en Pause fortsatte hun:

«Jeg føler mig ulykkelig, Hugo!»

«Det undrer mig ikke, Sahra, det gjør alle Mennesker nuomstunder.»

«Alle Mennesker!» svarede hun haanligt, «jeg hører ikke til «alle Mennesker».»

«Du er maaske et «Overmenneske» — jeg erfarer at denne ny Kategori er fremstaaet under min Fraværelse.»

«Har Du Noget imod den?» spurgte hun med et speidende Blik.

«Ikke det Mindste! Jeg kan endog indrømme, at naar man seer stort paa Sagen, vil Humanitetsprincipet kræve, at alle Brøkerne offres, forat de store Enere kan bevares, der skal føre Slægten videre, men da Brøkerne selvfølgeligt ikke synes om dette Arrangement, sympathiserer jeg ikke med, at Indføreren herhjemme af Begrebet «Overmenneske» som Ven lader sig hylde af Arbeiderne, Samfundets Kanonføde. Tanken er i Bund og Grund udemokratisk, hvad Athenienserne allerede havde opdaget 500 Aar før Kristi Fødsel, da de indførte «Ostracismen».»

«Du kan gjerne kalde mig et «Overmenneske», hvis Du derved forstaaer et Væsen, som føler sig at have en Mission og er særligt udrustet med Kræfter og Gaver til at gjennemføre den.»

«Deriblandt findes næppe Beskedenhed,» sagde Hugo smilende.

«Beskedenhed — et dumt Ord for en dum Ting, der kan være god for Almuesfolk ligesom Brændevin og Skraatobak, men ikke for mig. Jeg stræber høit, Hugo,

jeg føler Evner og Virkelyst til at blive som Historiens store Kvinder, som Elisabeth eller Catharina den Anden, og saa ligger jeg her vingestækket, føler min Kraft og mit Mod fortæres — kan Du forstaa, at det er forfærdeligt!»

«Du taler, som om Du nærmede Dig Alderdommen; husk, Du er kun atten Aar, Du har jo Livet for Dig.»

«Men hvad for et Liv — jeg tænker ofte paa, at hvis jeg havde været født i fattige Kaar, saa kunde jeg uhindret have udfoldet mine Vinger og fløiet afsted — hvem veed — maaske til Rusland og været med til at sprænge et Keiserrige i Luften.»

«Huha — Du er glubsk.»

Hun saae paa ham med et halvt foragteligt Blik og sagde:

«Du kjender mig ikke og kan ikke forstaa mig, Hugo, men jeg siger Dig, at jeg begriber Herostrats Handlemaade, da han satte Ild paa det prægtige Dianatempel i Ephesus for at blive nævnt i Verdenshistorien: under de Omgivelser, han levede i, har han ikke havt noget andet Middel til at konstatere sig som Ener — som Du kaldte det.»

«Det er Altsammen ungdommelige Flyveidéer — naar Du først kommer til at elske en Mand —»

«Elske!» sagde hun haanligt. «Troer Du virkelig paa den saakaldte Kjærlighed?»

«Ganske vist ikke synderligt for mit eget Vedkommende,» svarede Hugo lidt forvirret under hendes speidende Blik, «men det ligger i, at jeg har været uheldig. Fordi jeg ikke selv vinder i Lotteriet, benægter jeg ikke, at der er mange og store Gevinster.»

Hun saae nysgjerrigt paa ham og sagde med ironisk Tonefald:

«Vil det sige, at Du har «tilbedt» en Kvinde?»

«Jeg troede det ialtfald.»

«Og hun sveg Dig grusomt — hahaha!» udbrød hun med en Latter, der lød kold og skarp. «Det burde jeg kunne have tænkt mig — Du er jo som skabt til at spille

ulykkelig Elsker med dine «Drømme» og dine «Længsler» — jeg kjender dem fra dine Breve til Moder. Drikker Du?»

«Jeg — nei,» svarede Hugo forbauset.

«Naa — jeg troede, at alle ulykkelige Elskere vare fordrukne — det synes jeg altid, jeg har læst,» og hun lo atter.

«Du er uhyre taktfuld,» sagde Hugo med rynkede Bryn.

«Saa, nu er det galt igjen,» udbrød Sahra og rakte sin Haand hen imod ham, «lad dog være med at blive vred hvert Øieblik, fordi jeg siger, hvad jeg tænker. Det er naturligvis, fordi jeg er en Kvinde, at Du er saa sensibel, men tænk Dig til, at jeg er en Mand.»

«Vi Mænd fornærme ikke hinanden, naar vi tale sammen,» sagde Hugo, idet han modtog det tilbudte Haandtryk.

«Aa — fornærme, — som nu igaar, da jeg frabad mig Artigheder, — hvis Du kjendte alle de gemene Efterstræbelser, jeg navnlig i Vinter inde i Hovedstaden har været Gjenstand for, vilde Du ikke undre Dig over min Bitterhed; jeg kunde læse dem den gridske Havesyge ud af Øinene, medens disse ynkelige Fyre med deres Dumheder gjorde Jagt paa min Rigdom. Nei, Hugo, jeg vil aldrig gifte mig; naar Du tager det Forretningsmæssige, Spekulationen bort fra en Mand, som frier, hvad bliver der saa tilbage? Husk paa, at jeg altid har levet paa Landet, og dér seer og hører man meget, hvoraf man kan lære, baade i den lavere og høiere Dyreverden, baade blandt Svinene og blandt Tjenestefolkene — de lægge ikke Skjul paa Sandheden, som vore hykleriske Kredse gjøre det: det er de physiske Drifter, der tale hos Eder, alt det Andet er Løgn — aa, hvor jeg foragter Jer Mandfolk — og dog, saa dybt staaer man, er det mit høieste Ønske, at jeg selv var ét!»

«Hvad vilde Du saa gjøre?»

«Først og fremmest reise bort herfra, men ikke for, som Du, at sygne hen i Melankoli i ubeboede Udørkener.

Jeg har ofte, naar jeg læste dine Breve fra Sydamerika, misundt Dig og ærgret mig over din Passivitet; hvorfor lavede Du ikke Revolution derovre i en af Republikkerne — de bestille jo aldrig andet — og opkastede Dig til Præsident? Saa kunde Du være kommen og hentet mig, det var dog altid noget: Regentinde, selv om det var med Revolveren i Haanden. Hvad er forresten dine Planer nu, Du er kommen hjem?»

«At stræbe efter og søge at bevare en saa stor indre Lykke som muligt — og saa iøvrigt trække Veiret, til Aandedrættet engang standser.»

«Har Du da slet ingen Ærgjerrighed, Menneske?»

«Nei, slet ikke; jeg har altid betragtet Kapløbet mellem Folk om Magt, Ære, Berømmelse, Rigdom med Forbauselse, fordi de rent synes at glemme, at Døden staaer og griner af dem under deres vilde Jagen.»

«Aa, Du kjeder mig, Hugo!» sagde hun utaalmodig, «Du er jo født Invalid. — Hm! «Indre Lykke.» Den kan Du naturligvis, trods dine sørgelige Erfaringer, ikke tænke Dig uden et yndigt lille Bælam af en Hustru, som Du naadigst udvælger Dig i den Faarefold, hvori I indbildske, dumme Mænd, saalænge der har existeret Kvinder, have gjennet os ind, saasnart vi ere komne til Verden, for at Du kan pynte hende med et rødt Baand om Halsen og lade hende dandse for Dig, krybe for Dig, smigre for din Egoisme og Forfængelighed og tilgive — først og fremmest tilgive — dine Udskeielser og dine Dumheder, alt imedens Du selv er ifærd med at «trække Veiret, til Aandedrættet standser» — ja, Du stirrer paa mig: jeg har ganske vist ikke seet saa uhyre meget af Livet, men jeg har læst meget og tænkt meget. Aa, jeg kjender Jer ud og ind: saalænge det dreier sig om at komme til at besidde os, er der ingen Ende paa Eders Ydmyghed: I knæle i Støvet, I kysse vore Fødder, Eders Digtere besynge os, vi ere Eders Sole, Maaner, Stjerner, Engle og Gud veed hvad — alt det Nonsens, Literaturen er fuld af — og naar I saa have faaet vort Ja og opnaaet, hvad I ville, saa forsvinder baade Sol og Maane og alle Stjerner med,

og I behandle os som underordnede Væsner, hvis Mening intet Værd har i Eders dumme Øine.»

«Du taler usædvanligt frit af en attenaars Pige at være.»

«Naar man fra Lille har bevæget sig i en Herregaards Folkestuer, lærer man at tale ligefremt om ligefremme Ting, og desuden — i vor Tid er der ingen tænkende ung Pige, som troer paa Storken, ligesaalidt som paa Vorherre.»

«Men siden Du taler saa frit, skal jeg dog bemærke, at det ikke blot er Mændene, som have Sandser; din Catharina af Rusland var, saavidt jeg veed, ikke nogen Nonne.»

«Det var hendes Feil og den store Skyggeside ved hende. Hvorledes skal man forstaa, at en Keiserinde, der skalter og valter med Europas Skjæbne og med koldt Blod tager Livet af Nationer, at hun, ligesom en af Malkepigerne nede i Stalden, kan føle Trang til at lade sig favne af en krybende Slave ved sit Hof — det er en ufattelig, modbydelig Tanke.»

Hun havde reist sig, kastede Cigaren ud af Vinduet og gik heftigt op og ned ad Gulvet. Endeligt standsede hun foran Hugo og udbrød:

«Stuart Mill siger et Sted, at der er Masser af Kvinder, som kun ere Mødre, fordi ingen anden Vei stod dem aaben, fordi der ingen anden Anvendelse var for deres Kræfter og Evner. Men jeg vil ikke høre til disse Masser; hvad er en Kvinde, som gifter sig, andet end et Tillægsdyr, der frivilligt paatager sig at forøge Besætningen af Mennesker her i Verden med nogle Stykker — nei, nei, jeg gifter mig aldrig.»

«Du sagde, at Du har læst meget, men jeg er bange, Du ikke har fordøiet det Læste rigtigt,» sagde Hugo og tilføiede med Uvillie, «det klæder Dig grimt at tale saaledes og føre et saadant Sprog.»

«Tale hvorledes? og hvad for et Sprog?» svarede hun, haanligt vrængende efter ham. «Er det ikke naturlige Ting, jeg taler om, og skulle I Mænd have Monopol paa at nævne dem ved deres rette Navn. Jeg veed ikke noget

om, at det f. Ex. skulde være forbudt Kvinderne at læse de naturalistiske Romaner, endnu mindre at forstaa dem, hvorfor skulde vi saa ikke kunne tale om disse Emner; det er jo Affektation og Hykleri, Du forlanger.»

«Paa ingen Maade, men der er en Egenskab hos Kvinden, som hedder Blufærdighed; den maa Du dog kjende noget til?»

«Ikke i den Forstand, Du tænker paa. Lad os tage Alma i «Adam Homo», hun er jo den skinbarlige Blufærdighed — efter *min* Mening er hun en Idiot. Maaske kunde det passe i gamle Dage, da Skjønjomfru blev holdt i Bur som en lille Fugl, indtil den faderlige Haand en Dag tog hende ud og puttede hende ind til en Han, men af en Nutidskvinde, der har studeret Physiologi, læst Franskmændenes Romaner og kiget i Schopenhauer, ja, selv om hun blot har fulgt «Fremskridtet» eller «Socialisten», maa Du ikke forlange Blufærdighed paa den Maade; den Tid er forbi, da unge Piger, naar de læste, sprang over eller lode uundersøgt, hvad De troede, der var «upassende». — Forresten maa jeg sige Dig, at min aandelige Fordøielsesredskaber ere i fortræffelig Orden.»

«Du har Uret i Alt, hvad Du siger,» svarede Hugo. «Har Du ikke lagt Mærke til, at i sølet Føre er der Nogle, som ikke kunne gaa et Skridt uden at overstænke sig selv og dem, der ere i Nærheden, medens Andre vandre afsted og ikke faa en Plet paa sig — paa samme Maade er jeg vis paa, at der er Kvinder, baade begavede og kundskabsrige, der have den Evne at gaa Livet igjennem uden at tabe deres barnlige Renhed.»

«Ogsaa naar de ere gifte?» spurgte Sahra spottende.

«Ja netop, thi idet de gaa til at løse Kvindelivets skjønneste Opgave: at blive Moder, forædles de i høieste Forstand.»

«Aa, hvor yndigt — har Du nogensinde truffet et af disse himmelske Væsener?»

«Maaske,» svarede Hugo alvorligt, idet han atter tænkte paa sin Samtale med den unge Pige paa Langelinie. «Husk forresten, at efter dine Ord vil Du blive

afskaaren fra Livets største Glæde — at se sig omgiven af sine Børn.»

«Jeg holder ikke af Børn.»

«Selv hos Dyrene træffer man Moderkjærligheden.»

«Men jeg har jo sagt Dig, at jeg er ikke noget Dyr og vil intet være!»

I Samtalens Løb fortalte hun, at hendes sidste Lærer, der i et Par Aar havde opholdt sig paa Næsborg, havde hørt til den moderne Retning og med Begeistring bibragt hende sine Idéer. Hugo, der nu bedre forstod det skjæve og forvoxede i hendes aandelige Habitus, sagde:

«Det er vel saa ham, der har skilt Dig af med din Tro paa Gud samtidigt med din Tro paa Storken?»

«Nei, den var død længe før, hvis den nogensinde har existeret.»

«En bevidst fritænkerisk Kvinde er i mine Øine mere end en Abnormitet, det er en Selvmodsigelse; hun gjør samme Indtryk paa mig, som naar jeg i en vinterkold Stue seer en Kakkelovn, hvori der ingen Ild er: jeg kommer til at fryse endnu mere — og Tilværelsen er tilstrækkeligt afkjølet i Forveien!»

«Nu gaaer jeg. Lad os slutte med denne ægte Mandfolkebemærkning. Hvor have I dog denne bornerte, dumme Overlegenhedsfølelse fra, hvem siger, at vi skulle være Eders Kakkelovne?»

«Jeg gaaer med, hvis Du vil vise mig lidt om inden Frokost,» sagde han.

«Og efter den ride vi en Tour,» svarede hun, «jeg er saa heldig at kunne byde Dig et udmærket Dyr, Soliman hedder den, som vi kjøbte ovre paa Falkenholm; den var Greven for uregjerlig, og det bliver den maaske ogsaa Dig.»

«Vær Du rolig, paa Pampas'en lærer man at ride.»

De gjennemvandrede Parken paa Kryds og Tværs, og Hugo hilste alle sine Yndlingspletter som gamle, kjære Fortrolige; for hvert Skridt, han gik, voxede der Minder frem i hans Sjæl. Han førte Sahra ind i en Plantage af masthøie Fyrretræer, der stode saa tæt sammen, at der

næsten herskede Skumringsmørke under deres Kroner, men hist og her faldt der gyldne Solstænk paa de ranke Stammer og paa Jorden, der var bedækket med Fyrrenaale og med Puder af mørkegrønt, fyldigt Mos. Han viste Kousinen en saadan svulmende Mos-tue ved Foden af et gammelt Fyrretræ og sagde:

«Se, Sahra, for femten Aar siden laa dette Tæppe bredt her, som det ligger der idag; jeg havde fundet «Die Räuber» oppe i Bibliotheket og lagde mig ned, med Ryggen støttet mod denne Stamme, jeg læste og glemte Alt, saa Tante sendte Folk ud at lede efter mig — ak, i den Alder kan man give sig hen. Jeg brændte af Begeistring, hadede Samfundet og tilbad Carl Moor; jeg befolkede Skoven her med Røvere og var selv med iblandt dem: «komm mit uns in die böhmischen Wälder! Wir wollen eine Räuberbande sammeln» — ak ja, det unge Sind og det unge Hjerte!»

«Hvad skete der saa!» spurgte Sahra og trak paa Skulderen.

«Hvad der skete — jeg gik formodentlig hjem og fik Noget at spise; Du vilde vel ikke have, at jeg skulde være gaaet hen og bleven Stratenrøver med det Samme?»

«Hvorfor ikke? Saa handlede Du dog. Jeg kunde godt tænke mig at blive reven hen af en Røver, naar han blot var tilstrækkelig stor i sine Hensigter og mægtig i sin Villen. Men I! —» og hun lo bittert. «Der har naturligvis engang existeret Folk som Carl Moor, der, i deres Had til Menneskene, have vadet i Blod og udført Bedrifter, for hvilke jeg vilde bøie mit Hoved.. Saa sidder Schiller og beskriver dem og stormer løs paa Samfundet med en Pen, han har skaaret af en Gaasefjer, og vader i Blæk til op over Knæene. Du læser begeistret hans Skildring, og femten Aar efter bliver Du rørt ved Tanken om, at Du dengang blev begeistret over, at Schiller saa begeistret havde fortalt, hvad en Anden havde udrettet — aa, hvor det er jammerligt!»

«Man skulde altsaa lægge sig efter Røverhaandværket for at vinde Dig?»

«For Exempel, men jeg forlanger en tilstrækkelig storladen Røver. *Du* skal ialtfald ikke forsøge Dig i Faget, Du er for indolent og for smaat skaaren til at blive en Helt.»

«Jeg sagde imorges til mig selv: Du har en uartig Kousine, men Du maa bære over med hende, hun er et Barn endnu.»

«Det er underligt, Du aldrig har skrevet Noget. Man skulde dog tro, Du var saa begavet, at Du kunde *tænke* Dig til, hvorledes en Helt optræder.»

Hugo svarede ikke; han havde Møie med at beherske sin Vrede.

De gik nu videre gjennem Drivhusene og de øvrige Bygninger, og medens Hugo venligt hilste paa adskillige gamle Bekjendte, lagde han Mærke til, at Sahra fra de Underordnedes Side blev behandlet med en vis kold, næsten opsætsig Ærbødighed, medens hun optraadte med et afvisende Hovmod, det irriterede ham.

«Jeg seer,» bemærkede han, «at Vennesælhed ikke er imellem dine mange, af Dig selv omtalte, udmærkede Egenskaber, og Du stræber ikke efter at vinde Folkenes Hengivenhed.»

«Hvad skulde jeg med den? De faae deres gode Løn, men Du vil vel ikke forlange, at jeg skulde affektere Interesse for disse Individer eller deres private Forhold. Ja — hvis jeg var en Lasalle, kunde jeg bekvemme mig til at smigre Folket, men kun fordi jeg paa dets Skuldre kunde stige høit — — ellers ikke!»

Efter Frokosten og Omklædningen mødtes Sahra og Hugo i Vestibulen. Hun var iført en lang, sort Ridekjole, hvis Slæb hun bar med megen Anstand i den venstre Haand, saaledes at en lakeret, langskaftet Støvle med Sølvspore paa Hælen viste sig under de løftede Folder; i den høire holdt hun Ridepidsken. Paa hendes Hoved sad en høi Cylinder lidt paa Snur; den klædte hende ud-

mærket til Ansigtets kjække og bestemte Træk. Hugo havde ligeledes iført sig en fuldstændig Ridedragt, der sluttede stramt om hans Figur og fremhævede hans kraftige og slanke Bygning. Ved Synet af Kousinen udbrød han:

«Det er Skade, Du ikke kan lide Komplimenter.»

«Aa, for een Gangs Skyld,» svarede hun, idet hun, med Hovedet bøiet lidt til den ene Side, saae vist paa ham.

«Du er en imponerende Amazone, jeg har aldrig seet et Kvindehoved sidde saa kjækt paa en Hals som dit.»

«Lige for Lige, Fætter,» sagde hun, idet hun hilste ham med Ridepidsken. «Du tager Dig godt ud i dit Kostume — skjøndt Du er et Mandfolk, er Du næsten tiltalende.»

To Staldknægte holdt de ventende Heste ved Foden af den store Stentrappe. Medens de gik ned af denne, sagde Sahra:

«Pas nu paa, Hugo; jeg vilde nødigt se Dig som Græsrytter, min Følelse af, hvor uendeligt høit Du som Mand staaer over mig, vilde gaa tabt med det Samme, og det vilde være Jammerskade. Faldne Storheder interessere mig ikke.»

Hendes Yndlingsdyr, Arabella, var en Skimmel, fuld af Ungdomsmod og Kaadhed, men den lagde kjælent sin Mule paa hendes Skulder, da hun klappede den paa Halsen; hun satte sin Fod i Hugos galant tilbudte Haand og i et Nu var hun i Sadlen. Soliman var en blankbrun Hingst, stolt af Væxt med fyrige Øine og vagtsomt spillende Øren; Karlen havde Vanskelighed ved at holde den, og den dandsede paa de fine Ben, saaat Hugo ikke kunde komme den paa Siden; den havde seet sin Rytter og veg i smaa Spring bort, hvergang han nærmede sig for at sætte Foden i Stigbøilen. Han blev utaalmodig, men endeligt lykkedes det ham at faae sin venstre Haand indviklet i dens Manke, medens den høire hvilede paa Sadlen, og med en kraftig Volte var han oppe. Hingsten steilede, men Hugo havde allerede Tøilerne samlede og Fødderne i Stigbøilerne; den gjorde nogle mægtige Spring i rasende Forsøg paa at befri sig for sin Byrde, men han sad som sammenvoxet med

Dyret, der paa det sikkre og rolige Greb i Tømmen snart mærkede sin Overmand og ganske faldt tilføie.

«Flot gjort, Hugo!» udbrød Sahra med funklende Øine, «saaledes skal en Rytter være.»

Hun havde med stor Interesse fulgt Kampen imellem de To, en hoverende Latter laa rede bag hendes Læber til det Øieblik, da han var kastet til Jorden, men nu, da han sad dér som Solimans Herre, maatte hun beundre den Kraft, han havde udfoldet, og det Udtryk af haardnakket Villie, der endnu hvilede over hans Ansigt, aftvang hende en vis Respekt. Da hun udtalte sit Bifald over hans dristige Spring, svarede han, at saaledes bestiger Gaucho'en altid sin Hest, og, medens de travede hen ad Veien, fortalte han om disse Menneskers eventyrlige Liv.

Vi ride først ud til Rugen, som de kjøre ind idag, og saa langs Aaen op til Søen og gjennem Skoven hjem,» sagde hun.

I den glødende Sommerhede mødte de af og til Vogne, belæssede med den guldgule Rug, der hang ud til alle Sider over Veien, som om Fjælene ikke kunde rumme al denne bugnende Velstand; oven i det hushøie Læs sad Karlen, saa rød som en Indianer, og hilste Herskabet med et ærbødigt Grin. De indhentede de tomme Vogne, der vare paa Veien ud efter ny Rigdomme, og selv Forspandshestene syntes at føle Glæde ved denne velsignelsesrige Gjerning; de løb, saa Karlen paa det løse Agebrædt blev gjennemrystet af den stive Høstvogn, og Læssetræet i dens Bund gjorde en Støi, saa det rumlede efter henad den støvede Landevei. — Ved et Markled dreiede Sarah ind og red hen over Stubmarken; de vare snart midt i Travlheden, hvor Forvalteren stod i sin hvide Lærredsdragt, støttet til en tyk Stok, og førte Tilsyn, medens Karlene paa lange Høtyve rakte de kjærnetunge Rugneg fra Hovene op til de robuste Piger, der, hvilende paa deres Knæ, lagde dem tilrette i Læsset. Solen stod paa den ganske skyfri Himmel og brændte paa de Arbeidende, saa Sveden væltede ud af dem, men Sundhed og virksom Glæde lyste over dette Billede, og fra sin høie Hest misundte Hugo

paa en vis Maade Bondekarlen derhenne hans Læggen Kræfterne i med det nære Resultat for Øie: den rige Høst er hjemme. Uvilkaarligt kom han til at tænke paa, at han for lidt siden i Bibliothekssalen havde havt fat paa sidste Nummer af Bladet «Socialisten» — Sahra holdt alle mulige Aviser — hvor der stod en fulminant Artikel mod Godseiernes Tyranni ligeoverfor Landarbeiderne: «Husk, Arbeidere,» havde han læst, «at det kun er den nuværende vanvittige Samfundsordning, der muliggjør, at den forædte Hartkornseier, der mæsker sig i Eders Sved, kan udbytte Eder for den Sulteløn, han kaster Eder i Ansigtet. Organisér Eder, og Seiren er Eders! Staa som een Mand ved næste Høsts Begyndelse og nedlæg Eders Le over hele Landet, saa skulle I se, han kommer og tigger Eder om at redde sine Skatte, som i Virkeligheden ere Eders, thi hans Forfædre have stjaalet Jorden fra Eders Forfædre. Derfor skal Eders Raab være: Andel i Høstens Udbytte, eller lad det Hele raadne op paa Markerne. Om nogen Tid udsender den socialistiske Centralkomité en Meningsfælle, Frederik Nielsen, der vil holde Møder rundt om paa Sjælland. Mød talrigt, Kammerater. Lyt til hans Ord og følg hans Raad! Han kommer lige fra Byen ved Seinen, hvor han i fire Aar har suget Næring ved Frihedens, Lighedens og Broderskabets Moderbryst — fra Paris, hvor i 1871 de brændende Tuillerier, Tyrannernes Røverrede, maatte lyse for vort Partis første Stormløb mod Kapitalisternes raadne Skandsepæle. Ære være de Brødre, der faldt som Helte i hin Kamp, lad os opamme ny, der kunne erstatte dem! Med broderlig Hilsen og Haandslag! Landarbeidere, det lysner i Øst, organisér Eder.» — Hugo saae atter paa det muntre, livsfriske Billede, der udfoldede sig omkring ham, og spurgte sig selv, om Forfatteren til denne Opsats nu ogsaa var sig sit Ansvar bevidst, om han kjendte tilstrækkeligt til de Forhold, han skrev om — og om det virkeligt var ganske uinteresseret Kjærlighed til Arbeiderne, som havde dikteret den?

Efter en Stund at have betragtet den travle Virk-

somhed, fortsatte de Ridende Veien over de meiede Marker hen mod Udkanten af Skoven, dér hvor Aaen fra det aabne Land bugter sig ind i denne. Af og til traf de en Grøft eller en Hæk, som det morede Sahra at sætte over i fuldt Firspring, og hver Gang ventede hun for at se Hùgo gjøre Kunststykket efter; idet Soliman saa med ubændig Kraft overvandt Forhindringen, hvilede hendes Øine med Interesse paa dens Rytters smukke Skikkelse. Han, der red bagefter hende, havde ogsaa Blik for, at han sjeldent havde seet noget saa harmonisk tiltalende, som hende tumlende sin Hest; det gamle Billede om en kvindelig Centaur dukkede op hos ham, og det syntes ham, at hun, der kjæmpede for Alt, hvad der var Naturligt, burde sidde paa Dyret, som Mænd gjøre det, og flyve afsted som en Valkyrie. Paa en Bemærkning herom, svarede hun:

«Jeg har nok Mod, men det tør jeg ikke byde de dumme Mennesker; jeg vil gjerne gjøre mig berømt og omtalt, men ikke ad slige Veie. Tænk blot paa den ulykkelige Caroline Mathilde.»

«Skulde det monstro ikke snarere være Forholdet til Struensee, der gjorde hende ulykkelig.»

«Du har Ret, hun havde tillige begaaet den utilgivelige Dumhed at forelske sig, og derfor fortjener hun ingen Medlidenhed.»

De vare imidlertid naaede ned til Aaen, hvor Hestene begjærligt drak af det langsomt rindende, klare Vand, og derpaa, vadende i Engens høie Græs, hurtigt søgte hen under Bøgetræernes kjølige Skygger.

«A propos om Forelskelse,» sagde Sahra pludseligt, «det kunde more mig at høre noget af den Roman, Du antydede at have oplevet.»

«Virkeligt?»

«Ja, fortæl mig den. Jeg gad kjende det Blomstersprog, de duftende Ord og poetiske Vendinger, hvormed Du vil gjengive denne utvivlsomt ganske ordinaire Hverdagshistorie.»

Den Vrede, Hugo flere Gange i Løbet af Formiddagen

havde følt, blussede nu op, og han sagde med harmfuld Stemme:

«Trods alle dine Kundskaber, Sahra, mangler Du Dannelse. Hvis Du med misundelig Videbegjærlighed spurgte mig om Kjærlighed som noget Dig fremmed, fordi Du mangler Hjerte, vilde jeg lige saa lidt forsøge paa at forklare Dig dens Væsen, som det kunde falde mig ind at gjøre Musikens begribelig for en Døvstum ved Hjælp af Fingersproget, men naar Du ovenikjøbet forhaaner den, saa ligner Du Barbarerne, der i deres Bestialitet ødelagde Grækenlands Kunstværker. Du er ond som en Hest, der bider — ja, se kun paa mig: Du vil jo ikke behandles som Kvinde og optræder ikke som saadan — derfor rene Ord!»

Sahra var bleven hvid i Ansigtet og stirrede paa ham med stygge Øine. Endeligt udbrød hun med dirrende Stemme:

«Og Du er en uforskammet Kujon!»

Dermed huggede hun Sporen i Arabellas Side, saa den steilede af Smerte, og jog i vild Karrière hen gjennem Engen, medens Hugo saae en Regn af Pidskeslag falde over Ryggen paa det ulykkelige Dyr, der satte afsted i rasende Spring. Han følte denne brutale Mishandling som en Lidelse for sig selv, men forresten lagde han ingen Vægt paa hendes Ord; hun var en næsvis Tøs, det var det Hele, og det var hans Feil, at han lod sig rive hen til Vrede af hendes barnagtige Kjepmundethed. — Han satte atter sin Hest i Gang, idet han saae sig omkring med straalende Øine.

Næsaa slyngede sig som et flagrende, blaat Baand gjennem Skoven. Den hilste ham Velkommen og bragte hans Hjerte til at svulme ved Alt, hvad den kaldte op i ham. Denne tætte Bøgeskov, der paa begge Sider af Strømmen steg op ad de heldende, høie Skrænter, og kun hist og her gav en Solstraale Adgang gjennem sit grønne Tag, dette smalle Engdrag med sit duftende, kraftige Græs, hvor Insekter i Hundredvis lystigt summede fra Blomst til Blomst, og som syntes at vinke til sorgløs Hvile, dette

Vandløb, hvis rolige Rinden hvert Øieblik blev afbrudt af store Sten, om hvilke det søgte Vei med en klukkende Rislen, der klang som en sød, utrættelig og aldrig trættende Musik, Alt dette bragte Bud om hans Drengeaar og første Ungdom, da søde Anelser fødtes hos ham, og en urolig, søgende Higen gjærede i hans Bryst. Han indsugede med alle sine Sandser Billedet af denne Plet, hvor han havde tilbragt lange Dage i fordums Tid, som slukkede han nu en længe følt Tørst, thi naar han i sin Udlændighed i Tanken søgte tilbage til Hjemmet, var det oftest dette Dalstrøg, der viste sig for ham; her vare hans høieste Forestillinger og dybeste Følelser blevne holdte over Daaben. Han lod Hesten gaa i Skridt og standsede den ganske, da han var naaet til et Sted, hvor en Række Rullesten i hele Aaløbets Brede frembragte et lille Vandfald; hans Øre opfangede den kjendte Rislen, der havde sat Musik til hans Livs lyseste Timer, det var den Vuggesang, der lød, da hans unge Sjæl vaagnede, da han, udstrakt paa Ryggen i det bløde Græs, saae lige ind i den blaa Himmel, hvor den algode Fader smilede til ham, medens den skjønne Verden laa bag Træerne hist og vinkede ham til Alt, hvad der var Ædelt og Stort. Ak — rige Løfter og fattige Resultat. Der kom Taarer i hans Øine; det var ham, som stod her et Kapel, bygget til Minde om et Ungdomsliv, fuldt af almægtige Følelser og lykkehigende Drømme, der nu alle laa knuste og visnede, dræbte af den bittre Tilværelses kolde Dødshaand. En Strøm af dyb, haabløs Smerte gik gjennem hans Sjæl; han følte sig som den, der een Gang var draget ud herfra, rig over al Maade, og nu var vendt tilbage, udplyndret til Skindet for enhver Illusion, forarmet til Fortvivlelse —

O Traum der Jugend,
O goldner Stern!

Langt om længe rev han sig løs — Stemninger, Stemninger, Andet var det jo ikke, og denne lille Andagt paa dette Sted var lige saa naturlig, som de Taarer, der

faldt paa hans Moders Grav, da han efter sin Hjemkomst besøgte den.

Han satte sin Hest i Trav, og da han var naaet op til Udgangen af Dalstrøget, saae han til sin Forbauselse Sahra holde dér, medens Dyret under hende endnu rystede af Skræk og Anstrengelse. Hun nærmede sig og sagde, idet hun med en naturlig Mine rakte ham Haanden:

«Det falder mig ikke let at bede om Forladelse — imidlertid — Du er ingen Kujon, skjøndt Du kan være uforskammet nok! Du maa ikke være vred, men der er Noget ved Dig, som ophidser mig — jeg veed ikke, hvad det er — og faaer mig til at forløbe mig, saaat de saarende Ord ere ude af min Mund, inden Tanken har født dem.»

Hugo trykkede hendes Haand uden at svare, og de naaede snart det Sted, hvor Aaløbet i en Bugtning flyder forbi «Fiskerhuset» og, bredende sig mellem Sivgrupper, glider ud i Næssø, der i en Udstrækning af en Mils Vei nu laa for Hugos Øine som et nyt, dyrebart Minde, en ny Side af al denne hjemlige Skjønhed. Han hilste paa sin gamle Bekjendt, Jens Fisker, der stod og røgtede sine Garn, og Sahra befalede, at Seilbaaden skulde gjøres istand til en Aftentour.

De lagde Hjemveien om ad Godsets Skovriderbolig, hvor Hugo blev modtaget med Jubel af sin hvidskjæggede Ven og hans Hustru, der med glad Gjæstfrihed satte Forfriskninger frem. Han var snart omgiven af Børnebørnene, der vare i Feriebesøg, og dybt inde i en af de Samtaler, han i tidligere Tid havde havt saa mange af med disse ligefremme og gode Mennesker; Skovriderens Latter rungede gjennem Stuerne ved nogle Jagthistorier, han fortalte, og Børnene lyttede til hans Eventyr med aaben Mund og store Øine. Under alt dette sad Sahra saa stiv som en Pind og nippede til sit Glas; en Fisk, der er kommen paa Land, kunde ikke befinde sig mere ilde i det fremmede Element, end hun midt i al denne jævne Hjertelighed, der gjorde hende vammel; hun ærgrede sig over Hugo, som hun syntes skabede sig, hun harmedes over at se disse ubetydelige Mennesker fremkalde en straalende Glæde i

hans Øine, som hun ikke før havde fundet i dem, men mest oprørtes hun over, at *hun* ærgrede sig og harmedes paa denne Ærkephilister af en Fætter, der jo egentlig var hende saa komplet ligegyldig. Man forsøgte at drage hende ind i Samtalen, men der faldt kun Enstavelsesord fra hendes spodske Læber.

Da de atter vare stegne til Hest og rede derfra, sagde Sahra i en spydig Tone:

«Det er vist rigtige Folk for Dig.»

«Jeg har altid holdt meget af den Familie.»

«Ja, det kan jeg begribe: denne ubegavede Bravhed, denne aandsforladte Gemytlighed og idiotiske Rarhed rører Dig dybt.»

«Jeg nægter ikke, at jeg foretrækker den for begavet Nederdrægtighed og aandrig Ondskabsfuldhed.»

«Naar det kommer til Stykket, er Du vist et grændseløst ubetydeligt Menneske.»

«Ialtfald er Du stadigt meget uartig.»

Hun dreiede ind paa en smal Skovsti og satte Arabella i skarpt Trav. Hugo raabte, at hun skulde tage sig iagt, da Veien var gjennemkrydset af gamle, fremstaaende Trærødder, men hun svarede ikke og forcerede kun Farten, saa han havde Vanskelighed med at følge hende paa det farlige Ridt.

Ved deres Hjemkomst blev der meldt, at Grev Falk var kommen for at aflægge Visit, og de skyndte sig derfor med Omklædningen. Hugo, der altid havde hørt ham omtale som en gammel Udhaler, blev behageligt overrasket ved i Greven at finde en ægte Type paa en Aristokrat, der forstod at bevæge sig og tale med saa megen Finhed, at Hugo i hans Selskab fik en Følelse af selv at have bondeagtige og klodsede Manerer. Trods sine tredsindstyve Aar og sit hvide Haar havde Grev Falk en ungdommelig Lethed i sine Bevægelser, som forbausede, og det smukke Ansigt, som prydedes af et ligeledes hvidt Overskjæg med tilhørende Fip, bar ikke alene Præg af Noblesse, men der herskede tillige et Liv i de regelmæssige Træk og i de spillende graa Øine, som var han langt

yngre; Hugos første Tanke var, at han var sluppen Pokkers godt fra sin Libertinage og saae ud, som om han var beredt til at levere endnu en Række af Slag, inden han gik i Vinterkvartér. Han var høi og mager af Figur, ifort sort Frakke og lysegraa Benklæder; et lille Baand i Knaphullet gav kun en tarvelig Forestilling om den Mængde Dekorationer, danske og udenlandske, som naadige Fyrstehænder havde hængt paa hans Bryst. Han havde fra sin Ungdom af været knyttet til forskjellige europæiske Gesandtskabsposter, og navnlig havde han i lang Tid været Chargé d'Affaires i Paris, fra hvilken Post han havde medbragt en let, meget klædelig Accent, en stor Forkjærlighed for fransk Literatur og franske Citater samt et indgaaende Kjendskab til det andet Kjøn, ligefra Koulissernes kortskjortede Feer og op til de store Saloners aandrigeste Kvinder. Grevinden, som han i sin Tid havde ægtet for at forsyne Falkenholm med en Stamherre, havde i en Række af Aar havt den Fornøielse i Phantasien at følge sin Gemal paa hans galante Excursioner, indtil hun tilsidst blev kjed deraf og døde, uden at efterlade det forventede Resultat af hans ægteskabelige Ømhed. Som Ældre havde han en Tid lang været Medlem af Rigsdagen og deltaget i det politiske Liv, men havde nu ogsaa trukket sig tilbage herfra for — som han sagde, idet han galant kyssede Sahras Haand — udelukkende at hellige sig til Beundring af kvindelig Skjønhed.

Da hun, der forresten var taus, som hun pleiede overfor Fremmede, bebreidede ham denne hans Passivitet, svarede han:

«De maa huske, min naadige Frøken, at det er meget ubehageligt for en Født nuomstunder at bevæge sig i det offentlige Liv, hvor man bliver løbet paa Ærmet af alle Slags obscure og malpropre Personer, ja, selv i det kongelige Theaters Parquet seer man jo disse vadmelsklædte Individer brede sig med deres sorte Klud om Halsen, der gjør det problematisk, om de ikke anse Underlinned som en Overflødighed — Folk, som høre hjemme paa en Mødding eller i en Bondeskole, og som nu skulle forestille

Lovgivere — ak, hvor det er latterligt! Men hertil kommer, at min Overbevisning efterhaanden vilde drive mig helt over i yderste Venstre, og jeg vil helst undgaa det Selskab, man træffer dér.»

«Jeg gik ud fra, at Greven var Ultrahøire,» sagde Hugo.

«Selvfølgeligt, men jeg skal sige Dem, at Principet: jo galere, jo bedre, er det eneste rigtige under de nuværende fortvivlede Forhold; lad os faae Parlamentarismen indført, saaat de kofteklædte Ærgjerrigheder kunne komme til Roret, og Ministeriet Sørensen afløse Ministeriet Petersen fra Dag til Dag, lad os udvide Valgretten helt ned til Pattebørnene, saaat Rigsdagen efterhaanden bliver fyldt med lutter Krapyl —»

«Men vilde dette ikke være en Ulykke for Landet?» spurgte Hugo.

«Jo naturligvis, men Sagen er, at vi dog sammen med det øvrige Europa skulle løbe Linen ud, og jo før det skeer, des bedre. Først naar Menneskeslægten er bleven underkastet en rationel Aareladning, vil Samfundslegemet atter blive sundt; der vil kun være den Forskjel, at medens det i 1789 var os Aristokrater, der leverede Blodet ved Operationen, bliver det denne Gang Proletariatet og deres Førere, som skulle tappes.»

«Er Greven nu ogsaa ganske vis herpaa?»

«Ja — vel at mærke, hvis Regenterne bruge deres Forstand og fremkalde Afgjørelsen, inden Armeerne ere ganske gjennemagiterede og demoraliserede af Socialismen. Men desværre: Fyrsterne ere kortsynede. Hvis Stormagterne i 1789 vare rykkede mod Paris og havde revet Louis XVI ud af Pøbelens Hænder, vilde det nittende Aarhundredes Historie være bleven en anden, og saaledes nu; de staa rustede ligeoverfor hinanden som Fjender uden at se, at Faren er en hel anden, og at Arbeidsbevægelsens Svamp æder sig frem i Monarkernes Thronstole, som en Dag pilraadne ville styrte sammen, hvis der ikke med Ild og Sværd bliver skredet ind mod Raaddenskaben.»

«Arbeiderpartiet synes mig dog at have en hel Del Ret,» sagde Hugo.

«Saa — synes De? — Saint Simon har udtrykt dets Tanke i Sætningen: «Ote-toi de là, que je m'y mette,» men jeg har ikke Spor af Lyst til at reise mig, og allerede under den første Revolution hed det: «Guerre aux chateaux! Paix aux chaumières», men jeg vil forsvare mit Slot. Hele Arbeiderspørgsmaalet er efter min Mening een eneste stor Løgn. Da vi ikke Alle kunne eie Grevskaber og Fideikommiskapitaler, er der selvfølgelig en Del, som maa finde sig i ikke at eie saadanne, men disse Personer ere aldeles ikke ulykkelige, som de skrige paa, de ere fra Barndommen gjennem Generationer vante til det Liv, de føre, og vilde aldrig være faldne paa at forlange noget Bedre, hvis ikke Frihedsbevægelsen, denne den skrækkeligste og mest ødelæggende af alle moderne Opfindelser, havde givet en Mængde Skraalhalse, havarerede Existentser, der ellers vilde være endte i Tugthuset eller paa Fattiggaarden, Vind i Seilene. Gav man efter for dette Krav paa lige Adgang til de jordiske Goder for Alle, sætter jeg mit Ord i Pant paa, at det ikke vilde vare længe, inden at Mellem- og Sydeuropa, der jo har det bedste Klima, vilde faae Besøg af Skraalere fra Nord og Syd, som forlangte Polaregnene og Afrika evakueret, da Eskimoerne og Negrene selvfølgeligt i Kraft af deres «Menneskerettigheder» havde Krav paa at participere lige med Brødrene i de bedste og sundeste Naturbetingelser. Paa dette Raisonnement hvilede jo egentlig ogsaa de store Folkevandringer ved Oldtidens Slutning. — Mais pardon, vi kjede Kammerherreinden med al den Politik.»

Her vendte han sig til denne og forhørte sig om hendes Helbredstilstand med en deltagende Iver, som om dette Spørgsmaal mest af alt i Verden laa ham paa Hjerte. Lidt efter tog han bort efter meget venligt at have bedt Hugo besøge sig paa Falkenholm, der kun laa et Par Mil fra Næsborg. —

Efterat Eftermiddagskaffen var drukken, lod Sahra sin Gig spænde for og kjørte selv med Hugo ved sin Side

den viltre Hest gjennem Skoven ned til Fiskerhuset, som de naaede ved Ottetiden. Baaden laa færdig med heiste Seil, og Sahra kastede Tømmen til Jens Fisker, som spurgte, naar Herskabet kunde ventes tilbage.

«Det veed jeg virkeligt ikke,» svarede hun kort.

«Ja, for den naadige Frøken husker jo nok, at jeg er saa tidligt oppe om Morgenen, og man begynder jo at blive tilaars!»

Hun maalte den gamle Mand med denne utrolig ringeagtende og forhaanende Mine, som var Hugo saa meget imod, og sagde med skarp Stemme:

«Er det Dem, der skal rette Dem efter mig, eller mig, der skal rette mig efter Dem?»

«Undskyld, naadige Frøken, jeg kjender mine Pligter.»

«Det var heldigt! Løs saa Baaden.»

Fartøiet, de traadte ud i, var stort og meget elegant udstyret. Sahra satte sig ved Roret, medens Hugo greb en Aare for at stage ud af Aamundingen; her inde under Skoven var det blikstille, men Jens Fisker lovede dem Vind, naar de vare komne lidt ud paa Søen. Han kastede Tovet los, og Baaden gled sagte afsted mellem Sivgrupperne over den speilblanke Flade, som kun brødes, naar Hugo lod Aaren glide gjennem sine Hænder ned i Vandet forat støtte den mod Aabunden. Han følte sig lykkelig i dette Øieblik, som dengang han var Barn, saa høitidelig glad, som naar han senere en enkelt Gang i Drømme havde set sin Moder lyslevende nærme sig ham med udbredte Arme; Intet, Intet af alt det Store og Deilige, han havde truffet paa rundtomkring i Verden, kunde dog lignes med denne sjællandske Sø, som, krandset af sine Skove, laa bredt dér for hans Fødder i den stille Sommeraftens Tusmørke, blød og kjærlig som hendes Kjærtegn i gamle Dage. Han betoges af en barnlig from Stemning, Weysemelodier til Ingemannske Sange lød i hans Øren, og han stirrede over i Vesterled, hvor Solen, der var svunden bag Horizonten, lagde sine sarte røde, gule og grønne Farver i fine Toner; en Længsel derover imod greb ham, ikke smertelig, fordi den blev utilfredsstillet, men sød, fordi

han i dette Øieblik følte sig opfyldt af det Eviges Harmoni. — Høiere oppe mørknede Himlen i dybere og dybere Blaat; borte over Søen stod Halvmaanen, skarptskaaret i Guld, og over hans Hoved tændtes Stjernerne, een efter een.

Da Baaden var kommen et Stykke ud i Søen, begyndte den at skyde Fart, en lun Vind fyldte Seilene, og Hugo lagde sin Aare ind. Han tog Plads paa den forreste Tofte, der var vaad af den faldende Dugg, og lyttede til den sagte melodiske Skvulpen fra Smaabølgerne, som klukkende legede under Baadens Stævn. Maanen tegnede en lang, gyldenglittrende Streg hen over det blaasorte Vand; en Hund gjøede i det Fjerne, ellers var Alt tyst og stille.

Pludselig hørte han en Stemme tale, og han maatte gjøre en Anstrengelse for at besinde sig, hvor han var; lænet mod Rælingen, med Haanden under sin Kind, havde han ganske glemt Kousinens Nærværelse. Hun gjentog sit Spørgsmaal, og det forekom ham, at hendes Stemme lød anderledes, end den pleiede.

«Hvad sidder Du og grubler paa, Hugo?» spurgte hun.

«Jeg grubler ikke, jeg drømmer,» svarede han.

«Og hvad drømmer Du da?»

«Forstyr nu ikke denne Aftens Fred — jeg beder Dig, Sahra — mine Drømme ere Intet for Dig.»

«Fortæl mig dem alligevel, jeg vilde gjerne kjende dem.»

Der var en Blidhed i hendes Røst, der fik Hugo til forbauset at vende sig om imod hende. I det dunkle Halvmørke kunde han utydeligt se hendes Træk; hun sad og stirrede alvorligt paa den Slangelinie, som Maanen kastede hen gjennem Vandets Krus. Hugo taug endnu.

«Vær rolig, jeg skal ikke forstyrre Dig,» bad hun, «og jeg vil bestræbe mig forat forstaa Dig.»

«Hvad jeg drømmer — ja, det er ikke til at gjengive i Ord: at hist ovre i Vest ligger det vidunderlige, forjættede Land, som jeg skal naae engang, naar jeg har flakket min Tid omkring i Ørkenen — at Baaden her

bæres af smaa Havfruer med Siv og Blomster fra Søens Dyb i deres lange, gule Haar — at Lykken, min Lykke, staaer etsteds derovre i de dunkle Skove og venter paa mig, jeg veed blot ikke, hvor jeg skal lægge til — at — at — nu sidst drømte jeg, at Du talte med blødere Røst end sædvanligt, og at Du er den onde Prindsesse i H. C. Andersens «Reisekammeraten», der taler stygge Ord til en gammel, skikkelig Fisker, men som bliver from og god, naar Hovedet engang bliver hugget af den sorte Trold.»

«From og god!» sagde hun tankefuldt. «Du er dog et stort Barn, Hugo, trods dine tredive Aar — og hvor løierlige ere I ikke! Jeg har som Mindre lagt Mærke til, at Karle, i hvis Grødhjerner der ikke var Plads hverken for Tanker eller Følelser, have kunnet sidde i Folkestuen og fremdræve disse skrækkelige Viser, der ere gjængse blandt Almuen, om to Elskende, der ikke maa faae hinanden, medens de klare Taarer trillede ned ad Kinderne — saadan Noget staaer for mig som en fuldstændig Gaade — hvad er det dog for et hemmeligt Rum i Eders Hjerner, hvorfra sligt et Kjødhoved af en Karl henter sine Taarer eller Du dine Havfruer?

Har Du aldrig grædt, Sahra?»

«Jo, af Arrigskab et Par Gange som Barn, og af Smerte, da de, medens jeg var lille, trak en Kindtand ud paa mig.»

«Saa vil jeg vente med at svare Dig, til Du engang fortæller mig, at Du har grædt af Sorg eller af Glæde.»

«Ja, saa kommer Du til at vente længe — der er lang Vei til mine Taarer, og den vil jeg aldrig gaa.»

Hugo svarede ikke, men i Hjertet gjorde det ham ondt for denne stakkels Pige, der forekom ham som en Caspar Hauser, en forsømt, uudviklet Parodi paa et Menneske. Som om hun gjættede hans Tanker, sagde hun i en bitter og harmfuld Tone:

«Jeg vil ikke finde mig i at være Gjenstand for din Medlidenhed — forstaaer Du det, Hugo, — dertil er Du for lille, altfor lille. Men vi kunne jo følge vore egne

Veie: besøg Du dine yndige, ædle Skovriderfolk og sid og snak gammelt med Moder; jeg ønsker Dig en god Fornøielse og skal ikke genere Dig. — Hvis Du vil tage Dig af Fok og Klyver, kunne vi jo vende nu, for at Prindsessens Ondskab ikke skal gaa ud over din Protegé, Jens Fisker.»

De vexlede intet Ord paa Tilbageseiladsen, og da de vare komne tilvogns, satte Sahra Hesten i skarpt Trav ind paa den mørke og knudrede Skovvei, saaat den lette Gig gjorde det ene fortvivlede Spring efter det andet forat følge med. Pludselig holdt hun an og kjørte i Skridt, idet hun sagde:

«Hugo!»

«Ja.»

«Nu ere vi jo Uvenner igjen.»

«Du mener, at nu var Du igjen uartig.»

«Hør, Fætter, egentlig kan jeg godt lide Dig, og Du vækker paa en vis Maade min Interesse, men vi ere saa langt fra hinanden, som stod Du ved Sydpolen og jeg ved Nordpolen: om vi saa raabe nok saa høit, kunne vi ikke forstaa hinanden. Skulle vi ikke prøve paa at komme hinanden nærmere; jeg skal gjøre et ærligt Forsøg, men Du maa gaa mig imøde. Vi kunde maaske dog lære Noget begge To.»

Hun begyndte med lidenskabelig Iver at tale om den begavede Mands Pligt til at svinge sig i Veiret, komme i Spidsen, blive Fløimanden, der angiver Retningen, og til hvem Alle se hen.

«Jeg vil kunne være stolt af min Fætter,» fortsatte hun, «men saa maa Du søge bort fra dine golde Drømmerier — jeg sulter aandeligt ihjel, naar jeg tænker paa dem. Vil Du endeligt drømme, saa drøm som en Konge, drøm som Joseph, at Sol og Maane og elleve Stjerner bøie sig for Dig, men først og fremmest: sørg for, at Drømmen gaaer i Opfyldelse, saa Du ender som Ægyptens mægtigste Mand!»

Dagene paa Næsborg ilede Hugo forbi paa snare Vinger. Den sjællandske Landluft, han indaandede, virkede paa ham som en foryngende Trylledrik; han følte sig frisk i Sindet som et Kildevæld i Vaar og spurgte forbauset sig selv, om en ondskabsfuld Maddike monstro havde gnavet paa hans Hjernes Væv, saaat hans Tanker havde klædt sig i Sorg, og om den nu var død uden at efterlade sig Afkom — nok er det, han havde en Fornemmelse som den, der efter en lang Sygdom bliver udskreven fra Hospitalet og træder ud i Livet gjennem den Port, der saalænge var ham spærret. Sahra, hvis forunderlige Væsen han efterhaanden vænnede sig til, forstod at holde ham i Aande: om Morgenen maatte han tidligt op for at deltage i hendes Fægtetime med Godsforvalteren, en forhenværende Officér; hun havde indrettet sig en Gymnastiksal, og, klædt i Bluse og Knæbenklæder, imponerede hun ham ganske ved sin Styrke og Smidighed i Barre og Reck. Hun tvang ham til at gjenoptage Musiken, som han havde lagt paa Hylden, da han reiste bort; selv spillede hun med Bravour — Liszt var hendes Yndlingskomponist — men som det forekom Hugo tørt og sjælløst; saa var der stadige Udflugter tilhest og tilvogns, og i ledige Øieblikke lærte hun ham Billard — han følte sig ganske aandeløs under Paavirkning af den Energi, hvormed hun kastede sig over Alt, hvad hun rørte ved.

En af de første Dage, da de gik en Tour i Skoven, sagde hun: «Gaa med ned til Søen, Du skal dog se min Svømmekunst. — Din sarte Sjæl tager vel ikke Forargelse af at se mig i Badedragt?»

«Paa ingen Maade. Det har jeg vænnet mig til ved Udlandets Badesteder.»

«Er det nu ikke horribelt dumt, at vi To, for at undgaa Folkesnak, ikke kunne bade paa samme Tid?»

«I det Hele: Nei — ligeoverfor Dig: Jo!»

«Hvorfor over for mig?»

«Fordi jeg ikke betragter Dig som en Kvinde i sædvanlig Forstand.»

«Bravo Fætter, det er jo netop dér, jeg vil have Dig hen — Du begynder snart at ligne et Menneske!»

Han lagde sig i Græsset i Skyggen af en Bøg paa Skrænten ved Søen, og lidt efter kom hun frem foran Badehuset i det lave Vand, iført en mørkeblaa Badedragt og med Haaret gjemt i en hvid Gummihætte. Hun tog først en Dukkert, og, da hun havde reist sig igjen, raabte hun op til ham: «Pas nu paa!» kastede sig bagover og kløvede Bølgerne med kraftige Tag. Medens hun udførte alle mulige Kunster paa Svømmesportens Omraade, tænkte Hugo paa det Mærkelige i, at denne attenaars Pige end ikke vakte mindste Anelse af erotiske Fornemmelser hos ham; hun var dog et ungt Liv, smuk af Aasyn og prægtigt skabt, som hun havde staaet dér i den tætsluttende, tynde Dragt med de blottede Arme rakte i Veiret. Hvori laa det, at Camilla havde vundet ham fuldt og helt saa at sige den første Gang, han var sammen med hende? Det var jo gaaet ham, den uerfarne Ungersvend, som en af Fyrværkerisolene paa Tivoli, en Gnist og med Lynets Fart var Ilden tændt i hans Hjerte og drev hans Tanker og Følelser afsted i rasende Fart omkring hans Lidenskab som Centrum. Ja, Gnisten var det, Sahra manglede! Det var ikke blot hendes Kynisme, hendes ukvindelige Udtalelser og Færd, der lod ham kold overfor hende, men hendes haarde, stolte Øine fortalte ikke om Kjærlighed mellem Mand og Kvinde, som Camillas havde gjort det; i dem havde han læst de deiligste Elskovsdigte, ikke rettede til nogen bestemt Dødelig, men fødte som længselsfulde Hymner til selve Guden for Kjærlighed. Dengang havde han i sin barnlige Naivitet ikke forstaaet, hvad der foregik i ham, nu kjendte han det; det var netop den dragende, men ubevidste Længsel i hendes søgende Blik, der havde fanget ham i sit Net; han tænkte paa Jomfru Else, der længtes Ridder Hr. Aage op af hans Grav — aa, Kvindemagten er stor og uimodstaaelig som ingen anden her paa Jorden!

«Hvad siger Du saa?» spurgte Sahra, da hun efter

Omklædningen stod ved hans Side, uden at han havde mærket hendes Komme. «Er jeg ikke flink?»

«Du er jo en fuldstændig Idrætsmand, Sahra!»

«Det er ogsaa den Vei, vi skulle gaa for at opnaa Ligestilling med Jer. Alt hvad der gjøres for Kvindesagen, Møder, Foreninger, Blade, Adresser og meget mere er spildt Uleilighed; saalænge I ere de Stærke, ville I blæse vore Klager et Stykke, men lad os udvikle vore Muskler — føl engang paa min Arm — kan Du mærke? — og vore Hjerner, samtidigt med at I Mandfolk degenereres — hvilken ynkelig Æt er det ikke, man seer paa Kjøbenhavns Gader og i dets Selskaber! — og Piben vil faae en anden Lyd. I have været snedige nok til gjennem vor Opdragelse at søge enhver Livsyttring af Selvstændighed kuet, og I have været frække nok til at lægge den stakkels Gud, som maa tage Skylden for saamegen Daarskab her i Verden paa sine Skuldre, de Ord i Munden allerede ved vor Skabelse: «men han skal herske over Dig», ja, I have end ikke betænkt Jer paa at gjøre det høieste Væsen til en Mandsperson! At tro, at I ved Overtalelse eller Fornuftgrunde skulde renoncere paa en eneste af Eders Tyranrettigheder er Vanvid; nei, naar jeg har disse fem Fingre om din Strube, og Du mærker, jeg har Overtaget, kan jeg faae Dig til at give slip paa dit Supremati — ikke før!»

«Til den Tid forudseer jeg, at der ligesom i Grammatiken vil opstaa et tredie Kjøn, nemlig Neutrummerne.»

«Netop, og det er dem, som skal beseire Jer.»

— Forøvrigt havde Hugo Samtaler med hende om mangfoldige Emner og overraskedes stadigt over hendes alsidige Viden og selvstændige Dømmekraft.

«Men hvor har Du dog faaet Tid til at sætte Dig ind i alt dette?» udbrød han engang.

«Jeg er flittig — det er ikke altid, jeg dovner som i disse Dage — jeg har læst Meget lige fra Barn af, og naar jeg har tilegnet mig Noget, kan jeg huske det.»

Hugo læste selv en Del, men var snart færdig med de senere Aars æsthetiske Produktion; han gik altid utilfredsstillet og tom fra disse Bøger med den søgte Form,

der syntes ham at ligne et Taffel, hvor Alt er lagt an paa Opdækningens Stil og Elegance, men hvor Gjæsten forgjæves søger en eneste nærende Ret i de kostbare Fade; af andre stod der en realistisk Os, der generede hans Næse, Forfatterne syntes at nære en monoman Interesse for Alt, hvad der hører til Renovationsvæsenet og, ligesom Kludesamleren, at rage alt det Hæslige og Frastødende i Livet til sig i Posen for bagefter at udstille det under Navn af Kunst. Derimod studerede han flittigt nogle socialvidenskabelige Værker og Historie. —

Da han reiste ud paa Landet, havde han besluttet at tvinge sig til at lade alle Gaader mellem Himmel og Jord ligge ubesvarede, men ved et Tilfælde blev han en Dag tvungen ind paa det religiøse Spørgsmaal, idet Tanten bad ham repræsentere sig ved Begravelsen af en af Egnens store Gaardmænd. Hun oplyste tillige, at Sognepræsten, Pastor Glud, netop var reist til et tydsk Bad, og at hans Vikar første Gang skulde tale ved denne Leilighed.

Hugo kjørte altsaa afsted i Kammerherreindens Gallaequipage og blev af den bukkende og skrabende Degn ført op til Herskabets Stol i den overfyldte Kirke. Kort efter traadte den ny Præst frem bag Baaren, der stod paa Gulvet foran Alteret, og en nysgjerrig, hviskende Mumlen gik igjennem Menigheden. — Man var vant til den imponerende Pastor Glud med hans omfangsrige jordiske Mave og hans himmelske Smil, der syntes at bringe Bud om Forladelse for Alverdens Synder og flere til, hvis det skulde være nødvendigt — og nu forbausedes man over den Skikkelse, der viste sig.

Han var lille og duknakket, Ansigtet grimt med en gul, smudsig Teint og et mørkt, tungt Udtryk, medens Haaret hvirvlede om Hovedet paa ham i vild Uorden. Den hos Ordets Forkyndere ellers saa ulastelige Pibekrave var krøllet, og Bændlerne, hvormed den var bunden, hang ned ad Nakken. Manchetter havde han ikke paa, og naar han løftede Hænderne, saae man et Par magre, senede Haandled stikke ud af Kjoleærmerne; han gjorde i det Hele et noget griset Indtryk paa Hugo. Præsten, der var

en yngre, men tidligt ældet Mand, kastede Blikket ud over Forsamlingen, et forunderligt Blik, fuldt af en luende, fanatisk Ild, og saa begyndte han med en Stemme, skarp men dog klingende, saa Ordene banede sig Vei længere end til Ørene:

«Ved en Leilighed som denne pleier Præsten at indlede med Ordene: «Mine kristelige Tilhørere», men det tør *jeg* ikke, thi jeg tør ikke lyve i Guds Hus, og Løgn vilde det være, hvis jeg kaldte Eder Kristne. — Hvis jeg spørger Eder, hvor komme I fra, og hvor gaa I hen? saa svare I: vi komme fra vore Pligter, og vi gaa til vore Pligter, men jeg siger Eder: I komme fra Gud, og I gaa til Helvede, thi der er kun een Pligt, og det er, at frelse sin Sjæl fra Fortabelse. — Dér sidde I nu, kolde og ligegyldige, og tænke ved Eder selv: lad ham kun snakke, og naar I om lidt forlade dette Sted, ile I tilbage til Eders Marker og Kreaturer, til Eders Diske og Værktøi, og tænke kun paa at forøge Eders jordiske Gods. O, kunde jeg holde Eder fast, nu jeg har Eder indenfor disse Mure! Men jeg veed det vel, jeg er for svag, thi Vandet, det indviede, som ved Daaben skulde helliggjøre Eder, have I rystet af Eder, som var det slaaet paa Gjæs, og det Løfte, I aflagde for Guds Aasyn ved Konfirmationen, have I glemt! Hvorledes skulde da *mit* Ord vække Eders Sjæl? — Hvis En af Eder skylder en Mand en Sum Penge, saa husker han det og skriver det nøiagtigt op i sin Bog, og betaler han dem ikke tilbage, fordømme I ham, men hvad I skylde Gud, det erindre I ikke. — Og dog, husk, at Øxen ligger allerede ved Træets Rod: Du, som sidder dernede i din Stol og tænker: «jeg har mit paa det Tørre», se paa ham, som ligger dér i sin Kiste og kom i Hu, at om kort Tid kommer ogsaa Døden til Dig, og saa, Du Rige, er Du saa uendelig fattig. — Og hvad staaer bagved og venter Eder? Satan og Helvedes Flammer! Maatte derfor timelige Ulykker ramme Eder, at I itide kunde blive rystede op af Eders Døs og se, hvad det ene Fornødne er, thi bedre at luttres her i Sorg og Bekymring end at fortabes evindeligt. — I ville maa-

ske spørge: er dette Naadens Ord? og jeg vil svare Eder: Naadens Ord have I i Eders Hjerter, i Eders Samvittighed, men den sover, og Gud er en streng Kreditor, han gav Eder Alt, sin Søn, og han forlanger Alt af Eder, men I give ham Intet, thi I sove — ve Eder, naar I engang blive vækkede, og det er for sent. — Som nu den Afdøde her, jeg kjendte ham ikke, men jeg har hørt, at han ingenlunde var vakt, da han saa pludseligt blev tagen bort herfra. — Hvem tog ham? — Lader os Alle bede for hans Sjæl, at Gud vil forbarme sig over ham. Folder Alle Eders Hænder, I, som ere samlede om denne Kiste, og beder med mig.»

Alle Kvinderne, der sade paa den ene Side af Kirkegulvet, og en Del af Mændene fulgte Opfordringen, medens Andre, de Ligegyldige og Vantro, undlode det, deriblandt Hugo, som havde beholdt sin høie Cylinderhat i Haanden og stirrede paa denne forunderlige Prædikant, der i samme Øieblik kastede et Blik som et flammende Lyn udover Forsamlingen; det ramte ogsaa Hugo, idet Præsten med Myndighed raabte:

«Eller er der Nogen her, som end ikke kan folde sine Hænder og deltage i Bønnen, saa forlade han dette Sted; han hører ikke hjemme her.»

Alle skyndte sig at flette Fingrene sammen, Hugo ogsaa, men han rødmede af Harme over Præstens brutale Brug af sin Magtstilling; havde han ikke repræsenteret Tanten, var han gaaet sin Vei.

Og dog — han maatte i Tanken sænke sin Kaarde for den glødende, mægtige Overbevisning, som lyste ud af den Talendes Skikkelse — her var en Livsanskuelse, lidet sammensat, men rig i sin brændende Tro; han følte det som en Smerte at sidde her saa kold i Hjertet, det var en Blasphemi, at han, den Profane, var trængt ind i dette ham fremmede Følelsesliv, de foldede Hænder i hans Skjød laa næsten som en Bebreidelse imod ham og lærte ham, hvor ganske og aldeles han havde kastet alle — alle Broer af mellem sig og sin Barnetro — han syntes at se sin Moders Blik hvile bedrøvet paa sig.

«Lader os Alle bede,» begyndte Præsten, idet Blodet skjød op i hans Kinder, og han fremsagde Fadervor; hans Øine stirrede op i Kirkens Loft, som saae han igjennem det og langt ind i Himlen ovenover, det mørke og haarde i hans Ansigt opløstes i en skjøn, overjordisk Betagethed, og idet han kastede sig paa Knæ, raabte han: «O, følger mig, alle I Menneskesjæle, paa Veien op til Faderen, som er i Himlen»; med de skjælvende Hænder løftede foldede i Veiret hengav han sig i Bønnen — for den Afdøde, for de Tilstedeværende, for alle de Andre derude i Verden og for sig selv — i Ord, der fødtes paa Læben, men vare baarne i angstfuldt og ydmygt Haab. Taarerne strømmede ned ad hans Kinder, og Mange bleve revne med. Han endte med et kort Amen og ilede hen til Alteret, hvor han kastede sig paa Knæ med Hovedet gjemt i sine Hænder.

Medens Psalmen blev sungen efter Prædikenen, hørte Hugo Kvinderne i Stolene tilvenstre hulke og stønne paa en underlig lidenskabelig, hysterisk Maade, og ved at vende sig om og se ned ad Mændenes Rækker traf han mørke og grublende Udtryk i mange af de veirbidte, rynkede Ansigter — der var øiensynligt rodet dygtigt op i disse tanketræge Sjæle, og der vilde vel blive baaren nogen Eftertanke med herfra til de forskjellige Hjem.

Ogsaa han faldt i Tanker, medens han kjørte hjem, hvilende paa Vognens bløde Hynder; tilsyneladende var denne Præsts Tilværelse kummerlig, et Martyrium, tilbragt i exalteret Selvpine, men dybest seet var han den Lykkelige, greben, som han var, og opfyldt af een eneste, alt Andet tilsidesættende Livsidé, saa kraftig og rig, at den vilde lægge ham Takhymner til Gud paa Læben, hvis han blev stillet paa det brændende Baal. Hugo huskede, at han engang ovre i Sydamerika havde bivaanet en Exekution, ved hvilken nogle unge Mennesker, der havde forsøgt at afkaste en forhadt Diktators Aag, bleve skudte, og paa Veien til Retterstedet havde han i deres Blik seet den samme hellige Ild flamme, som nys i Præstens. Ak ja, han følte sig lille og famlende, Energi og Kræfter var han

i Besiddelse af, det vidste han, men hvor finde Anvendelse for dem, hvor var den Bedrift, han skulde udføre — thi det at komme ind til Byen og skabe sig en Stilling med nogle Tusind om Aaret, var næppe en Daad, der vilde fylde ham med nogen hellig Ild, skjøndt det i Folks Øine er Livets centrale Opgave. — Sandt nok, Sahra havde peget og peget høit, men hendes Vei var bygget paa Selviskhed og ikke paa Menneskekjærlighed, som hine Ynglinges Tyranhad eller Præstens Nidkjærhed for at frelse Sjæle; skulde han gribes af en Gjerning her paa Jorden, maatte den gjælde Slægten, ikke ham selv, det følte han. — Han tænkte paa Alfred Thomsen, hvis Hjerne egentlig arbeidede paa samme excentriske Maade som Præstens, men hvilken Forskjel i Livsudbytte, naar man sammenlignede den Enes fortrøstningsfulde Haab med den Andens negerende Fortvivlelse — ja, det Positive, det Positive!

Der var forløbet en tre Ugerstid siden Hugos Ankomst til Næsborg, og han lagde Mærke til, at der i denne Periode var foregaaet en Forandring med Sahra, hvorover han var ganske stolt, da han tilskrev sin Indflydelse, at der nu var udbredt noget mere Civiliseret og Kvindeligt over den Vildkat, han først havde truffet. Hun havde til at begynde med strax kastet sig ind i et kammeratligt Forhold til ham, og, snart ved Overbærenhed, snart ved Skarphed, var det efterhaanden lykkedes ham at vænne hende af med den fornærmelige Tone, hun holdt af at anslaa, men nu var der kommen en anden Farve over deres Samværen, som vakte hans Opmærksomhed; hun kunde tage hans Arm paa en Spadseretour og i lang Tid gaa taus ved hans Side, eller hun kunde se paa ham med Øine, hvis Udtryk var ham nyt, og undertiden viste hun ham fra sig med lunefuld Haand for et Øieblik efter at forsone ham med indsmigrende Venlighed. Som sagt, han undrede sig i Stilhed. —

Hugo sad en Formiddag og passiarede med sin Tante;

hun fortalte, at den ny Præst, Pastor Daae, havde stillet et Besøg i Udsigt, og det stod strax klart for ham, at dette for enhver Pris maatte forhindres, thi som hun sad dér og døsede i Lænestolen med sine smaa og faa, men kjærlige og gode Tanker, vilde det være et ligefrem Mord, hvis Vikaren aflagde hende, der allerede var et godt Stykke inde i Pastor Gluds Himmerige, en Visit med sine Svovlpøle og andre Ubehageligheder.

Sahra traadte ind i Stuen med Posten og rakte Hugo et Brev, som hendes Øine fulgte, idet han modtog det; hun saae speidende paa ham og sagde:

«Efter hvad Du har sagt, troede jeg ikke — mere — Du havde Damebekjendtskab.»

«Det har jeg heller ikke,» svarede han og gik op paa sine Værelser.

Han saae strax, at den lille fine Konvolut bar Camillas Haandskrift, og læste, efter at have brudt den:

«Min evigt, evigt Elskede!

Jeg seer Dig aabne dette Brev og finde din ulykkelige Camillas Navn under Linierne, jeg seer Dig rynke din smukke Pande, idet dit Had til mig, som Du saa grusomt slyngede imod mig, vaagner paany, men, Du elskede Ven, paa mine Knæ beder jeg Dig — jeg knælede dengang for Dig, og Du stødte mig bort, men nu er der gaaet saa mange, mange Dage, Aar for mig — jeg beder Dig, søg, om der ikke skulde være en lille Vraa i din Sjæl, hvor Du kunde give en venlig Tanke for din stakkels Tiggerske Husly. Hun vil nøies med den ringeste Almisse, blot et Ord fra Dig vil gjøre hende lyksalig i hendes Elendighed. Ak, husk, hvor Ungdomstiden er kort; for hvert Minut, der gaaer, og jeg ikke hviler i dine Arme, med mine Læber mod dine, synes jeg, at jeg sætter til af en Skat, den eneste jeg eier, bestemt for Dig og mig, o, min tilbedte Hugo, lad den ikke fortære sig selv; jeg døer, medens den svinder. Du, den Ridderligste af alle Mænd, maa kunne tilgive sin Dame, at hun er lænket til en Klippe; husk,

mine Arme ere fri, og de ere udstrakte imod Dig i navnløs, vanvittig Længsel, vær ædelmodig, kom tilbage og lad ikke din Elskerinde forsmægte. Du har Uret, Hugo, jeg sværger Dig det til, jeg har tænkt derover Nætter og Dage, Du har Uret mod din

stakkels Camilla.

P. S. Det er Fortvivlelsen, der har givet mig Mod til at skrive; endnu engang: vær barmhjertig — jeg venter Posten i dødelig Angst.»

Han saae tankefuldt hen for sig, medens han langsomt rev Brevet i Stykker og kastede Stumperne i Papirskurven. Saa rystede han paa Hovedet: «Nei, jeg rynker ikke Panden, og jeg kommer ikke tilbage, og jeg nærer intet Had imod Dig — Du havde jo ogsaa dit Maal — og positivt var det — Du vilde være Nr. Et i «Selskabet» — nei, jeg hader Dig ikke.» Han sad længe saaledes, og et bittert Smil havde leiret sig om hans Mund. —

Det øsregnede, da han endeligt tilfods begav sig afsted over til Aaby Præstegaard, men han lod Draaberne falde paa sit blottede Hoved og følte det som en Vederkvægelse; Brevet havde dog rørt op i Meget, der skulde have været gjemt og glemt. — Paa Forespørgsel om Pastor Daae, blev han, med mange Undskyldninger for dennes besynderlige Bopæl, viist op til et Skraaværelse under Taget, hvor der kun fandtes et Fyrretræs Bord og nogle Stole, en lille Reol med faa Bøger og en tarvelig Seng, men ellers Intet — ikke et Gardin, ikke et Billede paa Væggen eller en Blomst i Vinduet, og ved Bordet, foran en opslaaet Bibel, sad Præsten, ligesaa fattig i sit Udstyr som Værelset. Han reiste sig, og medens Hugo fremførte sit Ærinde om Tanten, stod han og betragtede ham baade kjærligt og bedrøvet med det forunderligt tindrende Blik, der berørte Hugo ubehageligt, fordi det ligesom paaduttede ham Feil eller Mangler, han ikke kunde anerkjende som saadanne. Desuden var Præstens malpropre Tilstand og Omgivelser ham imod; i Theorien bøiede han sig dybt for Asketen, hvis Klædebon er af Kamelhaar, og hvis Føde

er Græshopper og vild Honning, men i Praxis er og bliver en snavset og krøllet Flip et stødende Syn. Pastor Daae lovede at respektere Tantens Sygdom og sagde derpaa:

«Jeg kjender Dem igjen. De var en af de Lunkne, som ikke vilde deltage i Bønnen forleden Dag. Hvorfor vilde De ikke det?»

«Jeg hører slet ikke til de Lunkne,» svarede Hugo; «jeg troer i det Hele ikke paa Gud.»

Den lille, duknakkede Præst saae et Øieblik næsten forstenet paa ham, saa tørrede han ivrigt en af Stolene af med sit Frakkeskjød og bad Hugo om at tage Plads i en saa indtrængende Tone, at denne, skjøndt modstræbende, fulgte Opfordringen. Han selv stillede sig foran den Siddende og sagde:

«De maa fortælle mig — forfærdeligt — slet ingen Tro!»

«Jeg veed, at Præster ere vanskelige at diskutere med, fordi de ere vante til at tale, og tale længe, uden at blive modsagte. Men hvis De vil lade være med at deklamere —»

«Vær De rolig,» afbrød den Anden med sørgmodigt Tonefald, «seer jeg ud som en Deklamator?»

«Nuvel, jeg har som alle Andre havt min Barnetro, og jeg har, uden at arbeide hen dertil, ja modvilligt, mistet den. Det gik mig som i Eventyret, hvor Bjerget kun aabner sig for Formlen: «Sesam, luk Dig op», Trylleordet var blevet borte imellem Hænderne paa mig, og forgjæves søgte jeg, kvalfuldt nok, efter den Indgang til Himlen, ad hvilken min Drengephantasi saa ofte havde søgt og fundet Vor Herre. Saa gav jeg mig til at gruble over den store Gaade og læste, hvad Tænkerne vare fremkomne med til dens Løsning, og længere og længere gled jeg bort, indtil jeg tilsidst sagde til mig selv: Spar din Umage, Du er et fait accompli ɔ: en Organisme, udrustet fra Naturens Haand med visse særlige Egenskaber, avlet og opvoxet i Samfundsomgivelser med visse særlige Forudsætninger og Idéer; af disse Idéer har jeg suget Næring,

som Barnet ved Moders Bryst, uden at vide det eller mærke det, og Mælken har paa mig havt den Indflydelse, at *min* Gudsforestilling er gaaet tabt, medens den hos *Dem* f. Ex. er udviklet i sin Potens; da vi have levet i samme aandelige Atmosphære, maa Forklaringen søges i vore forskjellige oprindelige Anlæg.»

«Har De aldrig følt Angst?»

«Ikke saalænge jeg troede paa den algode Fader, men saa kom der en lang Periode, hvor jeg havde fatalistiske Anfægtelser, og dér kunde jeg være angst, saa Haarene reiste sig paa mit Hoved, ikke saameget paa Grund af min egen Elendighed, som ved at læse Historien og gjennemreise Jorden og lytte til det Jammerskrig, der lyder og altid har lydt under Hjulene paa Tidens tungt fremrullende Vogn, og jeg maa tilføie, at det Smertenshyl, der skjar mig mest i Hjertet, stammede fra Lidelser, der bleve tilføiede i Jesu Navn.»

«Nævn ham ikke!» raabte Præsten med et Lyn i Øiet.

«Ja ja — besvar mig blot et Spørgsmaal: hvor har man gjort af Judas Ischariotes — det har jeg tidt tænkt paa?»

«Han, den største af alle Syndere, er dér, hvor der er Graad og Tænders Gnidsel.»

«Men hvorfor? Hvis Kristi forsmædelige Død var en Nødvendighed for Menneskeslægtens Frelse, maatte der jo absolut være Nogle, hvis uundgaaelige Lod det var at slaa ham ihjel. Jesus *skulde* forraades, forat Lidelseshistorien kunde blive til Virkelighed, og denne Rolle blev tildelt Judas, men hvorfor straffe den Ulykkelige? Han var jo tvungen, havde han sagt Nei, var hele Frelserværket slet ikke blevet til Noget. Derfor raabte Kristus ogsaa paa Korset: Fader, forlad dem, thi de vide ikke, hvad de gjøre.»

Præsten rystede paa Hovedet og saae bedrøvet paa Hugo.

«Eller,» fortsatte denne, «jeg læser i Historien, at under den Kjætterforfølgelse, Maria af England lod anstille, blev en frugtsommelig Kone bragt paa Baalet.

Hendes Smerter bevirkede, at hendes Liv brast, og Barnet faldt fra hende. En medlidende Soldat af Vagten rev det hurtigt ud af Ilden, men Øvrighedspersonen befalede atter at kaste det i Flammerne, for at hele Kjætteryngelen kunde blive udryddet — selvfølgeligt i Jesu Navn og med Præsternes Bifald, og dette skete for kun lidt over 300 Aar siden! Hvor monstro han er kommen hen, da han døde?»

«Jeg forstaaer nu — De har spurgt Dem tom.»

«Efter min Mening er Mennesket af Naturel og Karaktér født Slagsbroder, aandeligt og legemligt; det gjælder den Enkelte, og det gjælder Slægten, og, for at have Noget at kjæmpe om, kommer den til Verden fuld af Vindesyge og Hævntørst, og opfindsomme Hoveder have kastet Ordene: Nationalitet, Frihed, Religion ud mellem Masserne, og i disse Begrebers Navn myrde de saa hinanden som vilde Dyr, men forøvrigt fastholder jeg, at i Jesu Navn er der udøvet de største Grusomheder og udgydt det meste Blod.»

«Videre,» sagde Præsten med mørkt Ansigt, «De blev altsaa ikke i Skjæbneforestillingen?»

«Nei, jeg savnede et begrundende Fundament og søgte forgjæves efter Love i Slægtens Liv — det skulde da være den, at det kategoriske Imperativ staaer paa Hovedet, saaledes, at det Onde belønnes, og det Gode straffes. Der var derfor intet Andet tilbage for mig end at kaste mig i Armene paa «Tilfældet», og dér er det lykkedes mig at opnaa en nogenlunde levedygtig Tilfredshed. Jordkloden er engang for adskillige Aar siden bleven slynget hen i Rummet med alle sine Udviklingsmuligheder — Haanden er den store Gaade — akkurat som et forældreløst Barn bliver sendt ud i den vide Verden, og nu gaaer det, som bedst det kan, vi elske hinanden og hade hinanden, vi slide os op i legemlige og sjælelige Kvaler, eller vi ligge paa vor Sopha og ryge vor Cigar, men Alle vente vi med større eller mindre Længsel den store Frelser og Forløser: Døden, som midt i alle Tilfældighederne er den eneste Vished.»

«Ulykkelige! Er det i Døden, *De* skal søge Deres Frelse og Forløsning? Husk dog, hvad Jesus sagde til Nico-

demus, der kom for at hente Lys i sin Sjæls Mørke: «Saa haver Gud elsket Verden, at han haver givet sin Søn, den Enbaarne, at hver den, som troer paa ham, ikke skal fortabes, men have et evigt Liv.»

«Jeg kjender og nærer den dybeste Beundring for den kristelige Idé — men den har ikke grebet mig. Jeg siger ikke: der er ingen Gud, men kun: For mig er der ingen Gud.»

«Der staaer skrevet: Søger, saa skulle I finde, banker, saa skal Eder oplades. Hvorfor prøver De ikke — hvorfor beder De ikke?»

«Til hvem og med hvad? Jeg har jo kun min Hjerne at arbeide med, og hvorledes skulde den formulere en alvorligt ment Henvendelse til et Væsen, hvis Existents den benægter. Jeg forlanger en Aabenbaring; den var nødvendig, for at Adam kunde fange Gudstanken, men den er ligesaa nødvendig for mig.»

«Forlanger! Ak, Menneske, De har forhærdet Deres Hjerte. Gud venter jo kun i Bekymring, at De skal berede ham Veien i Deres Sjæl, saa kommer han til Dem i al sin Herlighed.»

«Jamen, jeg har jo sagt Dem, at saalænge jeg har kunnet tænke, har jeg søgt uden at finde, og er der en algod Fader til, saa veed han, at jeg var beredt til at bøie Knæ, naar han viste sig for min Sjæls Øie. Viser han, der er almægtig, sig ikke, er det enten, fordi han ikke er til, eller fordi han ikke bryder sig om, at jeg skal dø i Troen.»

«Ak, De er et vildfarende Faar, og den gode Hyrde vil ikke have let ved at finde Dem.»

«Da forsikkrer jeg Dem, at jeg har bræget ret antageligt i mangen mørk Time i mit Liv.»

«Satan har forblindet Dem, saa De ikke seer, at den Bane, De følger, fører lige ind i den evige Ild.»

«Maaske, men bevarer jeg mine Aandsevner usvækkede, vil jeg gaa derind under Protest, og Retfærdighedsidéen, som bliver saa bitterlig krænket her i Verden og

efter Deres Mening vil blive det saa langt mere hinsides, er da den største Løgn, Menneskeaanden kjender.»

«Nu har jeg hørt Dem,» udbrød Præsten, «nu skal De høre mig. — Jeg citerede før, at Gud siger: Kommer til min Dør, og jeg skal lukke Eder ind, men i sin grændseløse Kjærlighed til Dig, gaaer han videre, han seer Djævlen faae Magten over sit syndefulde Barn, og hans Hjerte bløder, saa kommer han selv og banker paa hos Dig, Dag efter Dag, Time efter Time, men Satan hvisker Dig i Øret: Luk ham ikke ind, og den Tænkeevne, Herren i sin uendelige Miskundhed har skjænket Dig, bruger Du imod ham; med djævelsk Opfindsomhed dynger din Aand Forhindring paa Forhindring for at spærre ham ude. — Hvad er de mørke Timer, De taler om, hvad er Deres Tvivl, Deres Ransagen, Deres hvileløse Kredsen om disse Spørgsmaal andet end Guds Kalden paa Dem, og saa siger De, at De ikke har hørt hans Røst, og pukker paa, at De har gjort Deres. O, selvgode Menneske, hør mig, hør mig!»

Og nu forkyndte Præsten Ordet ud fra en streng orthodox, ubarmhjertig Opfattelse: her var ingen Slaaen af paa Fordringerne eller Gaaen paa Akkord af Hensyn til Tidens Udvikling og videnskabelige Resultater; han stillede Kravet til den troende Kristen rent og klart, dette er Veien, den snevre, tornefulde, som fører til de himmelske Boliger, alle de andre, de brede og bekvemme, har Satan anlagt, og de munde alle ud i hans Rige. Der var for Hugo intetsomhelst Nyt i, hvad han hørte, lutter kjendte, ofte overveiede Tanker og Raisonnementer, men dog blev han med uimodstaaelig Magt reven hen af den glødende Voldsomhed i Præstens Foredrag, af den grufulde Skildring af Timer, hvor Forargelsen og Anfægtelserne havde været over ham, fulgte af Angst og Tvivl og Forsagthed i Haabet. Der var en Kjærlighed i hans kaldende Øine, der var et Inspirationens Skjær udbredt over hans Skikkelse og en sværmerisk Lyksalighed malet i hans Ansigt, da han talte om Samfundet med Gud gjennem Bønnen,

der gjorde, at denne Time kom til at staa med uudslettelig Skrift i Hugos Erindring — og dog —

Han følte sig lettet som for en Byrde, da han atter stod paa Landeveien i den fri Natur og saae ud over Markerne mod den fjerne Horizont; Regnen var hørt op, og han indaandede den friske, kjølige Luft i dybe Drag, som om han vilde skylle sine Lunger. Trods Alt, hvad han havde hørt om det evige Lys og Paradisets Straaleglands, var der i Præstens Livsanskuelse noget saa kulsort for Hugo, at han hilste Solen med en Jubel, som kom han fra en Grav, og Regndraaberne, der spillede før hans Øine i glimrende Farver og gjorde hvert Græsstraa langs Grøftekanten til det deiligste Juvélsmykke, fortalte ham, at ogsaa Jorden kunde være et Paradis, naar man blot saae gjennem de rigtige Briller.

Hugo saae ikke noget til Sahra den Dag, men næste Morgen foreslog hun ham et Jagtparti. De kom først hjem derfra langt ud paa Eftermiddagen, og under Paaskud af Træthed sagde de Begge tidligt Godnat til Kammerherreinden for at trække sig tilbage til deres Værelser. Hver af dem havde Noget at tænke paa.

Samme Aften blev der skrevet i

Sahras Dagbog.

Jeg er bleven Mosaikmester — Frugterne af min Kunst findes optegnede paa forrige Side i denne Bog; min Haand har maaske rystet lidt, men den kan læses. Jeg saae ham modtage et Brev igaar, jeg saae, det var en Damehaand, jeg maatte vide — maatte — hvad der stod i det, jeg sneg mig op paa hans Værelse, da han var gaaet ud, og samlede med den onde Samvittigheds forbryderiske Hast Stumperne op af Papirskurven, ængstelig omhyggelig for, at end ikke een eneste Lap skulde gaae tabt! Aa, Sahra, Sahra! —

Jeg lod sige, at jeg var upasselig, for uforstyrret at hellige mig til min Opgave. Den var vanskelig — Guderne

være lovet! — han havde flænget Brevet i lutter smaa, vrede Stykker, men jeg var taalmodig og lagde Sten ved Sten, og tilsidst var Billedet færdigt: et Kjærlighedsdigt fra En, der hedder «Camilla», som handler om vanvittig Længsel, Had og Elskov, Læber mod Læber og den korte Ungdomstid, saa jeg baade blev hed og kold ved at læse det. Jeg indregistrerede det i Dagbogen — dér staaer det ovre — og vilde levere en Kommentar til det, men jeg kunde ikke, jeg var syg og ækel ved mig selv; jeg sad hele den lange Eftermiddag og en stor Del af den lange Nat og søgte at faae Magt over mine Tanker, at gjøre mig det klart, at jeg foragtede ham — jeg seer, at jeg stadigt skriver *han*, som om der kun var den Ene i hele Verden; tilsidst skriver jeg det vel med stort Bogstav, ligesom naar man taler om Vor Herre — ja, foragtede denne ubetydelige Sværmer og — — saa sendte jeg Tjeneren til ham imorges med Spørgsmaal, om han vilde gaa paa Bekkasinjagt med mig idag. Det er den, jeg kommer fra. Aah, Sahra, Sahra!

Hvad er det, der staaer i det gamle Testamente? Da Adam og Eva havde spist af den forbudne Frugt, følte de sig nøgne — ikke sandt? Da han tidligt imorges traadte ind i Gymnastiksalen for at deltage i min Fægtetime, mærkede jeg pludseligt Blodet brænde i mine Kinder, og jeg bad ham gaa — jeg skammede mig over min Blusedragt, over at han kunde se mine Ben — aa, Sahra, Sahra!

Jeg læser atter for hundrede Gang Brevet fra «Camilla» igjennem. Jeg skrev, at det var et Kjærlighedsdigt, nei, mit Mosaikmaleri forestiller en usigeligt nedværdiget Kvinde, der tiggende knæler for — for hvad? — for sine Sandsers Gjøglebilleder, for sine dyriske Instinkters Almagt — ja, ja, saaledes er det — og dog er der noget Smukt i det Brev — jeg kan forestille mig, at jeg frivilligt kunde lade mig pidske ihjel foran et Gudebillede, som jeg tilbad. — Begynder ogsaa jeg at blive vanvittig? Er jeg under Hypnose? — Jeg vil tvinge mig til at nedskrive, hvad der foregik idag.

Mit Speil fortalte mig, at jeg var smuk i mit Jagt-

kostume, men det talte et andet Sprog, end det pleier, det var Glæden over at skulle behage *en Anden*, ikke mig selv, jeg læste inde i mine Øine, og da jeg i hans saae, at hans Tanker bøiede sig i Beundring for min Skikkelse, som jeg stod dér, støttet til min Bøsse, følte jeg en Triumph, som — ak, ak! — Han har deilige Øine, der er noget kongeligt i dem, som gjør, at naar de dadle, føler jeg det som en Smerte, og naar de se mildt, som en Fryd. —

Vi sade paa Bagsædet i Jagtvognen, og foran mig havde jeg Diana og Knud Kudsk til Vitterlighedsvidner om min Daarskab. Jeg kunde se paa hans Blik, at han var forundret, og han saae speidende paa mig, som om han ikke kunde kjende mig igjen, og det forstaaer jeg godt, thi det var en Anden, som sad ved hans Side, En, der søgte at vinde ham, En, der passede paa hvert Ord, hun sagde, for ikke at støde ham, En, som ledte i hans Øine efter Noget af det, der har dikteret «Camilla» dette Brev — En, som nu sidder og bider i sit Penneskaft af Harme over sin Svaghed. — Er jeg da forhexet? Jeg havde nok mærket, at jeg holdt mere af ham i den senere Tid, end strax, hans Tankegang er saa nobel, han er saa sanddru og saa uinteresseret i materiel Henseende, og saa er han smuk som en Ulykke, men det var rene venskabelige Følelser, syntes jeg — og nu — har dette Brev da indeholdt en Elskovsdrik, eller hvorledes er det fat? — Men videre! Vi vare snart inde i Mosen, Diana afsøgte Terrainet, og han gjorde det ene heldige Skud efter det andet, medens jeg under hans Munterhed stadigt kom for sent eller helt udeblev, saa ganske optaget var jeg af at følge hans Bevægelser og studere det Mandige og Fri i hans Holdning og Stillinger, som om jeg skulde modellere ham. Jeg harmedes i mit Sind ved at gribe mig selv i at gaa i Forelskelsestanker og forspilde de smukke Skud; jeg følte Had til dette Menneske, der har sat sig i Besiddelse af min Hjerne og forvirrer mine Begreber; jeg betoges af en Lyst til at skræmme ham, til at skyde Hatten bort fra hans Hoved, for at se ham vende sig, bleg af Skræk — jeg troer, jeg vilde vaagne af denne stygge

Drom, hvis jeg saae ham bange — men jeg skjød ikke hans Hat af, jeg gik og fordybede mig i Betragtninger af hans Nakke, den er smuk, solbrændt, kraftig og dog slank som en Søile — — aa, Du er gal, Sahra! Om lidt begynder Du at skrive Vers «til hans Nakke»!

"Hvad vil det sige, at en Kvinde er «yndig»? Det vil sige, at hendes Væsen skal mangle ethvert Spor af Karaktér og Originalitet — jeg forsøgte mig virkelig som Kokette, da vi laa i Græsset og spiste Frokost, jeg syntes, det var Livet om at gjøre at faae hans Øine til at hvile paa mig med andet end Nysgjerrighed — men det lykkedes ikke; han var galant og muntert snaksom, men kold og ligegyldig i sit Blik, og dog maa Forholdet imellem dem have været som Ild, siden Indholdet af hendes Brev, saa længe efter, faaer Blodet til at fare mig til Hovedet, naar jeg blot tænker paa det. Til min Fortvivlelse mærkede jeg, at min Optræden var uheldig; jeg snakkede løs, men var forceret, jeg kunde ikke fastholde en Tankegang, lo høit, saa det klang løierligt i mine egne Øren eller faldt hen i en tom Stirren. — Jeg modtog ikke hans tilbudte Cigaret — han har sagt, at det misklæder os at ryge — og da vi sade i Græsset, saae jeg for første Gang med Sorg, at jeg har store Fødder — ja, jeg er gal!

Jagten gik nu videre, og uden at vi mærkede det, var et Tordenveir trukket op omkring os. Paa een Gang blev Naturen taus som i spændt Forventning, ogsaa i mig var Alt stille — jeg spurgte ham forleden, i hvilket Hjernerum han gjemte sine Stemninger, nu har jeg selv lært disse fremmede Fugle at kjende! Lidt efter begyndte et sandt Skybrud, og vi vare glade ved at kunne finde Ly i en gammel Røgtervogn, hvor vi akkurat kunde faae Plads, siddende ved Siden af hinanden, medens Diana tudende krøb ind mellem Hjulene; Uveiret var snart over vore Hoveder, og Lyn og Tordenskrald fulgte hurtigere og hurtigere paa hinanden, medens Regnen pidskede ned med bedøvende Raseri. Var det nu min eiendommelige Sindsforfatnings Skyld? Jeg veed det ikke, men medens jeg her sad og gjennem den aabne Dør saae op mod denne

mørke, ildevarslende Himmel, der lignede et Loft, som truede med at falde ned over vore Hoveder, medens Lyn krydsede Lyn i mægtige Ildtunger, der stode som Tegn og underlige Gjerninger paa den sorte Baggrund, medens Tordenen buldrede, som om Kjæmpehænder trillede bort med Himmellegemerne deroppe bag Skyerne, og vi aldrig skulde se hverken Sol eller Maane eller Stjerner mere, medens Naturen syntes at vride og krympe sig i Skræk og Rædsel under de mægtige Vindstød, følte jeg, at jeg blegnede og kom til at ryste. Jeg forsøgte at smile og hviskede til ham: «Hvis jeg var Hedning, vilde jeg vælge Tordenbringeren til min Yndlingsgud — der er noget Almægtigt ved dette, som kan tvinge En i Knæ,» men i det Samme lød et Skrald, saa voldsomt, som om Jordskorpen revnede, og jeg følte mig næsten blindet af Lynet, som maa være slaaet ned i vor umiddelbare Nærhed, thi Luften var opfyldt af Ozonlugt. «Hugo, hold mig, jeg er bange,» fik jeg sagt og besvimede — noget, der ikke er arriveret mig før, og som jeg kun troede skete paa Theatret — Sahra! hvor er din Sjælsstyrke og dine uovervindelige Nerver blevne af? — Da jeg kom til mig selv, følte jeg Hugos Arm om mit Liv, og mit Hoved hvilede mod hans Skulder. Jeg befandt mig usigeligt vel, omtrent som naar man efter en isnende Vintertour sidder døsende ved den varme Kamin og stirrer ind i Ilden. Jeg blev siddende længe med lukkede Øine; jeg syntes, her var saa lunt og godt at være, medens Tordenen fjernede sig mere og mere, og Regnen vedblev at spille sin ensformige Melodi paa Vogntaget. Jeg mærkede af og til, at han dreiede Hovedet og saae ned paa mig, men jeg turde ikke se op for ikke at tilintetgjøre dette Øiebliks — hvad skal jeg kalde det? — Sødme! Det er et uværdigt Ord, men det gjengiver, hvad det skal. «Det er deiligt engang at føle sig lille,» tænkte jeg, «hvorfor er han ikke stærk som Tordenguden og kunde bortføre mig i en Sky?» — Lidt efter hviskede jeg som i Drømme: «Jeg er jo din Kousine — giv mig et Kys.» Jeg sværger, at da jeg sagde denne sindssvage Replik, var det ikke mig, der talte; den lød saa fremmed

i mit Øre, som havde En anbragt en Phonograph inden i mig, og den havde havt Ordet. Jeg beholdt Øinene lukkede, men jeg mærkede, at han saae forbauset paa mig — — saa følte jeg en svag Berøring af mine Læber. «Er det det Hele?» sagde jeg. «Er det det meget besungne Kys?» — «Fætterkys ere nu een Gang ikke anderledes,» svarede han koldt. — «Saa kys mig rigtigt, jeg er nysgjerrig.» — «Det kan jeg ikke, dertil hører, at man er forelsket, og jeg er ikke forelsket i Dig, Sahra.» — Aa, hvor dette Svar, sagt med fornærmelig Ligegyldighed, sved mig ind i Sjælen, jeg følte en rasende Lyst til at slynge ham «Camilla»s Navn i Ansigtet — men turde ikke, for ikke at støde ham længere bort fra mig, end han allerede er.

Hvad der mest oprører mig i alt dette er, at han saae mig svag, bange, og jeg helmer ikke, før jeg faaer drevet Blodet bort fra hans Kinder i Skræk, thi han er og bliver ingen Mand, han er som af Vox, der ideligt vexler Form mellem Livets Fingre. —

Saa, nu er det overstaaet, mit Skriftemaal er forbi. Regnen var hørt op, og vi fortsatte Jagten en Stund endnu, men jeg havde intet Bytte med hjem i min Taske.

— Jeg læser igjennem, hvad jeg har skrevet, og spørger mig selv, om det er muligt, at jeg, der elsker Frihed og Uafhængighed som det Høieste paa Jorden — at jeg skulde være falden i Fangenskab. Nei, nei, han er ikke stor nok til mig, lad ham trække sit Veir i indre Lykke, som han kalder det, medens jeg flyver mod Solen — jeg lover det høit og dyrt, jeg skal slide disse usle, fremmede Følelser ud af min Sjæl!

Hugo for sit Vedkommende var nærmest ilde berørt ved de umiskjendelige Tegn paa en fremspirende Forelskelse, han havde sporet hos Kousinen, og han besluttede, hvis han ikke saae dem forsvinde igjen, at reise sin Vei, fordi det stod klart for ham, at han aldrig vilde kunne fatte Kjærlighed til hende. Emancipationsidéen, denne golde,

gustne Kvindefjende, havde aandet med sin giftige Mund paa hendes Sjæl, og Alt var visnet, som var Elskov værd; han tænkte paa sin Ven Teisens Fugleskræmsel og gyste. Kunde hun — hvad han ogsaa havde sagt hende — omgaaes ham som Mand omgaaes Mand, vilde han betragte hende som en Ven, thi hun havde mange gode Sider, og hendes originale Begavelse udøvede stor Tiltrækningskraft paa ham — men udover dette Intet! Selv en Therese havde kunnet faae hans Blod til at storme afsted i vildt Løb, fordi hun var en Kvinde, men Sahra havde hvilet i hans Arme uden at paavirke Hjerteslaget det Fjerneste, thi hun var, som de for nylig vare blevne enige om, et Neutrum!

Hugo blev derfor paa en Maade behagelig overrasket ved i de følgende Dage at blive behandlet af Sahra med en isnende Kulde, som han antog skyldtes hendes Ønske om at komme bort fra denne ungdommelige Forliebelse. Hun indfandt sig kun ved Maaltiderne, hvor hun ikke sagde et Ord, men sad med en mørk og bitter Mine, for, saasnart man reiste sig, atter at forsvinde til sine Værelser. Eftersom denne Form for selskabelig Omgang imidlertid ikke var synderlig morsom, saameget mere som Datterens Væsen havde en forstenende Indflydelse paa Kammerherreinden, blev Hugo meget fornøiet, da denne bad ham udrette en Kommission for sig i Hovedstaden, der vilde medtage et Par Dage; han haabede, at Sahra under hans Fraværelse vilde komme paa ret Kjøl, saa at hun ved hans Tilbagekomst atter kunde blive ham den gode Kammerat, hun havde været før. Noget Lignende sagde han til hende, da han tog Afsked, men hun svarede ikke og løftede ikke Øinene fra Gulvet. —

Hugo lod et Bybud bære sin Kuffert til Hotellet for selv at spadsere gjennem Byen. Paa Østergade traf han Carl Teisen, der var ifærd med at føre sine smukke, smaa Fødder hen over Asphalten, medens hans Øine drak af den kvindelige Skjønhedsstrøm, der passerede ham forbi.

«Er Du kommen ind til Byen for at kjøbe Udstyr, Hugo?» udbrød han strax.

Den Tiltalte meddelte ham, at der ikke var Tale om

Nogetsomhelst i den paagjældende Retning, men Teisen vilde ikke saa let slippe dette Yndlingsthema.

«Naar man er alene paa Landet med et Pigebarn fra Morgen til Aften i en Ferie, er det saa godt som en physisk Umulighed at undgaa at blive forlovet med hende. Bær Dig nu ad som et tænkende Menneske. Husk dog, paa den ene Side den svimlende Klimax: Godseier Stelling, Hofjægermester Stelling, Kammerherre Stelling — hvad? det «klinger sødt og toner længe», og saa Modsætningen! En tarvelig aflagt Kontorplads — hvis Du nogensinde opnaaer én — skudt tilside af Samfundet, hvori Du ikke forstaaer at gjøre Dig gjældende, en ensom Pebersvendebolig og en økonomisk anlagt Garderobe, indtagende dine Maaltider paa en kjedelig, billig Restauration og tilbringende Aftenen i Bagværelset til en Café med nogle ligesindede Selvopgivere, hængende over Schach- eller Dominospillet i Timevis for at ende i et uhyggeligt Hjem — nei, Hugo, gjør mig nu ikke den Sorg at optræde som en Tosse! — A propos, lød den Venus, Du fortalte, at Du traf i Bjerget, ikke Navnet Therese?»

«Nok muligt.»

«Du er egentlig en allerhelvedes Karl; naar jeg besøger hende, underholder hun mig altid med sin Marebustork; den Fugl begynder at kjede mig.»

«Hvor har Du gjort hendes Bekjendtskab?»

«Det er gaaet mig som Hr. Oluf, der red til sit Bryllup at byde — Du veed, mit feires i September — jeg har forvildet mig paa Veien. Oprindeligt optraadte jeg som den Ædle; jeg har nemlig min begavede Svoger lumsk mistænkt for at være ifærd med fuldstændigt at gaa tilgrunde, og derfor opsporede jeg hans Smuthul for at redde ham ud af den Kvindes Garn, i hvilket han var falden — men hun er at ligne ved en Ædderkop — en deilig — jeg blev selv hængende i hendes fine Spind, og dér spræller jeg endnu — af og til — mellem os sagt, min gamle Ven! Forresten kommer man i fin Familie hos hende, veed Du, at Grev Falk er en af hendes ivrigste

Beundrere og har skandaliseret sig ganske artigt for hendes Skyld i den sidste Tid?»

Efterat Teisen endnu havde meddelt sin Ven en Del af de nyeste Nyheder, gik han, og Hugo traadte snart efter ind ad d'Angleterres Port, hvor Portièren ærbødigt bukkende meddelte ham, at en meget mystisk Person for nogle Dage siden havde spurgt efter ham og efterladt sin Adresse: Nielsen, Landemærket, Nr. det og det, 5te Bagsal, med Anmodning om at blive underrettet, naar Hr. Stelling kom til Byen. Hugo erindrede Arbeidsmanden, der havde været hos ham, og besluttede, naar han havde spist til Middag, at opsøge ham: Høflighed var det mindste, man kunde vise disse Tilværelsens Pariaer.

Da han henad Aften gik gjennem Vognmagergade for at naae sit Bestemmelsessted, maatte han, der lige kom fra det friske, sunde Land, uvilkaarligt anstille en Sammenligning mellem dette og Byen. Som om Kvarterets Beboere ikke havde nok at bære paa i Forveien, laa Heden som en knugende Vægt over Gaden, hvor den giftige Os fra Snavs og Sygdomme drev ind ad de aabne Vinduer under Navn af frisk Luft, hvor ufatteligt skidne og lasede Unger væltede op af Kjælderhalse og ned i Kjælderhalse eller vare faldne i Søvn paa tilfældige Trappetrin, hvor Hesten for Frugtprangerens Vogn drev afsted i synkefærdig Tilstand, kun holdt livlig ved Stik af Hvepse og Fluer, der kredsede om dens aabne Saar, som skyldtes Alder og Mishandling, hvor Hunde daskede afsted med den røde Tunge langt ud af Flaben, og selv Raabet fra Konen med de røgede Sild lød svagt, som om det blev kvalt nede i Halsen paa hende — Alt imedens en Lirekasse i en Nabogaard spillede en traurig Melodi. — Hugo blev mørk i Hu: nu ved Fyraftenstid saae han Mænd og Kvinder vende hjem fra deres Arbeide, kummerlige nok at skue med deres trætte, glædeløse Udtryk, medens Lyden af deres klapprende Træsko og Tøfler fulgte dem som et sørgeligt Echo ned ad Gaden. Næsten i hvert Hus var der en Værtshuskjælder, som rakte sine Arme ud mod de Passerende og sagde: Kommer til mig, og jeg vil give

Eder Hvile! Der var Mange, som gik efter Røsten, og nede fra de skumle, underjordiske Rum hørte man Skjændsmaal, Eder og stygge Sange af raa, høirøstede Stemmer, ind mellem hvilke der pludseligt skjar skingrende Fruentimmerdiscanter med Hvin og Skrig.

Da Hugo havde naaet Huset, gik han gjennem den snevre, lave Gang og kom ud i en lille, firkantet Gaard med høie, snavsede Mure paa alle Sider og opfyldt af en Atmosphære, som om han stod paa Bunden af en Kloak; øverst saae han den blaa Himmel, men ak, den var langt, langt borte! Udenfor de fleste Vinduer hang problematiske Linnedstykker, og i Karmene saaes Mandfolk i snavsede Skjorteærmer og Masser af Børnehoveder. Han steg op ad Bagtrappen, der knagede under hans Trin, og hvis Rækværk vaklede, naar han rørte ved det fedtede Gelænder; ved hver Afsats var der anbragt en fælleds Vadsk, thi Kjøkkener fandtes ikke til Leilighederne her.

Endelig naaede han op til femte Sal og bankede paa en Dør, bag hvilken der lød et skrækkeligt Spektakel af Børn; der blev strax dødsstille, og da han paa et skarpt «Kom ind» aabnede, saae han en Kone, med en diende Lille ved Brystet, staa opreist i en næsten truende Stilling og med et hadefuldt Udtryk i Øinene, medens Børnene, hun havde samlet om sig, søgte Skjul i hendes Skjørt. Da Hugo havde sagt, hvem han var, satte hun sig ned igjen og sagde med et Gjenfærd af et Smil:

«Naa—aa, det er den fremmede Herre fra Hotellet — jeg troede saamænd igjen, det var En fra Politiet, som vilde have fat i min Mand.»

Hun var aabenbart meget genert, men da hun meddelte, at hun ventede Manden hvert Øieblik, tog Hugo Plads paa en Fyrretræsstol, uagtet Luften i Stuen næsten var uudholdelig. Omkring Kogekakkelovnen, fra hvis Ild en Kasserolle udsendte en afskylig Stegeos, var der hængt Tøi, der hører til Barnets første Beklædning, til Tørre, gjennem det aabne Vindue i Skraavæggen trængte Pestluften fra Gaarden ind, og sex Børn tumlede omkring paa Gulvet i deres Ansigts Sved; saavidt Snavset tillod det,

skjønnede Hugo, at de fem vare ganske kjønne, ligefra en niaars Pige ned til den toaarige Fyr, der sad og gumlede paa en Fyrrepind, hvorimod den sjette var en dvergagtig, fjollet Skabning med et gammelt Ansigt og savlende Mund.

Og saa Konen selv! Hugos Hjerte blødte ved at se hende sidde dér med Barnet ved Brystet — thi hvilket Barn og hvilket Bryst! Et lille stakkels, næsten citrongult Væsen, der i visnende Svaghed og med lukkede Øine næppe engang syntes det Uleiligheden værd at tage Næring til sig — og Brystet, saa magert og fattigt, som en lukket Dør for en tiggende Haand, saa udpint og slunkent; som havde de sex Børn dér rundt omkring hængt ved det alle Dage. Selv kunde hun være nogle og Tredive, og hun kunde være nogle og Halvtreds, saa dødt og sløvt var Udtrykket, saa rynket laa den pergamentagtige, farveløse Hud om hendes Bensystem, der traadte frem allevegne.

Paa Grund af Hugos ligefremme Væsen fik hun snart Munden paa Gled, og han maatte undre sig over, hvor lidet hun beklagede sig. Hun fortalte, at medens Manden havde siddet arresteret, havde de lidt megen Sult og Nød — og i den Tid gik hun med den Lille her — men nu var det atter godt, Striken var forbi, saa han havde faaet Arbeide, og hans Søn med den forrige Kone var kommen hjem og kunde ogsaa give en Haandsrækning. Da Hugo yttrede, om det ikke var vel mange Børn, de havde, svarede hun hurtigt:

«Nævn aldrig det til min Mand, saa bliver han rasende; han pleier at sige, at han godt veed, at de Fine og Fornemme bruge kunstige Midler for ikke at faae Smaa, men for hver Gang, det skeer, tage de Livet af et Barn — lad dem om det, siger han, det ligner dem! Ak ja!» tilføiede hun tankefuldt, idet hun med en Rest af Forfængelighed glattede paa sit Haar, «syv Børn i ti Aar er ingen Spøg, maa de tro, især naar der altid er Smalhans i Spisekamret — De skulde ikke se paa mig, at jeg dengang var rød og frisk og kun 24 Aar. Havde jeg vidst, hvad jeg gik ind til, havde jeg næppe forladt min gode Kondition

— naa, det nytter jo ikke at hyle, man skal gaa paa Jorden, om den saa er gloende!»

Hun blev ved at snakke, indtil man hørte tunge Trin paa Trappen; Døren aabnedes, og Nielsen traadte ind, ledsaget af et ungt Menneske paa en 25 Aar, som, inden han opdagede Hugo, sagde:

«Er Maden færdig, vi er skrupsultne.»

Der gik et vredt Træk over Arbeidsmandens barske Aasyn, da han fik Øie paa Hugo; han var iført Arbeidstøiet, en Lærredsdragt, som engang havde været hvid, og en gammel Filthat med nedbøiet Skygge, der kunde taale Vægten af Murstenene, naar han paa sin Ryg bar dem op ad de mange Stiger den lange Dag igjennem. Den Anden derimod, som Hugo gjættede maatte være den omtalte Søn, var udstyret som en velklædt Haandværkssvend; det var en høi, bredskuldret Skikkelse med rødt Haar og Fuldskjæg, han havde fra Faderen arvet den mørke Sky over Panden og det hvasse, gjennemtrængende Blik, og der var i hans Ansigt et paafaldende Udtryk af villiefast Bestemthed, som om han just havde taget en Beslutning og nu var ifærd med at udføre den.

Hugo havde reist sig og rakte Nielsen Haanden, men denne modtog den ikke.

«Her er ikke Stedet for en fin Herre,» sagde han uvilligt, «jeg vilde være kommen til Dem for at betale de 50 Kroner. Her er de og Tak for Laan!»

«Jamen, Kjære, det hastede jo slet ikke; kan De nu ogsaa undvære dem?»

«Skulde jeg vente, til jeg kunde undvære dem, fik De dem aldrig, men De skal ikke have noget Overtag over mig, og derfor betaler jeg.»

Hugo opfordrede dem til at spise, og de huggede kraftigt ind paa Blikkasserollen, i hvilken det stegte Flæsk svømmede i Fedt og Løg, medens han søgte at faae en Samtale igang; denne Arbeider med det frastødende Væsen interesserede ham, og han indsaa, at han af ham kunde lære mere end ved at læse tykke, theoretiske Værker, men det var vanskeligt at overvinde hans Mistillid. Sønnen

var mere talende, og da Hugo erfarede, at han var den Frederik Nielsen, han havde seet omtalt i «Socialisten» som reisende Agitator, bad han ham besøge sig paa Næsborg, naar han i den nærmeste Tid kom dér i Nærheden. Da Faderen forsigtigt yttrede, at det var Arbeiderpartiets Hensigt ad lovlig Vei at brede sin Magt mere og mere, saaat det ved selve dennes Tryk i Forbindelse med en tiltagende Repræsentation i Rigsdag og Kommunalbestyrelse kunde tiltvinge sig de Indrømmelser, man tilstræbte, afbrød den Unge ham utaalmodigt og sagde:

«Sludder, Fa'er! Den Mand dér kan man godt snakke lige ud til, det kan jeg se paa ham. Nei, jeg skal sige Dem, jeg er ikke Socialist, men Anarkist, og det er min Gamle dér ogsaa, men det kan vi tale om, naar jeg engang søger Dem i Deres Storborgerhule. I det Hele taget er Socialismen, som den nu prædikes herhjemme og i Tydskland, en Ulykke for Partiet; den er indrettet for gamle Vartouskjællinger og ikke for Mænd. De synge i en gammel Folkevise dernede:

«Cet animal est très méchant:
Quand on l'attaque, il se defend»,

og vi skal den Onde gale mig forsvare os, saa det tyvende Aarhundredes Øine skal staa paa Stilke.»

Faderen gjemte sit Ansigt i sine Hænder og sagde med brudt Stemme:

«Og jeg kommer ikke til at opleve det — jeg kommer ikke til at være med!»

«Vilde De virkeligt ønske det?» spurgte Hugo.

«Om jeg vilde?» svarede den Anden med et Blik, fuldt af fredløs Uhygge, og denne Dirren i Stemmen, som Hugo huskede fra deres første Sammenkomst, og som lød som en Trudsel. «De veed ikke — De kjender ikke — min bedste Skat har de taget fra mig — og se Drengen dér (han pegede paa den Fjollede, der sad henne paa Gulvet og gav nogle laliende Lyde fra sig), hvorfor troer De, at han er mærket? Fordi hun dér maatte gaa ud og vadske, da hun bar ham under Hjertet, og forrakte sig

ved at hænge Tøi til Tørring, saa han kom for tidligt — og se Barnet her paa hendes Skjød, han var næsten død af Sult, da han blev født.»

Den unge Mand ved hans Side, der havde hørt til med vrederynket Pande, slog et mægtigt Slag i Bordet og raabte med et Udtryk af fanatisk Raseri:

«Men Du skal blive hævnet, Fa'er! Kraft knuse mig, for hver af vore Ulykker skal der komme tusinde over de Andres Hoveder!»

Hugo talte længe med disse To, hvis Had til den bedrestillede Næste var af en Dybde, han aldrig havde gjort sig Forestilling om. Forgjæves anførte han Alt, hvad der allerede var gjort og yderligere paatænktes rundt omkring i Europa til Fremme af Arbeidernes Vel, de havde Begge bidt sig fast i den Forestilling, at Sagen kun kunde ordnes ad revolutionair Vei, og omtalte det forestaaende Massemord paa Kapitalisterne som den selvfølgeligste Ting af Verden. Da Hugo saae Børnene samlede om Bordet, lyttende med spændte Miner, spurgte han Faderen, om han troede, de havde godt heraf, men fik til Svar:

«Netop — de skal i Tide lære deres Fjender at kjende, for at de senere i Livet kan nære Hadet af deres hele Sjæl!»

I dyb Misstemning forlod Hugo endeligt Familien — den eneste Lysstraale, der var falden i alt dette ulykkesvangre, truende Mørke, var egentlig kun den stakkels Kones sløve Resignation, men den bragte ingen Varme — alle gamle Tanker om Livets Elendighed vare i dette Øieblik vaagne hos ham og saae paa ham med kjendte, sørgmodige Ansigter.

Ved sin Hjemkomst til Næsborg fandt Hugo Sahra uforandret, som han havde forladt hende; sky og taus sad hun ved Bordet, hun var saa nervøs, at hendes Haand rystede, naar hun greb en Gjenstand, og han læste en Forpinthed i hendes Træk, som voldte ham Smerte. Han prøvede at drage hende ind i Samtalerne, men uden Re-

sultat; hun saae kun flygtigt op paa ham med et pønsende, haardt Blik og gav Enstavelsesord til Svar. — Han var just begyndt at tænke paa, om det ikke ligeoverfor hendes fornærmelige Væsen var bedst at pakke sine Kufferter og reise sin Vei, da en Begivenhed atter fik ham til at opgive denne Plan.

— Det blæste en Storm fra Vesten. Da Frokosten var tilende, sad Familien i Havestuen og lyttede til dens Rasen; efter en lang, fredelig Sommer bragte den det første Bud om Efteraaret. Med smældende Hyl kom den farende gjennem Parken, og som med tusinde ivrige Hænder rev og sled den i Træerne, saa de bøiede sig i Angst; med blind Vildskab kastede den sig mod Slottets faste Mure og skreg i Vrede over at blive standset, men den styrtede udenom, op over Taget, hvor den fik de rustne Vindfløie til at udstøde vaandefulde Hvin, pibende trængte den ind gjennem alle Aabninger, styrtede sig paa Hovedet ned gjennem Skorstenene og laa og tudede inde i Kaminer og Kakkelovne, som om den havde slaaet sig fordærvet i Faldet.

Sahra, der som sædvanligt ikke havde talt et Ord ved Bordet, stod og stirrede ud af Vinduet med Panden støttet mod den opløftede Arm. Pludseligt vendte hun sig mod Hugo og sagde:

«Vil Du med ud at seile?»

«Gud forbarme sig, Barn!» udbrød Moderen, «er Du fra Forstanden — i det Veir!»

«Vil Du med ud at seile, siger jeg,» gjentog hun uden at værdige Kammerherreinden et Blik. «Hvis Du ikke vil — eller tør, tager jeg alene.»

Hugo stod og betragtede hende med Opmærksomhed. Han forstod, at det var en Udfordring, og betænkte sig ikke et Øieblik paa at tage den tilkastede Handske op.

«Hvis Du tager afsted, tager jeg naturligvis med,» svarede han, idet deres Øine mødtes i et skarpt Blink, som krydsedes der Klinger, «om ikke for Andet, saa for at forhindre Dig i at begaa Dumheder.»

Hun saae haanligt paa ham og gik ud af Stuen, idet hun sagde:

«Om et Kvartér holder Vognen for Døren.»

Han anvendte Tiden til at berolige den ængstelige, gamle Dame.

Da de vare komne tilvogns, lod Sahra Hestene strække ud. Der blev ikke vexlet noget Ord; hun sad med Tænderne fæstede i sin Underlæbe og saae ligeud for sig uden at iagttage Skoven, de kjørte igjennem, der vred sig under Stormens Svøbe og med Knagen og Bragen kastede store Grene til Jorden, som om den bad om Pardon. Da de naaede Fiskerhuset, sagde Hugo:

«Sahra, Du maa dog kjende saameget til Sømandskab, at Du kan indse, at det er Galskab at gaa ud, især paa en Indsø, i et saadant Veir.»

«Er Du bange?» spurgte hun med et foragteligt Blik.

«Ikke det mindste — naar man kjender Tropernes Orkaner, er dette ikke imponerende — men jeg vil tilbyde Dig, at jeg gaaer ud alene — det er jo nok, at En risikerer Livet til Afgjørelse af denne Væddestrid.»

Hun svarede ikke, men befalede Fiskeren, der imidlertid var kommen til, at gjøre Baaden istand. Den Gamle gjorde store Øine, da han hørte, at den naadige Frøken vilde ud at seile, og mente, at det var bedst at tage alle tre Reb i Seilene.

«Ikke ét!» raabte hun. «Det er de Feige, som rebe deres Seil.»

Hugo greb hende om Haandledet med et haardt Tag og sagde med en af Vrede dirrende Stemme:

«Vil Du ud uden Reb, modsætter jeg mig det, selv om jeg skal bagbinde Dig. Man er forpligtet til at forhindre Selvmord ved alle Midler.»

Hun rev sin Haand til sig med et Ryk og sendte ham et hadsk Blik, idet hun hviskede:

«Saa reb da, Du — Helt!»

Lidt efter skjød Baaden som en Pil gjennem Aaløbet ud paa den aabne Sø. Vandet var i Oprør, Bølgerne gik høit, og den rasende Vind rev det hvide Skum bort fra

deres Toppe og kastede det i Øinene paa de To. Sahra, der sad ved Roret, lagde Fartøiet op i Vinden; det huggede voldsomt, hvergang det gjennemskjar en Bølgekam, og tog den ene Sø efter den anden ind over sin Stævn; trods den ringe Seilføring laa Baaden saa stærkt paa Siden, at de kun ved af al Magt at stemme Fødderne imod Rælingen kunde undgaa at glide ud i Vandet, og den tykke Mast bøiede sig som et Rør under de hylende Vindstød, medens Spanterne knagede i deres Sammenføininger. Hugo sad og betragtede Sahra, som lignede en Skjæbnegudinde med det marmorhvide Ansigt og de mørke Øine, der stirrede hen over den fraadende Sø; man kunde læse i dem, at der bag dem rasede en Storm, fuldt saa voldsom som den, der brølende rev i de udspilede Seil. Endelig sagde han — eller rettere raabte, thi Larmen var øredøvende:

«Nu har Du altsaa faaet din Villie — hvad vil Du mig saa?»

Hun vendte langsomt sit Blik imod ham og saae forskende paa ham.

«Jeg vil se Dig bange — ryste af Skræk.»

«Det opnaaer Du ikke,» svarede han med et sørgmodigt Smil, «jeg hænger ikke ved Livet, og al Feighed bunder i Dødsfrygt. Dernede i Bølgerne ligge Bevidstløshed og Glemsel gjemte — er det saa forfærdeligt?»

«Du har maaske Ret,» sagde hun tankefuldt, «ja — Glemsel — langt borte fra de forhadte Mennesker — jeg har seet et Billede af to Unge, der have koblet sig sammen og ere ifærd med at styrte sig ud fra en Bro — dengang forstod jeg det ikke.»

Hun saae paa ham, et Sekund, med et blødt Blik; saa stirrede hun atter hen over Søen.

De sade noget i Taushed. — Pludseligt raabte han:

«Fir paa Skjødet, Sahra, dér kommer en Kastevind.» Han havde opdaget den mørke Krusning over Bølgetoppene, langt borte.

«Nu kovender jeg,» svarede hun.

«Saa kæntre vi,» svarede han, bleg af Vrede. Deres Øine vare hagede i hinanden.

I samme Moment, Bygen naaede dem, lagde hun Roret om, saa Baaden løb ned for Vinden; den beskrev i rasende Fart en Cirkelbue, og idet Storseilet slog over, krængede den saa stærkt, at Masten rørte Vandet, som begyndte at strømme ind. Hugo var hurtigt ovre i Fartøiets anden Side og klamrede sig til Rælingen, medens Sahra blev revet med af Skjødet, hun holdt i Haanden, og med et Skrig vilde hun være gaaet overbord fra den næsten væltede Baad, hvis han ikke med sin ene Haand havde faaet et kraftigt Tag i hendes Arm og trukket hende tilbage. — Takket være den fastliggende, tunge Ballast, reiste Baaden sig igjen og skjød afsted over mod Fiskerhuset, medens Hugo taus ordnede Forseilenes Stilling.

Da han vendte tilbage til sin Plads, sagde hun:

«Vil Du ikke hellere tage Roret?»

Han gjorde det uden at se paa hende, men han kunde høre i hendes Stemme, at hendes Blik var bedende, og den nyligt overstaaede Dødsangst skjælvede i den.

Efterat de havde naaet Land, sagde han kort, at han ikke vilde kjøre, lettede flygtigt paa Hatten og begav sig paa Hjemveien. Nu var han bestemt paa at reise, han var træt af at være Bold for hendes Luner og Gjenstand for psykologiske Experimenter, der spillede paa Grændsen mellem Liv og Død: i det Øieblik, han sad i den heldende Baad og saae ned i Søen, som rakte sine vaade Arme efter ham, havde han fornummet en mægtig Kjærlighed til Livet, ligesom i eet Billede havde han seet den uendelige Skjønhed, Jorden er saa rig paa, og som den blaserede Beboer gaaer ligegyldig forbi, men han havde tillige følt en Rædsel, som han ikke anede, at hans Sjæl kunde rumme, og Pastor Daaes Skikkelse havde staaet for ham med det forunderligt bedrøvede og manende Blik. Han havde mærket, at Springet er endnu frygteligere, end han havde troet — det skrækkelige Ord «Hvis —» havde lydt som et angstfuldt Skrig gjennem hans Bevidsthed — ak, den store Gaade!

Fordybet i sine Tanker havde han ikke lagt Mærke til, at Sahra var løbet efter ham paa den smalle Skovsti, han fulgte, og nu sagte nævnede hans Navn lige bag ham.

Han vendte sig og saae hende staa med bøiet Hoved og fremrakt Haand, idet hun med svag Røst sagde:

«Du maa ikke være vred paa mig; jeg beder Dig om Tilgivelse — og indrømmer, at det var *mig*, der blev bange.»

Hugo følte sig rørt; hun stod dér, som om hendes Vaaben var knækket i Kampen, og hun maatte overgive sig til Fjenden. Han trykkede hendes Haand og svarede:

«Jeg er slet ikke vred, men gjør Dig Umage for at være lidt mere alménmenneskelig — lidt mindre genial, for ikke at kalde det gal.»

«Jeg kunde ikke gjøre for det. Der var Noget over mig, som ikke taalte Modstand — jeg maatte se Dig i overhængende Fare og tænkte ikke engang paa, at jeg selv var med i den. — Aa, Hugo,» tilføiede hun lidenskabeligt, medens Taarerne randt ned ad hendes Kinder, og hun skjulte Ansigtet i sine Hænder, «seer Du da ikke — aner Du ikke — —?»

«Jo, Sahra,» svarede han alvorligt, «jeg troer at have opdaget, at Du har fattet en vis Tilbøielighed for mig, men lad Dig ikke lede paa Vildspor af dit unge Blod. Naar Hjertet hos den unge Pige vaagner, kaster hun i sværmerisk Stemning Øiet paa den Første den Bedste, der viser sig, men det er sjeldent eller aldrig den saakaldte «Rette» — og det gjælder ogsaa her, vore Naturer harmonere aldeles ikke.»

Med noget af sin gamle Heftighed udbrød hun:

««Naar Hjertet hos den unge Pige —», man skulde tro, det var en Phrase fra en Thévandsroman eller Solstraalefortælling, Du dér byder mig!» Kjender Du mig da slet ikke? Kan Du Intet forstaa af, hvad der foregaaer herinde?» og hun slog sig for Brystet med haard Haand. — «Du spurgte mig en Dag, om jeg nogensinde havde grædt i Sorg eller Glæde — i disse Nætter har jeg lært at græde i Fortvivlelse ved Tanken om, hvor forfærdelig en Indflydelse Du havde paa mig. Ja, jeg har været uartig og overmodig overfor Dig i al den Tid, Du har været her, jeg maa have anet din Magt over mig, men Du maa

tilgive mig — Du skal, hører Du! — «Naar Hjertet hos den unge Pige» —, der har staaet en Kamp her, som vilde have bragt tyve «Pigehjerter» til at briste. Hele min Stolthedsbygning saae jeg synke sammen og smuldre hen for dine Fødder — ikke en Tanke, ikke et Ønske, ikke èt Haab, uden at det Alt gjaldt Dig, søgte Dig — min Selvstændighed, min Ærgjerrighed, min Foragt for Mændene, Alt, hvad der var mig helligt, saae jeg blegne og svinde som Skygger, jeg kjæmpede imod i Fortvivlelse, forbandende min Svaghed — men forgjæves, og nu staaer jeg her som en slagen Kvinde og tigger Dig, som Kvinder for have tigget Dig, om din Kjærlighed — om jeg maa være din lille Pige?» tilføiede hun og saae paa ham gjennem Taarer med et Blik, som bad i brændende Hengivenhed. «Jeg elsker Dig og vil tilhøre Dig alle Dage — hvad jeg aldrig troede skulde komme over mine Læber, har Du nu hørt!»

Hugo taug stille. Han følte sig bevæget ved at se disse før saa udfordrende Øine græde og søgte at finde en Form for et Svar, men Ordene forekom ham alle unænsomme, brutale, og dog var der kun ét: Han elskede hende ikke!

«Du var min Helt som i Barneaarene,» fortsatte hun med et Suk, «men jeg var dog Herre over mig selv — saa var det, jeg læste et Kjærlighedsdigt, som satte min Phantasi i Bevægelse, og Trolddommen var over mig — siden den Tid har jeg været ude af mig selv, besat. — Aa, Hugo, jeg angrer saa dybt, saa dybt Alt, hvad jeg i vore Samtaler har sagt om Forholdet mellem Mand og Kvinde; jeg forstaaer nu, hvor afskylig jeg maa have forekommet Dig, det er mig, som om jeg mod din Villie havde blottet mig i din Nærværelse. Men jeg var forvildet, og Alt skal blive anderledes, jeg vil være, som Du vil have det, og Du skal lære mig, hvad jeg mangler; Du har sagt mig, at dit Hjerte er frit, og jeg vil vinde det.»

«Men jeg elsker Dig ikke, og det kan ikke ændres,» svarede han blidt og rystede tankefuldt paa Hovedet.

«Du skal lære det — Du maa lære det, jeg føler,

at jeg er en Mands Kjærlighed værd, og den Lidenskab, der er vakt hos mig, kræver sin Besvarelse, saa sikkert som Raabet sit Echo og Lynet sin Torden. Jeg kjender ikke hende, Du «troede at elske»; hvori overgaaer hun mig? Er hun smukkere end jeg, er hun bedre begavet, er hendes Følelse større end min? Tro mig!» hun greb hans Haand og trykkede den mod sit Bryst, «den Strøm af blind Hengivenhed, der herindefra styrter Dig imøde, har en Naturmagts Vælde og maa rive Dig med i sit Løb. Hvad bryder jeg mig om alle Theorier, om Schopenhauer har Ret, at det er Generationens Krav, der taler i mig i dette Øieblik, om det er min Hjerne eller min «Sjæl», der bevirker alt dette Vidunderlige — jeg elsker Dig, det er al min Videnskab nu. — Jeg ønskede mig Magt! Ak, Hugo, hvad er al Verdens Magt mig, hvis jeg ikke faaer Magt til at bøie dit Hjerte mod mit — tilgiv, at jeg taler saa forvirret, men mit Hoved er træt af Alt, hvad det har arbeidet i disse Dage.»

«En Forbindelse mellem os, Sahra, vilde være en Løgn, og det har jeg havt nok af,» sagde Hugo ikke uden et Skjær af Uvillie.

Hun saae mørkt fortørnet paa ham og udbrød:

«Hvorfor Løgn? Hvad er det, som er os imellem?»

«Jeg har jo allerede tidligere sagt Dig det: hvis Du var min Fætter, vilde jeg med alle dine Egenheder holde meget af Dig, men —»

Hun foer sammen og stod foran ham med blege Kinder og funklende Øine; alt det Voldsomme var i dette Øieblik oppe i hende.

«Troer Du da ikke, jeg er en Kvinde?» hviskede hun mellem Tænderne. «Hvad er det, I Mænd forlange for at skjænke os Eders Kjærlighed? — Skal jeg offre Dig min Ære for at vise Dig, at jeg er af Kjød og Blod — ligesom naturligvis hun har gjort, der nu sidder og venter Dig med aabne Arme.»

«Hvad mener Du?» spurgte han forbauset.

«Ligemeget!»

Hun holdt begge Hænder om sit Hoved og brast ud i en heftig, krampagtig Hulken.

«Aa, jeg Ulykkelige!» stønnede hun, «saa dybt ydmyget, saa dybt ydmyget!»

«Jeg veed mig fri for Alt, Sahra,» sagde Hugo, «jeg reiser endnu idag, og Du vil snart have glemt denne Episode.»

Hun ilede hen til ham og greb hans Hænder, idet hun saae paa ham med et forvildet Blik:

«Reise — nei aldrig — jeg opgiver ikke Haabet — min Følelse for Dig er for stærk, den vil seire — tilgiv min Heftighed — Du synes maaske, det er uskjønt, at jeg har erklæret Dig min Kjærlighed, men jeg har aldrig forstaaet, hvorfor vi Kvinder endog paa dette Omraade skulle være ringere stillede end Mændene. Imidlertid, jeg lover det, jeg skal ikke oftere bringe dette paa Bane — før Du selv kommer,» tilføiede hun og saae paa ham med frygtsomt bedende Øine.

Saa blev han.

Det var en Periode af skiftende Standpunkter og vaklende Synsmaader, den, der fulgte for Hugo.

Der var foregaaet en Forandring med Sahra, saa paafaldende, at Kammerherreinden for Alvor syslede med den Forestilling, at de Underjordiske havde stjaalet hendes nyfødte Datter, og at hun nu var kommen tilbage istedetfor den stygge Skifting; den gamle Dame var nær ved at daane, da Sahra første Gang traadte ind i Stuen med et Haandarbeide, satte sig ved hendes Side og tilbragte et Par Timer syende, medens hun smaasnakkede om Ting, hun vidste interesserede Moderen. Tjenestefolkene vare som himmelfaldne over hendes Mildhed og Venlighed, ja selv hendes Kammerjomfru saaes at bevæge sig smilende og nynnende omkring, og ved et Besøg i Skovriderboligen sammen med Hugo vandt hun Alles Hjerter, saa ligefrem var hun ligeoverfor de Voxne og saa kjærlig mod Børnene, som flokkedes om hendes Knæ for at høre hende fortælle

Grimms Eventyr om «En, som drog ud for at lære Frygt at kjende» — Alt medens hendes Øine stadigt vare hos Hugo, for at søge om Bifald i hans. — Hun spillede Schumann og Chopin og havde sat sin Bicycle paa Pulterkammeret; paa deres hyppige Udflugter hang hun ved hans Arm med den eftergivende Myghed, en Kvinde viser ved sin Elskers Side, og Omegnens Folk talte allerede om Forbindelsen som noget givet. — Hugo søgte et Forsvar ligeoverfor sig selv, fordi han ikke rev sig løs, i den Betragtning, at han havde havt og havde en absolut heldig Indflydelse paa Kousinen, men det Forandrede i Forholdet undlod ikke at paavirke ham; der var i denne stolte Skjønheds Underkastelse Noget, der pirrede ham og forvirrede hans Tankegang. Han maatte beundre den Energi, hvormed hun kuede sin gjenstridige Natur, og han var hverken blind eller ligegyldig for, hvorledes hendes indre, stærke Følelsesliv efterhaanden kunde spores i hendes Ydre: det Stivnede og Skarpe i hendes Træk, det Haarde og Haanlige havde givet Plads for et eget, rørende Udtryk, og der var udbredt en indtagende, ærbar Ynde over hendes før saa kantede og massive Bevægelser. — Naar han saa var langt henne i disse Forestillinger, stod pludseligt det Ulvindeagtige i hendes Natur for ham i sin afskrækkende Grimhed, og han huskede, at hendes unge Tankeliv var vant til at vandre Veie, en Jomfrufod aldrig burde betræde.

Uagtet hun vidste, at Hugo var meget langt fra at være en beregnende Natur, lod hendes Instinkt hende dog jævnligt med kvindelig Finhed og Behændighed lede Konversationen hen paa den Festpragt, hvormed hendes Rigdom kunde omgive hans Fremtid — og ikke ganske forgjæves. Naar den livréeklædte Tjener om Aftenen lyste ham op ad Trapperne med den trearmede Sølvlysestage løftet høit i Veiret, medens Tæpperne bredte sig for hans Fod, for at den ikke skulde træde paa det haarde Træ, naar han saae de mægtige Bouketter, der fyldte hans Stuer med Vellugt af de sjeldneste Blomster, som Gartneren havde sendt op fra Drivhusene for at hædre Gjæsten, naar han traadte hen til Vinduet og lod sit Blik hvile paa den

maanebelyste Park, syntes han, at Alt lagde sig saa blødt og indbydende tilrette for hans Tanke, og han følte en stemningsfuld Sorgfrihed som en forunderlig, hidtil ukjendt Velsignelse. Først ved Samtalen med Pastor Daae var det ret gaaet op for ham, at naar man kun troer paa Livet hernede, dreier det sig om at gjøre sig det saa behageligt som muligt; i gamle Dage vilde han have pint sig tildøde med Sammenligninger mellem den Luxus, han her levede i, og saa den Families sørgelige Existents, han havde besøgt i Landemærket; han vilde have fortvivlet over den oprørende, blinde Hensynsløshed i Fordelingen — men til hvad Nytte? Hvor det var dumt altid at have denne Gift paa rede Haand for at dryppe en Draabe af den i hver glad Tanke, i hvert vaagnende Haab — er jeg saa heldig at faae Plads ved den rige Mands Bord, der hver Dag lever herligen og i Glæde, hvorfor saa ikke tage for sig af Retterne, istedetfor at holde Øie med Lazarus, der ligger udenfor Døren, medens Hundene slikke hans Saar? — Jeg kan saavist ikke forbedre Verden, og kan jeg ikke tilveiebringe den «størst mulige Lyksalighed for Alle», saa indskrænker jeg Opgaven til den størst mulige Lyksalighed for mig selv — saa gjør jeg dog En glad eller maaske To, hvis der nemlig kom en indtagende Skabning agende hen ad Veien i Gyldenkarm og med hviden Haand bød mig Plads ved sin Side. — Og hvormeget Godt kunde man ikke udrette, naar man for Exempel eiede et Gods som dette! Han fordybede sig i Phantasier om en Mønster-administration, hvor Fattigdom var banlyst, og der var Smil paa alle Ansigter, man mødte — saa sprang han pludseligt op og rystede sig: «Men Du elsker hende jo ikke! Husk, hvad Du tænkte om Camilla, fordi hun solgte sig til Dahl! Jeg troer virkeligt, at Personligheds-niveauet sænkes, efterhaanden som Kjærligheden til Livet stiger.»

Der kom tilsidst en fuldstændig Oprevethed ind i Hugos Sind — han vilde reise, dette var uværdigt — han vilde blive, det var Synd at tilføie hende en Sorg — han kunde ikke fatte Kjærlighed til hende — men havde Camilla ikke givet hans Følelsesliv et Ulivssaar ved sit Forræderi, saa han aldrig mere kunde nære Elskov til en Kvinde, og skulde han derfor gaa Verden igjennem som en stakkels Ensom —?

I dybe Tanker gik han en Aften ned igjennem Skoven. Da han naaede Søen, kastede han sig i Græsset og saae ud over Vandet, der, let kruset af Vinden, laa i alle Farvenuancer foran ham, ligefra det ganske mørke inde under Skoven og til det næsten hvidlige dér langt borte. Modsætningen mellem Søens stille Fred og den søgende, hvileløse Uro i hans Indre slog ham, det var ham, som om han vansmægtede, og han følte den Trættes Tørst efter Fred; havde Sahra i dette Øieblik været ved hans Side. vilde han have lagt sit Hoved i hendes Skjød og bedet hende lukke hans Øine med et Kys.

Søen vinkede ham, og han gik hen til Fiskerhuset, hvor han lod Seilbaaden gjøre istand. Efterat have krydset nogle Slag frem og tilbage, fik han Lyst til en Forfriskning, og da han vidste, at der i den nordlige Ende af Næssø laa et Skovløberhus høit oppe paa Skrænten, hvor Omegnens Beboere pleiede at søge hen for ved de lange Borde, under de mægtige Bøge, at nyde deres Maaltider sammen med den smukke Udsigt, styrede han derhen. Han havde haabet at blive alene, da det var Hverdag, men medens hans Baad langsomt nærmede sig Landgangsbroen, hørte han munter og høirøstet Latter deroppe fra — til sin store Misfornøielse, thi har var ikke stemt til Lystighed; undertiden kunne overgivne Mennesker gjøre et næsten sindssvagt Indtryk paa En.

Han bandt Baaden og gik ind over Broen. Han saae flygtigt, at der inde i Land stode to Damer i lyse Dragter og en ældre Herre, som, idet han passerede forbi, ærbødigt tog Hatten af for ham som den, der kom seilende i Herskabets Baad. Hugo besvarede høfligt Hilsenen og vilde

til at stige op ad Trappen, der var udgravet i Skrænten, da han bag sig hørte et: «Goddag, Hr. Stelling» fra en klangfuld Kvinderøst. Han behøvede ikke at spørge sig selv, hvis Stemme det var, han kjendte den i samme Øieblik, den naaede hans Øren, det var den, der havde talt hans Modersmaal til ham, da han stod paa Gaden i Kiel. Det var med en velgjørende Følelse, at han besvarede Frøken Anna Winthers faste, frimodige Haandtryk, han fandt ligesom Hvile i disse klare, blaa Øine, og han mærkede hos sig et sært Behag ved at betragte hendes ranke, lidt fyldige Skikkelse, som hun stod dér mod Solnedgangshimmelen, saa frit og harmonisk, som var det Musik, han hørte — en blød og mild Andante efter en barok og vild Allegro con fuoco. Hun præsenterede ham for Hr. Jensen, Forpagter af Sørupgaard, der hørte under Næsborggods, og for dennes Datter Lise, som i rødmende Forlegenhed modtog hans Kompliment. Anna meddelte, at hun var i Besøg dér i Ferien, men da han vilde fortælle om sit Ophold hos Tanten, afbrød hun ham:

«Det veed jeg — *Alt*, hvad der foregaaer paa «Gaarden», er Egnens staaende Samtaleemne.»

«Saa burde De have underrettet mig om, at De var herude,» svarede han med et varmt Blik, idet han ved hendes Side gik op ad Trappen. «De maatte vide, at det vilde glæde mig at se Dem igjen.»

«Da var jeg dog ikke saa behagelig imod Dem sidst, vi skiltes,» udbrød hun med en lille, klingende Latter, «jeg har tidt siden med Skræk tænkt paa, hvad jeg dengang sagde.»

«Tør jeg heraf slutte, at De siden da tidt har tænkt paa mig?»

«Det har jeg,» sagde hun alvorligt, men tilføiede med en munter Overgang: «Var De ikke kommen mig til Hjælp, havde jeg maaske nu siddet arresteret som Vagabond nede i Tydskland eller var bleven funden død af Sult.»

Forpagter Jensen var en høi, firskaaren Skikkelse med et rødligt, jovialt Ansigt, der, da han hørte, at Hugo havde søgt Land for at faae Noget at drikke, med stærk

Stemme og Øine, som straalede af Velvillie og Gemytlighed, udbrød:

«Hvis Candidaten vil gjøre os den store Ære at tage et Glas Punsch med, vil det glæde os Alle. Det er vor lille Lises Fødselsdag idag, og vi holde derfor Fest; vi have lige spist til Aften, og Mutter er ifærd med at brygge Mosten. Men De maa finde Dem i, at vi ere ligefremme Folk, og vi gjøre ingen Omstændigheder.»

Hugo følte sig tiltalt af den hjertelige Tone. Det vilde være en Vederkvægelse, om end kun for et Øieblik, at komme ind i en ny Verden og glemme det Sindsoprør, hvori han i den sidste Tid havde levet histovre paa den anden Side af Vandet — og desuden, dér stod Frøken Winther med sin fagre Person og sit ventende Blik — jo Tak! Han vilde gjerne modtage Indbydelsen.

Han sad snart bænket ved det lange Bord mellem en Del af Egnens Landmænd med deres Koner og voxne eller halvvoxne Børn. Lidt efter kom Fru Jensen ud fra Kjøkkenet med den store, dampende Bolle, fulgt af den gamle, rynkede Skovløberkone i Gyldenstykshue, som bar Bakken med de klirrende Glas. Hun blev modtagen med Jubelraab, og Hugo læste opstemt Tilfredshed paa alle Ansigter; han var ganske sentimental tilmode, saa forskjellig var denne Stemning fra den, der nys havde fyldt ham: dette naivt gemytlige Selskab med dets harmløse Spøg, Hytten derhenne, fra hvis Skorsten den blaa Røg steg langsomt op under Bøgenes Kroner, ved Foden af Skrænten den nu blikstille Sø med dens gyldne Glands, Seilbaaden dernede ved Broen, der laa saa roligt, som havde den faaet Fred — det var den samme, der havde baaret ham og Sahra i Stormens Rasen — og langt borte de krandsende Skove, der mørknede mere og mere — Køernes fjerne Brølen — ak, Alt var saa hyggeligt, saa hjemligt, saa ganske uden Mislyd.

Efter at den første Forlegenhed havde sat sig hos de jævne Landfolk ligeoverfor denne fine Kjøbenhavner ovre fra Herregaarden — «det er sjeldent, at Vinden blæser fra den Kant, at den bringer os Gjæster fra Næsborg,»

sagde Hr. Jensen satirisk i en Skaal for Hugo — blev Lystigheden almindelig, og han kastede sig ud i den, som var den et forfriskende Bad, idet han drak privat med Alle og Enhver, holdt Taler og tømte det ene Glas efter det andet, ganske mod Sædvane. Det var efterhaanden bleven mørkt, og to Lys i skinnende Messingstager, man laante inde i Huset, søgte at bøde herpaa. Det flakkende Skjær og de dybe Skygger frembragte en fuldstændig rembrandtsk Virkning; de vare livskraftige og livsglade, disse Landmænd og deres trivelige Koner med brede Smil og stærke, hvide Tænder, der var noget haandfast ærligt i de unge Mænds forlegne Kourmageri, og noget naivt blufærdigt i den Nysgjerrighed, hvormed de landlige Skjønheder skottede til denne Kavalér fra Hovedstaden — men Kavalérens Blik forvildede sig stadigt hen til Anna, der imidlertid ikke saae det, idet hun, tilsyneladende med den største Interesse, paahørte en ældre Dames endeløse Historie om Et eller Andet, vedrørende noget Lammekjød, hun havde nedsaltet. Inden man reiste sig, havde Hugo forpligtet sig til at kjøre med hjem til Sørupgaard for at deltage i en lille Dands, medens Skovløberen paatog sig at besørge Baaden hjem.

Den halve Mil, man havde at tilbagelægge, gik hurtigt under Afsyngelsen af alle tænkelige Fædrelandssange, og Hugo, der sad ved Siden af Anna paa en af Vognene, opdagede, at hun havde en deilig, lys Sopran, som han henrykt lyttede til. Han saae flygtigt op paa den mørke Augusthimmel, der hang fuld af glimtende Stjerner, men de droge ikke hans Tanker, som strax vare tilbage i det lille, lystige Stykke af Verden, hvori han befandt sig; Hestene travede muntert hen ad Veien, og han syntes aldrig, han havde følt sig saa ung og glad som denne Aften.

Havestuen paa Sørupgaard var ryddet ved deres Hjemkomst, og snart gik Dandsen lystigt, medens Anna sad ved det gamle, hæse Klavér og spillede. Hugo, der langtfra var nogen Hexemester som Dandser, var ikke destomindre ikke af Gulvet, og i Pauserne saaes han som en flittig

Gjæst ved Buffetten i Spisestuen, hvor der stod opstillet en rigelig Forsyning af Drikkevarer; han var forunderligt desperat tilmode iaften, som vilde han drukne ethvert Minde om, hvad der laa bag ham og hvad der laa foran ham. Da Anna var bleven afløst ved Fortepianoet, inklinerede han for hende med en forbausende Udholdenhed, men hun dandsede rigtignok ogsaa med Liv og Sjæl og saae nydelig ud, medens hendes Øine lyste af barnlig Glæde, og en dyb Karmin farvede hendes runde, smilende Kinder. Da Hugo gjorde hende en Undskyldning for sin slette Dands, sagde hun:

«Aa, det kan godt gaa an, men De fører daarligt, De holder ikke Deres Dame fast nok.»

«Det er af — hvad skal jeg kalde det — Beskedenhed.»

«Vil man dandse, maa man have Mod til det — eller ogsaa lade være.»

Hun havde en eiendommelig resolut Maade at udtrykke sig paa, der morede Hugo og mindede ham om deres Samtale paa Langelinie — denne Samtale, han netop iaften huskede saa ganske nøie, Ord til andet. Forøvrigt lagde han Mærke til, at hun inklinerede for alle Andre end ham, uagtet han hver Gang med Spænding ventede at se hende rette sine Fjed hen imod sig, og da de derfor under en Pause gik en Vending ud i Haven for at afkjøle sig, sagde han i en spøgende Tone:

«Jeg er Tænker af Naturel og har den Vane at drage mine Slutninger af de Phænoméner, jeg iagttager. Betyder ikke Inklination «Tilbøielighed» paa Dansk?»

«Jo.»

«Da jeg nu stadigt iaften har inklineret for Dem, Frøken, og De lige saa stadigt ikke for mig, kan man saa deraf slutte, at jeg nærer Tilbøielighed for Dem, og De ingen for mig?»

«De behøver ikke at gaa saa langt for at komme til det sidste Resultat.»

«Skulle vi i den Anledning sætte os paa denne Bænk?»

De toge Plads under en Hængeask i Hjørnet af Haven. Punschen, Lystigheden, Dandsen havde vakt alle Livsaander hos Hugo, han var overgiven tilmode og dog saa mærkeligt blødt stemt. Han tænkte paa, at han just denne Aften, da han laa ovre paa Skovskrænten, havde været opfyldt af denne Mandens dragende Længsel efter at læne sit Hoved til en elsket Kvinde; han kunde skimte Annas Figur i den lyse Kjole ved sin Side og sagde med bevæget Stemme:

«Hvad vilde De svare, hvis jeg bad om at maatte kysse Deres Haand?»

«Det behøve vi ikke at undersøge, da De naturligvis ikke vil bede mig om det,» svarede hun roligt.

«Var det da saa dristig en Bøn?»

«Det vilde gjøre mig ondt at mærke, at De stillede mig i Klasse med de Damer, De kan gjøre Kour til, og jeg antager ikke, De vil forvolde mig Smerte.»

«Vil De da give mig en af de Blomster, som sidde ved Deres Bryst?»

«De smaa visne Stakler — dersom det kan more Dem — ja, værsaagod!» Hun rakte ham en Rose, som han lagde i sin Tegnebog, medens hun tilføiede: «Men hold nu op at være saa uendelig sværmerisk. Gjem Deres botaniske Interesser til andre Damer og lad os tale ligefremt til hinanden som to Venner.»

«De tillader mig dog altsaa at kalde Dem Veninde?»

«Ja.»

«Tak,» svarede han med Varme, «der er Noget ved Dem, som gjør mig godt, noget Sympathetisk, der virker paa mig som en smuk, stille Melodi. — De sagde før, at De tidt havde tænkt paa mig, jeg har ogsaa tidt tænkt paa Dem.»

«Nu lyver De, Hr. Stelling.»

«Eller rettere drømt om Dem,» fortsatte han med en lille Bæven i Stemmen. «Jeg fortalte Dem allerede dengang, at De havde min Moders Øine; nu veed jeg, at hver Morgen, jeg er vaagnet glad tilmode uden at huske, hvad jeg havde drømt, har jeg seet Deres Billede.»

Anna reiste sig og sagde: «Musiken begynder derinde. Lad os gaa!»

Hugo, der ligeledes havde reist sig, svarede med alvorlig Stemme:

«Tillader De, at jeg atter aflægger Dem et Besøg?»

«De mener Forpagter Jensen — det kan jeg naturligvis ikke have Noget imod.»

Imidlertid havde den gjæstfri Vært været nede i sin Vinkjælder og bragt ny Forsyninger; der blev leet, saa det gjenlød viden om, man raabte i Munden paa hverandre og fortalte Historier, tre ad Gangen, der blev dandset, udbragt Skaaler, og imedens sad Hugo glad smilende og drak kjækt af den hede Vin. Da Anna, der havde været beskjæftiget i Kjøkkenet, noget efter traadte ind, slog han til Lyd og sagde, med Blikket rettet paa hende:

«Dette Glas tømmer jeg til Minde om denne uforglemmelige Aften. Jeg seilede ud paa Søen for faa Timer siden uden noget Maal, og jeg fandt i dobbelt Forstand en velsignet Havn. Hil være Sørupgaard og Alt, hvad den slutter inde.»

Medens der blev klinket, gik han hen til Anna og stødte sit Glas mod hendes, idet han hviskede:

«Husker De, hvad vi talte om, da vi efter Reisen traf hinanden?»

Hun nikkede svagt.

«Saa forstod De ogsaa, hvad jeg nu sagde.»

Hun saae paa ham med usikkre Øine, rødmende, da de mødte hans, saa inderligt og dybt hvilede de i hendes.

Nu kom Fru Jensen og bad Gjæsterne «tage en Bid Brød,» medens der blev spændt for; det lystige Selskab strømmede ind til Bordene, hvor det med glad Glubskhed gik løs paa de mange, gode Retter, og Klokken blev henad to, inden man brød op. Trods Forpagterens Protest vilde Hugo absolut gaa den Milsvei, der var over til Næsborg; han var varm og ophidset og trængte til Motion i frisk Luft. Derimod sagde han ved Afskeden: «De seer mig snart igjen. Her paa Gaarden finder man det sande Lægemiddel mod alle Griller.»

Til Anna hviskede han med hendes Haand i sin: «Tænk paa mig, medens jeg er borte.»

Han havde laant en Stok af Forpagteren — han vilde allerede bringe den tilbage imorgen, pønsede han paa — og svingende den, gik han muntert hen ad Veien, idet han halvhøit sang en af de Dandsemelodier, han nyligt havde hørt, og var saa lyksaligt, himmelhøit hævet over enhver jordisk Bekymring, at han et Øieblik forbauset iagttog sin egen Stemning: «Du har formodentlig drukket Dig fuld, min kjære Hugo!» sagde han til sig selv, «men det er en deilig Fornemmelse.» Saalænge Gaarden kunde skimtes, vendte han sig hyppigt om og standsede sin Gang; der var Lys i flere Vinduer i Tagetagen, og han hensank i Spekulation over, hvor monstro «hendes» Værelse laa. Han sendte Kys ud i den mørke Nat og vandrede saa afsted igjen, idet han forsøgte at sætte en passende Melodi til den Linie af Poul Møller: «Jeg fundet har en deilig Frelserinde!»

Uden at han anede det, havde han naaet Næsborg, saa hurtigt var Veien gaaet, og han bankede lystigt paa Hovedindgangsdøren med sin Stok, indtil Tjeneren Niels, der havde holdt Vagt paa en Bænk i Vestibulen, med et, trods al Dressur, gnavent Ansigt, lukkede ham ind.

Han klappede den Gamle paa Skulderen, idet han sagde:

«Undskyld, at jeg har ladet Dig vente saalænge, men tag denne Tikrone som en Bøde.»

«Den naadige Frøken har været meget ængstelig,» sagde Niels, hvis furede Træk formildedes, medens han stak Guldstykket i sin Vestelomme.

«Hys! Giv mig blot Lyset, jeg skal nok selv finde op.»

Da Hugo med listende Trin vilde passere første Sals Korridor, gik en Dør op, og Sahra traadte ham imøde, fuldt paaklædt, med trætte Øine og bekymret Mine.

«Hvor har Du dog været saalænge?» spurgte hun, «jeg har havt Angst for din Skyld. Ved Midnatstide havde jeg ridende Bud til Fiskerhuset og erfarede, at

Baaden var seilet hjem af Skovløberen — hvad skal dog alt det betyde?»

Hugo fortalte, hvor han havde været, og at han havde stiftet Bekjendtskab med Forpagteren gjennem en Dame, han kjendte.

«Hvem var det? Hvor gammel er hun?» sagde Sahra hurtigt.

«En Frøken Winther — hun er, troer jeg, 24 Aar.»

Hun blev pludseligt ganske bleg og spurgte heftigt: «Hvad hedder hun til Fornavn?»

«Anna.»

«Hvor kjender Du hende fra?»

«Jeg reiste paa Hjemtouren med hende fra Kiel — Klokken er mange, Kousine, jeg siger Dig Godnat!»

Han var alierede et Par Trin oppe ad Trappen, da Sahra med klangløs Stemme sagde:

«Og Du har ikke et Ord til mig, fordi jeg i Angst har vaaget hele Natten?»

Han gik tilbage og rakte hende Haanden:

«Naturligvis takker jeg Dig for din Omhu.»

Hun beholdt et Øieblik hans Haand i sin med et undersøgende, bange Blik. Saa slap hun den, idet hun sagde:

«Svigt mig ikke, Hugo, hører Du! — Godnat!» og hun ilede tilbage til sine Værelser.

Hugo vaagnede med Hovedpine, men tillige med Følelsen af, at der var skjænket ham en Gave, der havde gjort ham rig, og et Savn, der kunde gjøre ham fattig for hele Livet. Han tog den visnede Rose ud af sin Tegnebog, og, med den i Haanden, sank han hen i Minderne fra igaar, der stode for ham som et Besøg i Eventyrets Land, hvor Lykkeféen boer — og dog, den Tvivl, som Camillas Troløshed havde efterladt i hans Sind, stak Hovedet op: var det ikke Alt Chimærer, bristende Bobler — sukkende gjemte han sin Rose igjen — men det var med

en Følelse af Ubehag, af Lede, at han gik ned til Frokostbordet.

Der var noget Tvungent over Sahra idag, skjøndt hun øiensynligt gjorde sig Umage for at beherske sin Misstemning og lo over den Skildring, han gav Tanten af Festen. Stokken fik han imidlertid ikke Lov til at bringe over, den kunde en Karl gaa med, hun havde gjort Regning paa ham til et Besøg i Kjøbstaden I det Hele lagde hun fuldstændig Beslag paa ham i de følgende Dage; hun anede just ikke nogen Fare, men med instinktmæssig Opfindsomhed traf hun Arrangementer, der bandt ham til hendes Side — og han fulgte med — nu, da det kom til Stykket, troede han ikke paa nogen Lykke for sig, de bittre Skuffelser havde gjort ham forsagt, men der gik Suk fra hans Læber saa dybe, som gjemte de Knæfald for en Kvinde, der var en saa blød og kjærlig Klang i hans Stemme, at Sahra lod sig vildlede og med tilbageholdt Aandedræt og høit bankende Hjerte ventede Ordet — men det kom ikke. —

Saa en Eftermiddag, da han ingen Aftale havde truffet med Kousinen, gik han sin Vei, efterladende Tjeneren Besked — en uimodstaaelig Længsel drev ham, han maatte derover, atter se hende!

Man var allerede ved Aftensbordet, da han kom, men med hjertelig Glæde bød Familien ham Plads, og Fruen fik travlt med at sætte det Bedste for ham. Han var imidlertid ikke den Samme som forleden, thi der var kun Et, der opfyldte ham; han sad ordknap og adspredt, saaat Forpagteren tilsidst udbrød:

«Hvad er der i Veien med Dem, Candidat? Det er nok bedst, vi faae en Dram til; her maa Ingen hænge med Næbet,» men Drammen hjalp Intet, thi Anna var taus og alvorlig, og hendes Øine søgte ikke eneste Gang hans.

Efter Bordet, da man havde tændt Lys, blev hun opfordret til at musicere. Hun spillede først nogle mindre Stykker af Chopin, og Hugo maatte undre sig over, hvilke fint og fuldt klingende Toner hun kunde aflokke det gamle Instrument. — Hun havde forøvrigt een Tilhører

til, som hun ikke anede: udenfor paa Veien, til hvilken et af Værelsets aabne Vinduer vendte ud, stod Sahra og betragtede hende med Blikke, som det var godt for hende, hun ikke saae. Da Tjeneren havde meldt, at Hugo var gaaet over til Sørupgaard, blev hun greben af dyb Vrede, hun vilde se med egne Øine, hvad det var, der øvede denne Tiltrækningskraft, og i sin ubændige Hensynsløshed, naar det gjaldt at gjennemføre en Tanke, hun fik, lod hun sin Gig spænde for, jog derover, efterlod Staldknægten med Vognen i den nærliggende Skov og ilede selv i voldsom Sindsbevægelse hen til Huset, hvorfra hun allerede paa Afstand hørte Musik — og nu stod hun derude paa den mørke Vei og stirrede ind i den oplyste Stue med blege, fortrukne Træk. —

Hugo havde reist sig, og, bøiet over Anna, sagde han sagte og blødt:

«Den Berceuse spillede De smukt, Frøken, netop saaledes maa en kjærlig Moder synge for sit Barn.»

Han saae en Purpurstrøm skyde op i hendes Kinder, som fyldte ham med Fryd; han havde ved Bordet følt sig usikker, hendes undvigende Blik havde gjort ham bange, men bragte mon ikke denne dybe Rødme Bud fra hendes Hjerte om, at han var hende kjær? Han tog Plads bag ved hende og bad hende synge; alene at have Lov at sidde dér i hendes Nærhed var ham en Lykke, og han inddrak hendes Figurs bløde Linier som en vidunderlig Skjønhedsaabenbaring. Og da hun saa begyndte at synge! Hendes Toner vare af dem, som gaa til det Inderste i Sjælen, til de Steder, som kun aabne sig i de høitidelige eller begeistrede Timer i Livet, saa klangfulde og skjære, at de ere en Vellyst for Øret og efterlade et Savn, naar de dø, saa ædeltbaarne, at de tale til det Bedste i os, saa glade, at de kaste Lys, eller saa vemodige, at de volde Taarer. — Han gik stærkt bevæget ud i Haven og satte sig paa Bænken under Hængeasken: han maatte være alene med denne søde, høitidsfulde Stemning, der i dette Øieblik fyldte hans Sjæl, som havde en Engel fra Himlen aandet paa den; al hans Skepsis og Tvivl, alle egennyt-

tige, verdslige Forestillinger vare veirede bort, og tilbage blev hans Urform fra Drengeaarene med deres tillidsfulde Tro paa det Gode, Sande og Skjønne, med deres grændseløse, tilbedende Hengivenhed, dengang for Moderen, nu for hende, der nys havde sunget ham ind i Barnelivets hellige Land. Han støttede Hovedet mod sin Arm og græd — dyrebare, lykkelige Taarer fra den Kilde, der strømmede i hans Indre og var sprungen frem, pludseligt og overvældende, paa et Vink fra hende, som han nu saae træde ud fra den oplyste Havestue i den mørke, stjernerige Aften, hvor Stjerneskud paa Stjerneskud bekræftede det brændende Ønske, der opfyldte ham.

Hun kom for at sige, at Forpagteren ventede ham, men han greb hendes Haand og førte den med Heftighed til sine Læber. Hun rev Haanden til sig og udbrød fortørnet:

«De fornærmer mig — det er Synd af Dem.»

«Jeg beder Dem, tag Plads,» sagde han bønligt, «skjænk mig blot et Øieblik, jeg maa tale med Dem.»

Hun satte sig stille. Der blev en lang Pause; han havde en ubetvingelig Trang til at fortælle hende om, hvad der var foregaaet i hans Indre, siden han atter havde truffet hende, men han savnede Ord.

«Veed De vel,» begyndte han omsider, «at Deres Sang har faaet mig til at græde iaften.»

Hun svarede ikke.

«De sidder dér saa ligegyldig. Veed De vel, Frøken, at De har været min gode Samvittighed og frelst mig fra en Forbrydelse, som jeg var lige ved at begaa mod min egen Personlighed.»

«Det glæder mig — hvis det er sandt,» sagde hun i en kold Tone.

«Hvorfor skulde det ikke være sandt?» spurgte han.

«Fordi jeg ikke troer paa Dem. Jeg kan ikke sige Dem, hvor det krænker mig dybt, at De behandler mig, som De gjør; jeg tvivler ikke paa, at det er Brug i de Kredse, hvori De bevæger Dem, men, som jeg allerede sagde Dem forleden: Gjem Deres Blomstersands, Deres

Haandkys og Deres Taarer til de Damer, De træffer dér. Jeg er en tarvelig, borgerlig Pige, men jeg fordrer min Person og min Forstand respekteret, og jeg er hverken nogen Flane eller nogen Dumrian.»

Hun havde talt med en Vrede, han ikke kunde forklare sig og reiste sig nu for at gaa.

«De gjør mig himmelraabende Uret,» sagde han nedslaaet. «Lov mig i det Mindste ikke at være vred paa mig, jeg har i Sandhed ikke villet fornærme Dem.»

«Jeg er ikke vred, hvis De blot vil vise mig Agtelse.»

I Løbet af Aftenen talte de livligt sammen, idet Hugo vogtede sig for den mindste Antydning af, hvad han følte for hende — thi, som han sagde til sig selv, da han henad Midnat gik hjem, hvorledes skulde han kunne tænke, at hun, der stod saa høit over ham, havde fattet nogen Tilbøielighed for ham, fordi de havde været et Par Gange sammen, hvor han ovenikjøbet var optraadt paa en dum og klodset Maade, men han vilde haabe — han troede at have mærket —

Der var ingen Kousine, som ventede ham denne Aften, og det var godt — «Svigt mig ikke,» havde hun sagt; var han da ikke optraadt som en Mand af Ære, havde han ved et eneste Ord eller blot ved en Mine givet hende Grund til at tro ham nærmere — nei, aldrig — Himlen være lovet!

Natten gled i Drømme, der svandt, men Dagen søgte dem op og bragte ham dem igjen. Han laa om Morgenen med hendes Rose trykket mod sine Læber, og Øinene saae langt bort bag de lukkede Laage: ja, hun var deilig, saa skjær som den blaa Anemone i Foraarets Gry, saa rørende, som Stærens første Toner, naar den smeltende Sne flygter bort gjennem Hundreder rislende Afløb, saa blid som Sol paa Bøge i Udspring, saa frisk som Vaarvinden, der kysser din Kind — ja, hun var deilig! — Hvor den dog var kommen pludseligt over ham, al denne Herlighed, denne bævende Lyksalighedsfølelse, der var saa ufattelig rig, at hans Hjerte svulmede i dyb Taknemme-

lighed — eller nei — ikke pludseligt — Stjernen var bleven tændt paa hans Himmel i samme Øieblik, han havde seet ind i hendes Øine, fra hvilke hans Moders blide Stemme kjærligt ligesom kaldte ham ved Navn, men Stjernen havde været skjult for ham af Dunsterne fra Troldekjedlen, hvor hans Sandser og hans beregnende Egoisme gjærede med Syden og Boblen — nu straalede den klart og skulde aldrig mere formørkes! — — Men — hvis nu hans Haab bristede, hvis hun aldrig kunde blive hans! — Han sprang op, han maatte derover, vinde hende for sig — denne Ulykke vilde være saa langt større end alle andre, at han end ikke kunde fatte den.

I de følgende Dage var Hugo en daglig Gjæst ovre i Forpagtergaarden, og der blev ikke lagt ham nogen Hindring i Veien; Sahra viste en stolt, men høflig Tilbageholdenhed, som han ikke søgte at bryde, idet han i den troede at spore, at det Indtryk, han havde gjort paa hende, var ved at svinde — han vidste ikke, at hun ved en uhyre Villieanstrengelse tvang sig til at bære ogsaa dette, fordi hun saa sikkert ventede, at han tilsidst maatte komme — endnu var enhver Beslutning, hun havde taget i sit Liv, bleven gjennemført. —

Af de lange Samtaler, han havde med Anna, lærte Hugo meget, thi han var en flittig Elev, der gjerne vilde behage sin Lærer; hun var veltalende uden at være docerende og saa rolig i sin Dom, saa klar i sit Raisonnement, at han næsten følte sig blændet. Skulde man fortjene at elskes af en saadan Kvinde, maatte man være en Mand, og naar han nu saae tilbage, hvor vaklende havde ikke hans Opfattelse været, hvor famlende hans Anskuelser! Ak ja, naar han saae tilbage endog blot paa Tiden efter sin Hjemkomst — den ene Dag vare Drifterne strømmede ind paa ham som en Bande drukne Landsknægte, der storme et Nonnekloster, og den næste havde han været i den syvende Himmel for at lede om Vorherre, snart havde han fundet Livsgaaden løst ved at se Høstkarlen glad ved sit Arbeide for kort efter at flyve paa Idealets Vinger mod Solriget i Vesterled, det ene Øieblik havde

han været fjerde Stands Forbundsfælle og det næste ønsket, hele Livet igjennem at kunne age i silkebetrukken Gyldenkarm. Nei, han saae det nok, han havde anlagt sit Liv efter en Maalestok, der ikke passer paa denne Klode, og det var dumt, thi paa denne Klode boede jo Anna! Han havde været som den dovne Dreng i Skolen, der træg og dorsk slæber sig Dagene igjennem med det evindelige Spørgsmaal: Hvorfor skal jeg bestille Noget? og som, overset af Alle, glider ned til Fuxepladsen, hvor han, bidende sine Negle og opfyldt af Bitterhed, hører de Andre blive rost, efter at de med glad Sind have viist, at de kunne deres Ting. Hvor vilde Menneskeslægten være henne nu, hvis Alle havde raissonneret som han? «Nixwürdig», det var Ordet, som passede paa ham; istedetfor at deltage i det fælleds Arbeide, havde han skulket, han var en Deserteur, der under Paaskud af philosophiske Tvivl og Kampe var brudt ud fra sin Plads i Samfundskolonnen, og det var Uret, thi han, der havde været stolt ved at føle sig som Aandsaristokrat, hævet over den slidende Mængde, begyndte nu at forstaa, at Arbeidsmanden, der slaaer de Skjærver, hvormed den Vei skal makadamiseres, ad hvilken Livets Færdsel skeer, praktisk taget stod uendeligt over ham, trods sin lille Gjerning. Han havde ofte, naar han i de Efterladtes Meddelelser om en Mands Død læste: «at min stræbsomme o. s. v.,» havt en kvalmende Fornemmelse; der laa i dette Ord, syntes han, noget saa smaat og spidsborgerligt, saa lavloftet og snevert, at det, ved Sammenligning med Menneskeaandens Flugt ud paa de store Vidder, vakte Ækelhed hos ham; han begyndte nu at indse, at en Skomager i en Kjælder i Læderstræde, der laver Støvler, til han døer, og maaske aldrig har tænkt paa andet end Støvler, paa en vis Maade er hundrede Gange mere værd end en daadløs Pessimist, selv om dennes mørke Tanker bevæge sig oppe paa de høieste Høider. Det var et Udslag af orientalsk Dovenskab, naar Biblen lader Gud som en Straf paalægge Adam at æde sit Brød i sit Ansigts Sved — tvertimod, deri ligger Velsignelsen.

Alle disse Forestillinger havde ligget uudviklede i hans Indre, og med Taknemmelighed mærkede han, hvorledes Anna af sin kjærnesunde Natur pustede Liv i dem, saa han følte sig opsat paa at komme til at bruge sine Kræfter, men — samtidigt med at han fra Dag til Dag forelskede sig dybere i hendes yndige Skikkelse og havde Møie med at hindre sine Øine og sin Mund i at fortælle hende det, samtidigt følte han, hvorledes hun mere og mere trak sig tilbage i sig selv istedetfor at komme ham nærmere. Hun saae bleg og alvorlig ud og behandlede hver hans Replik, selv den uskyldigste, med en Mistro, der tilsidst blev ham uudholdelig; det var, som laa der dem en Hemmelighed imellem, der forstyrrede Tillidsforholdet, og han besluttede derfor at vove det dristige Skridt, fortælle hende, hvor høit han elskede hende.

Da Anna og Hugo Dagen efter spadserede ad en Markvei bag Forpagtergaardens Have, tog han pludseligt Mod til sig og sagde med skjælvende Stemme, idet han standsede hende:

«Jeg spurgte Dem forleden Dag, hvad De vilde svare, hvis jeg bad om at maatte kysse Deres Haand; idag er jeg kommen for at bede om den helt og holdent, forat bønfalde Dem om at blive min Hustru.»

Hun trak hurtigt sin Haand, som han havde grebet, til sig, og saae et Øieblik op paa ham med et ligesom forbauset Blik. En dyb Rødme bedækkede hendes Ansigt, og hendes Bryst hævede og sænkede sig i heftig Bevægelse, medens hun pressede den løsslupne Haand mod sit Hjerte. Hans Øine hang ved hendes Læber, men de vare tause; hun rystede blot sørgmodigt paa Hovedet og begyndte atter at gaa.

Han talte nu varme, lidenskabelige Ord til hende, saaledes som hans Følelser lagde ham dem i Munden. Han fremhævede alle sine Mangler, og hvor høit han satte hende over sig selv, men han havde Kræfter, hun skulde

pege, og han vilde gaa, hun skulde være den gode Aand, i hvis Fodspor han vilde vandre. Han var uformuende, tilføiede han, men han vilde arbeide, saa Tilværelsen skulde blive hende lys, og han elskede hende — elskede hende høiere end sit Liv, og det havde han gjort fra den første Dag, forstod han nu, thi efter en Katostrophe, der havde ramt ham efter Hjemkomsten, havde hans syge Tanke strax søgt til hende, og han havde været greben af Længsel efter at hvile sit trætte Hoved mod hendes Skulder, fordi han vidste, at dér var Fred og Forsoning. «Livet har altid været mig en Gaade,» sluttede han, «og nu har jeg fundet den rigtige og eneste Løsning paa den, vær saa ikke saa grusom at berøve mig den. Jeg kan ikke leve uden Dem — ræk mig en Haand og lad mig ikke synke tilbunds.»

Medens han talte, randt Taare paa Taare ned ad hendes Kinder, og nu svarede hun, idet hun stadigt havde Øinene fæstede paa Jorden:

«Det lyder maaske underligt i Deres Øren, men naar jeg nu gjentager mit Nei, er det mest af Alt, fordi De fortæller mig, at De er fattig, medens jeg for et Øieblik siden troede, at De var rig. Jeg har sagt Dem, at jeg vil være Deres Veninde, jeg skal aldrig unddrage Dem min Deltagelse, og, har De Bekymringer, vil De altid, aandelig talt, kunne finde en Støtte ved min Skulder. Tro mig,» tilføiede hun og saae op paa ham med saa kjærlige Øine, at hans Hjerte bævede, «De taler overdrevne Ord om mig, og Ingen i Verden seer bedre Deres gode Egenskaber end jeg — men, vælg Dem en Kvinde af Deres egen Kreds til Deres Hustru, jeg tør ikke og kan ikke — nu som sagt mindst af Alt, da De fortæller mig, at De ikke er rig. Det vilde være en utilgivelig Synd af mig, hvis jeg, en fattig Pige, vilde benytte en flygtig Stemning hos Dem til at binde Dem til mig. Jeg tvivler ikke paa, at De vilde være nobel nok til at søge at skjule Deres Græmmelse for mig, naar Ordet Mésalliance med Flammeskrift stod for Dere Øine, naar De, der er vant til Overdaadighed og Luxus, opdagede, at De, for at

følge en Passion, havde sluppet Alt, hvad De satte Pris paa — men det vilde føre Dem i Ulykke.»

Hugo var blegnet i Vrede: det var jo næsten Ord til andet det Raisonnement, Camilla havde stillet op til Forsvar for sin Svig.

«De fornærmer mig!» sagde han. «Jeg har een Gang mødt den Tankegang, De dér beskriver; jeg kan ikke sige Dem, hvor dybt jeg foragtede den — og nu tillægger De mig den.»

Hendes Blik var vigende, idet hun svarede:

«Det vilde komme — det veed jeg saa sikkert!»

«Nei, det vilde ikke komme,» sagde han med hævet Hoved og et strengt Blik. «Det ene Afgjørende er: Elsker De mig, og det spørger jeg Dem her høitideligt om?»

«Nei, nei, nei,» svarede hun med graadkvalt Stemme, «jeg elsker Dem ikke, og jeg beder Dem bønligt, lad mig ikke se Dem, førend disse Tanker ganske have forladt Dem.»

Hun ilede fra ham op til Gaarden, og hans Øie fulgte hende, som var hun en Del af ham selv, der havde udskilt sig fra ham — ikke længe, stolede han paa, thi der havde været Noget i hendes Stemme, hendes Blik og Bevægelse, som gav ham Haab og Fortrøstning.

«Hun vil blive mine Børns Moder, det føler jeg,» sagde han til sig selv, medens han begav sig paa Hjemveien til Næsborg, thi eet var givet, endnu idag, nu strax, maatte han tale med Sahra og sige hende — saa skaansomt som muligt — at han for evigt var bundet til en Anden; under Sammenkomsten med Anna havde det været ham, som om Kousinen havde staaet adskillende imellem dem. —

Ved sin Hjemkomst fandt han hende siddende i Slotshaven paa en skyggefuld Bænk, der stod paa en muret Terrasse, hvortil brede Trapper førte op, og foran hvilken et Springvand kastede sine Straaler høit i Veiret. Da han havde taget Plads ved hendes Side, tog hun strax Ordet med en blød, usikker Stemme:

«Det var godt, Du kom, Hugo, jeg vil gjerne tale

med Dig. — Jeg har siddet heroppe hele Tiden, medens Du har været borte — jeg anede dit Maal, Hugo, — og prøvet paa gjennem Vandets Pladsken at lytte mig til, hvorhen min Fremtid bar, men jeg fik intet Svar. Jeg kom tilsidst i en sand Rubinsteinsk Asrastemning. — Jeg kan ikke længere udholde denne Tilstand, Hugo, der er mig saa uværdig, jeg skammer mig for mig selv! Jeg er jo som en af hine stakkels tyrkiske Kvinder, der vente paa, om Sultanen kaster sit Lommetørklæde. Hvorfor vil Du dog pine mig saalænge? — Jeg har overveiet Alt nøie idag: Du har jo Intet at betænke Dig paa (hun forsøgte at smile, men Smilet var frygtsomt) — forat blive i Billedet kommer jeg jo til Dig ledsaget af Tusinde Kameler, belæssede med Skatte, og talrige Slaver ere beredte til at lægge dem for dine Fødder, thi her er det jo «die wunderschöne Sultanstochter», som hører til hine Asra, «welche sterben, wenn sie lieben» — og naar Du løfter hendes Slør — tvivl ikke om det, hører Du!» tilføiede hun med Heftighed, «vil Du ikke blive skuffet. Du kjender mig slet ikke — jeg kjender mig jo ikke selv igjen, saa ganske forvandlet jeg er — jeg skal blive Dig god og kjærlig, ganske som jeg kan tænke mig, at Du vil have det. Jeg forlanger jo ikke strax hele din Kjærlighed, dertil veed jeg nok, at jeg i min Forblindelse har ødelagt altfor meget; jeg beder Dig blot: siig, at jeg fra nu af skal være den eneste Kvinde, din Tanke huser, saa vil jeg tro Dig paa dit Ord — og Du skal se, det vil Altsammen blive godt.»

Hugo, der flere Gange forgjæves havde søgt at afbryde hende, saae sørgmodigt op og sagde:

«Kjæreste Sahra, det bedrøver mig at skulle volde Dig Ondt, men jeg kan ikke andet. Paa din Begjæring saae jeg Tiden an, men nu er det forbi; forat Du kan forstaa mig og tilgive mig, vil jeg sige Dig det: jeg elsker en Anden og vil aldrig kunne give Dig det Løfte, Du fordrer.»

Hun foer sammen og blev ligbleg:

«Er det den Frøken Winther, Du omtalte?» spurgte hun med sagte, dirrende Stemme.

«Ja, jeg skal forklare Dig —»

«Det kan være det Samme!»

Hugo turde næppe se paa hende; hun rystede nervøst over hele Legemet, og hendes Øine stirrede stivt og dødt ned for sig, medens Ansigtsudtrykket, med den fortrukne Mund og de dybe Furer i Panden, blev stygt og røbede det Uveir, som rasede i hendes Indre.

«Ja ja,» sagde hun næsten uforstaaeligt, snappende efter Veiret, «saa tale vi ikke mere om det. Du skal ikke have den Triumph at se mig græde — jeg skal være rolig — det er jo Dumheder altsammen — nu gaaer jeg op.»

Hun reiste sig vaklende og stod et Øieblik med lukkede Øine og heftigt arbeidende Bryst, saa kom en konvulsivisk Hulken over hende, saa voldsom, som vilde den sønderrive hende, og hun sank sammen paa Bænken med Hovedet begravet i sine Hænder.

Hugo følte sig meget ulykkelig, og uagtet han vidste med sig selv, at han ikke havde gjort sig skyldig i Nogetsomhelst — han havde jo end ikke givet hende det mindste Vink om de Anfægtelser, han havde været Gjenstand for — betragtede han dog med et Udtryk af dyb Sorg og Anger den stakkels Kvinde ved sin Side — han følte, at han i dette Øieblik uopretteligt havde knust og ødelagt noget Skjønt og Godt. Han vilde sige hende nogle beroligende Ord og lagde sin Haand deltagende paa hendes Skulder, men med et Skrig var hun oppe og stod foran ham; hendes Udtryk var forfærdeligt, og i hendes Øine luede et Had, som skræmmede ham og tvang hans Blik ned.

«Rør mig ikke!» skreg hun, «rør mig ikke, Du — Du — Du —.» Dette Du gjentog hun en hel Række af Gange, som om hun hver Gang troede at have fundet det Udtryk for sit vanvittige Raseri, som hun søgte, men atter forkastede det som ubrugeligt. Endeligt kom det:

«Du Djævel fra Helvede — men jeg skal hævne

mig, stol paa det! Jeg skal søge Dig, og jeg skal finde Dig! Bort fra Næsborg med Dig endnu idag — i dette Øieblik — eller jeg slipper Hundene løs paa Dig — Du feige Usling!» og som en Furie fra Underverdenens Skyggeland løb hun ned ad Terrassetrappen. —

Hugo sad ganske bedøvet tilbage efter denne voldsomme Scene. Selvfølgeligt maatte han strax tage herfra — men forlade Egnen, ikke være i Annas Nærhed — — umuligt! Imidlertid faldt det ham ind, at Skovriderens Sommergjæster vare reiste, han kunde jo indlogere sig hos disse kjære Venner og derfra søge at komme i Forbindelse med Anna, thi vel havde hun bedet ham ikke at vise sig, men han havde Lov til at skrive — ja, saaledes skulde det være! Han tog en rørt Afsked med sin skikkelige Tante, til hvem han ligesom til Andre fortalte, at han vilde sætte sig lidt ind i Forstvæsen; den gamle Dame havde ikke forstaaet det Mindste af Alt, hvad der var foregaaet siden hans Ankomst, men kun undret sig over de talrige Svingninger, hun havde iagttaget hos Sahra. — Denne saae han intet til; hun var syg og gaaet til Sengs.

Samme Nat sov han i et af Skovridergaardens Gjæsteværelser — eller rettere prøvede paa at sove, thi Tankerne, mørke og lyse, holdt ham vaagen.

Næste Morgen sad Hugo ved sit aabne Vindue oppe i Husets Gavl, hvorfra han saa at sige kunde naae Skoven, naar han rakte sin Haand ud. Træer og Buske stode saa friske i denne tidlige Stund, ned gjennem Løvet kastede Solen sine fine, smilende Lysstraaler, i hvilke Mygsværme dandsede glade omkring, og Graaspurvene holdt Hus i Espalieret udenfor og kvidrede i Munden paa hverandre i overstadig Lystighed. Ogsaa han var fuld af Haab og Mod; han greb et Stykke Papir og skrev:

«Frøken Anna!

Jeg har opslaaet mit Telt i Skovriderhuset for at være Dem saa meget nærmere. De bad mig, ikke at vise mig for Dem, før mine Tanker havde forandret sig, men saa vilde De aldrig mere faae mig at se — jeg skal imidlertid lystre Deres Bud og vente taalmodigt, til De kalder mig, om det saa skal vare hele Livet — men en venlig Fé hviskede mig inat i Øret, at De i Deres Hjerte var mig god — i Tankerne knæler jeg for Deres Fod og søger at læse i Deres milde, kjærlige Øine.

Eller har Féen taget feil? Fra mit Vindue, hvor jeg sidder og skriver, kan jeg ude i Skoven se en Bøg, i hvis Bark der er hugget et Snit, der gaber som et aabent Saar. Veed De, hvad det betyder? Det betyder, at Træet er udpeget, mærket til Undergang, dømt til Døden og Skovhuggerens Øxe vis.

Jeg venter.

Hugo S.»

Han afsendte Brevet og imødesaae Svaret med samme brændende Længsel, hvormed den troende Jøde venter Messias' Komme; fra en omflakkende, fredløs og afmægtig Tilværelse vilde det jo føre ham ind i et maalbevidst, lyksaligt Livs Herlighed; han gjennemstreifede Skovene i disse Dage, og hans Fod førte ham altid hen mod den Udkant, hvorfra man kunde se Sørupgaard; naar han saa kom hjem, spurgte han ivrigt, om der var kommet Brev til ham — og sukkede dybt, naar der hvergang svaredes Nei. —

Etsteds inde i Tykningen hævede Jordsmonnet sig til en mægtig, skovklædt Bakke, der til den ene Side faldt brat af med en lodret Væg, idet der her fra gammel Tid var udgravet en Grusgrav; dybt nede slyngede en Hulvei sig forbi og videre ind mellem Træerne.

En Dag vandrede Hugo i dybe Tanker op ad Bakkens Skraaning, da pludseligt et Kvindeskrig gjennemskjar Luften. Han gav sig til at løbe, naaede aandeløs Bakkekammen og saae, dybt under sig, et Syn, der nær ogsaa havde aftvunget ham et Skrig. I hastige Spring ilede han uden om Grusgraven nedad den steile Skrænt.

III.

ANNA.

Siden Opgjøret med Hugo færdedes Sahra paa Næsborg som en ond Aand; hun talte til Ingen og skræmmede Livet af sin Moder ved sit barske, frastødende Væsen og sit blege, forstenede Ansigt. Hendes Had til Hugo havde ganske taget Magten fra hendes Forstand; Alt, hvad der i den forløbne Periode havde fyldt hende af uvante Tanker og Følelser, blev ved en Modsætningsproces omsat i et Raseri overfor ham, som nærmede sig til Forfølgelsesvanvid — hun var af de Naturer, der kjæle for de Saar, som tilføies deres Sjæl, saa de udvide og brede sig. Den forsmædelige Ydmygelse, hun havde lidt, skulde hævnes; i Timevis gik hun frem og tilbage i sine Værelser, vridende sine Hænder i Fortvivlelse over ikke at kunne ramme ham. Hun fordybede sig i blodtørstige Phantasier — hvis hun f. Ex. havde været en af Roms Keiserinder — med opspilede Øine nød hun de Kvaler, hun tilføiede ham og denne Kvinde, der var kommen dem imellem, hun saae Arenaen for sig, saae dem skjælvende flygte for den fraadende Tiger, der i mægtige Spring nærmede sig for at sønderrive dem, klappede i Hænderne i hoverende Fryd — for saa et Øieblik efter i hysterisk Graad at kaste sig paa en Sopha, borende Neglene ind i sine Haandflader i Raseri over, at det Hele var en Drøm. Eller — hun tænkte

sig ind i, hvorledes hun med sin Riffel lagde sig i Baghold derovre i Skoven og sendte dem Døden med sin sikkre Kugle; hun saae ham ligge i det sidste Aandedræt og sig selv sagte liste derhen, for, bøiet over ham, at give ham sin Forbandelse med i Graven. Forestillingen om, at de To vare lykkelige med hinanden, gjorde hende næsten vanvittig; hun maatte opbyde al sin Villiekraft for ikke ved sine Skrig at kalde Folkene til — de maatte ikke være Vidne til hendes Elendighed; med sammenbidte Tænder udstod hun da, udstrakt paa sin Seng, smertefulde, krampagtige Paroxysmer, der efterlode hende i dødelig Udmattelse.

Efter nogle Dages Forløb blev hun roligere, hun havde raset sig træt. Men Et vilde og maatte hun — hun havde seet hende utydeligt paa Afstand, men nærved vilde hun se den Kvinde, der havde ranet hendes Livslykke. Hun lod Arabella sadle og gjennemstreifede Egnen og Skoven omkring Sørupgaard; det ulykkelige Dyr fik hendes mørke Lune at føle, og Gang efter Gang kom det sveddryppende hjem. Hugo havde hun af og til seet i det Fjerne og var flyet derfra; han maatte ikke ane, hvad hun led.

Saa var det en Dag, at hun kom ridende ned gjennem Hulveien; Hesten gik i Skridt efter en lang og anstrengende Galop. Hun saae en ung Dame komme sig imøde med Straahatten i Haanden og sænket Hoved. Instinktet raabte til hende: Dér er hun, hende er det! Hendes Strube snørede sig sammen, hendes Hjerteslag standsede, og de mørke Høgeøine styrtede sig over denne Skabning som over et Bytte; et haanligt Smil fortrak hendes Mund: det var altsaa det Hele, for denne Blondine, som lignede en Sødmælksost, for dette flaue og kjedsommelige Sukkervandsansigt havde hun maattet vige Pladsen og døie de Smerter, der havde sønderrevet hende. Imidlertid — Damen saae bleg og bedrøvet ud med mørke Ringe omkring Øinene og Spor af Taarer, hun nylig havde aftørret. Hun lignede saalidt en Kvinde, der har vundet en Seir, at Sahra følte sig usikker, saaat hun, idet hun standsede sin Hest, i en hovmodig Tone spurgte:

«Hvem taler jeg med?»

«Mit Navn er Anna Winther,» svarede den Anden, der ærbødigt havde hilst paa Ryttersken, hvem hun kjendte af Ydre som Frøkenen fra Næsborg. Hun slog hurtigt og forskræmt sine Øine ned for det truende og hadefulde Blik, hun mødte, og for det skrækindjagende Udtryk i dette ligblege Medusahoved.

«Hvor er Deres Kjæreste henne?» hørte hun en Stemme spørge, skarp og skjærende som en Kniv. «Jeg troede ikke, man var fra hinanden i den første Hede.»

Anna saae forbauset og forskende paa hende og svarede stille:

«Jeg har ingen Kjæreste.»

Et ustyrligt Raseri greb i dette Øieblik Sahra; Alt, hvad hun havde gjennemgaaet i disse Dage, kom over hende, Blodet strømmede hende til Hovedet, det blev sort for hendes Øine, og idet hun raabte:

«De lyver, infame Kokette!»

hævede hun som et Lyn sin Ridepidsk og slog af al Magt efter hendes Ansigt. Anna, der uvilkaarligt bøiede Hovedet tilside, modtog Slaget paa Halsen, men saa stærkt var det, at hun med et Skrig faldt besvimet om.

Sahra betragtede et Øieblik sin faldne Medbeilerinde med et ondt Smil. «Naa, hun døer ikke deraf,» mumlede hun, «og hun kan have godt af denne Erindring fra Sahra Anker til Næsborg.»

Saa gav hun sin Hest af Sporen og red bort i Galop. — —

Faa Minutter efter laa Hugo, opfyldt af Skræk og Sindsbevægelse, knælende ved Annas Side.

«Hvad har dette sataniske Fruentimmer havt for, min Elskede?» hviskede han og kyssede hendes hvide Pande.

Han saae langs den venstre Side af Halsen en mørkerød, ophøiet Stribe; paa nogle Steder var Huden bristet, og Blodet piblede frem, med saadan Kraft var Slaget ført. Han ilede hen til et rindende Vand i Nærheden og dyppede sit Lommetørklæde deri; saa skyndte han sig tilbage, løftede hende op, saa hendes Legeme støttede mod hans ene Knæ, og medens hun hvilede i hans Arm, vædede han

med den fri Haand hendes Tindinger og aftørrede Blodet, som randt. Lidt efter slog hun Øinene op og saae sig forbauset omkring.

«Gud være lovet!» udbrød Hugo uvilkaarligt.

Hun rødmede dybt, da hun opdagede sin Stilling, og reiste sig hurtigt, men hun vaklede og maatte støtte sig til hans Arm.

«Tak for Deres Hjælp,» sagde hun, «men hvad var det dog, der skete?» Hun tog sig til den saarede Hals og tilføiede: «Slog hun mig? Hvad Ondt har jeg gjort dette Menneske?»

«De har gjort hende vanvittig af Skinsyge.»

«Men, hvor kunde hun vide —?»

«Fordi jeg har sagt hende, at hun aldrig kunde blive min, at jeg elskede Dem.»

Hun strøg sig med Haanden over Panden, som for at samle sine Tanker, og vendte saa Blikket imod ham, fuldt af usigelig Ømhed: «Har De sagt Det — og jeg som —»

«Som —?» spurgte han.

Hun slog pludseligt sine Arme om hans Hals og skjulte under en Taarestrøm sit Hoved ved hans Bryst.

«Jeg, som med Anvendelse af al min Styrke tvang mig til at afvise Dig, fordi man havde fortalt mig, at Du og hun vare bestemte for hinanden; jeg, som først var ond imod Dig, fordi jeg troede, at Du kun søgte en kortvarig Adspredelse ved at vise mig saamegen Opmærksomhed, og saa senere maatte forstille mig som kold, for ikke at træde hindrende iveien for din Lykke — o, tilgiv mig, Hugo!»

«Saa elsker Du mig da, dyrebare Pige!» udbrød han i stormende Jubel.

Hun saae paa ham gjennem Taarer og hviskede:

«Ja, ja — altid.»

I et Kys glede deres Sjæle over i hinanden. —

Han dannede en Kompres af sit Lommetørklæde og lagde den over det saarede Sted.

«Hvilket Umenneske maa det ikke være,» sagde han

mørkt, «at hun kunde nænne at mishandle denne skjønne Hals, denne fine, skjære Hud — men hun skal høre fra mig —»

«Aa, lad hende i Fred,» svarede hun og trykkede hans Haand blidt, «den stakkels ulykkelige Pige! — Var der da slet ingen Forbindelse mellem Eder?»

«Nei, Anna, jeg har aldrig følt Noget for hende og aldrig talt til hende om Kjærlighed.»

«Gud ske Lov,» udbrød hun straalende og kyssede hans Haand, «det vilde have voldt mig Smerte, hvis Du havde givet hende dit Ord og taget det tilbage for min Skyld.» —

Der blev stor Fest paa Sørupgaard denne Aften. Ved deres Hjemkomst fortalte Hugo, at Anna havde revet sig paa en Gren i Skoven, og at han havde fundet hende besvimet — en særlig Skaal blev af Forpagter Jensen udbragt for den Tryllekvist, der havde bragt de Unge sammen.

Der var kun otte Dage tilbage af Annas Sommerferie, og i dem skulde de nyde deres unge Lykke; saa vilde de følges ad til Byen for at overvære Carl Teisens Bryllup — han havde sendt Invitationen i sit Gratulationsbrev og samtidigt en privat Skrivelse til Hugo om Forlovelsen, hvilken denne dog ikke viste Anna.

De vare sammen fra Morgen til Aften, og for hver Time steg Hugos tilbedende Beundring ligeoverfor den Elskede. Hun var en sand Illustration til Apostelens Ord: «Viis mig din Tro af dine Gjerninger»; hun kjendte Beboerne i hver Hytte vidt omkring og var overalt tilrede med Raad og Daad — det faldt hende ligesaa naturligt at tænke paa Andre, som det falder Andre at tænke paa sig selv. Her var ingen Grublerier, ingen Halvheder, og hendes praktiske Tankegang rev hurtigt Hugo med.

Han var tilmode som den, der har brændt sine Skibe og er traadt iland paa en skovbevoxet, nyopdaget Kyst — nu Øxen i den kraftige Høire for at bane Vei for hende

og sig selv, for at bygge hende et Hus af svære Bjælker, der kunne lune hende mod Livets Storme, for at rydde Træerne og saae og høste. Nu kom Handlingens Tid — han havde tænkt nok i sine Dage. Den menneskelige Tænkning — ak ja — hvad havde den ført til ligefra «den første, store Tænker», Hr. Lucifers Tid og til vor; han undredes paa, hvorledes Kulturslægten havde ladet sig trække omkring ved Næsen i Aartusinder, vadende i Objektivisme og Subjektivisme, Materialisme og Idealisme, der altsammen synes at havne i Idiotisme, thi nu ved det 19de Aarhundredes Slutning var der kun opnaaet, at Nationerne stode rustede til Tænderne for at myrde og plyndre hverandre, at Samfundsklasse stod ligeoverfor Samfundsklasse med Kniven i Haanden, beredt til at støde løs, hvilket dog ikke forhindrede, at der stadigt fremstode ny «Tænkere» med ny Systemer og opfyldte af den Indbildning, at disse maatte bringe os Vanskelighedernes Løsning nærmere. — Og nu Staternes saakaldte «indre» Politik og de parlamentariske Kampe! Med hvilken Væmmelse havde han ikke rundt omkring seet de folkevalgte Førere, opfyldte af blindt Magtbegjær, hensynsløst træde alle fælleds Interesser under Fødder, ophidse Broder mod Broder, lyve og bedrage, sælge og kjøbe politiske Fordele som Schacherjøder, Alt for at komme paa Kommandobroen eller dog lidt op ad Trappen til den, og atter her den samme Komedie, Folkeslagene løbende hæsblæsende med Tungen ud af Halsen i Førernes Spor og vrælende paa Stikordene: Høire, Venstre, Centrum, Radikale, Nationale, Liberale og Alt det Andet, som om de var gale. Nei, han havde tænkt nok — nu vilde han arbeide for sin Anna! Sandt nok, det Høieste var at arbeide for Slægtens Lykke — men hvorledes? Det skete saavist hverken ved noget nyt philosophisk System eller ved Partipolitik! —

Hvor rørende skjøn var hendes Beskedenhed, naar hun talte om, hvorledes hun strax havde syntes om ham, og hvorledes hun paa Touren fra Kiel til Kjøbenhavn var bleven mere og mere indtagen i ham, men kuede enhver Tanke herom, fordi hun vidste, at hun, en lille, fattig

Musiklærerinde, aldrig turde gjøre sig Haab om, at han vilde kaste sine Øine paa hende.

«Og dog,» tilføiede hun, «da Du, medens vi sade og saae ud over Øresund fra Langelinie, røbede mig, hvor tomt og øde der saae ud inde i Dig, fyldtes jeg af en usigelig, ubeskrivelig Tilskyndelse til at tage Dig ind i min Favn, til at lade dit stakkels Hoved med de bittre Tanker hvile ved mit Bryst —»

«Du velsignede Pige,» hviskede Hugo, «netop det maa jeg have læst i dine Øine, de kaldte paa mig og se — jeg kom jo ogsaa.»

«Siig mig, Hugo, bliv ikke vred,» spurgte hun tøvende, «har nogen Kvinde tidligere hvilet i dine Arme?»

«Jeg er ligesom Lot paa Veien bort fra Sodoma og Gomorra — husk paa hans Hustrus Skjæbne — det er farligt at vende sig om og se tilbage — kun saameget: jeg troede engang at elske en Kvinde, men det viste sig at være en forfærdelig Vildfarelse.»

«Det havde jeg ogsaa tænkt mig: ikke at se tilbage,» sagde hun, «hvor skulde det være muligt, at Du, saa mægtig i Indtrykket, ikke skulde have vundet Kvinders Hengivenhed — men, Hugo, lov mig, at Du nu er min, min alene — jo, lad mig tale ud — jeg føler mig saa lille overfor Dig, jeg har saa lidt at byde Dig, aa, hvis jeg nogensinde mærkede, at Du vendte Dig fra mig til en Anden, Du knuste mit Hjerte.»

Han laa ved hendes Fod, og, kyssende hendes Hænder, udbrød han: «Du Engel, saa ydmyg og saa stor! Ingen Kvinde i Verden kan maale sig med Dig, og Du maa tro, at jeg føler, hvor vidunderligt det er, at Du skjænker mig din rige Sjæl, jeg fattige Fyr! Min evigt Elskede, jeg sværger, at aldrig skal jeg fremkalde en Sorgens Taare i disse søde Øine, aldrig skal Du komme til at græde for min Skyld.» —

Hver Aften faldt han i Søvn med en brændende Tak paa sine Læber — til hvem? Til Naturen, til Verdensaanden, til det, der havde skjænket ham denne Følelse af Glæde, saa ren i sit Udspring, saa rig i sin Dybde, at den

næsten ikke syntes af jordisk Art — og hver Morgen ilede han i forelsket Længsel til Sørupgaard. De gamle ærværdige Bøge i Skovene ved Næssø havde aldrig seet to saa lykkelige Mennesker som Anna og Hugo, medens de tumlede omkring og fordybede sig i Tykningerne eller sade ved Søen, den hun havde døbt «Lykkebringeren». Efteraaret havde været flittigt med Farverne paa sin Palet, og Træerne stode allerede i de herligste Schatteringer, Himmelen hævede sig høi og klar, og Luften var klingende frisk; de vare som Børn, deres overgivne Latter lød langt hen mellem de adstadige Stammer, og Annas Sange svang sig høit op over Træernes Kroner. — Der var ikke mange Kjærtegn i deres Forhold, det vil sige af de stærke: lange Kys og hede Favntag, som Forlovede pleie at udvexle dem hertillands som Forskud paa kommende Glæder; der var noget jomfrueligt, yndigt ved Annas Person, en Blyhed som hos en Blomst, der gjorde Hugo nænsom ligeoverfor hende; netop fordi det var saa ganske ubevidst, indgjød hendes Uskyldighed og Renhed Respekt, og naar han tænkte paa den hedenske Alterlue, der flammede i Camillas og Thereses Venustempel, virkede Anna paa ham som en Kirke, hvor man uvilkaarligt dæmper sine Skridt. Medens hun med sit klare Hoved tog frisk og freidigt paa deres Forhold, nu da det var slaaet fast, tilbad han hende med et Slags barnligt Sværmeri; der var noget Pageagtigt i hans Forelskelse, denne halvt undseelige Forgudelse af Kvinden, man træffer hos det ganske unge Menneske. — Naar hun plukkede Blomster og Bregner langs Gjerdet, medens han laa udstrakt under et Træ, fyldte Ynden i hendes Bevægelser ham ligesom med Toner, og naar hun bagefter gjorde ham opmærksom paa Skjønhederne ved hver enkelt Blomst — thi hun elskede Blomster — lyttede han henrykt til hendes Stemmes Klang; Alt hos hende syntes at blive omsat i Musik: hun kunde se med saa fromt et Udtryk op mod Himlens Blaa, som steg der en Hymne fra hendes Sjæl, og naar han da, ligesom for at søge Beskyttelse, lagde sit Hoved i hendes Skjød, var der noget Moderligt i det uendeligt kjærlige Smil, hvormed

hun saae ned til ham, idet hun hviskede: «Min egen lille Hugo, min elskede Ven.» —

Om Morgenen, den Dag de skulde reise, gik de over til Næssøhuset for at tage Afsked med det Sted, hvor de atter havde mødt hinanden. Da de stode paa Landgangsbroen, lænede mod Rækværket, han med Armen om hendes Liv, sagde han:

«Jeg føler mig saa stærk og rig i denne Morgenstund med Dig ved min Side — Livet ligger saa lyst for mig; jeg lover at forsage min og Alles Erkefjender: Pessimismen og Misanthropien og gjøre Livsglæden til min Religion.»

«Jeg haaber til Gud, at Du ikke bliver staaende derved,» sagde Anna med foldede Hænder.

«Og nu afsted til Skabelsen af vor Lykke gjennem Livet, din og min!»

«Og saa mange af de Andres, vi kunne overkomme, Du stygge Egoist.»

Ogsaa Sahra havde Stævnemøder i disse Dage.

Efter at have givet sit ubændige Sind Luft ved hint Slag af sin Ridepidsk, trak hun ligesom Veiret friere, hun aandede i Haabet om, at Saaret, hun havde tilføiet denne Kvinde, vilde svide Hugo ind i Sjælen, og at det var ham, hun havde ramt dybest ved denne Forhaanelse. Hun sad just om Eftermiddagen paa en Bænk i Parken og nød atter og atter i Tanken Skuet af den paa Jorden udstrakte Kvindeskikkelse med den røde Stribe henad Halsen, da en Mand kom gaaende op ad Lindealléen og, idet han lettede paa Hatten, med en kraftig, men plump Stemme sagde:

«Jeg vilde gjerne spørge, om jeg ikke træffer Hr. Stelling her?» (Han udtalte det «spøre» og «inte».)

Hun maalte ham op og ned med dette haanlige Øiekast, hun altid havde paa rede Haand, og svarede:

«De er maaske en af hans Venner?»

«Ikke saa meget, men han har bedet mig besøge sig, naar jeg paa min Reise kom hertil.»

«Hvem er De?»

«Mit Navn er Frederik Nielsen, og jeg er Murer af Profession.»

«Det er da ikke Dem, jeg læste om i Amtsavisen, der er kommen fra Paris og ude at agitere blandt Landarbeiderne?»

«Jo det er.»

«Naa — saadan seer en Socialist altsaa ud,» sagde hun og betragtede ham med en Blanding af Nysgjerrighed og Foragt.

«Ja, saadan seer han ud,» svarede den Anden selvbevidst. Der var ingensomhelst Forlegenhed at spore hos ham, hans kraftige, brede Person stod rank og frit overfor hende, og hans Øine hvilede saa hvast i hendes, som vilde de prøve Livtag med dem.

«Nei, Hr. Stelling er reist,» sagde hun endeligt og tilføiede med et spydigt Smil: «De har vel ikke til Hensigt at svide Næsborg af over Hovedet paa os?»

«Det er maaske Frøkenen fra Gaarden — jeg har hørt Tale om Dem,» svarede han roligt og med en Betoning, hvori der laa: og det just ikke paa den gunstigste Maade. «Forresten vil jeg svare Dem: Allenfalds ikke endnu.»

«Men vi kunne altsaa leve i Haabet?»

Han var bleven rød i Hovedet, irriteret over hendes spottende Tone, og sagde:

«Ja, gjør De det. Haabet beskjæmmer Ingen.»

«Lad mig høre Noget om Frankrig og om Deres Opfattelse af Arbeiderspørgsmaalet — det kunde more mig.»

«Kan gjerne være — men ikke mig. Jeg har Andet at bestille end at staa her og spille Komedie for Dem.»

«Saa sæt Dem ned,» sagde hun med en befalende Haandbevægelse, men han blev staaende og svarede:

«Desuden er jeg bange for, at saadan en lille Dame vilde brække sine fine, hvide Tænder i Stykker paa det Spørgsmaal — der skal Mandfolkekjæber til.»

«Sæt Dem, siger jeg,» udbrød hun bydende, og da

han nølende havde taget Plads med et Udtryk af, at han nok skulde være paa sin Post, tilføiede hun: «Jeg har stærkere Tænder, end De troer — jeg kjender maaske mere til den socialistiske Lære end De.»

Han saae forbauset og mistroisk op paa hende og svarede:

«Det hører der nu ikke saa meget til. Jeg har aldrig brudt mig en Døit om det, de kalder for Theorien. — Fanden i Vold med Forklaringerne, lad os bare komme til at tage fat,» og han slog sin knyttede Høire mod den venstre Haandflade, saa det smældede. «Det er forresten mærkeligt nok, naar jeg seer rigtigt paa Dem, ligner De grangiveligt en Amerikanerinde, jeg traf i Paris.»

«Hvem var det?»

«Aa, en Miss Destroy; hun var nok Student derovrefra — det veed jeg ikke Noget om, men hun var en af vore ivrigste.»

«Socialister?»

«Nei,» sagde han med et halvt foragteligt Smil, «i Paris nøies man ikke med den socialistiske Barnemad — den kan være god nok til at sprede Misfornøielse og Had til Kapitalisterne, men den klodser ikke — nei, Anarkister var det, vi var, de Andre er for lunkne og for valne for os.»

«Er De da Anarkist?» spurgte Sahra med store Øine.

«Ja vel er jeg det — det kan jeg gjerne fortælle Dem.»

Det gav et Sæt i hende. Denne rødskjægede, grovt skaarne Herkules dér med sine plumpe Manérer og store, røde Hænder bragte altsaa Bud derudefra, hvor de smedede Vaabnene, der skulde bruges under den store, sociale Revolution, som — hvem veed? — maaske stod for Døren. Han maatte kunne fortælle om Mennesker, der hige mod det Storslaaede, det Overordentlige, der ligger udenfor Dagligdagens evige Et og det Samme, om et stort, bevæget Liv og om Farer, udstaaede i Haab om en mægtig Seir. Hun var ikke længe om at vinde hans Tillid, thi

han kunde læse hendes brændende Interesse for disse Ting ud af hendes funklende Øine, og han var heller ikke upaavirket af det Kjække og Dristige i denne Herregaardsfrøkens Ydre og Sprog og af hendes Skjønhed, der forhøiedes ved, at Iveren bragte Rødmen frem i de blege Kinder. Han fik Munden paa Gled og var veltalende paa sin Maade; hun lyttede, som en Dreng gjør det, naar man fortæller ham om Røvere og deres Færd, og hans Hjerte banker af Lyst til at være med. Og eventyrligt var dét, denne Haandværkssvend fortalte, — om dette hemmelighedsfulde Forbund, som var forgrenet og organiseret over hele den civiliserede Verden, som agiterede og bredte sig i Stilhed, som bearbeidede og modiggjorde Sindene til det store Øieblik, og som engang imellem gav et dødbringende Livstegn fra sig, Explosioner, der fandt Sted snart i Italien, snart i Spanien, England eller Frankrig, som Telegraphen saa bragte ud over det nervøse Europa, Dynamitlyn i Horizonten, der skulde minde Samfundet om Ormen, som gnavede paa dets Livsrod, og varsle den nære Død, — om disse enkelte, utaalmodige Aander, der ikke formaaede at styre sig og vente, men forlod Slagplanen for at operere paa egen Haand, og om den opoffrende, hensynsløse Trofasthed og Dumdristighed, Kammeraterne da viste, naar det gjaldt med blodig Haand at hævne den Straf, som det skjælvende Samfund idømte Martyren, det havde faaet Kløer i, — om disse Kvinder, der samledes fra alle Verdens Lande, høit begavede, excentriske Naturer, hvis flammende Energi og blinde Foragt for Faren langt overgik Mændenes og vilde føre dem frem i første Geled under Kampen, — om den Sindrighed, der udfoldedes, for at komme i Besiddelse af Sprængstoffer og ved Fabrikationen af Helvedesmaskiner, hvis Indretninger vare Mesterværker af moderne Teknik, og om den nervepirrende Spænding, i hvilken man listede sig afsted til de hemmelige Møder, hvor Nationernes bedste Børn — ofte forklædte og under falske Navne, forfulgte med Stikbreve som jagede Dyr af det opskræmte Politi — traadte sammen for med Fare for deres Liv at arbeide

i deres hellige Mission: Omvæltningen af det bestaaende Samfund.

Sahras Kinder stode i Glød, da hun tilsidst rakte ham Haanden og tog det Løfte af ham, at han næste Dag skulde komme igjen ved samme Tid. — Hun sov ikke meget den Nat, thi hendes Phantasi arbeidede med alt det Ny, hun havde hørt; hun var tilmode som Hagar, hvem Engelen, da hun fortvivlet sad i den øde, haabløse Ørk, pludseligt viste en Kilde, og hendes Tørst var uudslukkelig. De mødtes dagligt i denne Tid, hun betragtende ham personligt med samme Ligegyldighed, som havde han været en Phonograf, og hans spændende Skildringer været indridsede paa dens dreiende Valse, han efterhaanden følende sit femogtyveaarige Blod rulle stærkere i Nærheden af denne fine, unge Dame, som ikke brød sig om at tale om Partiets Planer og Hensigter, men blot vilde høre fortælle om disse extravagante Existentser i Paris, som vare ifærd med at grave en Mine under den franske Republik for at sprænge den og hele Verden i Luften.

Sit Had til Hugo bevarede hun dog, trods alt dette, og hun pleiede og syslede om sine hævnsyge Tanker, som var det voxende Planter.

Anna og Hugo vare saa heldige at være alene i Kupéen, da de kjørte ind til Hovedstaden. Han havde med Stolthed vist hende — thi nu skulde der spares — at han havde taget Billet til tredie Klasse, og imedens stod hun og tog Afsked med Forpagter Jensen og Lise, der havde kjørt dem til Stationen; denne stakkels Pige havde ikke havt megen Fornøielse af Venindens Besøg i den sidste Tid, men kyssede hende ikke desto mindre af fuldt Hjerte til Farvel.

Da de vare komne afsted, tog Hugo med en forretningsmæssig Mine sin Tegnebog frem og viste Anna det Regnskab, han med stor Omhu havde udarbeidet forrige Aften, og ifølge hvilket hans Formue, efter Fradrag af,

hvad han havde givet ud efter sin Hjemkomst, var noget over 3000 Kr., bortseet fra, at hans Tante paa Næsborg havde antydet, at hun vilde betænke ham i sit Testamente. Dette Beløb, mente han, maatte være nok til et tarveligt Udstyr af deres ny Hjem; han tvivlede ikke paa, at han strax vilde kunne faae sig en Stilling, tilstrækkelig til at de kunde leve nøisomt — han var saa sanguinsk, som Vished om Lykke gjør En — og saa vilde de holde Bryllup snarest muligt, helst først i Oktober. Hun gjorde ham opmærksom paa, at hun tjente godt ved sine Informationer, og da han sagde, at han vilde trække Læsset alene, og at hun skulde sidde oppe i Vognen og have sine gode Dage som en lille Prindsesse, svarede hun:

«Nei, min egen Ven, det vil jeg ikke; det ligger slet ikke for min Natur at sidde paa Stads. Jeg elsker mit Arbeide, og det er lige saa nødvendigt for mig, som Luften, jeg indaander.»

Men forresten gjorde hun Indvendinger mod et saa hurtigt Giftermaal; det var altfor løs en Basis at bygge paa, syntes hun, selv om han var saa heldig strax at finde Beskjæftigelse, og desuden, hvorledes skulde hun blive færdig med Alt, hvad der skulde syes? — Han lukkede hendes Mund med et Kys, idet han hviskede:

«Livet er saa kort, og Ungdommens Rosenflor taber saa snart sine Blade; derfor gjælder det at være flittig og plukke og plukke, medens det er Tid — een Gang ville vi sidde, naar vor Vinter kommer, og kun have Potpourrikrukken henne paa Kakkelovnen som et Minde om de skjønne, svundne Dage.»

Hun lænede sig til ham og saae paa ham med Taarer i Øinene:

«Du maa lære det, min Elskede, at netop da vinker Haabet os om den gyldneste, evige Ungdom, hvor Gud har beredt os Boliger, som han har beredt os dem her, kun saa langt skjønnere.»

«Og hvis vi nu først gaa bort, naar vi ere i Firserne, stakkels elendige Skygger af, hvad vi een Gang vare, med udtørrede, visnede Hjerner, der ikke kunne huse en eneste

af de store Tanker, der fyldte vor Ungdom med Begeistringens Ild, naar vi vakle afsted mod Graven med sløvede Sandser, kun optagne af Et, vor Gigt, vor Hoste eller hvilken anden Sot, der tager os under Armen og følger os det sidste Stykke Vei — hvad skal St. Peter gjøre med saadan en Ruin?»

«Jeg troer og haaber,» svarede hun høitideligt, «at Enhver af os træder frem for Guds Throne som et Indbegreb af alt det Gode, Sande og Skjønne, hans Sjæl har rummet gjennem hans Liv, og som hans Gjerning hernede har arbeidet hen imod, og at alt det Onde, der klæber ved os, bliver taget fra os for Jesu Vunders Skyld.»

«Du troer altsaa ikke paa den evige Fortabelse?»

«Det kan jeg ikke — den Tanke kan jeg ikke fatte.»

«Men saa er Du jo ogsaa en Vantro.»

«Gud vil tilgive mig,» sagde hun med foldede Hænder, idet hun saae op mod Himlen. —

De havde kun sjeldent i deres Samtaler berørt religieuse Spørgsmaal, thi Hugo havde en Følelse af, at hver Replik, han fremkom med, havde en Virkning paa Anna, som naar man aander paa blankt Metal, det var, som lagde der sig en Taage over hendes straalende Glæde, og dog følte han sig stadigt fristet til at komme ind paa dette Omraade, fordi hun aldrig var skjønnere, end naar hun med rørende Vemod betragtede ham eller i fromme Tanker saae hen for sig. Han stod forøvrigt ganske uforstaaende ligeoverfor hendes Religieusitet. Han kunde udmærket godt fatte Hverdagsmenneskets Gudsforhold, han, som Søndagmorgen ifører Sjælen sin Andagt, samtidig med at han trækker en ren Skjorte paa, og som naar det gaaer høit, hver Aften sætter sig i Rapport til Vorherre gjennem et Fadervor under den udtrykkelige Forudsætning, at denne til Gjengjæld vil drage Omsorg for, at det gaaer ham godt i alle mulige Henseender — og saa forresten ikke skjænker Gud en Tanke Dagen igjennem og kun overholder saa mange af de ti Bud, som det just ikke er i hans Interesse i dette Øieblik at overtræde. Han kunde ogsaa sætte sig ind i Pastor Daaes Sindstilstand: her havde den en-

sidige Fordybelse fremkaldt en Forstyrrelse i Tankelivet, der nærmede sig Hallucination — men Anna, hvor ganske anderledes yttrede Troeslivet sig hos hende! Hun var bygget som en gothisk Kirke, alting pegede opad og opad, hver lille Del sluttede sig til alt det Andet for at naae denne ærefrygtbydende Helhed, denne himmelstræbende Søgen mod det Høieste, og dog hvilede denne Bygning saa fast paa sine jordiske Fundamenter, som var den og Grunden, hvorpaa den var bygget, ét. Og saa den forunderlige Harmoni, der omgav hende! Ikke en Mislyd, ikke en skjærende Tvivl, og det skjøndt hun havde baade tænkt og læst meget, thi Omgangen med hendes lærde Fader havde tidligt udviklet hendes Evner. Undertiden, naar Hugo iagttog Sikkerheden i hendes religieuse Overbevisning, saa usvigelig og fast som en Klippe, kunde han gribes af den Forestilling, at han selv var defekt i aandelig Henseende, mangelfuldt udrustet i en enkelt Retning; hun kunde da forekomme ham som Trækfuglen, hvis Instinkt siger den, at der langt mod Syden ligger deilige varme Lande, som drage den med en uimodstaaelig Magt, medens han sammenlignede sig selv med den fattige, usselige Spurv, hvem hin ædlere Drift ikke er given, og som derfor bliver tilbage i den mørke, haabløse, isnende Vinter. —

Ved Ankomsten til Hovedstaden havde han truffet den Aftale med hende, at han skulde hente hende om Eftermiddagen i hendes Hjem; hun beboede to Værelser i Nybrogade med Udsigt til Christiansborg Slot.

Paa Veien hen til hende kom han forbi den mægtige Ruin og faldt et Øieblik i dybe Tanker: han syntes, den laa der som et Gravmonument over en Nations tabte Daadskraft — men saa skyndte han sig videre, og det var med feststemte Skridt, at han traadte ind i det Hus, som rummede hans bedste, hans eneste Skat. Synet af hendes Dagligstue fyldte ham med høitidelig Andagt: med Undtagelse af et Flygel var det ganske tarveligt udstyret, men de mangfoldige Smaating, som give et Skelet af Meubler Kjød og Blod: Nipssager, Broderier, Bøger, Bil-

leder og Blomster udbredte en Ynde og Hygge, der gjorde Værelset til en værdig Ramme om hende, han tilbad.

De vare enige om, at deres første Gang maatte gjælde Langelinie, og stolt som en Triumphator, der holder sit Indtog i en erobret By, førte han hende ved sin Arm gjennem Gaderne. Da de havde siddet en Tid paa «vor Bænk», som de kaldte den, gik de over i Pavillonen, hvor Hugo bestilte en vel sammensat Souper og drak hendes Skaal i dyr Vin — for allersidste Gang, svor han, da hun bebreidede ham hans Ødselhed — imorgen begynde vi! —

Den næste Dag saaes Hugo at træde ud af sin Port — ved sin Ankomst til Byen var han taget ind paa et billigt Hotel — og stirre tankefuldt op ad Gaden og ned ad Gaden, som om han var uvis, hvilken Vei han skulde slaa ind paa. Endeligt trak han en Seddel op af Lommen, som han denne Morgenstund havde udarbeidet med megen Omtanke; det var en Fortegnelse over de Personer med Indflydelse og Magt, han mindedes tidligere at have truffet som Gjæster i sin Faders Hus eller andetsteds, samt de Jævnaldrende, som havde gjort Karriére under hans Fraværelse, men Listen var ikke stor paa Grund af det tilbagetrukne Liv, han havde ført. Det var ikke nogen fornøielig Gjerning for ham at gaa til — han havde al sin Tid været uafhængig, og Herremandsdrømmene laa ham endnu i Blodet; han maatte mane Annas Billede frem for sig for at vække sin Energi og faae Mod til at fremtræde som Supplikant, til at bukke Ryggen og smile behageligt til disse Folk, der i og for sig vare ham saa ligegyldige. Men denne dumme Stolthedsfølelse skulde tæmmes — ja, den skulde — og han begav sig afsted.

Han søgte altsaa i denne og de følgende Dage en Del ældre og yngre Mænd i deres Kontorer eller i deres Hjem: nogle fremragende Magistratspersoner, Cheferne for adskillige Regjeringskontorer, en Del høitstaaende Militaire

og Direkteurerne for forskjellige offentlige og private Institutioner; han blev gjennemgaaende modtaget med megen Høflighed, men overalt fik han den samme Besked: man skulde gjerne have hans Navn i Erindring, men der var en saadan Række af Exspektanter til enhver ledig Stilling, der laa Bunker af Ansøgninger fra Folk, som længe havde gaaet og ventet under temmeligt problematiske Livsforhold, saa Hugo tilsidst fik det trøstesløse Indtryk, at, selv om han ved Protektion kunde opnaa en Plads ved en Pult, vilde det være en hjerteløs Gjerning mod andre, bedre Berettigede at modtage den, og det opmuntrede ham ikke, at Teisen, hvem han betroede sine Anfægtelser, holdt følgende Tale til ham: «Du har allerede baaret Dig ad som en gal Mand ligeoverfor Kousinen — bliv nu ikke ved. Lad os dog for Fanden være fri for det Føleri! Naar jeg har havt Bryllup og opnaaet en Position, er det min Hensigt at forlænge mine Ben til en overnaturlig Længde, for at kunne tage saa mange Trin ad Gangen, som det er muligt, op ad den bekjendte Stige; derved løber jeg en Mængde forbi, der maaske ere dygtigere og har større Krav end jeg, det kan s'gu gjerne være, men hvad vedkommer det mig? Jeg seer mig ikke om for at møde alle disse harmfulde eller bedrøvede Øine, der tale om Næringssorger, saa man bliver daarlig af det — jeg seer blot opefter — hvorfor har disse Mennesker ikke sørget for at have længere Ben?» — Ét var Hugo paafaldende: hvor han kom, spurgte man ham om hans Reise og Aarsagen til den, og naar han saa — i sin Naivitet — svarede, at han havde været syg af Grublerier og var draget ud for at finde Løsningen paa den menneskelige Tilværelses Problem, smilede man enten medlidende af ham, eller man reiste sig indigneret for at antyde, at Audientsen var forbi: Sligt hørte ikke hjemme paa dette Kontor — ikke Een spurgte, om han havde fundet Løsningen!

Denne Tour paa den knudrede, forlængst opslidte Vei fra Herodes til Pilatus tog paa Hugos Kræfter; han følte sig skuffet og modløs, og naar han om Aftenen kom til Anna, var det i en meget slukøret Forfatning, men

hun vidste altid ved sin lyse, forhaabningsfulde Stemning at kalde Smilet frem paa hans Læber. Naar han saa var gaaet, og hun iseng, laa hun længe vaagen og tænkte paa, hvor vanskeligt det vilde blive for hendes Hugo, hendes ædle, stolte, kongefødte og meget andet Hugo, at bøie sig under det Pligtarbeidets og Sparsommelighedens Aag, der nu een Gang er opstillet her i Verden, og hvorunder de Mange, Mange maa gaa, medens kun de uendeligt Faa kunne gaa udenom. Aa, kunde hun blot ved sit eget Arbeide løskjøbe ham, den Elskede, der saa høihjertet havde forladt Veien til Rigdom og Storhed for hendes Skyld, fra disse Livets dagligdags Bryderier, der vilde knuge hans digteriske, drømmende Gemyt med sine haarde, barkede Hænder — saa sov hun ind, idet hun bad for ham og hans Lykke.

— Det faldt Hugo ind, om han ikke kunde faae Anvendelse for sine Sprogkundskaber ved Journalistiken, hvorfor han en Dag gik op paa «Fremskridtet»s Redaktionskontor. Candidat Cohn modtog ham meget venligt og indlod sig i en interesseret Samtale med ham; da Hugo bemærkede, at han ikke hyldede nogen Partipolitik, udbrød den Anden:

«Navnet Stelling har en udmærket Klang i vore Kredse, og vi ville meget gjerne knytte Dem til Bladet. Af Udspring maa De være Frihedsmand — Deres Fader var født oppositionel — og desuden, som et intelligent og begavet Menneske vil De ikke have anden Udvei end at slutte Dem til os, thi overalt, hvor De ellers vil se hen — Socialisterne naturligvis undtagne — vil De finde indskrænket Dumhed, Bornérthed, en sneverhjertet og sneverhjernet Blødhed med Stikord om det Nedarvede, Traditionen, Fædrenes Bedrifter, vore Mødres Tro, og jeg veed ikke hvad, ikke at tale om den ny Treenighedslære, der prædikes, om «Gudkongefædreland» — Alt vil vække Deres Modbydelighed og Væmmelse. Det lille, svage Danmark vilde forsumpes i Orthodoxi, fordummes i Kongeri og gaa til Grunde i Fædrelanderi, hvis «Fremskridtet» ikke holdt igjen ved stadigt at paavise det Meningsløse i Dogmerne — thi som den ægte Kristendom er socialistisk, er Stats-

kirken i Udspring og Hensigt reaktionair — det Uværdige for et Frihedens Folk i at staa paa Hovedet for Alt, hvad der hedder «de Kongelige», og endeligt det Nødvendige i at arbeide paa, at Baandet mellem Tydskland og Danmark bliver fastere og fastere. Vi bringe næsten dagligt Artikler for at paavise det Vanvittige i at tænke paa et Forsvar af Landet, ja, med stor Bekostning aftrykke vi Kaart over Kjøbenhavns Befæstning og paavise dens svage Punkter, hvorfra den vil kunne erobres af Fjenden, for at Udlandet kan se, og vi selv faae Øinene op for, hvad det er for noget elendigt Makværk, der er lavet.»

«Er dette ikke Fædrelandsforræderi,» indskjød Hugo her med Uvillie, «i Tydskland eller Frankrig vilde det utvivlsomt blive straffet som saadant.»

«Regjeringen maa finde sig i vore Angreb — vi ere den offentlige Mening, skal jeg sige Dem, vi udvide vort Omraade i Befolkningen fra Dag til Dag — selv i Ministerierne læses vi ivrigt af de Yngre, men disse Levebrødsmænd tør ikke bekjende Kouleur — vent blot lidt, og vi have erobret Danmark og skulle danne en Regjering, der har indskrevet «frisindet Intelligents» paa sin Fane.»

«Men har «Fremskridtet» mon virkeligt Evne til at assimilere sig med det danske Folk, der er saa konservativt i sin Grund?» spurgte Hugo. «Troer De ikke, at Deres Standpunkt bunder i Raceforskjellen?»

«Fordi jeg er *Jøde*? Paa ingen Maade! Dette bevirker tvertimod, at jeg er mere uafhængig, mere ubunden af Fordomme, har en videre Oversigt, og, tro De mig, Folket vil tilsidst følge os. Men vi gaa besindigt og roligt tilværks for at vinde vore Proselytter: vi hævde, at vi ere Oplysningens Repræsentanter og alle Andre nogle Dumrianer — hvad de i Sandhed ogsaa ere — og paa den Maade have vi allerede vundet Mange, fordi Folk nu een Gang saa nødigt ville ansees for dumme, men forresten skræmme vi Ingen fra os, thi vi gaa indirekte tilværks. De veed f. Ex. fra vor første Samtale, at jeg hylder Individets absolute Frihed paa det kjønslige Omraade, men det sige vi ikke ligefremt — nei, vi fortælle smaa, pikante Historier

og Skandaler paa en indtagende Maade, vi udpille af Udlandets Presse Meddelelser om excentriske Mænds og Kvinders interessante Skjæbner, vi støtte private Theaterforestillinger, hvor kjønslige Problemer sættes under Debat, og rose og citere Bøger, der behandle lignende Emner, og saaledes vænne vi efterhaanden de unge Kvinder, der tidligere vilde være faldne i Besvimelse ved at læse sligt, til at tænke frit og selvstændigt og afkaste den nedarvede Morals unaturlige Snøreliv. Paa samme Maade sige vi ikke, at vi ere Fritænkere, men næsten hver Dag vil De i vort Organ finde et Angreb paa Præstereligionen, hvori vi paavise, at alle Historierne om Skabelsen, Miraklerne, Opstandelsen o. s. v. ere noget Opspind. Naar nu et begavet og videbegjærligt Barn læser Bladet eller blot hører Forældrene tale om det, vil hans Kritik være vakt, og Alt, hvad hans Religionslærer snakker i Skolen, vil være forgjæves, thi vi have allerede vundet hans Sjæl. Fremgangsmaaden er probat, thi naar Folk først ere skilte af med den Religion, hvori de ere opdragne, finde de ikke let nogen anden.»

«Er De nu ogsaa vis paa,» sagde Hugo, «at De med alt dette arbeider paa det Folks Lykke, De jo dog tilhører.»

«Ja, naturligvis! Vi kjæmpe for den menneskelige Tankes Krav paa ubetinget Frihed og imod det Overleveredes Indflydelse paa denne Frihed. Oplysning! Oplysning! Det er vor Høvdings uhyre Betydning for Aandslivet herhjemme, at han har lært os at spørge, lært os at nægte. Først naar hver Mand og hver Kvinde i Landet staaer fri og dømmekraftig overfor Livets Kjendsgjerninger og Idéer, staaer spørgende og nægtende som en Kjætter overfor det Nedarvede, først naar hver enkelt Bevidsthed er gjennemrevolutioneret, kan der tales om Lykke for Folket — det er jo indlysende!»

«Jeg er dog ikke enig med Dem,» svarede Hugo.

Derimod var han, da han gik, enig med sig selv om ikke at søge Virksomhed ved «Fremskridtet» — han var lige utilfreds med Bladets Aand og Methode. Samtalen

havde imidlertid givet ham Stof til megen Eftertanke, og han vendte ofte tilbage til den — saameget saae han allerede nu: ved at lægge lutter Minus sammen, kan man ikke naae et positivt Resultat, og det er næppe klogt at bryde det gamle Hus ned, før man har Materialerne til det ny.

Dagen for Carls og Claras Bryllup var kommen, og Hugo mødte i Kareth for at hente Anna. Ikke uden Overvindelse havde han bragt det Offer til Sparsommeligheden, at give hende Lov til at optræde i en hvid Kasimirskjole, hun havde liggende fra en tidligere Leilighed, men da han saae hende staa foran sig i sin Pynt, fortrød han det ikke længere. Hun var henrivende, hvid som en Due, kun smykket med de rødeste Rønnebær i Haaret og paa Brystet, og forøvrigt straalende i Forventningens Feststemning. Til Afsked saae hun sig smilende i Speilet og sagde:

«Seer jeg ikke pæn ud, Hugo, og saa har jeg plukket mine Smykker i Søndermarken — nei, Du maa ikke røre mig, saa krøller Du mig. Lad os nu komme afsted; jeg er ganske nervøs, jeg er ikke vant til saadanne store Fester.»

Udenfor Kirken maatte de passere Revu for et Udvalg af Kvarterets Sælge- Rulle- Grønt- og andre Koner, men at komme forbi denne Bande af Fruentimmer var imidlertid ikke saa slemt — værre var det inde i Guds Hus. Som Følge af, at det var et Bryllup i stor Stil, var der stuvende fuldt, saa da Døren til Kirken blev aabnet for Hugo og Anna, dreiede flere Hundrede Kvindehoveder sig, som om der var trukket i en Snor, og lige saa mange Ansigter stirrede dem imøde fra Stolene paa begge Sider af Midtergangen, helt op til Alteret; Nogle laa ud over Dørene, Andre ovenpaa dem i flere Lag, og bagest stod man op paa Sæderne. Hugo gik modigt paa som den Mand, der havde seet større Farer under Øine, men Anna, der ellers var kjæk og frimodig af Naturen, følte sit Hjerte klympe sig sammen. Medens de gik op ad det lange Gulv,

der ingen Ende syntes at faae, følte hun, hvorledes denne Sværm af graadige Øine faldt over hende og hagede sig fast i hendes Dragt; hun havde en Fornemmelse af, at de flaaede Kjolen af hende for at undersøge hendes Undertøi, og hun drog et Lettelsens Suk, da hun naaede Alteret. «Næh, Mine — nu har jeg aldrig — hun møder ved Gud i Uldent — det maa jeg sige —» var den almindelige Mening paa Tilskuerpladsen.

Der var allerede kommen en Del af Selskabet, og medens Anna gik over tilvenstre, hvor Damerne havde Plads, vendte Hugo sig tilhøire, hvor Herrerne sade, og hilste paa Brudgommen og den unge Bensen. Da han vilde sætte sig, saae han paa Stolen ved Siden af sig Grosserer Dahl, der smilende rakte ham Haanden og med denne hæse Hvisken, der bruges i Kirker, sagde: «Goddag, Hr. Stelling. Glæder mig at se Dem igjen.» Hugo, der ikke havde Anelse om, at Dahl skulde med til Brylluppet, skiftede Farve; i samme Øieblik han vidste, at Camilla sad ligeoverfor, stod det lynsnart for ham, at enhver Gnist af Følelse, god eller ond, med Hensyn til hende var uigjenkaldeligt død hos ham, og dog bankede hans Hjerte voldsomt i hans Bryst, og hans Aandedræt var kort og knapt — hvad var det? Hans Øine listede sig langsomt over Gulvet, fra Flise til Flise, og langs Kjolerne derovre, indtil de fandt en hvid Kassimirs, saa fulgte de Folderne opefter, indtil de naaede to andre Øine, rene og dybe som Stjernehimmelen, der saae trofast og smilende over paa ham. Ogsaa han smilede, men hans Smil var sygt, og hans Blik undvigende — nu vidste han, hvad det var, der havde grebet ham: en pinlig Smerte ved Forestillingen om, at hun, den Tugtigste af Alle, hvis kydske, fromme Tanker nu søgte ham, at hun tillidsfuldt sad ved Siden af den, der forbryderisk havde givet sig hen i hans Arme, et Sorgens Stik i Hjertet, fordi dette ikke kunde gjøres ugjort, fordi han, naar hun paa deres Bryllupsaften kom til ham, saa hvid som Sne, vilde staa dér som en tilsmudset Person. Det varede længe, inden han fik sig til at se over til

Camilla; hun besvarede formelt hans Hilsen, men han læste et kummerfuldt Spørgsmaal i hendes Øine.

Lidt efter bruste Orglets mægtige Toner gjennem Rummet, Dørene aabnedes, og Bruden viste sig ved sin Faders Arm. Der opstod en temmelig høirøstet Mumlen nede i Kirken, og, grebne af Øieblikkets spændende Høitidelighed, masede de bageste Damer i den Grad paa for at komme til at se, at adskillige af de foranstaaende besvimede, og en ung Pige, der fra sin farlige Post oppe ved en Pille absolut vilde vide, hvad Besætning der var paa Nederdelen, styrtede ned paa Gulvet med et Brag og maatte i Stilhed bæres ud. Brudens Fører, en høi, svær Herre, saae glad høitidelig ud, hun selv derimod syntes ganske rolig, og gjennem sine Næsebriller, som hun havde beholdt paa, mønstrede hun Rækken af Ansigter, hun passerede, hist og her hilsende paa en Bekjendt. Hugo, der kjendte hende og havde hørt dens Udtalelser, til hvem hun om et Øieblik skulde knyttes for Livet, var ganske inde i gamle Stemninger; han syntes, det var en frygtelig Løgn altsammen, baade hendes svulmende Bryst, der var anbragt foran, og det formskjønne Parti bag, baade Præstens Betragtninger over al den Lykke, der ventede «di—isse Tvende», og deres Svar paa hans høitidelige Spørgsmaal, og han var glad, da Ceremonien var forbi, og han sad i Vognen med Anna og kjørte ud til Skydebanen.

Sophus Bensen var Festmareschal og foretog de nødvendige Præsentationer mellem de firsindstyve Gjæster under Afleveringen af en saadan Mængde Flovser, at der vilde have været nok til en hel Aargang af «Fremskridtets» Petitartikler — det unge Talent havde forladt sit tidligere Organ, der nu sukkede efter sin Varietéreferents aandrige Pen, for delvis at hellige sig til større Opgaver, i hvilken Anledning en af hans Chefer, Hr. Cohn, var med i Selskabet. Hugo lagde ogsaa Mærke til Alfred Thomsen, der paa en lav Stol ved Camillas Side hang over hende med ivrig hviskende Tale, stærke Fagter og glødende Øine; hun selv sad i en Hjørnesopha, hvilende tilbagelænet i gul Silke,

der flød om hende, medens hun stirrede bleg og træt ud for sig.

Musiken lød, og man gik op til det pragtfuldt dækkede Bord, hvor Folk snart bleve veltalende, og omdelte Sange vidnede høit om, at Poesien endnu ikke er uddød i gamle Danmark. Hugo, der hurtigt blev taget med af den almindelige Munterhed og af de gode Vine, sad og betragtede Brudeparret; hendes skarpe, smalle Ansigt syntes ganske at mangle Udtryk for de Følelser, Dagen gav Anledning til, og han ærgrede sig herover, thi Trækkene vare ingenlunde ilde, men det var, som om Beskjæftigelsen med Sædelighedssagen — den hun, da han forleden gjorde Visit med Anna, livligt havde underholdt ham om — havde plyndret hendes Aasyn for alt det, som ganske vist ofte kan indeholde en Fare for Dyden: det yndige Smil, Kindens Rødme og det dvælende, varme Blik — men dog Ting, som ikke vilde være saa ilde paa deres Plads netop denne Aften; nu smilede hun blot stramt, naar Teisen bøiede sig hen til hende og sagde Noget. — Tale fulgte paa Tale: fra Hr. Dahls stive Flipper hørtes med hans sædvanlige Phraser en automatagtig Skaal for Grosserer Bensen som en af Børsens Hjørnepiller, der staa fast og urokkeligt; Sophus, der i dette Øieblik var meget langt fra at være i Besiddelse af disse Hjørnepillernes Egenskaber, idet han paa Grund af Vinen, han havde nydt, tvertimod var ikke saa lidt vaklende og usikker, meddelte de tilstedeværende Damer som et Exempel til Efterligning, at Bladet «Fremskridtets» Viktoriapresse fødte 365 begavede Børn om Aaret og bad Selskabet tømme et Glas for Hr. Cohn som Repræsentant for den eneste agtværdige Journalistik, der findes her i Landet — en Toast, som dog i denne Kreds blev blev modtagen med nogen Kjølighed — og endelig holdt Thomsen en Tale for Kvinden, idet han med vildt rullende Øine i det blege Ansigt gjennem et dialektisk Foredrag, der bevægede sig paa Søren Kierkegaardske Stadier, udviklede for den forbausede og ganske uforstaaende Forsamling, hvilken Lykke der laa skjult i en ulykkelig Kjærlighed, og hvilken Ulykke det, dybere seet, var, at være

en lykkelig Elsker. Hugo lagde med bekymret Deltagelse Mærke til, at det Unormale i Ydre og Væsen i høi Grad var tiltaget hos den unge Forfatter, og at Lidelsen med sin Gravstikke havde tegnet Streger ved hans Øine og Mund.

Efter Bordet, da man atter samledes i Stueetagen for at drikke Kaffe, kom Anna hen til Hugo, ledsaget af Grosserer Dahl, hvem hun havde havt tilbords. Denne Alvorsmand saae for Øieblikket meget oprømt ud og nedlod sig endog til en lille Vittighed, som han aabenbart selv i høi Grad gouterede, idet han sagde:

«Jeg hører af Deres elskværdige Forlovede, Hr. Stelling, at De — om jeg saa maa sige — søger Dem en Stilling, hahaha — det er en net Manér, at sætte sin Formue overstyr i Udlandet og saa komme hjem til en saa indtagende Dame med tomme Hænder.» Han havde knebet Hugo venskabeligt i Øret og tilføiede nedladende: «Hvis De vil komme til mig imorgen, har jeg sikkert Noget for Dem. Huset H. C. Dahl & Co. er netop ifærd med Planen om en direkte Handelsforbindelse med Vestindien, Venezuela og andre sydamerikanske Pladser, og jeg troer at kunne faae Brug for Deres Kjendskab til Sprog — særligt Spansk.»

Medens Anna glædestraalende udbrød: «Var det ikke deiligt, Hugo?» laa et Nei denne paa Læberne, men pludseligt samlede han sig: Bort med alle Theorier og løs paa Livet! Forholdet til Camilla stod ham saa fjernt, som var det et Eventyr, han havde hørt i sin Barndom, han vilde jo aldrig komme i mindste Berøring med hende, da Dahls Kontor laa paa Gammel Holm og hans Bopæl ved Nørrevold; derfor svarede han: Tak, han skulde møde.

Thomsen kom for at meddele, at Fru Dahl ønskede at tale med Hugo.

«Kjender De den lille Fyr?» spurgte Grossereren, da denne atter havde bortfjernet sig.

«Lidt,» svarede Hugo. «Han interesserer mig meget, der er noget ragnaroksagtigt ved ham.»

«Han skal skrive ganske gode Ting, fortæller man mig, og jeg er glad over, at han viser min Kone Opmærk-

somhed. Hun kjeder sig saameget, Camilla, og han adspreder hende; han har Aand, siger hun, kan snakke med hende om Følelser og den Slags Ting — jeg har ogsaa Følelser, seer De, mange endog, tør jeg paastaa, men jeg veed ikke, hvad man skal sige om dem.»

Naar Dahl ganske roligt talte om den Opvartning, Thomsen saa aabenlyst gjorde hans Hustru, laa det i, at det lille, spinkle Menneskes øiensynligt lidenskabelige Beundring for den majestætiske Camilla, der var et Hoved høiere end ham, nærmest gjorde et parodisk Indtryk. I Virkeligheden havde Grossereren heller ingen Grund til Uro; hun indrømmede ikke sin Tilbeder den mindste Gunst — lyttede kun til hans forelskede Tale, som var det et Akkompagnement til de Tanker, der altid sysselsatte hende.

Da Hugo kom hen til Camilla, gjorde hun Plads ved sin Side i Sophaen, og han satte sig. Lidt efter sagde hun, idet hun saae smerteligt paa ham:

«De er bleven forlovet siden — dengang.»

«Ja, Frue.»

«Elsker De hende høiere, end De elskede mig?»

«Ja, Frue.»

«Det tænkte jeg. Hun er meget smuk.»

«Ja, Frue.»

«Husker De den Aften, da jeg mødte Dem ved Kapellet; da kom jeg for at spørge Dem om det samme, som jeg spørger Dem om iaften — tilgiver De mig, kan De tilgive mig?»

«Ja, Frue, ganske.»

«O, Tak, Hugo, jeg troer Dem — og Tak for de Timer, vi vare sammen, det er i Mindet om dem, jeg lever og aander — og døer, thi — bøi Dem lidt henimod mig — jeg elsker Dem modstandsløst og haabløst — De maatte vide det, maaske De dog en enkelt Gang midt i Deres Lykke vil sende den stakkels Camilla en medlidende Tanke — det vil være mig en Trøst.»

«Forstyrrer jeg?» sagde en Stemme. Det var Hr. Cohn.

«Paa ingen Maade,» svarede Hugo, «Fruen og jeg

talte netop om de to eneste Gange, jeg har været i hendes Hus, og ved begge Leiligheder traf jeg jo Dem.»

«Skulde jeg nogensinde svigte min politiske Overbevisning,» sagde Cohn, «bliver det, fordi min Stilling som Venstremand saa godt som afskjærer mig fra den smukkeste af alle Damer.»

Hugo reiste sig:

«Saa vil jeg ikke træde hindrende i Veien i dette lykkelige Tilfælde. Jeg skal huske, Frue, hvad De sagde.»

Imidlertid var der ryddet ud ovenpaa, og snart gik Dandsen lystigt hen over det bonede Gulv. Anna, som, trods sine fire og tyve Aar, var den friskeste og yndigste af alle de unge Piger, gjorde stormende Lykke, og Hugo sad henrykt og iagttog, hvor ganske hun gav sig Glæden i Vold og ligesom blev til Et med Musikens Toner.

Lidt senere gik han ud i Haven for at ryge en Cigar og traf her til sin Forbauselse Brudgommen, gaaende op og ned i den mørke Gang med sænket Hoved.

«Men hvad bestiller Du dog her?» udbrød Hugo.

«Jeg tænker,» svarede Carl, «hvilket er en af de dummeste Beskjæftigelser, man kan hengive sig til. — Du maa snart komme og besøge os,» tilføiede han ivrigt, «Svigerpapa har ladet Tapetsereren udstyre vor Leilighed med en Pragt og Elegance, som overgaaer mine dristigste Forventninger.»

«Lad nu først Hvedebrødsdagene gaa,» svarede Hugo smilende.

«Mit Budget bliver ogsaa langt rundeligere, end jeg havde tænkt.»

«Gratulerer.»

Efter en Pause greb Carl pludseligt Hugos Haand og trykkede den heftigt, idet han sagde:

«Jeg har Anfægtelser iaften — det er arriveret store Mænd før, naar de efter lange Forberedelser stode foran det afgjørende Øieblik — det maa være Vinen, som har gjort mig sentimental — jeg har følt hendes Puls i disse Dage, siger jeg Dig, og den var meget langt fra Feber-

temperatur. Naa, Schwamm d'rüber — Partiet er taget. Lad os gaa ind.»

Grosserer Bensen kom hen til dem og sagde med glædestraalende Ansigt:

«Svigersøn! Clara er færdig, og Vognen holder for Døren.»

Et Øieblik efter sad Parret i Brudekarethen med de hvide Heste, og under Selskabets rungende Hurraraab rullede den bort, medens Klangen af Seletøiets Bjælder tabte sig i det Fjerne.

Et Par Dage senere indtog Hugo sin Plads ved en Pult paa Grosserer Dahls Kontor og blev indviet i Hemmelighederne ved Handelskorrespondance; han var engageret med en Gage af 2500 Kr. foruden Tantième og med Kontortid fra 10—5.

Det praktiske Liv — det frygtede og forhadte — nu var han midt i det! Som den, der staaer paa Badebroen, havde han lukket Øinene og styrtet sig ud i det fremmede Element, og han erfarede nu, at det slet ikke var saa slemt; der var en Friskhed i denne Følelse af at være ude i Menneskestrømmen, der som en Flod evigt drager afsted, delt i mange Arme, men hver Arm stærk ved fælleds Interesser og fælleds Maal, der vederkvægede ham og gjorde ham godt; han havde seilet sig fast og ligget stille, nu var han kommen los og i Fart — Hurra — for Anna hin Unge!

Samme Anna fortsatte sit Opdragelsesværk ligeoverfor ham, uden at Nogen af dem anede det, saa det var deilige Undervisningstimer. Fagene i det Kursus, han gjennemgik, hed: Menneskekjærlighed, Medlidenhed, Mildhed i Dom, Hjælpsomhed mod de mangelfuldt Udrustede, og saa Initiativ, Virkelyst. — Hun var Medlem af en privat godgjørende Forening, og han overtog hendes Forpligtelser som Undersøger; naar han havde anvendt en Del af sin Aftenfrihed til at kravle op ad mørke Trapper og besøge uhyggelige

Hjem, fandt han sin Løn i hendes Smil; hun stod for ham som et Sindbillede paa Barmhjertighed. «Ingen Glæde i Livet,» sagde hun, «er saa stor, min egen Ven, som at bringe lidt Lindring ind i disse Ulykkeliges mørke Tilværelse. Du siger, at Proletarets Elendighed her paa Jorden har voldt Dig uendelige Kvaler alle dine Dage, og saa satte Du Dig hen i hjælpeløs Grublen; det er gaaet Dig her, Hugo, som det er gaaet Dig med Gud: Du havde kun behøvet at udrække Haanden, og Du vilde have fundet dem Begge, baade de Fattige — og Gud.»

Til at begynde med faldt det ham vanskeligt at bøie sit Sind ind under Annas Synspunkter, men hun blev altid den Seirende. Saaledes sagde hun f. Ex. en Dag — han bragte hende hver Morgen, trods hendes Protest, en forelsket Bouket Blomster:

«Iaften maa Du komme og drikke Thé hos mig og være rigtig sød; der kommer en stakkels, gammel Pige, som vil være henrykt over dine Opmærksomheder.»

Han kom og forefandt en Frøken paa 65 Aar, hvis Øine det gik som Droslerne i Visen: ét fløi i Øst og ét i Vest; hun var stærkt skrutrygget og i det Hele af et saa afskrækkende Ydre, at Hugo maatte anstrenge sig for at sætte et venligt Ansigt op, medens hun betragtede ham med det ene Øie — det andet saae ud af Vinduet.

Anna, der sad og syede Navn paa et Lagen — et A. S. i sirlige Slyngninger — sagde:

«Min Forlovede har glædet sig saadan til at træffe Dem, Frøken Tybjerg, det vil more ham at høre om Deres Skovtour i Sommer.»

Da Hugo, noget tøvende, bekræftede Rigtigheden heraf, tog Frøkenen fat og snakkede væk i over en Time, indtil det tilsidst løb rundt for ham. Han kunde forstaa, at hun var en af hine enlige Kvinder af god Familie, som det travle Samfund glemmer paa sin Vei, at hun levede kummerligt af et Par Legater, og at en Familie, der hed Seligmanns, og saa Anna vare de eneste, som erindrede hendes Existents. Skovtouren om Sommeren med Seligmanns og Juleaften om Vinteren hos Seligmanns vare de to

aarlige Begivenheder i hendes Liv, og Hugo blev i den Grad sat ind i, hvad Hr. Seligmann havde sagt paa hin mindeværdige Tour, og hvad Fru Seligmann havde sagt, hvormange Gynger og Vipper den yngste Hr. Seligmann var falden ned af, hvilke slemme Pletter af Marmeladen den næstældste af Frøknerne Seligmann havde faaet paa sin Kjole — «De veed, Anna, den blev syet om af Fru Seligmanns den Blaa, som hun fik til den unge Jensens Konfirmation — ak ja, hvor Tiden gaaer — han var saamænd ogsaa med paa Seligmanns Skovtour og var meget opmærksom mod den ældste Frøken Seligmann — jeg veed, det vilde glæde Fru Seligmann, hvis der blev Noget ud af det,» o. s. v. o. s. v. — indtil Hugo følte sine Sandser omtaages og begyndte at fatte et uudslukkeligt Had til den ham ubekjendte Familie Seligmann.

Da hun var færdig, yttrede Hugo, at det maatte have været en morsom Skovtour, hvortil hun svarede:

«Aak Gud ja, og hvor vi lo, da Hr. Seligmann, medens vi spiste, mindede om sidste Juleaften, da vi sad og ventede, og Pigen, der var sendt til Bageren efter Gaasen, ikke kom — det skal De dog høre, Hr. Stelling.»

Han saae bønligt paa Anna, der hurtigt sagde:

«Hvordan er det, Hugo, Du hørte jo megen Tale om Fru Heiberg og Michael Wiehe i dine Forældres Hus?»

«Har De seet dem?» udbrød Frøkenen, «aak, det var Skuespil dengang,» og nu gik hendes Snakken ind i en anden Gade, men hendes Theateropfattelse var af den Art, at Hugo næsten begyndte at længes tilbage til Seligmanns. Da han om Aftenen Kl. 11 fulgte hende ud i den anden Ende af Christianshavn, havde han virkeligt ogsaa den Tilfredsstillelse ikke alene at faae den lattervækkende Historie om Gaasen, men en saadan Række interessante Kjendsgjerninger fra den samme Juleaften, at han nær aldrig havde faaet den veltalende Frøken ind ad hendes Gadedør.

Han bearbeidede Brostenene med sin Stok, da han gik hjem, for at give sit Raseri Luft: at have siddet og læst i en Bog eller besørget det kjedeligste Skriveri eller blot ligget og sovet, en hvilkensomhelst Form for Til-

værelsen vilde være at foretrække, fremfor at høre paa og besvare denne idiotiske, umenneskelige Sluddren, dette hjerneløse Pjadder — ha!

Hugo saae derfor noget misfornøiet ud, da han næste Morgen traadte ind ad Annas Dør — for første Gang i deres Forhold havde han paatænkt at nedlægge en alvorlig Indsigelse — men inden han fik aabnet Munden, vare Annas Arme om Halsen paa ham, og han følte et Par varme Læber mod sine.

«Tak, kjæreste Elskede,» udbrød hun, «hvor det var sødt og kjønt af Dig at være saa venlig mod Frøken Tybjerg iaftes. Jeg kunde ikke falde isøvn, da jeg kom iseng, for at ligge og tænke paa, hvor tidt jeg gjør Dig Uret i mit Hjerte og troer, at Du føler Dig for overlegen til at nedlade Dig til de Fattige i Aanden. Du store, kjære Hugo, tilgiv mig! Og ikke sandt, var det ikke en Kilde til Glæde for Dig at gjøre hende saa lykkelig? Husk, hvor tomt hendes Liv er; hun kan ikke taale at læse og har aldrig Nogen at snakke med. Du aner ikke, hvor denne lille Sammenkomst med en galant og smuk Kavalér vil fylde ud i hendes ensomme Tilværelse i mange, mange Uger, og naar hun sidder med sit Strikketøi i sit lille Kammer Dag ud og Dag ind, vil Billedet af Aftenen igaar blive taget frem atter og atter, og hun vil suge Næring og Livsmod af Erindringen om den — aa, det er deiligt at være god — ikke sandt, Hugo?»

Han kyssede hendes straalende Øine og talte ikke et Ord om sin Misfornøielse; derimod sagde han til sig selv: «Du er en Æsel, Hugo, og maa stræbe at forbedre Dig!»

Efter nogen Søgen bestemte de sig for en lille Kvistleilighed i en Villa ad Vesterkanten, og de begyndte at sætte Bo. Allevegnefra samlede de sammen de mange uensartede Gjenstande, der, naar de ere anbragte paa deres Plads, danne en af de skjønneste Helheder i Menneskelivet: et Hjem; med tænksom Mine maalte Hugo Værelserne

op, saa gik de i Boutikerne for at gjøre Indkjøb, og naar Sagerne kom, bleve de stillede op under uendelig Jubel: hver enkelt Del gik igjennem deres Hænder og blev hilst Velkommen med en Slags ærbødig Andagt. —

Saa stod Solen høit paa Himlen og beskinnede den Oktoberdag, der skulde indvie Hugos Lykke for Livet. Han skulde hente Anna i hendes Hjem, hvor en Bekjendt hjalp hende med Pynten; de vilde være alene i Kirken, han og hun, og naar hun havde klædt sig om, vilde de tage i Skoven alene, han og hun — for saa at flyve til den Rede, de i Forening havde bygget sig. Det var det herligste Veir, høi, skjær Himmel, og Luften mild, ren og frisk som Drik af en Kilde; han indaandede den med svulmende Bryst, opfyldt af en grændseløs Taknemmeligheds-følelse; hvor vidunderligt, naar han tænkte tilbage, var ikke hans Fod bleven ledet mod det Maal, han nu nærmede sig, et Liv i Lyksalighed!

Anna saae yndigere ud end nogensinde i sin Brudestads, en sød Uro farvede hendes Kinder, og Blikket lyste i høitidelig Glæde. Taarer faldt fra Hugos Øine paa hendes Slør, da han bøiede sig over hende for at kysse hende; det rørte ham, han var henrykt og forvirret ved Tanken om, at denne unge Kvinde, der fra idag betroede sit Liv og sin Skjæbne i hans Hænder, havde smykket sig, som gik hun til en Fest, og han lovede sig selv høit og dyrt at arbeide, hvad et Menneske formaaede, for at gjøre hende Veien let. Han trykkede ogsaa et Kys paa hendes Myrthekrands, Symbolet paa hendes Jomfruelighed og Uskyld, og ønskede inderligt, at ogsaa han havde kunnet bære Myrther paa denne Dag.

Paa Veien til Kirken greb hun hans Haand og sagde:

«Lov mig een Ting, Hugo, gjør Dig nu ikke kold og haard, naar Du hører Guds Ord. Jeg kan ikke taale at tænke, at den hellige Indvielse, vort Forhold faaer idag, kun skulde gjælde den Ene af os. Aa, Hugo, jag Hovmodets Djævel ud og vær ydmyg i din Tak og i din Bøn for vor Fremtid.»

«Jeg skal følge Dig, saalangt jeg formaaer, det lover jeg Dig,» svarede han.

Og virkeligt, da han sad i den høie, lyse, store Kirke, og Orglets Toner bruste, og Psalmen steg og fyldte Rummet, blev han greben af en mystisk Stemning, der løftede hans Sjæl og gav hans lyse Haab Vinger til Flugten opad, og en Tak til Giveren af al denne ufortjente Lykke formede sig i hans Tanke, men da Præsten kom, kunde han ikke fastholde Stemningen, hans kritiske Sands vaagnede paany, og da dette ham fremmede Menneske nedbad Velsignelsen over dem, faldt det ham ind, at hvis det nu havde været et fattigt Par, der ikke betalte et rigeligt Honorar, vilde Velsignelsen være svunden forholdsvis ind baade i Længde og i Dybde. Da Ceremonien derimod var forbi, og han hilste sin ægteviede Hustru med det første Kys, læste hun i hans Øine en inderlig usigelig Tak for Alt, hvad hun i dette Øieblik havde skjænket ham.

Han ventede, medens hun klædte sig om, og snart vare de paa Veien ud til Jernbanestationen. Hugo var som i Feber, han følte sig overspændt indtil Extase, hans Pulse gik, og hans Nerver dirrede, saa han næsten fornam det som en Smerte. Det var ligefrem en Lindring for ham, at han fik fat paa det Latterlige i Misforholdet mellem dem selv og Omgivelserne — at det skulde forundes et ganske ordinairt Klampenborgtog at rumme deres ufattelige Lykke, at Lokomotivet dér, dette hvæsende, sydende, dumme Uhyre skulde have Lov til at føre dem afsted sammen med alle disse Mennesker, som han kun saae gjennem en Taage, med deres Pakker og Aviser, med deres Snakken og Leen, at en Kondukteur med et dorsk Hverdagsansigt stak Hovedet ind i deres første Klasses Kupé og forretningsmæssigt tørt forlangte at se deres Billetter — Alt det forekom ham saa uendeligt komisk — disse stakkels Mennesker anede midt i deres dagligdags Færd ikke, at det var selve Livslykken, som var med Toget, den sjeldne Skat, som Alle søge, og saa Faa finde. De talte ikke meget sammen, og kun deres Hænder søgte hin-

anden i bløde Haandtryk, men hans Øine hvilede paa hende Dagen igjennem, kjærtegnende som Kys af Læber, og hendes mødte hans, ømme, længselsfulde, forvirrede, undvigende, frygtsomme, Alt imellem hinanden, som Stemningerne kom og gik i hendes bølgende Barm. Med Forelskelsens dybe Henrykkelse iagttog han disse Overgange, betaget fulgte han den Kamp, der foregik i hende mellem den jomfruelige Kydskhed og Villien til at være hans, give sig ganske hen til ham, som hun idag havde lovet for Guds Aasyn. Opvarteren paa Restaurationen, hvor de spiste, var meget forbauset over dette Par, der, siddende Haand i Haand, lod den ene Ret efter den anden saa godt som urørt, og forlangte Vine, som de næppe smagte paa. Saa vandrede de videre under Bøgenes Kroner, fra hvis Løv nogle barske Nætter havde stjaalet det sidste Grønne; de satte sig paa en Bænk og saae hen for sig i tause Drømme — de brungule Blade dryssede i den stille Luft langsomt, ligesom dvælende, fra Træerne ned mod Jorden, hvor de med en sagte Raslen lagde sig, Side om Side, forat glemme Sommerens frydefulde Dage og dø, blive til Støv, og de nøgne Grene rakte deres Arme ud, som om de vilde holde igjen paa deres tabte Pragt.

«Man burde kun have Bryllup om Foraaret, Ange,» sagde Hugo stille, «der er noget sørgmodigt tankefuldt ved Bladfald i Høst.»

— Ange var et Kjælenavn, han havde givet hende. —

«Nei,» svarede hun med et blidt Haandtryk, «dette er just den skjønneste, forjættelsesrige Tid, fordi vi veed, at den Død, vi se brede sig for vore Øine kun er tilsyneladende, fordi vi ere usvigeligt sikkre paa, at Skoven næste Aar atter vil staa i sin feire Pragt.» —

Ved Ankomsten til deres Hjem om Aftenen fandt de Villaen illumineret fra øverst til nederst, og Stueleilighedens Beboere havde dekoreret Opgangen til deres Leilighed med Tæpper, Bladplanter og Lys. Dette, at disse ganske fremmede Mennesker ogsaa vilde give deres Skjærv til denne Dags Fest, gjorde et dybt Indtryk paa Hugo og rørte ham til varme, taknemmelige Taarer; han følte det,

som var det alle Menneskene derude i Verden, hans Brødre og Søstre, der havde sendt ham denne Hilsen for at vise, at de deltoge i hans Glæde.

Tjenestepigen, de havde fæstet, havde tændt alle Lamperne. Hun viste dem nogle Blomster og et Par Presenter, der vare sendte, og som de aandsfraværende betragtede — om hun vilde slukke — vilde de ikke have Noget at spise, hun havde dækket Bord? — Nei Tak, hun kunde gjerne gaa i Seng, Godnat!

De sade længe i Sophaen inde i den mørke Dagligstue, hvis Loft uroligt belystes af Skinnet fra en Gaslygte udenfor Vinduet. Han havde sin Arm om hendes Liv, hun sit Hoved mod hans Skulder, og deres Hænder hvilede i hinanden. Der blev ikke vexlet noget Ord. —

«Du skjælver, Ange?» hviskede han.

«Jeg er bange, Hugo.»

«Du elskede Barn.»

Da Hugo Morgenen efter Brylluppet traadte ind i deres Spisestue — han havde sin Seng staaende i sit «Studereværelse» — og hun fra Thébordet ilede ham imøde, rødmende som — ja, som en Hustru, naar Brudenatten er svunden: intet Billede mellem Himmel og Jord kan gjengive denne hendes høitidelige og rørende Forbausethed, der røber den nylige Indvielse i Livets høieste Mysterium, denne hendes lyksalige Glæde, der straaler ud af den hele Skikkelse og fortæller om rige Forjættelser og søde Haab, der ere vaagnede i hendes Barm — da hun et Øieblik havde hvilet i hans Arme, i yndig Forvirring seet ind i hans Øine, og han havde taget Plads, saae han sig omkring som vaagnet af en Drøm: denne Théske, denne Kop, denne Dug, dette Bord, denne smilende Kvinde derovre var hans alt sammen, var hans Hjem, den Plet paa den store Jordkugle, han kunde kalde for sin, hvor Alt var ham venligt sindet og tilvinkede ham Fred og Glæde.

Det var deilige Dage, disse, der kom og gik, og hver Morgen vaagnede han til ny Lykke.

Hans Arbeide paa Kontoret gik let fra Haanden og blev i denne Festperiode ogsaa en Kilde til Nydelse. Ganske vist kneb det for ham at komme afsted om Morgenen: hun var, i sin lyse Kjole og med den lille Kappe paa det løst opsatte Haar, saa frisk og indbydende som et modent Bær, der hænger paa sin Gren, vædet af Duggen og venter paa at blive plukket — men det var jo hende, Arbeidet gjaldt, og naar han stod ligeoverfor den trebenede, læderbetrukne Kontorstol, der skreg saa hæsligt, naar man dreiede paa den, og saae saa grændseløs kjedsommelig og usympathetisk ud, besteg han den, som var det til en Lysttour; han kom udmærket ud af det med det elskværdige Personale, og Chefen saae han meget lidt til. Og saa kom Aftenen med Sang og Musik, Høitlæsning eller stilfærdige Samtaler, i hvilke hun, med Hovedet støttet tankefuldt mod Haanden, kom med Yttringer, der overraskede ham ved deres originale, førstehaands Syn og gav gamle, kjendte Sager ny Iklædninger, saa de atter interesserede fuldt ud.

Han var glad ved, at han strax havde foreslaaet, at de skulde have Soveværelse hver for sig; kun saaledes var det muligt at bevare det sarte Støv paa deres Kjærlighedsguds Vinger og værne om den første Elskovs fine Duft. Med henrykt Undren iagttog han, hvorledes hun, ledet af sit kvindelige Instinkt, havde hjulpet ham til at begribe, hvad han aldrig før havde forstaaet: Forsoningen mellem en dybtsjælelig, ideel Tilbedelse af den Elskede og saa den sandselige Hengivelse. Hun havde lært ham, at Modsætningerne kunde smelte sammen til en Deilighed, han aldrig havde drømt om — og dog var og blev dette den skjønneste Gaade for ham, at det var den samme Anna, der ved en Bæven i Stemmen, naar de sade sammen om Aftenen, ved et fængende Haandtryk eller et uvilkaarligt Kjærtegn kunde gjøre ham lyksalig, idet hun varslede ham Øieblikke, fulde af ufattelig Fryd, at det var den samme Anna, som han Søndagmorgen, naar Klokkernes

Klang kaldte de Andægtige, saae gaa til Kirke med sin Psalmebog i Haanden, saa ren og skjær, saa from og barnlig uskyldig, som selve Margrethe, før Faust krydsede hendes Vei. —

Hugo havde gjerne paa denne Maade ladet sig glide langsomt ned ad Tidens Strøm fra Maaned til Maaned og Aar til Aar gjennem smilende Landskaber, hvis Anna ikke havde heiset Seil, forat deres Fartøi kunde faae Fart. Hun forstod at tale og at spørge, saa han maatte tage fat; hendes aldrig hvilende Interesse for Alt og Alle lod ikke Rum i hendes Nærhed for vage Drømme eller egenkjærlig Gaaen op i sig selv, hendes lidet sammensatte Natur var saa klar som Dagen, og dens Lys kastede sine Straaler ind i hver Vraa af hans Sjæl og kaldte paa ham, som Reveillen vækker Soldaten om Morgenen. — Uden at paavirke ham i religieus Henseende lærte hun ham at trænge meget længere ind i den kristelige Idé, end han havde været før; hun havde det fineste Gehør for Dybden og Skjønheden i Testamentets Skildring af Jesus, saa han først nu syntes at læse det ret. Den *humane Tanke*, der hidtil havde ligget modløs og forsagt i hans Sjæl, reiste sig, begjærlig efter Handling: Var det ham givet at udrette Noget for sine Medmenneskers Lykke, istedetfor som passiv Tilskuer at deltage i det hjerteskjærende Suk, som daglig løfter sig fra Jorden, og intetsteds har at gaa hen, intetsteds bliver hørt? Dette Spørgsmaal gjorde ham brændende hed. — Han kastede sig over offentlige og politiske Spørgsmaal, gik ind i en Forening, hvor han ivrigt diskuterede Samfundsreformer og holdt endog her — med Held — Foredrag om sydamerikanske Tilstande.

Hugo og Anna deltoge kun saare lidt i Selskabslivet og saae meget Faa hos sig.

Det Teisenske Hus fristede dem ikke. En Aften, da de forgjæves havde søgt at faae Billet til en Operaforestilling, foreslog Hugo at gaa derop: de havde tidligere

været der til stort, stivt, kjedeligt Selskab, og han vilde gjerne have sig en fortrolig Passiar med sin Ven en famille.

Da de vare meldte, kom Carl ud i Entreen og yttrede en saa forceret Glæde, at den havde en paafaldende Lighed med den dybeste Forlegenhed, hvorimod der ikke var Spor af Begeistring at læse i Claras Ansigt, da de traadte ind i den elegante Salon, om hvis runde Bord der sade nogle Damer, som lignede, syntes Hugo, de syv golde Ax, den ulykkelige Pharao drømte om i sin Tid, og som opslugte de syv fulde Ax — havde de levet i en hedensk Tidsalder, vilde de være blevne tilbedte som Gudinder for Blegsot. Disse Frøkener vare alle Medlemmer af Sædelighedsforeningen, høit oppe i den saakaldte yngre Alder, og — som Teisen senere bemærkede — levende Illustrationer til Talemaaden om at gjøre en Dyd af Nødvendigheden.

«Da vi nu dog ere blevne forstyrrede, Carl,» sagde Clara skarpt, paa sin eiendommelige, vindende Maade, «kunne Herrerne gjerne blive herinde, indtil vi have spist, men saa ville vi Damer være alene. Vi have vigtige Sager at forhandle, Fru Stelling, som sikkert ville interessere Dem.»

«De skulde hellere gaa med os, Frue,» yttrede Teisen spøgende.

«Aa, Du skulde nødigt ironisere,» svarede Clara med hidsig Stemme, «Du, med din Fortid!»

Medens adskillige Par indignerede Øine bleve rettede paa Carl, stod han selv og saae ud, som om han, trods Alt, foretrak sin Fortid for sin Fremtid.

Herrerne toge Plads, men bevarede en diplomatisk Taushed, efter at samtlige Damer som en Flok Gribbe havde kastet sig over den første Replik, Hugo vovede sig frem med, og sønderlemmet den for hans Øine med deres skarpe Næb — han var ikke til at bevæge til at fortsætte Diskussionen med denne Samling Fremskridtskvinder.

Efter Bordet, ved hvilket de ivrige Damer havde

frembragt et infernalsk Spektakel og nær vare komne i Haarene paa hverandre under en Disput om Fredssagen — de vare Alle Medlemmer af Foreningen til dennes Fremme — medens Carl og Hugo drak et stiltiende, melankolsk Glas Vin med hinanden, gik Herrerne ind i Teisens Arbeidsværelse.

«Er det ikke et nydeligt Kompagni?» sagde Carl, da de med en Cigar sade i det luxuriøst udstyrede Rum. «Jeg er ligesom Kongen af Dahomey omgiven af et Amazonekorps, som elsker Krigerfærd, men foragter Kvindegjerning. Disse Kydskhedskravsskraalere maa være. noget for en Joseph, som Du.»

«Jeg hader al Unatur,» svarede Hugo.

«Jeg er bleven narret, min Ven, jeg havde dog troet, at Clara havde en Rest tilbage af Moder Evas Lyst til at bide af Æblet, men nei, hun har ikke Spor af Appetit. — Du skal imidlertid ikke beklage mig, hvad jeg kan se paa dit Ansigt, at Du gjør; min Kone er saa optagen af Møder, Korrespondancer og Bladartikler, at jeg har min fulde Frihed, og der staaer jo skrevet, at Sara sagde til Abraham, da hun ikke kunde føde ham Børn, at han skulde gakke ind til hendes ægyptiske Pige Hagar og tage hende til Hustru.»

Under den følgende Samtale lagde Hugo iøvrigt Mærke til, at der var foregaaet en øiensynlig Forandring med Vennen; ved sin Hjemkomst havde han ganske vist hos denne truffet en tydeligt udtalt Kynisme, men som dog havde gjort et noget paataget Indtryk, ofte havde de Egenskaber, han holdt af hos ham, skinnet igjennem, og bag det Hele laa en halvhumoristisk, selvironisk Understrøm, der forsonede. Nu maatte han høre Carl udtale sin Glæde over, at Sommeren var forbi, thi Saisonen var den eneste Tid, hvori man levede, med stort Velbehag udbredte han sig over, hvilke Selskaber han allerede havde deltaget i, og hvor optagne han og Clara vare i de første Uger af Invitationer — «kun hos Eliten, forstaaer Du» — og han spurgte dertil med en saa let gjennemskuelig, medlidende Nedladen-

hed, om Hugo kom noget ud, at denne med Smerte følte, at deres Veie vare begyndte at skilles.

Forøvrigt var Carl meget elskværdig og galant ligeoverfor Anna, der havde søgt Ly hos Herrerne; Forhandlingerne i Salonen havde været hende uudholdelige. — —

— Den, som kom hyppigst til dem i denne Periode, var Alfred Thomsen.

En bælmørk Aften, Hugo trængte til Motion, var han gaaet sig en Tour. Med opsmøget Krave og Huen ned over Ørene, thi det var et Herrens Veir, valgte han Veien hen forbi Gasværkshavnen for at fylde Lungerne med frisk Luft fra Søen, og det var der nok af: Efteraarshimlen var vild og truende som en Ulykke; store, sorte, sønderflængede Skyer joge, pidskede fremad af en Storm fra Syd, afsted ude over Kalvebodstrand i forrygende Tummel, som var det en fjendtlig Hær af onde Aander, der styrtede sig afsted ind mod Byen for at kaste sig over den og ødelægge den. Glassene i Gaslygterne raslede med en uhyggelig Lyd, og i deres flimrende Skjær, eller naar Maanen et Øieblik kom frem i Virvarret deroppe, saaes de store Skibsskrog i Havnen at duve op og ned, lignende sorte Havuhyrer, der vare ifærd med at kravle iland, og Vinden peb og hvislede i Rigningerne, medens ophvirvlede Støvskyer dandsede afsted i phantastiske Skikkelser. Hugo dreiede om ad Langebro for at faae sig en rigtig Mundfuld Søluft, og da han kom midt ud paa Broen, troede han i det usikkre Lys at gjenkjende en Skikkelse, der stod lænet over Rækværket og stirrede ned i Dybet.

«Godaften, Hr. Thomsen,» sagde han, «hvad staaer De dog her efter i dette Veir?»

Den Tiltalte hilste med et hurtigt Nik og hviskede: «Lyt engang og se derned.»

Vandet, sort som Himlen, strømmede i Hvirvler afsted mellem Bropillerne i en rivende Fart og med en sagte, jamrende Lyd, som hørtes gjennem det Bulder, Vinden frembragte, idet den blev presset ind i Aabningerne under Broen.

«Der er noget dragende ved dette her, bliver De

ikke svimmel?» spurgte Thomsen. Hans Stemme og Adfærd var saa besynderlig, at Hugo blev ængstlig og svarede:

«Nei, jeg gjør ikke. Men lad os gaa — her er uhyggeligt.»

«Uhyggeligt — ja — saaledes maa Floden se ud, Charon befarer med sin Baad, dér nede gaaer Veien til Skyggernes Land. Husker De den første Aften, vi vare sammen, min Improvisation om Kvinden med det lille Barn i Frederiksberg Have — det var et Veir som dette her, hvor alle Djævle synes at være slupne ud fra Helvede — men jeg har ingen medlidende Moder, som kaster mig ud i Smertefrihedens barmhjertige Flod — og det er svært at gjøre det selv, forfærdeligt svært!»

«Kom nu og riv Dem løs fra disse mørke Tanker,» sagde Hugo, tog ham under Armen og trak ham med sig.

«Ja — ja, jeg gaaer med Dem,» svarede den Anden, ligesom klyngende sig til ham. «Jeg flygtede hjemmefra — jeg sad og skrev, og saa mærkede jeg, at der stod En bag min Stol, det vil sige, jeg vidste, at der Ingen stod, men dog stod han der. Jeg begynder at frygte for min Forstand — kan De tænke Dem noget Forfærdeligere end akkurat at have saa megen Dømmekraft tilbage, at man kan følge, hvorledes den forvirres og svinder hen. Gaa ikke fra mig, beder jeg Dem, jeg er bange for at være alene.»

Der var en Angst i hans bønlige Tone, der fyldte Hugo med Bekymring og dyb Sympathi — han kjendte fra tidligere Tid den Kval, som sønderrev dette fredløse Sind.

«Betro Dem kun til mig,» sagde han.

«Mine Tanker gaa de vilde Veie, skal jeg sige Dem, og jeg har ikke mere Magt over dem, og saa har jeg Hallucinationer, især om Natten — det er det Frygteligste — sære Skikkelser krybe henover mit Gulv, og midt iblandt dem staaer en deilig Kvinde.»

«Men De er syg, kjæreste Ven, De maa søge Lægehjælp.»

«For at blive sat i en Daarekiste og tilbringe mine Dage i en Spændetrøie — nei, saamegen Forstand har jeg tilbage, at jeg kan undgaa denne Skjæbne. — Aa, jeg har Medlidenhed med mig selv!» udbrød han, idet han tog sig til Panden.

«De har jo saa meget at leve for. Deres Kunst —»

Med den, frygter jeg, det er forbi, hvis mit Skriveri nogensinde har fortjent det Navn — her er tomt heroppe i mit Hoved og øde som midt i den glødende Sahara, min Hjerne har i den sidste Tid kun rummet een Tanke, kun havt Hjem for een Idé, og denne har blodtørstig myrdet alle sine Brødre — hele min Hjernekapital er ødslet væk paa en Kvinde — Camilla hedder hun, vil jeg betro Dem — nu er Kassen tom, og jeg en ødelagt Mand.»

«Har vedkommende Dame da opmuntret Dem?» spurgte Hugo ikke uden Spænding.

«Aldrig — det er netop min Ulykke! Jeg anede, jeg saae, at der laa en Rigdom af Længsel og Hengivenhedstrang gjemt i hendes Bryst, og med en Skattegravers feberagtige Iver har jeg søgt at hæve disse Herligheder — men det lykkedes ikke, og nu staaer jeg midt i den svidende Lue.»

«Gaa med mig hjem,» sagde Hugo, «siden vi sidst taltes ved har *jeg* været saa lykkelig at finde min gode Aand, maaske kan hun bringe Dem Ro.»

«En Kvinde — det troer jeg ikke — de have altid forskaffet mig Kval — men jeg takker Dem, fordi De giver mig et Fristed denne Aften.»

Da de havde gaaet lidt i Taushed, sagde Hugo:

«De maa arbeide, Thomsen, for atter at blive sjælesund — tag for Alvor fat og skriv noget Stort.»

«Hemmeligheden er,» svarede den Anden, rystende paa Hovedet, «at jeg er bleven vildledet fra Begyndelsen af; blændet af Alt, hvad jeg hørte om Fremtidens Kunst og de Synspunkter, den burde følge, gik jeg i den Retning, i hvilken man pegede — og nu seer jeg mit Talent løbe ud i Sandet, Retningen var feil. — Der hersker et

uhørt literairt Tyranni herhjemme, skal jeg sige Dem; naar jeg skrev, var jeg i den Grad omhyggelig for at lystre de af den moderne Skole givne Love, i den Grad bange for at give min Phantasi Tøilen, saa at Kravet paa Virkelighedsskildring eller Stilens Krystalklarhed skulde blive krænket, det valgte Emne ikke føles som nyt, og hvad det Altsammen hedder — at det aandelige Indhold, jeg vilde nedlægge i mit Skrift, gik tabt under alle de Hensyn, der skulde tages — jeg vidste jo, at Koteriet og dets Organ «Fremskridtet» vilde sparke eller tie mig ihjel, hvis jeg forbrød mig mod et eneste.»

Lidt efter tilføiede han:

«Desuden — en Digter er den ulykkeligste og Samfundet den grusomste af alle Skabninger. Tag Ewald og Wessel — tænk Dem disse listende afsted gjennem Kjøbenhavns Gader som to Stympere, medens alle Datidens Undermaalere spankede dem forbi med opblæste Miner og struttende af Penge, tænk Dem, at de Begge døde i de kummerligste Forhold, og at Slægten bagefter er fræk nok til at smykke sig med deres Fjer, lumpen nok til at sige: se atter i disse To et Bevis paa vor, den evige Menneskeaands, uendelige Rigdom — disse To, som den lod omkomme af Sult — aa, det er modbydeligt. — Det var de to Stjerners Skjæbne i Slutningen af forrige Aarhundrede; hvorledes gaaer det i Slutningen af vort: man hører Røster, som raabe paa Afskaffelsen af de tarvelige literaire Understøttelser, Staten nu uddeler, og mangen Rigsdagsmand har vist Vanskelighed ved at forstaa, hvad slige Bevillinger skal til — nei, hellere gaa med en Lirekasse end være Digter!»

De havde imidlertid naaet Hugos Hjem, og paa hans Ringning kom Anna ilende og hilste ham med et varmt Kys — hun havde været ængstlig over hans lange Udeblivelse. Hun kjendte Thomsen fra Teisens Bryllup, og snart sad han i deres Dagligstue, hvor han strax udbrød:

«Ja, Hr. Stelling, her er godt at være. Tak, fordi De tog mig med.»

Tilbagelænet i en Flugtstol nød han med en Kunst-

ners Blik Billedet af Ilden, der muntert kiggede ud af den aabne Magasinovn, de lunende Gardiner for Vinduerne og Hængelampen, som kastede sit klare Skin ned paa Divanbordets Blomster og henover det tykke Gulvtæppe, der laa i bløde Farver for hans Fødder; Stuens varme Luft, hvori der svævede en svag Vellugt, bragte ham, ved Modsætningen til Stormen, der tudede om Huset, en Følelse af legemlig Velvære, og hans urolige Nerver fandt Hvile i Synet af Anna, der, bøiet over sit Sytøi, sad som Sjælen i dette fredelige Hjem; hans iagttagende Øine dvælede ved denne formskjønne Skikkelse, ved denne rene Profil med det lille lysende Smil eller den alvorlige Panderynkning, ved Haaret, som fik gylden Glands i Lampens Skin, ved den ranke Hals og Haanden, der med de fine Fingre førte Naalen frem og tilbage; han lyttede til hendes Stemme, hvis bløde, tonende Klang passede saa nøie til Harmonien i hendes Personlighed, og han følte en aandelig Vederkvægelse, som hørte han et skjønt Digt reciteret.

Hun havde om Formiddagen, fortalte hun, besøgt en Arbeiderfamilie, hvor Manden som Følge af de giftige Stoffer, han havde havt med at gjøre paa Fabriken, var bleven lam og nu sad hjælpeløs hen uden at kunne røre Haand eller Fod, medens Konen søgte at tjene det Nødvendige til ham og tre smaa Børn ved Vadsk og Strygning. Tomme for Tomme havde Sygdommen taget ham og var nu naaet Munden, saa han maatte opgive sin Trøster, en lille Tobakspibe, men han havde ikke beklaget sig, kun med sin stakkels svigtende Tunge sagt, at det eneste, han bad Gud om, var, at hans Hjerne ikke blev angreben, saa han ikke længere kunde glæde sig over Solskinnet, Blomsterne i Vinduet og de velsignede Puslinger, som tumlede paa Gulvet.

«Aa, Hugo,» sluttede hun med Taarer i Øinene, «hvor disse Ord af den endnu unge Mand skjar mig i Hjertet, og dog græd jeg af Taknemmelighed mod Gud, der i sin uendelige Godhed giver ham denne heroiske Styrke til at bære det tunge Kors — det er jo, som om Jesus endnu personlig gik omkring her paa Jorden og

bragte Trøst til de Værkbrudne og Lidende — ak, midt i sin Lykke tænker man ikke nok paa ham. — Den, som ikke troer paa Gud, behøver blot at gaa op til denne Familie for at lære ham at kjende.»

Thomsen havde reist sig, gik et Par Gange hurtigt frem og tilbage og udbrød, standsende foran Anna:

«Medens De fortalte, Frue, lignede De en deilig Helgeninde, og jeg forstaaer godt, at Hr. Stelling tilbeder Dem.»

Hun saae fortørnet paa ham og sagde:

«Af alt i Verden kan jeg mindst finde mig i Blasphemi.»

«Vær ikke vred,» bad han, «det var langtfra min Hensigt at krænke Deres religieuse Følelse, og jeg mente, hvad jeg sagde: den Taare, jeg saae tindre i Deres Øie ved Skildringen af hin triste Menneskeskjæbne forekom mig hellig som en Relikvie, og jeg lyttede efter som i min Barndom, naar jeg hørte Historier og levede sammen med Elverkongen og Havmanden, uagtet jeg bagefter meget godt vidste, at det Hele var Opspind og Phantasi. — Hvorfor holdt De op at tale, jeg følte mig saa lykkelig og troede virkelig paa Gud, saalænge Deres Røst lød, skjøndt Deres Argumentation forekom mig mangelfuld — og dog kan Deres Bevis for hans Tilværelse være lige saa godt som dem, jeg har seet Theologerne opstille: det ontologiske, det kosmologiske, det physiko-theologiske, og hvad de nu kalde alle disse sørgelige Hjælpemidler for tvivlende Aander — men, som sagt, maa jeg bede om Taaren, den lærer mig mere end alle Theologer tilsammen.»

Anna saae ganske fremmed paa ham og vendte derpaa sit spørgende Blik til Hugo, der smilende sagde:

«Bryd Dig ikke om ham, Ange, han er Digter og har Frisprog,» og idet han klappede Thomsen paa Skulderen, tilføiede han: «Der kan De se, Thomsen, min Hustru har en forbausende Evne til at finde det Umiddelbare i En, som er gaaet tabt i Livets brogede Vrimmel, og det gjør godt at finde sig selv igjen.»

Hun gik hen og trykkede den unge Mands Haand, idet hun saae mildt paa ham:

«Kunde mine Taarer lære Dem Noget — tro mig, jeg vilde græde meget.»

Han trykkede et heftigt Kys paa hendes Høire, idet han sagde:

«Maaske vil De komme til at græde for mig, Frue — hvem veed — men ikke af denne Grund, thi jeg bliver aldrig som den syge Mand, De fortalte om, jeg vil ikke slukke Prometheusgnisten i min Aand med Sæk og Aske.»

Efter Bordet vilde Hugo have nogen munter Musik for at adsprede sin Gjæst, men denne bad Anna synge Schuberts «Müllerin»; dog ikke de første Sange, kun derfra, hvor den grønne Jæger kommer. Saa sang hun om Møllersvendens Skinsyge, Fortvivlelse og Død, og Thomsen lyttede til med Hovedet gjemt i sine Hænder; hun foredrog Bækkens Vuggevise med rørende Vemod, og da hun havde anslaaet den sidste Akkord, gjentog han halvhøit Ordene:

«Gute Ruh', gute Ruh'
Thu' die Augen zu,
Wandrer, Du müder,
Du bist zu Haus.»

«Zu Haus — ja — det er det, det dreier sig om,» hviskede han, nikkende langsomt med Hovedet, men reiste sig saa, greb et af de opskjænkede Sherryglas og sagde:

«Jeg mener, det dreier sig om at komme hjem — derfor, Tak for iaften, her var godt at være. De synes vist, Frue, at jeg er en løierlig En, men ikke destomindre haaber jeg, at jeg maa komme igjen; jeg er tilmode, som havde en «barmhjertig Søster» forbundet mine Saar med sine kjærlige Hænder, og jeg troer, jeg vil kunne sove roligt i Nat, uden Smerter og uden Drømme. Skaal, Hr. Stelling, De er et lykkeligt Menneske — Enhver har sin Skjæbne her i Verden, Møllersvenden havde sin, jeg har min og De Deres, og den har været Dem gunstig, men vær paa Deres Post, thi Guderne ere misundelige. Skaal, soeur de la charité, og Tak for Sangen — og for Taaren i Deres Øie.»

Fra den Aften kom Thomsen ofte til dem, snart taus og indesluttet, snart ivrigt talende, men altid velkommen.

Og Dagene glede — som lyse Perler paa en Snor — let og umærkeligt for de To, og Julen stod for Døren.

Saa kom det, de Begge, uden nogensinde at omtale det, i deres stille Sind havde gaaet og ventet paa i bævende Haab og Frygt, det kom, det store Under: Annas Bebudelse. Hun havde levet Dage igjennem i søde Anelser, men ikke turdet tro det, ikke turdet fortælle ham det — nu vidste hun det, hun skulde føde, være Moder, og i høitidelig Andagt knælede hun ned og sendte sin brændende Takkebøn op til den Herre, som giver, og som tager. Da hun, rødmende i undseelig Stolthed, hviskede sin dyre Hemmelighed i hans Øre, rev han hende til sit Bryst i stormende Jubel, kastede sig for hendes Fødder og bedækkede hendes Haand med Kys, medens Taarer straalede i hans Øine — ja, han havde sikkert haabet det, sikkert, men nu, da det glade Budskab lød, overvældede det ham ganske — det var det mægtigste Indtryk, han nogensinde havde modtaget — hvor Livet dog var uendelig rigt: da Anna blev hans, syntes han, at det havde givet ham langt mere, end hans dristigste Forestillinger havde kunnet udmale sig, og nu rakte det ham en Gave saa ufattelig stor, at hans Tanke stod stille, og hans Tunge savnede Ord. — Det nyttede ikke, at hans Nabo ved Pulten inde paa Kontoret, en ældre Mand, der selv sad med stor Familie, og til hvem han fortalte den store Nyhed, med et Suk henledede hans Opmærksomhed paa, at det var den letteste Sag af Verden at faae Børn — det var meget vanskeligere at undgaa det, hvilket absolut var det Heldigste i disse sløie Tider — Hugo vilde ikke høre denne Røst fra det praktiske Liv, han gik ned ad Gaden med et Udtryk i Ansigtet, der fik Folk til at vende sig efter ham, og havde den største Lyst til at standse hvert Menneske, han mødte, for at spørge, om han vidste, han skulde være Fader. — Hans Stemning sprang

i denne Periode fra én Yderlighed til en anden: i ét Øieblik kunde han være ellevild og støiende i sin overstrømmende Fryd, i det næste taus og tankefuld ved Forestillingen om det ny Ansvar, der nu paahvilede ham. — Anna maatte strax opgive sine Informationer, forlangte han, og under den første Periodes Upasseligheder viste han hende en Omhu, som var han opdraget til Sygepleier. Hun havde aldrig i hans Øine været saa underskjøn som nu, henrykt fulgte hans Blik og hans Tanke hende, som de Andægtige i Italien følge Billedet af den benaadede Moder, og naar han sad med Armen om hendes Liv, var han langt borte i exalterede Drømmerier. «At tænke sig, Anna, at vi To, som sidde her, ere Tre, at en Spire, fin og yndig, er ifærd med at skyde frem for at voxe sig stor og en Dag vise sig for vore undrende Øine som den deiligste Blomst i Verden, Aand af vor Aand, Kjød af vort Kjød — aa, jeg takker Dig, Du Velsignede, hilser Dig fra en hel Slægt, som Du skjænker Tilværelse, Liv og Lys, og hvori vi engang skulle leve, naar vore Legemer smuldre hen i Støv!»

Juleaften oprandt, og paa Annas Bøn ledsagede Hugo, der ellers havde betinget sig fuldstændig Frihed paa dette Omraade, hende til liturgisk Gudstjeneste i Frue Kirke. — Han var kommen tidligt hjem fra Kontoret, og en forunderlig blød Stemning laa over ham. Da han gik gjennem Gaderne, havde han faaet det samme Indtryk, som saa ofte tidligere: denne Dag høitideligholdes den store Forsoningsfest, og fra at være pengegridske, æresyge, hovmodige, misundelige, bagtaleriske, blive Menneskene for disse faa Timer som forvandlede, den Rige aabner sin Pung, den Fattige glemmer sin Bitterhed, Frænder, der ellers leve i Ufred, række hinanden hjerteligt Haanden, den gnavne Gamle bliver mild, Hustyrannen kjærlig, Fruen med den hvasse Tunge blid og selv det uvorneste Barn artig i sin glade Forventning. Folk ile afsted, belæssede med Pakker og se med straalende Øine paa andre Folk, ogsaa med Pakker og straalende Øine, som om de havde Lyst til at standse hverandre og ønske «Glædelig Jul». Gaden

er sort af Mennesker, der ile afsted med festlig Iver, selv den største Egoist har paa denne Dag *Andres* Glæde i sine Tanker, og det Fjendskab maa være dybt groet, som kan være virksomt i denne Stund. — Nu gik han med sin Arm inde under Annas, medens hun havde gjemt Hænderne i sin lille Muffe; den nyfaldne Sne knirkede under deres Fødder og lyste for dem i den mørke Vintereftermiddag. De kom ind gjennem Frederiksberggade: overalt i og udenfor de stærkt oplyste Boutikker livlig Færdsel, de sidste Indkjøb skal gjøres, endnu mangler man Presenten til den eller den og overveier, om man ikke, da man dog er kommen langt ud over sit Budget, skal gjøre sig skyldig i den vanvittige Daarskab at kjøbe det eller det — Hugo syntes, han gik mellem lutter gode Mennesker.

Saa kom de gjennem Nørregade, hvor de mægtige Klokker kaldte paa dem med høitidelig Røst — og dér laa den, Kirken, hvorhen han hvert Aar som lille Dreng, opfyldt af andægtig Glæde, havde fulgt sin Moder paa denne Aften. Lyset fra de store Vinduer viste Vei, og fra alle Kanter strømmede Skarer af mørke Skikkelser henover den hvide Sne til Indgangene og fordelte sig i den store Bygning. Hugo og Anna fik Plads paa Gulvet i en tæt sammenpakket Mængde; han saae sig omkring og søgte at læse i Ansigterne — de Færreste mødte vel med den dybe, sikkre Tro, men han blev rørt ved at vide, at alle disse, hvoraf Mange maaske kom lige saa sjeldent i Kirke som han, havde følt Trang til for denne ene Aften at søge bort fra Hverdagslivets lave Interesser for, om end blot et Øieblik, at drømme sig ind i den «Sjælenes Pilgrimsgang», hvorom Menigheden nu sang. Annas klare Stemme hævede sig høit over de Andre, som svang den sig i Spidsen for Tonerne fra alle disse Munde op mod det Høie; hun stod, med Øinene fæstede paa Kristusfiguren oppe bag Alteret, i fuld Hengivelse og havde et saa barnligt fromt, næsten forklaret, Udtryk i sit Aasyn, at hun mindede ham om Billeder af den hellige Cæcilia. Saa begyndte Præsten at messe det store Evangelium, der bringer Fred paa Jorden; Anna havde grebet Hugos Haand

og holdt den saa fast, som vilde hun drage ham med sig, og da Ordene løde: «Og hun fødte sin Søn, den Førstefødte, og svøbte ham og lagde ham i en Krybbe, thi de havde ikke Rum i Herberget. Og der var Hyrder i den samme Egn, som laa ude paa Marken og holdt Nattevagt over deres Hjord. Og se, Herrens Engel stod for dem, og Herrens Klarhed skinnede over dem, og de frygtede saare. Og Engelen sagde til dem: «Frygter ikke; thi se, jeg forkynder Eder en stor Glæde, som skal vederfares alt Folket. Thi Eder er idag en Frelser født» — da han tænkte paa, at hun, der stod ved hans Side ogsaa snart skulde føde og svøbe et lille Væsen, da han mindedes sig selv som Barn, staaende her med fromt foldede Hænder ved sin Moders Side, da blev hans Hjerte for fuldt, hans Sjæl bævede i uendelig vemodig Glæde, og han brast i en stille Graad bag sin dækkende Haand; det vilde have været ham lige saa umuligt i dette Øieblik at standse sine Taarer som at trække sin anden Haand ud af sin Hustrus. Han sang den sidste Psalme med af fuldt Bryst, ganske baaren ind i Menighedens Takkebøn for Frelsen, som kom.

Paa Hjemveien sagde Anna bevæget:

«Hugo, min egen, Du har gjort mig saa lykkelig iaften.»

«Bliv ikke bedrøvet ved hvad jeg siger,» svarede han, «men, byg ikke Noget herpaa, det var kun en Stemning — jeg kan ogsaa komme til at græde i Theatret.»

«Jeg føler det saa sikkert, Hugo, Gud være lovet! Du er hans Barn som jeg.»

Det blev en glad og deilig Aften for de To. En hel Skare Børn fra hendes fattige Familier havde givet Møde omkring det lille Juletræ, hun havde pyntet, og deres overgivne Stemmer fyldte Værelserne med Jubel. Varmt var det taknemmelige Blik, som fra Hugos Øine fulgte hendes Færd mellem de smaa, viltre Slughalse, thi han tænkte paa de Juleaftener, han i sin Studentertid havde tilbragt alene paa sit Kammer, nedsunken i dybt og haabløst Mismod, og paa dem han, med Tanken i Hjemmet, de sidste Aar havde oplevet paa fjerne, fjerne Steder.

Anna og Hugo vilde gjerne samle et lille Selskab ved Nytaarstid, og han gik op til Teisens for at invitere dem.

Carl, over hvem der var noget mærkeligt afdæmpet og spagfærdigt, modtog Vennen i sit Værelse med den mest øiensynlige Forlegenhed; han undgik hans Blik og rodede i febrilsk Iver mellem nogle Papirer paa Skrivebordet, medens de talte sammen:

— De kunde ikke modtage nogen Indbydelse til den Dag, Hugo nævnte, sagde han — saa til en anden da? — hele næste Uge var optaget — saa vente vi til den næste Uge igjen —

Teisen vred sig som en Orm, men endeligt kom han frem med det:

«Du maa undskylde, Hugo, Clara sympathiserer ikke med din Kone — vi kan ikke sees oftere.»

«Ja saa!» sagde Hugo koldt og tog sin Hat.

«Du kjender mig jo godt nok til at vide,» fortsatte Carl, der havde en vis Lighed med en overbevist Forbryder, «at dette ikke stammer fra mig, men seer Du —»

«Bevares, Du behøver ikke at gjøre Undskyldninger,» svarede den Anden og gik.

Hugo var egentlig ikke bleven overrasket ved denne Vending i deres Forhold, men han søgte dog forgjæves en Forklaring paa dens Pludselighed.

Forklaringen var imidlertid denne:

Siden Søsterens Bryllup havde Ulykken samlet sig om Sophus Bensens unge Hoved og lagt sig knugende over hans poetiske Gemyt; hans Notitser fra Varietéerne savnede det tidligere Vid og uforlignelige Lune, og en vis Gnavenhed i den kritiske Bedømmelse af de optrædende Damer røbede, at han paa en eller anden Maade var kommen paa Kant med Kjønnet. Dette laa i, at Therese, der i sin Godmodighed ikke nænnede at rive ham ud af den Forestilling, at hun hang ved ham med en dødelig Lidenskabs hele Voldsomhed, hidtil havde forstaaet at skjule for hans lidet skarpe Blik, at han ikke var ene Hane i den Kurv, hvis Udstyrelse kostede ham saa meget — navnlig hjulpet heri af Fru Holtes mange-

aarige, raadsnare Erfaring — men da hun en Dag havde glemt Nøglerne i sit Skab, tillod han sig under hendes Fraværelse med den Ugenérthed, der udmærkede ham i alle Livets Forhold, at gjennemgaa hendes Papirer og forefandt Bunker af Breve fra Adskillige og deriblandt, til sit ubeskrivelige Raseri, glødende Billetter fra sin Svoger af allerseneste Dato; der var ingen Navn under, men han kjendte Haandskriften. En voldsom Scene paafulgte, under hvilken hun lo ham op i Øinene, spurgte, hvad «saadan en Grønært» bildte sig ind, vilde have at vide, om han virkelig var saa dum at tro, at hun kunde leve for den Smule Mønt, han gav hende, og endte med, paa en meget indtrængende Maade, at bede ham «gaa hjem og lægge sig». Tænderskjærende svoer han paa, aldrig mere at se hende for sine Øine, og smeldede Døren i efter sig, saa hele Huset rystede, medens hendes haanlige Latter endnu klang i hans Øren; men hans Lidenskab for hende var stærkere end hans Beslutning, forgjæves søgte han at drukne den i uhyre Kvanta Spiritus, forgjæves indlod han sig i Forhold til en tydsk Tribunedame, som var meget imødekommende mod denne Repræsentant for en indflydelsesrig Presse, forgjæves gav han sit blødende Hjerte Luft i Digte af moderneste Snit, der beskrev, hvorledes de krusede Blade paa hans Hjernes Blomst havde foldet sig sammen i stum Sorg; han begyndte med at bevogte hendes Gadedør i Skinsygens Kvaler og endte med at banke paa for at tigge om blot at maatte være én af de Lykkelige, hvorefter han ogsaa blev lukket ind og taget til Naade igjen.

Det var dog ikke alene Sorger af ideel Natur, der tyngede Sophus, ogsaa i materiel Henseende stillede Verden sig fjendtligt til ham. Blandt de Talenter, denne unge Begavelse kunde rose sig af, var Evnen til at bortødsle Penge et af de mest fremtrædende; hans Navn fandtes i enhver nogenlunde anseet Aagerkarls Hovedbog, og hans Indbildningskraft var altid i Virksomhed for at søge ny Hjælpekilder. — Strax efter Jul forfaldt der en Vexel paa 1000 Kr., som var paa en Haand, hvor han ikke kunde

vente nogensomhelst Medgjørlighed; sin Fader turde han under ingen Betingelse henvende sig til, thi denne ellers godmodige Mand havde i den sidste Tid saa ofte maattet punge ud, at han havde svoret høit og dyrt paa, at den første Gang, Sønnen igjen gjorde Gjæld, vilde han sende ham til Provindserne og lade ham forsvinde dér i en Kjøbmandslære. Aftenen før Forfaldsdagen sad den unge Bensen paa en Café med Haand under Kind og stirrede sørgmodigt ned i sit Glas, som om han ventede derfra at faae en Indskydelse — i Virkeligheden havde han tømt adskillige i dette forfængelige Haab og var begyndt at blive noget uklar. Han syntes, at alle Sunde vare lukkede for ham, og var netop ifærd med i sin Phantasi at udmale sig den frygtelige Katastrophe Dagen efter, da paa een Gang et ondskabsfuldt Smil gik hen over hans Ansigt, og han reiste sig. «Jeg har det,» mumlede han, «Carl skal hjælpe mig — han *skal.*» —

Han ilede afsted og stod snart i Svogerens Værelse, hvor han fremførte sit Ærinde.

«Laane Dig 1000 Kr. imorgen,» udbrød Teisen med en Latter, «nei, min Ven, trods min udmærkede Gage som Assistent i Ministeriet er jeg dog endnu ikke bleven Kapitalist.»

«Saa maa Du laane dem til mig, jeg *skal* bruge dem.»

«Hvorfor i al Verden skulde jeg gjøre det, Sophus? Vi To have, saavidt jeg veed, aldrig sværmet synderligt for hinanden. Jeg venter mig ikke store Sager af Dig, og Du skal heller ikke belave Dig paa noget videre fra min Side. Du har ført et syndigt Leben og maa nu tage Konsekvenserne.»

Skjøndt det kogte i Sophus af Harme, tvang han sig til vedblivende at trænge ind paa Svogeren med indstændige Bønner, indtil denne i en ærgerlig Tone afbrød ham med et:

«Spar din Uleilighed — jeg gjør det Fanden gale mig ikke.»

«Saa skal jeg Fanden gale mig lære Dig noget Andet,» raabte Sophus i den yderste Ophidselse. «Jeg har læst

dine smukke Kjærlighedsbreve til Therese, og hjælper Du mig ikke, gaaer jeg lige ind til Clara og fortæller hende dine Meriter.»

Carl var bleven bleg og greb ham haardt i Armen:

«Skrig ikke saa høit — er Du bleven vanvittig, det er jo Pengeafpresning, Du gjør Dig skyldig i — se at komme hjem og iseng, Du stinker jo af Spiritus!»

Sophus stod og stirrede Svogeren ind i Øinene med et hadsk Blik — han havde næsten glemt, hvorfor han var kommen, af Harme over at se sin Medbeiler ligeoverfor sig og føle det jernfaste Greb af hans Fingre; med en voldsom Bevægelse gjorde han sin Arm fri og raabte:

«Vil Du saa hjælpe mig, eller jeg gjør, som jeg sagde.»

«Nu mindre end nogensinde — Slubbert!»

I samme Øieblik var Sophus ude af Døren, ilede gjennem de mørke Stuer, væltende Stolene paa sin Vei, ind i Kabinettet, hvor Clara sad ved sit Skrivebord og var ifærd med en ledende Artikel om «Engifte og Mangegifte». Ganske ude af sig selv raabte han til den forbausede Søster:

«Det er en deilig Svoger, Du har skaffet mig paa Halsen — han —»

Carl, der var fulgt efter ham, traadte hurtigt ind, kridhvid i Ansigtet, greb ham i Skuldrene og, rystende ham voldsomt, hviskede han:

«Vil Du holde Mund, Dreng!»

«Nei, hun skal vide det — han kan ikke gjøre mig en Tjeneste, men tage min Pige fra mig, kan han, skrive om hendes bløde Favntag i de Timer, han stjæler fra sit Kontor, kan han, og det kun et Par Maaneder efter, at han er bleven gift med min Søster — en net Kavalér!»

Et vældigt Slag af Carls Haand faldt paa den Talendes Kind. Sophus tumlede tilbage og gjorde rasende Mine til at ville slaa igjen, men et Blik paa Teisens fortrukne Ansigt overbeviste ham om det Hensigtsmæssige i at lade være, og idet han raabte: «Det skal Du faae betalt!» styrtede han ud af Døren.

Det varede noget, inden Clara syntes at forstaa, hvad

det var, der var foregaaet. Pludseligt reiste hun sig imidlertid og gik ind i Sovekammeret; Carl fulgte efter og spurgte i en spag Tone:

«Hvad har Du isinde, Clara?»

«Naturligvis at tage mit Tøi paa og gaa hjem til mine Forældre.»

«Det maa Du ikke,» sagde han og traadte med en bønlig Bevægelse nærmere.

«Rører Du mig, skriger jeg,» svarede hun med en Stemme, der allerede var ret gjennemtrængende.

«Jeg vil gjøre Dig en hvilkensomhelst Afbigt!» hviskede Teisen.

I dette Øieblik var Kammerjunkeren i hans Natur ganske dominerende; med hurtigt Blik saae han Omfanget af den Skandale, hans Hustrus Bortgang fra Hjemmet vilde fremkalde, og sig selv styrte ned i Afgrunden fra den Høide, han allerede havde naaet ad den snevre, vanskelige Vei op mod Samfundets Tinder. Trods hans bittre Kritik af Hustruens Forhold ligeoverfor ham baade før og efter Ægteskabet, talte hans Samvittighed dog ogsaa til ham, og han forbandede Therese og den erotiske Trang, der var nedlagt hos ham — det var jo egentligt slet ikke det, det kom an paa her i Verden.

«Jeg ønsker ingen Afbigt, jeg skal ikke længere lægge Hindringer i Veien for dine Fornøielser,» svarede Clara og rev med Heftighed Kaabe og Hat ud af Klædeskabet.

Carl var tilmode, som om hans Liv stod paa Spil; hun, som stod dér og bandt sine Hattebaand med Hænder, der rystede af Vrede, havde hans Fremtid, hans Karrière — den, han havde offret Alt — i sin Haand; kom Skandalen, vilde han blive udelukket af det gode Selskab, hans Avancement paa Embedsstigen vilde blive hæmmet eller umuliggjort — nei, det maatte ikke ske! Han følte sig feig i dette Øieblik; han havde sat Alt paa eet Kaart, sin Personlighed, sine Ungdomsidéer, sine Interesser og Tilbøieligheder, Alt havde han borttusket for at spille paa dette Kaart — han *vilde* ikke tabe.

Han knælede ned foran Clara i den smalle Gang mellem Klædeskabet og Sengen og greb hendes Haand, men hun rev den løs og raabte:

«Slip mig — lad mig komme frem!»

Uden at vige tilside under hendes Forsøg paa at trænge forbi ham eller lade sig standse af hendes opbragte Bemærkninger, strømmede Ord fra hans Læber, som Følelsen af, at hans Fremtidsløbebane hang i en Traad, lagde ham paa Tungen. Han var klog nok til ikke at forsvare sig ved et Angreb paa hende som Hustru, han var Angeren og Ruelsen selv, først nu saae han — sagde han — hvor afskyeligt han havde baaret sig ad, men det skulde aldrig ske mere, aldrig, han vilde love ganske at forbedre sig.

Under hans lange, veltalende Bøn om Tilgivelse blev hun efterhaanden roligere, og tilsidst var hun næsten rørt.

«Love —?» sagde hun, «Du vilde dog ikke holde dit Løfte.»

«Jeg sværger Dig til —»

«Sværger — ved hvad? Du, som ikke troer paa Nogetsomhelst.»

«Jeg vil give Dig mit Ord,» svarede han indtrængende, idet han reiste sig.

Hun saae skarpt paa ham og sagde eftertænksomt:

«Dit Ord? — Ja, det vil jeg tro. Vil Du høitideligt give mig dit Æresord paa aldrig at — jeg vil slet ikke engang nævne det, Du har forbrudt, men aldrig at vise endog blot Interesse for nogen anden Kvinde end mig, saa vil jeg tilgive Dig.»

Han løftede Haanden og sagde:

«Jeg giver Dig mit Ord som Mand af Ære — det bryder jeg ikke.»

«Saa kys mig og lad os være Venner.»

Hun tog Overtøiet af; de gik ind i Dagligstuen og satte sig med hinanden i Haanden. Hun var bevæget, og der laa Sværmeri i hendes Stemme, da hun sagde:

«Jeg har jo altid holdt saameget af Dig, Carl, men den Mur, der skilte os, var Kravet, Du som Husbond

havde overfor mig — mine Følelser oprørtes ved denne Tanke. Himlen være lovet, denne Mur er falden, iaften synes jeg først, den rette Pagt er sluttet mellem os. Hvor det vil blive deiligt — vi ville leve som Broder og Søster — Du skal dele mine Interesser og arbeide med mig for Kvindesagen, være tilstede ved Møderne med mine Veninder og blive vor Ordfører ligeoverfor Offentligheden — aa, Carl, jeg er saa glad iaften, som jeg aldrig har været før.»

Han trykkede hendes Haand let, men paa Grund af Halvmørket henne ved Sophaen var det umuligt at se, *hvor* henrykt han saae ud ved det Billede, der var blevet oprullet for hans Øine.

Et af de første Offre for denne Statsomvæltning var Anna, og hun tog Hugo med i Faldet. Clara havde ikke uden Jalousi seet Carls galante Væsen ligeoverfor hende, og da hun ved sit Aftenbesøg havde forladt Damernes interessante Forhandlinger for paa en upassende Maade at gaa ind til Herrerne, var hun bleven ganske umulig i Claras Øine.

Dette var Forklaringen paa, at Carl Teisen ikke kunde modtage Hugos Indbydelse. — —

Den unge Bensen blev hjulpen fra en Kant, han mindst havde ventet. Da han nemlig forlod sin Svogers Hus, var det for sent at tænke paa yderligere Skridt den Aften, og han gik derfor i sin kummerlige Forfatning hen for at aflægge Therese et Besøg. Hun spurgte strax, hvad der var i Veien med ham, og den febrilsk nervøse Tilstand, i hvilken han havde gaaet hele Dagen, og som var bleven forøget ved Scenen med Carl, bevirkede, at han betroede hende sin Kvide med Vexlen, uagtet han frygtede derved ganske at ødelægge sin Position i hendes Øine, ja, da han først havde faaet Munden paa Gled, fortalte han om al den Pengenød og alle de Kvaler, han havde havt lige fra den Dag, han arvede hende efter sin Ven Georg.

Therese havde hørt til, himmelfalden af Forbauselse, og sagde:

«Men Menneskebarn dog, hvorfor har Du ikke sagt

mig det før. Havde jeg havt Anelse om, at Du var saa daarligt stillet, vilde jeg have blæst dine Penge et Stykke.»

«Jamen, saa vilde Du vist ogsaa have blæst mig et Stykke,» svarede Sophus ynkeligt.

«Det er sandt, det vilde jeg,» sagde hun med høi Latter og tilføiede, idet hun saae betænksomt hen for sig, «Du kan vel betale de 1000 Kr. tilbage igjen?»

«Aa, kunde Du hjælpe mig,» udbrød han, idet han sprang op, «det havde jeg slet ikke tænkt mig. — Ja vist skal jeg betale dem tilbage, jeg skal nægte mig Alt — ogsaa at kjende Dig, Therese — skjøndt det bliver det Værste!»

Hun klappede ham paa Hovedet og saae venligt paa ham:

«Dit Skind, Du skal have Lov at komme og besøge mig en Gang imellem. Jeg holder dog en Smule af Dig, og det er jo egentlig for min Skyld, Du har ruineret Dig, Du skikkelige Soph! Kom imorgen ved Totiden, saa skal Du faae Pengene, men gaa nu hjem, Du seer grueligt medtaget ud.»

Lidt efter maatte den værdige Fru Holte afsted til nærmeste Postkasse med et Brev fra Therese, adresseret til Grev Falk.

Engang i Foraaret vare de seilede med samme Damper fra Malmø. Næppe havde Greven faaet Øie paa denne rødblonde Skabning, før Minderne fra hans gyldne Tid, Pariserlivet, vare over ham og hviskede ham Djævle i Øret; han havde nærmet sig, og efter at have faaet Bekræftelse paa, at hun ikke var nogen streng Fortolkerinde af det sjette Bud, havde han indhentet Tilladelse til at gjøre hende en Visit. Af Instinkt — og fordi hans tredsindstyve Aar ikke indeholdt nogen Fristelse — havde hun fra først af indtaget en meget prude Holdning ligeoverfor ham, saaat han nu stod i lys Lue. — Carl Teisen, som i denne Periode var hendes Fortrolige, og hvis praktiske Sands hun satte Pris paa, havde sagt: «Det gaaer med saadan en bedaget Libertiner aldeles som med de gamle Geværer, som ifølge Aviserne gjøre saa mange Ulykker

ved Vaadeskud; de have hængt i mange Aar upaaagtede paa Væggen, men der sidder endnu et Skud Krudt i dem, der kan gjøre det af med et Menneske. Du maa imidlertid gaa diplomatisk tilværks: først vække en brændende Attraa, men langsomt, for at de trætte Sandser, der ere ifærd med at gaa til Hvile, kunne faae Tid til at gnide Søvnen af Øinene — og saa, naar Du endeligt overgiver Dig, drukne ham i alle din erotiske Kunsts Finesser, saa han føler sine Livsaander tumle sig vildt og troer at kunne vinde den tabte Ungdom tilbage i dine Arme. — Netop i disse Dage havde hun tænkt paa, om Tiden til denne Overgivelse ikke var kommen, og da hun nu tillige kunde gjøre Sophus en Tjeneste, havde hun skrevet i Brevet, at hun ønskede et Laan paa 1000 Kr. til en Bekjendt, og at hun som Sikkerhed for Pengene tilbød Greven sin Person.

Næste Dag fik den unge Bensen Beløbet udbetalt, og den henrykte Adelsmand tog det dyrebare Depositum i Besiddelse.

Sophus's Glæde blev dog inden Aften forvandlet til den bittreste Sorg, idet han modtog følgende Billet, der var foranlediget ved et Par Afskedslinier, Teisen havde sendt Therese:

> Jeg har hørt, hvorledes De har baaret Dem ad med den Hemmelighed, De stjal fra mig. Jeg har kunnet finde mig i, at De er et Fæ, men jeg kan ikke tilgive Dem, at De er en Sjofelist. Hvis De nogensinde viser Dem hos mig, bliver De kastet ud af Vinduet.
>
> T.

Lidt ind i Januar Maaned ramtes Hugo ved sin Tantes pludselige Død paa een Gang af en Sorg og af en Skuffelse. Han læste Meddelelsen i Berlingske Tidende, men modtog ingen Underretning fra Sahra; ikke desto mindre var han enig med Anna om, at han burde møde ved Begravelsen, og ved hans Afreise sagde hun til ham:

«Den stakkels Pige, der nu staaer ganske ene Verden! Siig til hende, hvis det kommer paa Tale, at jeg ikke nærer en eneste uvenlig eller ukjærlig Følelse imod hende i mit Hjerte, fordi hun dengang lod sig rive hen af sin Vrede, og at det gjør mig bitterlig ondt, at jeg kun kunde naae min Livslykke ved, mod min Villie, at tilføie hende et Saar, der var dybere end det, hun tilføiede mig.» —

Hugo fandt Næsborg fuld af tilreisende Gjæster, der vilde overvære Bisættelsen den næste Dag, og Aftenen gled sagte og lydløs i stille Samtaler mellem de Fremmede. Sahra, klædt i dyb Sorg, var ved hans Indtrædelse kommen ham imøde med udrakt Haand, og de hilste tilsyneladende venligt paa hinanden, medens Sindsbevægelsen ved atter at mødes drev Rødmen op i deres Kinder.

Executor testamenti, der ogsaa var tilstede i Skikkelse af en majestætisk, men bedrøvet Høiesteretsadvokat, kom hen og sagde til Hugo, der stod og bladede i en Bog:

«Jeg hører af Frøken Anker, at den saligt Hensovede havde paatænkt at indsætte Dem, Hr. Stelling, til Legatar i sit Testamente. Hvis det har nogen Betydning for Dem i pekuniair Henseende, gjør det mig ondt at maatte meddele Dem, at Bestemmelser i denne Retning ikke ere trufne i det nævnte Dokument, ja, at jeg end ikke har havt Anelse om, at hendes Naade havde Hensigter i saa Henseende, da det jo ellers ved et Besøg her paa Næsborg havde været mig en let Sag at foranledige dette Forhold ændret.»

Medens Advokaten med halvt tillukkede Øine stod og nød Eftersmagen af denne saa vel turnerede Sætning, følte Hugo ligesom et lille Stik i sit Hjerte. Enhver selvisk Tanke, og mest naar den angik Penge, burde holdes borte ved denne Leilighed, hvor han skulde følge sin gamle, trofaste Veninde til det sidste Hvilested — men han havde altid taget Udsigten til denne Arv med i sin Beregning, naar han tænkte paa den Fremtid, han vilde berede sin Familie — naa, maaske var det ogsaa det Bedste ganske at begynde paa bar Grund — ialtfald vilde han

prøve paa at tro det. — Da han løftede Øinene, saae han Sahra staa i en Samtale lidt derfra med sit Blik hvilende forskende paa ham; han besluttede at søge en Forsoning med hende, thi det var hans Natur ganske imod at vide, at Nogen var ham fjendtlig stemt.

Da derfor Selskabet trak sig tilbage til Soveværelserne, holdt han hende tilbage, og hun tog Plads. Han fortalte, hvor næsten haabløst det havde været for ham at finde sig en Stilling og om sit Held ved at modtage Tilbud om en saadan fra Grosserer Dahl; for at fjerne hendes Vrede, vilde han vise hende, hvor ganske umulig han vilde have været som Ægtemand for hende, idet hans Forestillinger om Lykke laa saa uendeligt langt fra hendes, men uden at han vidste det, blev hans Tale en begeistret Lovprisning af hans Hustru og hans Hjem, han beskrev sit lyse Haab om at blive Fader og nævnte alle de Fremtidsplaner, der gjærede i ham. Medens han gav sine Tanker og sin Tunge frit Løb, sad hun uden at mæle et Ord, men han saae ikke, at hendes Fingre borede sig ind i Lænestolens Fløil, at hendes Fødder bevægede sig, som om hun traadte noget istykker, og at hendes Ansigt var mørkt som Vinternatten udenfor. — Da han endelig standsede sin Tales Strøm, rakte han Haanden frem og sagde:

«Skulle vi atter være Venner, Sahra?»

«Nei,» svarede hun, idet hun lagde Armene overkors, «jeg eier intet Venskab til Dig — men,» tilføiede hun og reiste sig, «skulde Du komme til at trænge til Hjælp, Pengehjælp mener jeg, saa henvend Dig til mig om den. Jeg tager Ophold i Kjøbenhavn om en Ugestid.»

Hun sagde disse Ord i en saa saarende, haanlig Tone, at Hugo tænkte ved sig selv: Sidst af Alle vilde jeg komme til Dig, Sahra!

Anna havde engang i en Samtale sagt til Hugo, at det var gaaet ham med hans religieuse Liv, som det af og til var gaaet med Telegraphkabelet mellem Europa og

Amerika — det var bristet paa et eller andet ubekjendt Sted, og Forbindelsen ophævet; men medens man her, fra begge Sider med Energi drog ud paa Havet for at finde Brudstedet og foretage en Sammenkobling, saa at Landene atter kom i Rapport til hinanden, saa havde han i sit' Forhold til Gud opgivet det Hele, uden i sin Modløshed at gjøre noget Forsøg paa at udbedre Skaden, og det uagtet hele hans aandelige Velfærd i al Evighed afhang af, at Bruddet blev helet.

«Du siger fra *begge* Sider, Anna,» havde han svaret, «men det er netop det, jeg ikke har mærket noget til.»

«Vær vis paa, at din Fader, som er i Himlen, er gaaet mere end Halvveien, det er kun Dig, som modvillig og hovmodig holder Dig tilbage.»

— Han var i Tankerne ofte vendt tilbage til disse Annas Udtalelser, der jo egentlig ganske faldt sammen med, hvad han havde hørt af Pastor Daae i Sommer, men han forstod ikke, anede ikke, hvorledes han skulde gribe den Ting an, og det uagtet han netop i denne Tid uafbrudt syslede med «det store Spørgsmaal». Forestillingen om, at han skulde være Fader, havde nemlig paa een Gang aabnet hans Øine for den uhyre Vanskelighed, der vilde opstaa, naar hans lille Dreng — for det blev vel en Dreng, vilde han haabe, eller maaske — o Himmel — en sød, lille Pige — havde der været flere Kjøn end de to, vilde han have gjættet paa dem med lige forventningsfuld Henrykkelse — naar hans Barn begyndte at erkjende og saae, at Moderen gik i een Retning, Faderen i en anden. Det stod klart for ham, at dets aandelige Udvikling skulde lægges i Annas Haand, hans egen Erindrings bedste Skat var hans varme Barnetro, og han havde *nu* saavist Intet at lære det af Værdi med Hensyn til den dybere Opfattelse af Livet — men naar Barnet voxede til og begyndte at tænke og spørge — naar han ved dets Konfirmation efter sin Overbevisning ikke kunde gaa med til Herrens Bord og skulde forklare — ak, her var Problemer, som voldte ham mange bekymrede Timer. — Imidlertid:

Hugo Stelling skulde lære, at gjennem voldsomme

indre Rystelser, gjennem Sindsbevægelser, saa store og mægtige, at de formaa at knuse den haarde Skorpe, som den jordiske Vandring har dannet over Følelsesverdenen, saaat det, der ligger gjemt i Sjælens dybeste Dybder, kan stige frem og faae Liv — at ad denne Vei evner Menneskeaanden atter at finde Touget, som brast. — —

En Aften, da Hugo ved Sextiden kom ned fra sit Kontor, stod Alfred Thomsen og ventede paa ham i Porten.

«Undskyld, at jeg søger Dem her,» sagde han, «men jeg vilde bede Dem om en Tjeneste — maa jeg være lidt sammen med Dem, blot lidt?»

«Gaa med hjem og spis til Middag, kjære Ven!» svarede Hugo.

«Spise til Middag? — Nei, jeg har andre Ting for, ganske andre Ting.»

Der var noget saa aandsfraværende i den Maade, han talte paa, han var saa underlig i hele sin Færd, at Hugo uvilkaarligt fik den Tanke, at han var beruset. Han erklærede sig imidlertid beredt til at følge ham, og de gik ned ad Gaden, idet Thomsen tog hans Arm og trykkede den saa fast, at det næsten gjorde ondt. Det var en mørk Aften med tæt Snefald.

«De ryster jo af Kulde,» sagde Hugo, «gaa dog med hjem til vor varme Dagligstue, Thomsen.»

«Inat,» hviskede den Anden, som om han ikke havde hørt, at der var talt til ham, «inat kunde jeg ikke sove — jeg gik ud og flakkede omkring i Gaderne. Jeg kom til at se op paa den stjernebesaaede Himmel og blev greben af Uendelighedssvimlen — saa havde jeg en Vision: jeg syntes, jeg saae Gud træde frem paa Altanen til sin Borg, der ligger paa den anden Side af den Grændse, hvortil min Tanke kan naae — en gammel, klog Mand med et stort, hvidt Skjæg, som eftertænksom kastede sit Blik ud igjennem Universet. Pludseligt opklaredes hans alvorlige Ansigt af et godmodigt Smil: Midt imellem de mægtige Kloder var hans Øie faldet paa det Atom, vi kalde Jorden, og her atter paa en lille By i et lille Land,

hvor der paa Gaden stod en lille Mand og benægtede hans Tilværelse, raabende paa Menneskeaandens evige Verdenskald — var det ikke en løierlig Vision?»

Hugo, der følte Uhygge ved det sært Dæmoniske i sin Ledsagers Stemme og Væsen, svarede:

«Jo, det var det, men —»

«Troer De, han er god — hans Smil var mildt, siger jeg Dem — troer De — aa, svar mig — jeg beder Dem?»

«Kjære, kjære Ven, De er syg,» sagde Hugo, der begyndte at frygte for den Andens Forstand, «gaa med hjem, som jeg siger, min Hustrus Selskab vil berolige Dem.»

«Deres Hustru — Anna Stelling — hende har jeg skrevet mange Digte til i den sidste Tid — og brændt dem igjen — nei, hende vil jeg ikke se iaften — Deres Hjem og Deres Hustru er en Løgn, en Historie om Lykke, som er greben ud af Luften og vil forsvinde som Dunst — men Historien er godt funden paa, og Heltinden i den er det Yndigste, jeg har kjendt af Kvinder — hils hende fra mig.»

«Men Menneske dog, hvad har De for?» spurgte Hugo, greben af en skrækkelig Anelse, og standsede.

«Hvad jeg har for?» svarede Thomsen og stirrede ham ind i Øinene, «jeg har ikke det Mindste for, Intetsomhelst, det er jo netop det Mærkelige ved det.»

Hugo blev opfyldt af Gru ved det Blik, der havde mødt hans, og, idet de gik videre, trykkede han den Andens Arm tættere til sig, som for at holde ham fast.

«Se alle disse oplyste Vinduer,» sagde Thomsen lidt efter pegende, «rundt omkring fra Kjælder til Kvist i disse Huse; hvormange af dem er der, bag hvilke Sorg eller Fortvivlelse ikke paa en eller anden Maade har sat sig som Gjæst ved Dagligstuebordet — og se saa Sneen, der falder, Fnug paa Fnug, kold og ren, og lægger en kjærlig Kaabe over Jorden, af hvis Smuds den endnu er uberørt — «Gute Ruh' gute Ruh', thu' die Augen zu» — aa sove, sove — min sidste Nat var frygtelig, jeg var

saa jammerfuld angst for at blive vanvittig — men tilgiv mig, jeg gaaer her og snakker — husker De Afgudsbilledet af Moloch, i hvis glødende Metalarme de lagde Menneskeofferet, medens Menigheden ved at larme søgte at overdøve dets Skrig — der lyder ogsaa Skrig inde i mig — derfor snakker jeg — — aa, Stelling, Stelling!»

Han havde revet ham med sig ind i en Port og, greben af en voldsom Hulken, lænede han sit Hoved mod Hugos Skulder.

«Kjære, kjære Thomsen,» sagde denne og tog ham ind til sig, som en Moder gjør det ved sit Barn. Han var opfyldt af den dybeste, inderligste Medlidenhed, men vidste Intet at sige — han kjendte Stemningen saa godt, saa godt fra sin egen Fortvivlelsesperiode: enhver Yttring om at fatte Mod, haabe, begynde forfra, forekom ham ligesom at vanhellige denne skjæbnesvangre, tragiske Stund. — De begyndte atter at gaa og havde snart naaet Nørre-Boulevard, mellem hvis unge Træer de langsomt vandrede afsted; kun faa Fodgjængere skimtedes gjennem Sneen, der faldt tæt og ensformigt.

Pludseligt standsede Thomsen og pegede op paa en første Sal, fra hvis talrige Vinduer et stærkt Lys straalede ud i Mørket.

«Dér boer den Camilla, jeg talte til Dem om,» hviskede han. «Hun har Middagsselskab nu, jeg skulde have været med — hun smiler, hun leer, og jeg staaer hér!»

«Hvad er der da skeet mellem Dem og hende?»

«Hun har jaget mig bort som en Hund igaar — det er der skeet — og godt er det — nu er det Hele forbi. — Der var En, som fyldte hendes Hjerte, saa der ikke var en Bloddraabe tilbage til nogen Anden — jeg veed ikke, hvem han er — jeg har speidet og sporet forgjæves — men jeg hader ham — og jeg tog ham med i Døden, det sværger jeg, hvis jeg kjendte hans Navn.» Han stod og stirrede med vidtaabne Øine op mod Huset, som om hans Blik gjennemtrængte Muren, medens han fortsatte

med sagte Stemme, som i Drømme: «De skulde kjende hende — hendes Skjønhed kalder paa Ens Sandser, saaat de aldrig mere kunne faae Ro — aldrig; hendes slanke, hvide Arme friste til Favntag, hendes runde Barm byder sig til Hvile for det trætte Hoved; fra hendes Øine faldt hede, Længsler som smeltet Bly i mit Hjertesaar, og Læberne talte om Kjærligheds Sødme, saa jeg skjælvede i Vaande — thi Ordene gjaldt ikke mig! — Husker De, at jeg første Gang, vi mødtes, talte om Madonna — hun blev min Madonna, som jeg tilbad i brændende Begjær. Jeg har tigget hende paa mine Knæ med Angst i min Sjæl, og hun har klappet mit Hoved og sagt: «Stakkels Lille — saaledes har jeg ogsaa ligget — det smerter, ikke sandt?» — Naar jeg i vild Lidenskab tilhviskede hende de Ord, som Elskovskval lægge paa Tungen, sad hun med lukkede Øine og et Smil paa Læberne, medens Blodet steg op i hendes Kinder; jeg vidste det — hun sagde mig det tidt nok selv — det var ikke mig, som var i hendes Tanker, hun drømte om hin Anden — og dog blev jeg ved og ved — saa igaar kunde jeg ikke styre mig længere, Hungeren efter Kjærtegn greb mig med uimodstaaelig Magt — jeg vilde tiltvinge mig et Kys — og hun jog mig bort og sagde, jeg var gal, og det er jeg ogsaa eller vilde blive det, hvis ikke —»

Her standsede han pludseligt. Hugo havde i stærk Sindsbevægelse hørt hans Tale — en eneste Gang lokket bort fra Pligtens Vei og *Nemesis*, den frygtelige, stod for ham! Det var jo ham, som mod sin Villie havde tilføiet den Ulykkelige dér alle disse Smerter — og den stakkels Camilla! Med Anger tænkte han paa, hvor ganske den Lidenskab, han havde vakt hos hende, havde bemægtiget sig hele hendes Væsen — men her var ingen Tid til Tanker, med Heftighed greb han Thomsen, der ligesom var falden sammen efter det voldsomme Udbrud, i begge Skuldre og sagde:

«Pønser De paa at tage Livet af Dem?»

Den Anden begyndte at gaa uden at svare. Hugo fulgte ham, idet han tog ham fast under Armen; medens

Thomsen skildrede sin Elskov til Camilla, saa ganske uden Haab, havde der været noget spændt og vildt i hans Miner, nu gruede Hugo ved at iagttage det overnaturligt forpinte, næsten gjenfærdsagtige Udtryk i hans Ansigt, som han svagt skimtede i Lygternes usikkre Skjær. Han ledte efter Ord, men kunde, ligesom før, ingen finde; endelig sagde han:

«Jeg forlader Dem ikke, før De har opgivet Deres fortvivlede Beslutning.»

«Man kan forhindre et Menneske i at leve, men ikke i at dø,» svarede Thomsen med en underlig sløv Stemme.

«Men hvis der nu var et evigt Liv!» udbrød Hugo, forfærdet over at være saa nær den Afgrund, der ogsaa havde gabet ham imøde i hans første Ungdom.

«Troer De paa det? Svar mig!»

Aa, havde Anna nu været her! Hugo følte sig næsten syg i sin Hjælpeløshed.

«Nei, kjæreste Thomsen — ialtfald ikke endnu — men den store Mulighed er der jo — jeg siger: Hvis!

«Hvis — jeg sagde Dem jo, at den gamle Mand smilede godmodigt — jeg trænger saa grændseløst til Fred fra en barmhjertig Haand — min Straf har jeg udstaaet her paa Jorden.»

Imidlertid havde de paa deres Gang naaet Sølvgade og vare dreiede tilvenstre — med et Ryk rev Thomsen pludseligt sin Arm ud af Hugos, løb over mod «Østre Anlæg», og i et Nu var han paa den anden Side af den lave Laage. Hugo, der et Øieblik stod som bedøvet, saae ham ile afsted i den tætfaldende Sne, som Lyset fra Gaslygten knapt kunde trænge igjennem, og hans Skikkelse blive borte i Tykningen — saa styrtede han afsted efter ham. Der var mørkt derinde, kun den dybe Sne, han vadede igjennem, lyste saameget, at han kunde undgaa at løbe mod Træerne; angstfuld kaldende ilede han afsted paa Maa og Faa, Vei og Sti vare ikke til at skjelne, saa han snublede og faldt over de lave Rækværker langs Plainerne — at han dog maatte finde ham, rive Vaabnet fra ham! Han standsede Gang efter Gang og lyttede i aandeløs

Spænding, betagen af Rædsel og Gru, han foldede uvilkaarligt sine Hænder og saae opad, men de store Snefnug faldt koldt i hans Ansigt, hans Skræk vilde ikke forme sig til Bøn, og dog greb hans svimlende Tanke i dette kvalfulde Øieblik efter en frelsende Haand, der kunde standse det dybe Fald — han syntes, det var ham selv, der var bleven borte i Mørket derinde, det sorte, haabløse, uendelige, og medens han hændervridende raabte og raabte, troede han at høre sit eget Navn nævne — Annas, sin Moders kaldende Stemmer — ja, saaledes maatte det være at dø uden Tro — aa Himmel, send en Straale af Livshaab til den Ulykkelige!

Pludseligt stod han stille, hans Hjerteslag standsede, og han maatte læne sig mod et Træ for ikke at segne om — han havde hørt et svagt Knald helt ovre fra den anden Side af Anlæget. — Han fandt en Udgang, standsede en Politibetjent, fortalte, at der havde lydt et Skud derindefra, de fik fat paa en Lygte, og, sammen med nogle tilfældige Tilstedeværende, gik de ind for at søge i den mørke Park.

Det varede længe, inden de fandt ham — lænet op til en Skrænt med en Bloddraabe ved den ene Tinding og Revolveren i den fastlukkede Haand — Sneen havde allerede begyndt at iklæde ham det hvide Ligtøi og strøede langsomt sine Isblomster over hans Legeme. Med rystende Hænder knappede Hugo hans Tøi op — det urolige, lidenskabelige Hjerte slog ikke mere; han trykkede de store Øine til, der endnu i Lygtens Skjær syntes at stirre vildt paa ham, og fra hans egne faldt tunge Taarer paa den Døde.

«Kjender De ham?» spurgte Politibetjenten.

«Ja.»

«Sikken en Idé, hva', at gaa hen og skyde sig!»

Paa Hospitalet erklærede Lægen, at Døden var indtraadt øieblikkeligt.

Saa ilede Hugo hjemad. —

Aandeløs traadte han ind til Anna, der med lykke-

lige Øine sad og syede paa et Klædningsstykke til en vis, lille Person. Hun reiste sig hurtigt, idet hun udbrød:

«Hvor bliver Du dog af, og hvad er der hændet — Du er ganske bleg — min Elskede, er Du syg?»

Paa hele Veien hjem havde det Ord «*Hvis* —» staaet med Ildskrift foran ham, og han havde kun været opfyldt af een Tanke: at den Ulykkelige ikke maatte overskride den mørke Tærskel mellem Livet og Døden uden at være ledsaget af en Bøn. Det var en ganske umiddelbar Forestilling, der havde bemægtiget sig Hugo, enhver Reflexion var borte fra ham — tilsidst havde han næsten løbet for at naae ud til sin Hustru, med saa stor Rædsel fornam han den Ensomhed, hvori den Bortgangnes Sjæl nu var stedt. — Han greb hendes Haand og sagde:

«Aa, det er forfærdeligt — forfærdeligt — Anna, Du maa bede for ham — jeg kunde ikke, skjøndt jeg saa gjerne havde villet — Alfred Thomsen er død, han har skudt sig i denne Aften.»

Hun greb sig til Hjertet og stod lyttende, som om hun ikke vilde tro sine egne Øren:

«Thomsen død — skudt sig — han, der endnu for et Par Aftener siden sad dér i Stolen, saa ung og saa rig paa alle Aandens Gaver — det er umuligt.»

For ikke at bevæge hende for stærkt, indskrænkede Hugo sig til at fortælle, at han havde indhentet den sørgelige Vished paa Hospitalet.

«Aa, havde jeg dog været ved hans Side og kunnet standse hans Haand,» udbrød hun i heftig Graad, talt til hans stakkels, forvildede Tanker — o Gud i Himlen, hans Sjæl er nu dér, hvor alle menneskelige Tvivl ophøre, og hvor vi skulle dømmes efter vore Gjerninger hernede — den Ulykkelige — ja, jeg vil bede for ham — og for Dig, Hugo, som ikke formaaede det, at Du dog maa lære det.»

Hun sank ned paa sine Knæ, og, med de foldede Hænder løftede, strømmede der fra hendes varme, kjærlige Hjerte en Bøn, saa ydmyg og saa indtrængende, som menneskelige Læber evne at skabe den. Det var Ord om

Naade og Tilgivelse til denne Synder, som var falden for sin egen Haand midt i sin Vantro, men efterhaanden som hun reves hen i sin brændende Andagt, formede Bønnen sig til et Forsvar for den Afdøde, og alle dem, som nages af Tvivlens Orm; med glødende Kinder ligesom løftedes hun i sin nidkjære Iver og lignede en Engel, der for Guds Aasyn, knælende ved hans Domstol, med alle de Argumenter, hendes medlidende Sjæl og kvindelige Skarpsindighed kunde finde, søgte at frelse ham og alle Vantro fra den truende Straf. — «O Gud,» sluttede hun, «vær ham og os Alle en naadig Dommer. Gjerne vil jeg bære Byrder her i Livet, tunge, hvis det er nødvendigt, for at sone hans Brøde, der nu ligger død, han, der var saa klog paa mange Ting, men aldrig forstod, at kun Et er fornødent. O, vis Barmhjertighed mod ham, der nu staaer angrende og venter sin Dom og mod ham her ved min Side, at han seer Lyset og vender Mørket Ryggen, og mod os Alle. Amen i Jesu Navn!»

Hugo, hvis Sjæl var syg af alle de Kvaler, han havde lidt denne Aften, blev ganske reven med af den inderlige Fordybelse i hendes Ord og hendes Stemme; uvilkaarligt havde han reist sig og var traadt hen til hende, hvilende sin Haand paa hendes Skulder, for ligesom at blive delagtiggjort i dette det største af Naademidlerne: Bønnen; hun var saa sikker og tilforladelig i sin Tale til Gud, som om hun med sine Øine, der straalede i begeistret Haab, saae den Throne, hendes Ord vare rettede imod, som om Himmelstigen, der havde vist sig for Jacob i hans Drøm, med Et blev synlig. —

Alfred Thomsens lille Gravsted fik en trofast Veninde i Anna, der plyndrede Vinterfloret i sin Dagligstue, for at der altid kunde ligge friske Blomster paa den Plet Jord, som dækkede hans Kiste. —

Det første, stærke Indtryk af denne Begivenhed fortog sig naturligvis inden ret længe hos Hugo, men med Passiviteten i hans religieuse Opfattelse var det forbi for stedse, han arbeidede og tumlede med Følelser og Reflexioner, op og ned, frem og tilbage, han syntes ingen

Veie han kom, men han blev ikke træt og tog fat igjen. — En Dag havde han mødt Pastor Daae paa Gaden og bad ham hjem til om Aftenen. Den lille Præst, der var lige fattig klædt, lige ivrig og med samme fanatiske Ild i Øinene som dengang, kom strax ind i en religieus Debat med Anna, der ganske optog dem Begge, og Hugo fik her for første Gang et samlet Billede af hendes Anskuelser; hun sad med Testamentet i Haanden — Præsten kunde det udenad — og de disputerede sig varme, ja næsten hidsige, jo dybere Uenigheden blev — Modsætningen mellem deres Opfattelse syntes Hugo saa stor som mellem en Bartholomæusnat og en Kirkehymne Paaskemorgen. Med forbausende Skarpsindighed vidste Præsten at fremføre Beviser for den evige Fordømmelse i Pine, for Satans endeløse Magt her paa Jorden, han, som følger os hvert Skridt, vi gaa, og er i Alt, hvad vi se og røre ved, og for Forsagelsen fra alle jordiske Glæder som det eneste Middel til at opnaa Saligheden, men ufortrødent rykkede Anna frem med Skriftsteder og Argumentationer, ligefra det gamle Testamentes Begyndelse, hvor Herren, da han gaaer hen for at ødelægge Sodoma, lover Abraham at skaane hele Staden, om der endog blot findes ti Retfærdige, og til det ny, hvor Jesus siger til Røveren paa Korset: Idag skal Du være med mig i Paradis, til Pharisæerne: Hvo af Eder kaster den første Sten, og til den brødefulde Kvinde: Jeg fordømmer Dig eiheller — Jesus, som sagde om sig selv: Jeg er den gode Hyrde, den gode Hyrde sætter sit Liv til for Faarene. Hun blev næsten vred over Præstens mørke Livssyn og udbrød med kvindelig Iver:

«Hvor kan De dog nænne at sværte den herlige Jord sort og fylde den med Satan og hans Gjerninger, hvor skulde Skjønheden, som behersker Alt her i Verden, komme fra, hvis han havde Magten: se Azaleaen dér paa Bordet, naar jeg kommer herind om Morgenen, modtager dens Blomsterkrone mig som en Jubel, og Zwiblen her, er dens Duft ikke den yndigste Fortælling om Guds uendelige Godhed, tænk paa Skoven og Søen, paa de smaa Fugle, der modtage den opstaaende Sol med deres glade

Sang, paa Kunsten, Musiken, Poesien, som fylde vort Hjerte med Deilighed, gaa hen og se op paa Stjernehimlen — hvem veed, om ikke vore Sjæle skulle vandre fra Klode til Klode forat luttres til Optagelsen i Paradiset — nei, De har læst Deres Bibel galt. — Ogsaa i Mennesket er det Gode overalt tilstede, naar da ikke sjælelig Sygdom bevirker det Modsatte; selv om De vil gaa ind i Tugthuse eller Utugtshuse, vil De hos enhver af Beboerne kunne finde noget godt; man siger om Djævlen, at rækker man ham den lille Finger, tager han hele Personen, men, mærk Dem det, Gud nøies med meget Mindre for at tage os til sig. — Det er Jer Theologer, som har skabt denne ulyksalige Forestilling om den evige Fordømmelse; saameget Kirkehistorie har jeg læst, at jeg veed, at en af de første Kirkefædre, Origenes, lærte, at tilsidst ville alle Onde blive frelste, endog Satan selv, men den Tanke var altfor lys og skjøn, altfor ophøiet for Eders sorte Kutter, og derfor blev hans Fortolkning forkastet af Eder.»

Den lille Præst forlod Stellings med den Overbevisning, at det at disputere med Damer er en af de vanskeligste Opgaver paa Jorden, og da han var gaaet, sagde Anna til Hugo, idet hun harmivrig smækkede Vinduerne op for at lukke den friske Luft ind:

«Ham maa Du ikke mere bede herud. Man skulde tro, at han var engageret som Advokat af sin Satan, for ved sine Spidsfindigheder at skaffe ham saa meget Bytte som muligt.» —

En Morgen, da Hugo mødte paa Kontoret, blev han anmodet om at komme ind til Chefen. Ved hans Indtrædelse reiste Hr. Dahl sig i en ophøiet Tilstand af krænket Værdighed, der ganske forbausede Hugo, og, lænet til sit Skrivebord i en udsøgt parlamentarisk Stilling, holdt han følgende korte, men indholdsrige Tale:

«Hr. Stelling! Der er kommen et Faktum til min Kundskab, et Faktum, som umuliggjør Deres fremtidige

Virksomhed paa dette Kontor. Jeg antager ikke, at De ønsker nogen nærmere Forklaring, ja, jeg forudsætter endog, at De er glad ved at undgaa en saadan. Havde den Optræden ligeoverfor mit Hus og mig, hvortil jeg sigter, været af alvorligere Art, skulde jeg, tvivl ikke derom, have vidst at drage Dem til Ansvar, men da dette ikke er Tilfældet, og man har bedet mig om at behandle den hele Sag en bagatelle, vil jeg ogsaa gjøre det. — Jeg anmoder Dem derfor om strax at ordne og aflevere Deres Sager derude, Kassereren har Ordre til at udbetale Dem Deres Gage — og dermed ønsker jeg Dem Godmorgen.»

Hr. Dahl slog her ud med Haanden paa den mest chefagtige Maade, stolt over det Stykke Veltalenhed, han havde præsteret, og tilfreds ved at se sin Undergivnes betuttede Mine. Hugo stod som himmelfalden, og det varede lidt, inden han kunde følge Grossererens letforstaaelige Vink til at forsvinde — han havde den samme ubehagelige Fornemmelse, som naar man i Mørke løber Panden imod en Dør, baade Overraskelsen og Smerten. Hvem kunde have røbet Camillas og hans Hemmelighed for Dahl? Og naar det kom til Stykket, var det jo egentlig ikke nogen ren Bagatel, det dreiede sig om — der var imidlertid Intet at gjøre derved, og en Time efter stod han paa Gaden i den mørke og triste Februardag.

Til at begynde med harmonerede Hugos Sindsstemning med Veiret, han var dybt nedslaaet over denne pludselige Forandring i sine Vilkaar, og paa Hjemveien tænkte han med Bitterhed paa, at Thomsen havde havt Ret, da han mindede om, at Guderne ere misundelige; den Grund, Anna og han havde bygget deres unge Lykke paa, var skyllet bort under deres Fødder, men efterhaanden som han vandrede afsted, følte han sin Modstandskraft vaagne, det gjaldt om ikke at tabe Modet, at gaa paa igjen med friske Kræfter — han blev glad og stolt ved at iagttage, inden han naaede sin Dør, i hvor høi Grad hans Evne til at ville og beslutte var voxet. Hans Hustru modtog, som han havde ventet, den nedslaaende Efterretning stærkt og roligt; det drøieste for ham var, at han

var nødt til at opfinde en Historie til Forklaring af Afskedigelsen — at lyve overfor denne Kvinde forekom ham som en Helligbrøde — o Nemesis!

Atter maatte han paa Farten efter en Beskjæftigelse, men det gik ham som forrige Gang: Alt besat og Masser af Exspektanter — og her var ingen Tid at give bort! Ved Hjælp af Bekjendtskab fik han Timer i en Skole, og, gjennem Avertissementer, nogle private Elever i Sprog, Alt til en elendig Betaling, men han reiste et lille Laan og kunde dog saaledes se den nærmeste Fremtid imøde uden egentlig Bekymring. Sahras Tilbud var et Øieblik faldet ham ind, men han afviste Tanken om at gaa til hende som aldeles umulig.

Han kunde i denne Periode have Anfald af Forsagthed: Udsigten til maaske hele sit Liv at skulle slide sig igjennem med et ensformigt og kjedsommeligt Arbeide virkede da nedtrykkende paa ham, men disse Stemninger vare forbigaaende; i det Hele følte han sig forunderligt glad og let tilmode, Anna havde efter den første Sygelighed faaet sine røde Kinder og sin muntre Latter tilbage, det store Øieblik, da han skulde være Fader, rykkede for hver Dag nærmere, og, hvad der stærkt optog hans Fritid og hans Tanker, sammen med Meningsfæller havde han stiftet en Forening, Samfundsvennen, og som den, der havde været Sjælen ved dens Dannelse, var han bleven valgt til dens Formand. Dens foreløbige Program var endnu noget svævende, men Begeistringen hos Stifterne i Forbindelse med, at en stor Del af Publikum forlængst var kjed af de partipolitiske Klubber og deres evindelige Phraser, bevirkede, at Interessen for Sagen og Medlemsantallet voxede med rivende Fart.

Hugo gik ganske op i sin Virksomhed som Leder af Bevægelsen, og Anna saae med Fryd, at han her havde fundet en Vei, hvor Trangen hos ham til at udrette noget Godt praktisk kunde gjøre sig gjældende, hvor hele hans Energi blev tagen i Brug, og Livslyst og Livshaab gave ham Kræfter.

En Formiddag i Begyndelsen af Marts kom Hugo fra sin Skole, hvor han for en Sum af 75 Øre havde bibragt en Snes Drenge de første, triste Forestillinger om al den Uregelmæssighed, der jo desværre hersker ikke alene i Franskmændenes Liv, men ogsaa i deres Verber. I de sidste Uger havde det været en bidende Kulde, og med Hænderne dybt begravede i Frakkelommerne, gik han nynnende ned ad Gaden, indaandende med Velbehag den friske, kolde Luft ovenpaa den lumre Skolestueatmosphære.

Det var imidlertid ikke Alle, der i dette Øieblik vare lige saa tilfredse som han med disse tolv Graders Kulde. Den prikkede i Folks Næser med sine fine Isnaale, saa de bleve røde og svulne, den sved i Folks Øine, saa Taarerne randt ad Kinderne ned paa Frakkekraverne, hvor de frøs til smaa, hvide Pletter, den lavede Is af Aanden i Damernes Slør og Herrernes Skjæg, den fik Droschekudskene til at banke sig i Siderne med Armene og det gamle Bybud paa Hjørnet til at trippe, som om han stod paa Gløder, hvad han var meget langt fra at gjøre. Den tvang Folk, der var tyndt klædt paa, til at trække deres Smule Tøi tæt omkring sig, morede sig med at gjøre dem forknytte og ulykkelige og trængte ind gjennem Laser og Huller, som om disse af en sindrig Haand vare anbragte til det Samme, for at nappe og bide dem i Huden, saa Tænderne klapprede i Munden paa dem, og de kunde have grædt af Smerte.

«Middagsbladet, 2 Øre, go'e Herre,» sagde en Fruentimmerstemme, og efter at have overveiet, om han kunde tillade sig denne Extravagance i det usikkre Haab om en af dette Organs sædvanlige mere opsigtsvækkende end absolut paalidelige Nyheder, trak han sin Portemonnaie frem, hvorefter en rystende Haand rakte ham Avisen.

«Værsgo', Hr. Stelling.»

Hugo saae forbauset paa Konen, som han ikke erindrede at kjende, medens han sørgeligt godt kjendte Typen: tyndt Sjal, tyndt Skjørt, hullet Skotøi, en gammel Kyse paa Hovedet og et gult, forkomment Ansigt, som Kulden holdt saa skarpt Øie med, at det Smil, hun forsøgte at sætte op, frøs bort, inden det var blevet født.

«De husker mig nok ikke — Madam Nielsen fra Landemærket.»

«Herregud, er det Dem?» udbrød Hugo deltagende, hvordan er det dog gaaet til, at De maa staa her og sælge Aviser?»

Hun gik ind i den nærmeste Port med ham, idet hun sagde:

«Lad os staa her. Folk glo strax, fordi en fin Herre er saa skikkelig at tale med en fattig Kone.»

Saa fortalte hun, at Manden var bleven syg i Efteraaret, «Influensen havde grebet ham»; han var dog vedbleven at arbeide, men kunde ikke taale den stærke Gjennemtræk paa den halvfærdige Bygning, havde faaet Brystbetændelse, og nu var det saa daarligt med ham, at hun ikke troede, han gjorde det længe. Imidlertid var Alt gaaet i Løbet for dem, Sønnen var han bleven Uvenner med og havde jaget bort, og Fattigvæsenet havde han strengt forbudt hende at henvende sig til, «da han saa mister sine Menneskerettigheder, siger han»; lidt Understøttelse fik de jo, men det forslog ingen Ting, saa sulte og fryse gjorde de derhjemme; selv var hun saa svag, at hun ikke længere kunde taale at staa i Vadskeballen, og derfor søgte hun nu en lille Indtægt ved at sælge «Middagsbladet». Det værste af det Hele var, at deres lille niaars Pige, Marie, som i Juletiden havde været sendt ud for at sælge smaa Papirsflag, de havde lavet hjemme, var kommen i det med en Bande andre Tøse, som stjal, og forleden havde Politiet nappet hende — hvad skulde det Altsammen ende med? sluttede hun med et trist Udtryk i det saa tidligt ældede Ansigt, og dog maatte Hugo, der med dyb Bekymring havde hørt hendes Skildring, atter undre sig over den mærkeligt fattede Resignation, der hvilede over hende — hun havde talt, næsten som var det en Andens sørgelige Skjæbne, hun berettede. Han tog et Par Kroner frem og sagde:

«Desværre gaaer det heller ikke mig videre godt for Tiden, men tag foreløbig disse, Madam Nielsen, saa skal jeg en af de første Dage komme med mere.»

«Tusind Tak,» svarede hun og betragtede Pengene i sin Haand med et Udtryk af ærbødig Glæde, der gjorde ham ondt, «de skal bruges til Kul, for vi faae nok lidt Brændselshjælp, men Ingenting forslaaer i denne Helvedes Kulde. — Hvis De virkelig vil være saa god at komme til os, saa siig for Guds Skyld ikke noget om Pigebarnet til min Mand; jeg har fortalt ham, at hun har faaet Plads.»

Paa Hjemveien kom Hugo til at tænke paa, at hun havde brugt Udtrykket: «Helvedes Kulde». Præsterne talte om Helvedes Hede — Hemmeligheden er nok, at Menneskene udstyre Helvede med de Egenskaber, Jordelivet byder, naar det er os fjendtligst. Intet Under derfor, at Kristendommen, der stammer fra den hede Orient, seer Straffen i Flammer, medens vore nordiske Forfædre tænke sig Helheim som Tilholdssted for Kulden, den gysende, hvor Bordet hedder Hunger, Kniven Sult og Gudinden Hel selv er blaasort af Farve, som den Haand havde været, hvormed Madam Nielsen nyligt rakte ham Avisen. — —

Hugo var glad om Hjertet den Aften, han begav sig afsted til Landemærket, thi ved et Foreningsmøde havde han indsamlet næsten Hundrede Kroner til den ulykkelige Familie. Han gik afsted med lette Fjed, men maatte bøie sig forover, thi det blæste en Snestorm fra Nord, og det var vanskeligt at kjæmpe sig frem imod den. Der var næsten ingen Folk paa Gaderne; kun Droschehestene asede afsted gjennem den tunge Sne, dampende af Sved midt i Kulden, forat slæbe pyntede Mennesker i Selskab eller til Theatret.

Han famlede sig op ad den mørke Trappe, som gav sig ynkeligt under hans Trin; kun ved hveranden Etage var der anbragt en snavset Petroleumslampe, der, istedetfor at lyse, kun syntes at gjøre Mørket og Uhyggen endnu større. Ved Hjælp af en Tændstik fandt han Døren og gik ind, men han maatte overvinde sig selv, for ikke at træde tilbage igjen. Stuen var fuld af Røg og stinkende Dunster og blev kun tarveligt oplyst af en Lampe med hullet Kuppel og snavset Glas, der stod og gloede gjennem Taagen; den lille Kakkelovn var rød af Varme om-

kring Ildstedet, og hvert Øieblik, naar Vinden, som hylede udenfor, slog ned i Skorstenen, rakte den en lang Ildtunge ud af Spjeldet, ledsaget af en Kulos, der betog En Veiret; men samtidigt foer iskolde Pust gjennem Værelset, det gamle Gardin, der var hængt op foran Vinduet, bevægede sig langsomt frem og tilbage, og man kunde se den fine Fygesne, der trængte ind gjennem de utætte Rammer og Paneler, falde som et hvidt Støv og lægge sig paa Gulvet, hvor den efterhaanden smeltede. Fire af Børnene laa eller sade dorsk sammenkrøbne ved Kakkelovnen, medens den lille Fjollede stod og tvinede henne ved Bordet; fra en Kurv i Hjørnet af Stuen lød den Mindstes heftige Graad.

Ogsaa Moderen havde Taarer i Øinene, medens hun talte med en yngre Mand, som var ifærd med at gaa; Hugo gjenkjendte i ham en jævnaldrende Læge og fulgte ham ud paa Gangen, hvor han hviskede:

«Hvorledes gaaer det med Patienten?»

«Kjære,» svarede den Anden, «det er den mest udtalte Phthisis, man kan ønske sig, han har ikke langt tilbage. Vær De glad ved, at De ikke, som jeg, valgte Medicinen, da vi stode paa Skilleveien — det er et Hundeliv, man kan jo faae Svindsot alene af Luften derinde — naa, Farvel, jeg skal videre paa min behagelige Expedition.»

Hugo gik atter ind og gav Konen Pengene «fra nogle Venner». Hun gjorde store Øine og blev ganske svimmel ved at se alle disse Sedler.

«Aa, Gud velsigne Dem,» udbrød hun, «saamange Penge har jeg aldrig eiet — aa, Gud velsigne Dem — se Børn,» tilføiede hun og løftede dem jublende i Veiret, «her er Brød og Kjød og Mælk og Brændsel — De holder nok Øie med Ungerne — de have ingen Mad faaet siden imorges — jeg skal blot ind til Spækhøkeren ved Siden af.»

Med ivrige Hænder tog hun Kyse og Sjal paa og skyndte sig ud af Døren — et rørende Billede, syntes Hugo, paa Moderkjærligheden, der, midt i alle Ulykker, ikke glemmer sin første Opgave: Afkommets Ernæring.

Han havde, strax da han kom, hørt en hul, støn-

nende Lyd inde fra den anden Stue, og pint ved Tanken om, at en Brystsygepatient skulde ligge i denne Atmosphære af ophedet Kulos, der stemte for Brystet, saa han knapt selv kunde aande, traadte han hen til Døren.

«Det er mig — Stelling — som vilde se til Dem, Nielsen,» sagde Hugo, der netop kunde skimte en Seng i det svage Skjær fra Naboværelset. «Hvorledes gaaer det?»

«Jo Tak, rigtigt godt, jeg ligger her og døer som en Hund,» svarede den Tiltalte med svag, rallende Stemme, der pludseligt blev afløst af en voldsom, sønderrivende Hoste, ledsaget af en stærk Opspytning. Lidt efter sagde han:

«Der staaer et Lys i en Flaske henne i Vinduet. Tænd det, saa skal De faae Lov til at se, hvad Kapitalen har gjort ud af en af sine Arbeidere.»

Hugo gjorde, som han sagde, og stillede det tændte Lys hen paa Bordet ved Sengen, medens han selv tog Plads paa Stolen ved Siden af denne. Den Syge frembød et forfærdeligt Syn: den før saa kraftige Skikkelse var udmagret og afpillet, saaat næsten kun Skelettet var tilbage, Trækkene vare indfaldne, og Øinene laa dybt som paa Bunden af to Huler, men der luede i dem den samme Ild, Hugo tidligere havde iagttaget, og som viste, at Aanden endnu var fuldt virksom i dette medtagne Legeme.

«Ja, De maa nok se paa mine Hænder, de have slæbt meget i deres Dage, og nu høste de Lønnen.»

Hugo var angst bevæget. Han, der fordum saa ofte havde ønsket sig Døden og nu elskede Livet saa høit, stod iaften, saa kort efter Thomsens Selvmord, atter ligeoverfor den frygtelige, ubarmhjertige Gjæst i dens mest afskrækkende Skikkelse; det var ham, som om Benraden med sit grinende Ansigt var i Stuen, stod bag hans Stol og truede med sin Le, naar han hørte den Syges gispende Aandedræt og saae ham gribe sig til Brystet med den stakkels, kjødløse Haand, medens han skar Tænder af Smerte.

Hugo forsøgte at fremstamme nogle trøstende Ord, men den Anden svarede:

«Kjær Dem bare ikke om det, jeg har ikke noget imod Døden, det er den største Demokrat af os Alle, fordi

den skjærer Alle over een Kam, men Livet, seer De, har Lakainaturen i sig, det kryber for de Store og spytter paa os Smaa. Det eneste, der kreperer mig, er, som jeg sagde sidst, De var her, at jeg ikke kommer med, naar Hævnens Time slaaer.»

«Den Time kommer aldrig, vil jeg haabe. Jeg har tænkt meget over disse Ting og troer, at det vil være muligt at finde en Form for Forsoning mellem de modstridende Interesser. — Har De slet ingen Tro paa et høiere Væsen, Nielsen?»

«Et høiere Væsen — hvad skulde det være for ét? Mener De ham, som har sparket mig ind i Livet og nu er ifærd med at sparke mig ud af det igjen? Nei — kom bare ikke med den — det her med Vorherre er Noget, Storborgerne har fundet paa til at smøre os om Munden med, og det har jo ogsaa gaaet i lange Tider, men nu er vi blevet dem for kloge. — — Naa, saa De troer ikke, at den sociale Revolution vil komme — jo, De kan bande paa det, og jeg haaber, at De til den Tid vil være paa vort Parti — De er en flink Fyr, og jeg vilde nødigt have, at De skulde ende paa en Lygtepæl.»

Tanken om dette Brodermyrderi er min Natur ganske imod, sagde Hugo.

Fordi De er studeret? Det skal De slet ikke sige — jeg var til et Fakkeltog for nogen Tid siden — tag den Avis derhenne og læs op for mig — det er meget bedre end Biblen — ja, den er noget laset, for, seer De, saa tidt har jeg havt fat paa den — det var en af Deres egne studérte Folk, som holdt Talen — og god Fornuft var der i den — saa De forstaaer, at vi ogsaa har Kammerater blandt de Lærde.»

Hugo oplæste Talen, der begyndte saaledes:

«Arbeidere, Kunstnere, Studenter hylde vi Aandens Høvding i Norden. («Læg Mærke til», indskjød den Syge, «at vi Arbeidere er de Første».) — — — «Hvorledes skulde vi undgaa at finde hinanden paa en Tid, hvor Uretten anseet sidder paa Magtens Throne, hvor Friheden i stedse snevrere Kredse omspændes af Alliancen: Hundenes

Kobbel og Hof-Jægernes byttegridske Flok. I Sandhed! Svigtede *vort* Sammenhold nu, da saae det sort ud herhjemme. Men det gjør det ikke, og det vil det ikke gjøre, saalænge Bornerthedens og Brutalitetens stærke Magter ikke ere styrtede i Gruset, hvorfra de, hastigt tilsandede, aldrig vil reise sig mere («Hør! Hører De?») — — —»

Da Hugo var færdig med Talen, sagde den Syge:

«Lad os nu faae Svaret.»

Hugo læste:

«Tak for de Fakler. Tak for De tændte dem og bar dem. Lad dem flamme høit, lad dem lyse vidt! Vi trænge til Ild hertillands, Ild i Sindene, Ild i Villierne, blodrød Ildhu («Blodrød, pas paa det!»), som varer et Liv igjennem. — — — Jeg tager Varsel af al denne Ild. Det er smukt, det er godt, at Arbeidere, Kunstnere og Studenter i Forening bære Fakler («Saae De, vi var igjen de Første!») Bliv i Vanen, saa faae vi Lys. Intet Element er saa renligt som Ild. Ild renser Luften. Maatte den rense den daarlige, daarlige Luft i denne By! — — — Tak for disse Fakler! Lad dem lyse, lad dem varme, lad dem sætte Ild paa Fordomme og Løgne! Lad dem opbrænde alle Tankelig fra henfarne Tider! — — —

Da Hugo havde sluttet Oplæsningen, udbrød Nielsen.

«Den er vel tydelig nok! Fordi De er Student, kan De godt være med til at sætte Ild paa Byen, naar Signalet engang lyder.»

«Jamen, kjære Ven, De misforstaaer ganske Taleren, hans Ord skulle ikke forstaaes bogstaveligt, det er Aandens Ild, han tænker paa.»

«Det var jo en rar én — nei Tak — det var jeg og alle Kammeraterne enige om, da vi bagefter drak hans Skaal, at det bare var mærkeligt, at Politiet gav ham Lov til saadan uden videre at tale om Oprør — det skulde have været En af os Andre!»

«Som sagt, De misforstaaer ham ganske.»

«Nei, jeg gjør ikke,» svarede den Syge heftigt, idet han reiste sig i Sengen, «men det spiller heller ingen Rolle, hvad han mener: jeg veed, hvad vi mene, og jeg veed fra

min Søn, hvad de mene i Udlandet. Naar Organisationen er stærk nok, og Mængden af de menige Soldater er paa vor Side, sætte vi Faklerne til alle Kapitalisternes Slotte, Kirker, Bibliotheker, Samlinger og alt det andet Humbug, som vi ville bede os fri for i den socialistiske Republik — og gjør Storborgerne Vrøvl, slaa vi dem ihjel, det er en viis Vei.»

«Hvad har Kirkerne dog gjort Dem?»

«Dem hader jeg allermest og saa Præsterne, disse sortklædte, pengegridske Hyklere.»

Under hele denne Samtale havde den Syge hyppigt været overfaldet af stærke Hosteanfald; han laa nu med lukkede Øine og Haanden presset mod Brystet, efterat Konen havde været inde og givet ham Medicin. Hugo var sørgmodig stemt ved at se denne Mand, der om saa kort Tid skulde afsted paa de lange Reiser, være saa uforsonlig i sin Tankegang, men han maatte dybt beundre, hvor lidet egenkjærlig han var i dette alvorsfulde Øieblik, hvor ganske han gik op i Haabet om Seir for sine Kammerater uden at skjænke sin egen Skjæbne en Tanke. I den Tro, at den Syge var falden i Søvn, vilde Hugo just reise sig og liste sig bort, da han, der havde hørt hurtig Tale i Stuen ved Siden af, ved at vende sig om saae i Døren staa — Therese.

Hun nikkede alvorligt til Hugo, gik hen til Sengen og tog forsigtigt den Syges nedhængende Haand i sin, medens Taarerne randt ned ad hendes Kinder.

«Det er den Fader, jeg talte til Dem om,» hviskede hun sagte til Hugo, medens hun betragtede den Syge med et smertefuldt Blik. Bag hende stod Madam Nielsen med et ængsteligt Udtryk i det bleggule Ansigt.

Lidt efter slog han Øinene op, maaske paavirket af den stærke Parfume, som Therese, der forresten var iført en ganske tarvelig Waterproof, udbredte i Stuen, men næppe havde han seet hende, før han foer i Veiret, som stukket af en Hugorm, og med en Livskraft, man ikke skulde have tiltroet ham, raabte han:

«Herud med Dig, Du Skjøge; hvor vover Du dog at komme mig for Øie!»

Hun satte sig paa Stolen, som Hugo bød hende, og idet hun tog en Flig af Lagenet og førte den til sine Læber, sagde hun med bønlig Stemme:

«Lad mig faae Lov til at være her et Øieblik — jeg hørte af Frederik, at Du var slemt syg, og kunde ikke lade være at komme, Du maa ikke være vred — stakkels Fa'er, hvor Du dog seer ud!»

Han laa og stirrede paa hende med et mørkt Blik; saa vendte han sig til Konen og sagde:

«Gaa ud og luk Døren efter Dig — men ingen Luren ved Nøglehullet, forstaaer Du!»

Da Hugo gjorde Tegn til ogsaa at ville fjerne sig, gav den Syge ham et Tegn til at blive.

«Hør kun efter. De kan have godt af at lære at kjende, hvorledes en Arbeider hævner sig.»

Han aandede dybt, som vilde han samle alle sine Kræfter, tænkte sig om et Øieblik og sagde derefter, henvendt til Hugo:

«Da hun dér var femten Aar gammel og konfirmeret, kom hun paa en Fabrik, fordi hun maatte se at tjene Noget; jeg gjorde det nødigt, fordi hun var min bedste Øiesten, men det var nødvendigt. Jeg advarede hende indstændigt om at være forsigtig, jeg vidste jo, at der var en hel Del daarligt Selskab blandt de mange Pigebørn, og jeg vidste ogsaa, at Fabrikherren benyttede sin Magt, naar han fik Lyst til en eller anden af dem — saadan er jo disse Rige, og jeg er ærekjær, saa jeg var bange for Følgerne, hvis der skete Noget. Hun holdt sig imidlertid ærligt og vel, voksede sig fin og kjøn, og uagtet jeg imedens havde giftet mig igjen, var det dog min bedste Glæde, naar jeg kom hjem fra Arbeide ved Fyraftenstid, at blive modtaget af hendes Kys — husker Du det, Therese?»

«Ja, Fa'er,» svarede hun grædende.

«Jeg har aldrig været af dem, skal jeg sige os, som gaa paa Værtshus og drikke Fortjenesten op; der var kun to Ting, jeg brød mig om: Arbeidersagen og saa mit

Hjem — og se saa (han pegede omkring sig), se saa, hvad det er blevet til — men da hun var naaet omkring de Tyve, begyndte hun at gjøre mig ængstlig; hun kom sent hjem, var underlig i sin Adfærd, hun pyntede sig og var snart lystig, snart tudede hun — naa, jeg tænkte, at det var gaaet hende, som det gaaer alle Pigebørn i den Alder, at hun holdt af En og snart vilde komme trækkende hjem med en Kjæreste for saa at gifte sig, faae Børn, som hende derinde, og lære Livets Elendighed at kjende — men saa en Dag fandt jeg et kostbart Smykke i hendes Skuffe, — jeg blev rasende og vilde have at vide, hvor det kom fra — saa fortalte hun mig (her støttede han, stønnende af sjælelig og legemlig Smerte, Hovedet i sine Hænder og sad, rokkende frem og tilbage), fortalte mig, at hun havde solgt sig til Fabrikantens Søn for en Diamantbroche. — Jeg tvang mig til at være rolig — i vores Stilling maa man jo døie meget af den Slags Ting — og forlangte blot, at hun strax skulde sende Smykket tilbage og aldrig se ham mere, men Tøsen vilde ikke, hun var trodsig imod mig og løb sin Vei fra os.»

«Jeg holdt saa meget af Georg, Fa'er, han var saa god imod mig, lige til han døde.»

«Stop lidt, nu komme vi strax til det. Da Du var væk, Therese, mærkede jeg først rigtigt, hvormeget jeg havde holdt af Dig. Jeg savnede Dig til at tale med, Frederik var jo stukken af til Udlandet, Mutter havde nok at gjøre med Børnevrøvlet, og mangen Fritime har jeg spildt med at se op til dine Vinduer eller paa Afstand følge Dig; saadan fik jeg bidt Mærke i denne Georg, som havde stjaalet mit Bedste fra mig og kastet Snavs paa mit ærlige Navn — det er kun Nielsen, jeg hedder, Hr. Stelling, men vi Folk af fjerde Klasse har ogsaa vores Begreber om Ære og den Slags. Jeg gik og aad mig fast i et dødeligt Had til denne slyngelagtige Dreng, og hver Gang jeg havde seet Therese i sine fine Dragter seile afsted ned ad Gaden, kunde jeg ikke sove om Natten, hvor træt jeg saa var, forat ligge og gruble over, hvorledes jeg skulde faae Hævn — indtil jeg endelig fik den — og godt var det,

Du kom her idag, Therese, for det havde ligegodt været Synd, om jeg havde taget denne Hemmelighed med i Graven — da jeg sad arresteret i Sommer, tænkte jeg paa, om jeg skulde fortælle det, men jeg undte ikke Politiet den Fornøielse, det vilde have været dem yderligere at mishandle mig. Naa, kort at sige: Det er nu snart tre Aar siden; jeg havde dengang Arbeide langt ude paa Amager og maatte, for at møde i rette Tid, i de mørke Vinternætter afsted hjemmefra Nørrebro før fire — og det satte mig nu ikke i bedre Humør — saa, da jeg gik langs Kanalen ved Christiansborg Slot, mødte jeg ham. Jeg kjendte ham strax ved en Gaslygtes Skin, og jeg følte et Raseri stige i mig, som jeg aldrig har kjendt, hverken før eller siden; jeg havde ingen Hensigt, ingen Plan, men jeg maatte tale med ham, gjøre Noget. Han var alene og ikke saa lidt drukken; hans Overfrakke stod aaben, og jeg saae, at han var fint klædt paa, Spidskjole, hvid Klud om Halsen og det Hele. Jeg standsede ham og sagde — jeg kunde høre, at min Stemme rystede: «Jeg er Thereses Fader!» Han gloede dumt paa mig og svarede: «Ja, hvor Fanden blev hun af? Jeg faldt isøvn i Kabinettet ude paa Kasinomaskeraden, og bagefter kunde jeg ikke finde hende.» — «Jeg er Thereses Fader,» svarede jeg nok engang og mærkedé, at jeg begyndte at blive vild. Jeg veed ikke, om jeg tænkte mig, at han skulde falde paa Knæ og tigge og bede mig om Forladelse, eller hvad det var; han maa kunne have hørt paa mig, at det var Alvor, for han prøvede paa at samle sig sammen og saae vist paa mig. Saa stak han Fingrene ned i Vestelommen og sagde: «Jeg forstaaer, De vil slaa Mønt af mig, fordi De er Fader til Pigebarnet; jeg har forresten sagt hende, at jeg intet Familietiggeri vil have — hun er mig s'gu dyr nok iforveien.» — Det blev hans sidste Ord — hvad der skete, har jeg ikke Begreb skabt om, jeg vaagnede først til Bevidsthed, da jeg gik ind ad Porten til mit Arbeidssted, men næste Dag læste jeg i Avisen, at han var druknet. Nu har I hørt det — og det skal Du vide, Therese, at naar jeg nu kan dø saa roligt og trøste mig,

skjondt jeg bliver lukket ude fra at være med i det store Opgjør, saa er det, fordi jeg paa egen Haand har bragt denne Hilsen fra os Proletarer til Kapitalisterne — jeg vilde blot ønske, jeg havde gjort det samme ved alle de Andre, Du siden har solgt Dig til, Du Skjøge!»

«Dér staaer En af dem!» hvinede Therese, idet hun sprang op og pegede paa Hugo. Hun havde hørt paa Faderen under en Graad, der blev heftigere og heftigere; nu stod hun opreist, ligbleg og saa lidenskabeligt ophidset, at hun rystede — i dette Øieblik var hun ganske Fabrikspigen. Hun næsten kvaltes af en Hulken, der ikke kunde faa Luft, og først efter nogen Kamp lykkedes det hende at faae Ordene frem over sine Læber, idet hun med knyttet, truende Haand og skingrende Stemme skreg:

«Stakkels Georg, stakkels Georg, som altid var saa god og kjær imod mig, myrdet af Dig, gamle Afskum, istedetfor at Du skulde have været ham taknemmelig, fordi han tog sig af mig!»

«Taknemmelig!» svarede Faderen hæst. «Saa skulde jeg vel ogsaa være ham dér taknemmelig!» og han pegede med skjælvende Haand paa Hugo, der stod dybt alvorlig med sænket Hoved. «Tag min Forbandelse med Dem ud i Livet, De, der har hyklet Kjærlighed til os Arbeidere, men paa Storborgermanér ikke betænker Dem paa at krænke os gjennem vore Døttre! Tag min Forbandelse, og gid den maa forpeste hele Deres Fremtid.»

Det var et frygteligt Syn at se den Syge med opspilede Øine og stivt udstrakt Arm, siddende opreist i Sengen, udslynge disse Ord. Therese var ilet hen til Hugo og stillede sig foran ham, for ligesom at dække ham med sit Legeme.

«Tilgiv mig, Hugo!» udbrød hun heftigt. «Du har Intet forbrudt, det er Fa'er, som er afsindig, han som har jaget mig bort og nu ogsaa forbudt min Broder at komme her, blot fordi han vedkjendte sig sin Søster og besøgte mig. — Istedetfor at modtage vor Hjælp, har han udsat sin Familie for den største Nød, og i dette Øieblik

sidder hans Datter, den lille, stakkels Marie, arresteret for Tyveri.»

«Hvad siger Du?» raabte Faderen med et hæst Brøl, idet han stirrede vildt paa hende.

«Det fortalte Frederik mig — vidste Du det ikke?» spurgte Therese forskrækket.

En Lyd, der ikke havde noget menneskeligt ved sig, hørtes fra den Syges sammensunkne Skikkelse, en Klage, som fra et saaret Dyr, der er stedt i Vaande, en Jammer saa dyb, en Kummer saa usigelig, som vare alle hans sørgelige Livs Ulykker samlede i dette ene Støn. — — Therese holdt sig for Ørene og løb ud af Stuen og bort derfra, medens Hugo brast i Graad, — det syntes ham, som havde han seet al den Lidelse, der er lagt paa Menneskeslægtens Skuldre, Ansigt til Ansigt.

Den Syges Hoved var faldet tilbage paa Puden, og han laa nu hen med lukkede Øine og sagte Aandedræt. Hugo listede sig hen til Haanden, der nyligt havde været udstrakt i Forbandelse imod ham, og som nu hvilede paa Sengetæppet, trykkede et sagte, angerfuldt Kys paa den og aflagde et dyrt, høitideligt Løfte hos sig selv. Saa gik han stille sin Vei.

Samme Nat døde Murerarbeidsmand Nielsen uden at være kommen til Bevidsthed. — —

Da Therese var kommen ned paa Gaden, ilede hun hurtigt om Hjørnet, hvor der holdt en Kareth; smidig som en Maar, der besøger et Hønsehus, smuttede hun ind i Vognen og blev modtaget af Grev Falks aabne, forelskede Arme. Den gamle, hvidhaarede Kavalér var nu ganske hendes, og medens de kjørte afsted, kyssede han med ungdommelig Ild hendes Haand og talte om, hvorledes han havde truffet Forberedelser til at afstaa Lehnet Falkenholm til sin Successor, saaledes at der vilde blive ham udbetalt et meget betydeligt aarligt Beløb. Saasnart det var bragt i Orden, vilde han gjøre hende til sin lille Grevinde, og de vilde reise til Paris, bort fra denne afskylige Ravnekrog, hvor hele den gemene Portion — han vilde slet ikke tale om sine Standsfæller — ja selv Smudspressen

tog sig af hans Sager og ganske ugenért diskuterede «Skandalen», uagtet den hele Historie ikke i mindste Maade vedkom «La canaille».

Det, som var foregaaet i Sygeværelset hos Nielsen, blev afgjørende for hele Hugos Syn paa Tilværelsen, socialt seet; hvad der hidtil havde været taaget, stod klart, hvor han hidtil kun havde skimtet usikkre Kontourer, var der faste, bestemte Linier — hans Program var færdigt, nu vilde han forsøge at føre det ud i Livet — det var dette Løfte, han havde aflagt ved Dødsleiet: naar han for ikke mange Maaneder siden i Thomsens Naturel havde seet Aandsadelen repræsenteret, var det ganske urigtigt, nei, Samaritanen, der staaer af sit Dyr, dér hvor Præsten og Leviten gaa forbi, for at forbinde det Menneskes Saar, som faldt blandt Røvere, fører ham til Herberget og betaler for, at han kan blive pleiet, denne er Adelsmanden i Slægten.

Det var ikke Forbandelsen, der var slynget mod hans Hoved, der havde paavirket ham saa stærkt — skjøndt han atter nu mødte sin Nemesis og maatte anerkjende en Gjengjældelsens Lov her paa Jorden — men det var selve Billedet af den haabløse Elendighed i aandelig og materiel Henseende, han havde været Vidne til, der fyldte ham med Indignation og Reformiver — han vilde sætte Alt ind paa at bringe dette syge, forpinte Samfund Lindring. Fra nu af udfoldede han en rastløs Virksomhed, han arbeidede i sin Forening for at samle Midler til at stifte et Blad, der kunde tale til og paavirke Masserne og reise en Opinion blandt de Besiddende, han besluttede at stille sig til de forestaaende Folkethingsvalg og begyndte allerede nu en ivrig Agitation. — Troen paa et evigt Liv, Respekten for det guddommelige Forsyn, maatte — ligegyldigt om man i sit inderste Hjerte selv var Tvivler — gjenoprettes, kun heri laa Frelse fra Fortvivlelse og Ødelæggelse, og dette gjaldt saavel Rige som Fattige. «Fremskridtet» og «So-

cialisten» havde allerede været ude efter Foreningen «Samfundsvennen», søgt at latterliggjøre den og dens Formaal og raabt Øgenavne og Skjældsord efter dens Medlemmer — derfor frisk og kjæk til Kamp! — Hvor havde ikke de «moderne» Anskuelser baaret deres Smitstof vidt omkring og inficeret den Luft, vi indaandede her i vort lille, fredelige Danmark! Medens tyve Aars Kamppolitik om Magten mellem Høire og Venstre havde tæret paa Landets Kræfter og saaet Broderhad ude i Befolkningen, var hvert enkelt Individ mere eller mindre blevet paavirket af de «europæiske Strømninger» og syg paa sin Sjæl: Carl Teisen med sin kolde og Alfred Thomsen med den lidenskabeligt bevægede Skepsis, Camilla med sin samvittighedsløse Pragtsyge og af fransk Lekture ophidsede Sandselighed, Sahra, hvis sjeldne Begavelse var bleven forkludret ved alle de fremmede Idéer, den havde mødt, og Clara, denne ensidige og sørgelige Parodi paa Emancipationstanken, Sophus, der saa at sige havde faaet hver Draabe af «det Ny» i den gale Hals, Alle vare de Patienter, som trængte til Desinfektion og Helbredelse under den herskende Epidemi. Det var ganske rigtigt, hvad Manden havde sagt ved Fakkeltoget: «Ild renser Luften. Maatte den rense den daarlige, daarlige Luft i denne By!» men Manden saae ikke, at det var de af ham forfægtede Meninger og Idéer, der havde fremkaldt denne daarlige Luft, hvor alt det Ukrudt, der var slæbt herind fra Udlandet og plantet under Trompetfanfarer og Trommehvirvler, efterhaanden kvalte det, som har Værdi til Skabelsen af Menneskelykke. — Hvilket Billede frembyder ikke Landet! En Befolkning, der er i rivende økonomisk Tilbagegang, samtidigt med at dets Fordringer ere stegne ud over alle Grændser; alle gode «gammeldags» Egenskaber satte i Gabestokken og udgrinte, først og fremmest den kristne Religion, som daglig bliver gjort til Latter i en Presse, der tildels er i Jødernes Hænder, men ogsaa alt Andet, der i sin Grund er nationalt, bliver der peget Fingre ad, og Folkets medfødte Evner: til at være nøisomt og finde Glæde i Lidt, til at være overbærende som Ægtefæller og ansvarsbevidste som For-

ældre, til i Theatret at mores ved uskyldig Spøg og røres ved smukke Tanker, til i Musiken at have et Smil paa Læben ved overgivne Toner og en Taare i Øiet ved alvorlige, til Hjertet gaaende Melodier, til i Kunsten at glædes ved det «gamle Maleri», der nu lægges for Had til Fordel for de Unge, der end ikke have saa megen teknisk Dygtighed, at de ere istand til at bibringe Beskueren den fjerneste Forestilling om, hvad deres Klatter skulle betyde — alt dette Skjønne og Gode meiet ned af nogle Individer, hvis Hjerne fra Barndommen af har været presset i en bestemt Form, og hvis Hjerte forlængst er udtørret, om de i det Hele nogensinde have havt noget, og i Hælene paa dem stimer Publikum, Damer og Herrer, der saa gjerne ville være «moderne» og først og fremmest ikke «fladpandede» — hellere erklære Dannebrogsflaget for en gammel Klud, end selv at blive stemplet som en Idiot! — Nei, hele denne Retning maatte bekjæmpes med alle Vaaben, men allerførst maatte der tænkes paa fjerde Stand, stiftes et nyt, politisk Parti, der, foruden Landets Opkomst i det Hele, heri saae en Hovedopgave, og som vilde bringe Offre for at fremkalde en Forsoning og en Forbedring af Tilstandene. Thi — havde Samfundet viist god Økonomi ligeoverfor en Familie som Nielsens ved at gjøre den til en Svøbe for dens Samtid? Mandens og Konens Arbeidsdygtighed tabt alt for tidligt paa Grund af Overanstrengelse, Sønnen ifærd med at tilberede den Dynamit, der skal sprænge det Hele i Luften, Therese krydsende Menneskenes Veie som en ond Fé — styrter Sophus Bensen i Gjæld og maaske værre Ting, kalder Carl Teisen bort fra hans Pligter som Ægtemand, maner Faderens Forbandelse ned over Hugo selv, gjør den gamle Grev Falk til en naragtig Abekat og bringer en tidlig Død over den første Elskers Hoved — saa den yngre Datter og hendes Sødskende, som ville opfylde Statens Fængsler hele deres Liv igjennem, medens den abnorme Dreng stiller Krav om Forsorg paa offentlig Bekostning — nei, havde Samfundet budt denne i sin Grund hæderlige og agtværdige Familie et menneskeligt Minimum, vilde det ikke have fremtvunget al

denne Demoralisation, og det vilde have staaet sig derved. — Men Offre maatte der bringes, man kunde ikke nøies med Phraser; Hugo forstod godt, at Arbeiderne trak paa Skuldrene, naar de hørte Grosserer Dahl, magelig udstrakt i sin Landauer, erklære, at «saalænge Rynkerne ikke vare udslettede i deres af Næringssorg furede Pander, vilde han ikke have en rolig Time.»

Disse vare de Tanker, som opfyldte Hugo i denne Tid, og det interesserede ham at erfare, at Candidat Cohn, som ganske særligt repræsenterede de Synspunkter, han vilde tillivs, netop af Oppositionen vilde blive opstillet i samme Kreds, hvor han selv agtede at søge Valg. — Det værste for ham var, at hans Tid var saa optagen med Arbeide for det daglige Brød; hele Formiddagen var han bunden til Skolernes Kathedre, og adskillige Eftermiddagstimer maatte han anvende til at supplere sine Indtægter, men han tabte ikke Modet og arbeidede fra tidlig Morgen til Aften sent med glødende Iver.

Et Par Maaneder efter blev der skrevet i

Sahras Dagbog.

Kjøbenhavn d. 5. Juni.

Lad mig atter tage fat paa Dig, Du Klodrian af en Dagbog, der er saa fuld af Dumheder som en Bordkavalér pleier at være det. Jeg har ikke rørt Dig, siden jeg fortalte om det Nederlag, jeg havde lidt — Du kommer frem igjen, for at jeg kan fortælle om et nyt, men det bliver ikke i saa høie Toner som sidst; der er snart gaaet et Aar siden da, Kjedlen er gaaet af Kog. — Hvad jeg skriver idag, er en Afsked med det Smaa i mit Liv, de følgende Sider ville komme til at handle om det Store.

Naar jeg læser igjennem, hvad jeg dengang skrev, kan jeg kun finde en Forklaring deri, at jeg tørstede efter at opleve Noget; jeg veed ikke, om jeg mest ækles ved det

forelskede Nonsens, jeg har siddet og spildt min Tid med, eller det afsindige Raseri, der greb mig bagefter — man taler om Hævnsyge — ja, jeg var syg, og nu føler jeg mig helbredet, og det uagtet jeg slet ikke er bleven hævnet — tværtimod! — Hvor latterligt, at jeg, der vilde ud paa Verdenshavets Dybder og tumle mig dér, et eneste Øieblik kunde tænke paa at knytte min Skjæbne til denne Ferskvandsfisk, denne Hugo, en vankelmodig Drømmer, der nu har faaet Mundkurv paa og Ring i Næsen og bliver trukken omkring i et Baand af «sin Anna» — Løn som forskyldt! Jeg bildte mig allerede ind, ganske at have glemt hele Historien, da den Dumrian ved Moders Begravelse gav mig en saa oprørende Beskrivelse af sin «Lykke» — et fuldstændigt Dacaponummer af Edens Have med Adam og Eva, kjælende for hinanden og beundrende hinandens Fuldkommenheder — at jeg følte hele min Vrede vaagne igjen; jeg havde atter min fixe Idé: ydmyge ham og standse den afskylige Kurren mellem disse to forliebte Duer. Men det er en jammerlig Tidsalder, vi leve i: i gamle Dage havde jeg kun behøvet at sende Bud efter en «Bravo», og for en Pung Dukater havde han fuldbyrdet selv den grusomste Hævn, nu er en Kvinde henvist til Intrigen — et elendigt Vaaben! — Ikke for det, jeg har anskaffet mig en Tilhænger, en enthusiastisk Vaabendrager, med en skrækkelig Frakke men et ærligt Hjerte, som ikke er bange for Noget i denne Verden; han hedder Frederik Nielsen, men lyder hos mig Navnet Rolf — jeg lod min store, gule Ven blive ude paa Næsborg og har givet ham Lov til at træde i dens Sted, han er lige saa lydig, tro, tapper og fri for Bagtanker som Hunden, og saa kan han dog tale istedetfor gjø. Det morer mig at se denne rødskjæggede, kjæmpebyggede Vildmand, hvis Hjerne er fuld af Dynamit og Haabet om Massemord, og i hvis Ansigt man kan læse sig til de næste Blade af Verdenshistorien, være forelsket i mig, med Manérer som en Elefant ganske vist, men med Øine, som, skjøndt de ellers kunne være hvasse nok, se paa mig i øm, ydmyg Beundring, saa jeg maa smile. Han er som Damphammeren, der kan indstilles til at knuse den

haardeste Staalmasse og til at knække en Nød uden at røre Kjærnen, han har Lapper som en Bamse og forstaaer dog at behandle min Haand saa varsomt, som var det et lille Barn, han havde fat paa. Jeg tager for Tiden Timer hos ham for at uddanne mig til Nihilistinde; Kundskaber har han ikke, men han har Temperament og er «en Mand», (man maa sætte Citationstegn for at antyde, at man mener det Modsatte af, hvad man ellers pleier at finde hos Mændene); naar han siger: «Forlang af mig, hvad De vil, Frøken, blot ikke, at jeg skal forraade mit Parti, og jeg skal udføre det,» saa troer jeg ham. Imorgen reiser jeg til Paris, og kort efter kommer han for at føre mig ind i Anarkisternes Leir; jeg længes efter at lære disse Mennesker at kjende med de store Formaal og Jernvillierne til at naae dem, med deres Hang til det Overordentlige og deres mægtige Idéer om at vende op og ned paa det Hele. — Jeg er kjed af dette flade Land, hvor man i sin Selvgodhed kalder en ussel Høi for «Himmel—bjerget»! — af dette dumme Land, hvor Tankerne ere toldfri, fordi det ikke kan betale sig at beskatte dem — der er ingen! — af dette aandsforladte Land, hvor Religionen mere og mere forsvinder, fordi Indbyggerne ikke føle sig generede af at være i Besiddelse af nogen udødelig Sjæl, hvis fremtidige Skjæbne interesserer dem! Det sidste sagde jeg til vor Sognepræst derhjemme, Pastor Glud, og han gloede paa mig med sine fede Øine. Han var dybt bedrøvet, da han gjorde Visit før min Afreise — over at miste det gode Madsted; det morede mig at drille denne slagtefærdige Kapun: «Det er godt,» sagde jeg, «at det ikke gaaer Deres Velærværdighed, som saa mange andre Geistlige, der kun blive halvt færdige.» — «Hvorledes forstaaer jeg den naadige Frøken?» spurgte han brægende. «Jo,» svarede jeg, «vore Theologer have aabenbart taget den store Kirkefader Augustinus til Mønster, og den første Del af Opgaven lykkes dem som Regel godt, idet de ligesom han henleve deres Ungdom i Kjødets Lyster, men med den anden Del: Spægningsprocessen, kniber det; de Fleste foretrække, ligesom Guderne, en evig Ungdom, og det er Faa, der, som

Pastoren, kun tænke paa at samle Liggendefæ i Himlen.» — Hans tykke Mave har altid irriteret mig! — Lidt efter bar han den stønnende ud af Stuen.

Men det var min Intrige! — Min Vrede gjaldt ham og hans Dukke og saa denne «Camilla» paa «Klippen» med de «udstrakte Arme», hvis forskruede Brev ogsaa gjorde *mig* forrykt. Jeg havde sagt ham, at naar han trængte til Penge, kunde han komme til mig — saa tamme vare mine Hævnplaner, at jeg blot vilde kue hans Stolthed, tvinge ham til at trygle mig om en lille Del af de Rigdomme, jeg engang lagde for hans Fod. Han havde meddelt mig, hvor næsten umuligt det havde været for ham at faae en Stilling, og sit Held ved at opnaa en saadan hos en Grosserer — Veien laa altsaa lige for, dén maatte han miste, og her faldt Alt mig i Hænderne. En Aften, jeg havde Kammerjunker Teisen tilbords — som forresten ogsaa synes at have faaet Ring i Næsen — udspurgte jeg ham om, hvilke Familier Hugo havde besøgt efter sin Hjemkomst fra Udlandet; jeg vilde vide, hvem «Camilla» var, og saa gik det op for mig, at hendes Mand netop var Hugos Principal, hvilket var det samme som to Fluer med et Smæk. Næste Dag lod jeg mig melde hos Fruen, som modtog mig med henrykt Overraskelse — Alle herinde ere i det Hele henrykte over mig — men hendes Glæde fortog sig, da jeg sagde: «Frue, jeg har den Vane, naar jeg har sat mig Noget for, saa gjennemfører jeg det hensynsløst og gaaer lige til. Jeg er i Besiddelse af et kompromitterende Brev fra en Dame til en vis Hugo. Jeg forlanger, for at udlevere det, at Damen mistænkeliggjør denne hos hans Principal, saa han bliver jaget bort, idet jeg dog lover, at det ikke skal blive den nævnte Hugo til varig Meen.» Jeg havde ventet en Scene — glædet mig til den, kan jeg gjerne sige — men der skete Intet; hun sad blot bleg, med lukkede Øine og rakte Haanden ud efter Brevstumperne, idet hun mumlede: «Det skal ske, som De ønsker.» — Hun er smuk, der er noget af en Kleopatra ved hende, som maa have tiltrukket Hugo; forresten opdagede jeg igaar ogsaa i hans Annas Ansigtstræk

og Øine bag den himmelske Maske en hel Del Kjødelighed — naar det kommer til Stykket, er det ene og alene den, der fanger Mændenes Hjerter — aa, jeg er blevet meget klogere, mens jeg var gal!

Jeg forhørte mig: han havde ganske rigtigt mistet sin Plads og var begyndt at — give Timer i en Skole! Jeg ventede ham hver Dag, men Uge gik efter Uge, og de bleve til Maaneder, men han kom ikke. Jeg mødte ham paa Gaden, og mit Hjerte bankede i Haab om, at han skulde standse, for at jeg blot kunde sige de eneste Ord til ham: «Er Du bragt til Bettelstaven med samt din Anna,» men han gik mig forbi med en kold Hilsen. Tilsidst var jeg led og kjed af det Hele — en Tvekamp skal udfægtes Fod mod Fod og Øie i Øie — jeg vilde have Sagen ordnet inden min Reise og gjorde et sidste Forsøg ved at aflægge dem et Besøg iaftes — men der var ikke et Ord om Hjælp: «Jo Tak, det gaaer os rigtig godt.» Han modtog mig med denne stolte, rolige Holdning, jeg engang forelskede mig i, og hun gik omkring i deres Dukkestuer med overvældende Beviser paa deres Kjærligheds Lykke — det er mig usigeligt modbydeligt at se en Kvinde i den Tilstand; hun var ovenikjøbet kjærlig og forsonlig imod mig paa en Maade, der næsten oprørte mig, naar jeg tænker paa, at hun har smagt min Ridepidsk.

Naar jeg er reist imorgen, vil han af Advokaten erfare, at Moder, da hun pludselig blev syg, akkurat fik Tid til, inden hun mistede Mælet, at meddele mig, at hun havde tænkt sig, at hendes «kjære Dreng» skulde have et Legat af 50,000 Kr., samt at disse Penge ere til hans Disposition. — Hvilken Jubel der vil blive, hvilken Kurren og Omfavnelse — naa, imorgen flyver jeg afsted mod det Store, det Uhørte, og dér er det en ligegyldig Sag, om Sahra Anker fik fuldbyrdet sin Hævn paa en Hugo Stelling — lad ham søbe sin Skemad i Fred med sin Anna.

Da Camilla var bleven alene efter Sahras Besøg, sank hun tilbage i sin Lænestol og sad et Øieblik ligesom bedøvet. Hendes Lidelsers Kalk var altsaa endnu ikke udtømt, den beskeste Mundfuld var tilbage. I al den Tid, siden Hugo vendte hende Ryggen, havde hun levet i Mindet om sin korte Lykke — og saa for at hævde sin Stilling i vort høiere Bourgeoisie som en af Hovedstadens Stjerner. Selskabslivet virkede paa hende som Morphin; naar hun havde tilbragt Formiddagen i bittre Tanker og vage Drømmerier, behøvede hun kun at høre Middagstoilettets Silke knittre om sit Legeme for at føle sig som en anden, Lysten til at behage, glimre, fordunkle Rivalinderne vaagnede, hun gik, som var det til en Kamp, lo, koketterede, var vittig og aandrig, og naar hun bagefter sad i sin Vogn ved Dahls Side, sikker paa at have seiret, følte hun en Lede ved det Hele, som var hun vaagnet af en Rus og fandt kun Trøst ved atter at vende tilbage til hint Minde — og nu forlangte denne Kvinde, som nys var gaaet ud af Døren, at hun skulde besudle det ved et skjændigt, oprørende Forræderi mod den Eneste, hun elskede i Verden. Hun følte sig syg og træt, og Taare paa Taare sneg sig ned ad hendes blege Kinder, der havde mistet noget af deres frodige Runding. — Hvor jeg dog er bleven sløv, tænkte hun ved sig selv, den stakkels Thomsen saae jeg dø uden at kunne græde, og nu vakler jeg end ikke ligeoverfor dette frygtelige Valg — jeg er som Forbryderen, der, naar han een Gang har forfalsket i Regnskabet, bliver nødt til at blive ved, indtil Bøgerne ere Løgn fra Ende til anden — ak, Alt maa offres, Ære, Samvittighed, Alt for at holde Stillingen, jeg har erobret, den dyre — dyrekjøbte; naar jeg dengang, da Hugo laa knælende for min Fod, var sikker i min Sag, hvormeget mere nu! — Pludseligt sprang hun op, hun kunde snart vente Dahl — med hurtige Skridt gik hun frem og tilbage i den store Sal — hvad skulde hun sige til ham, hvilken Løgn skulde hun finde paa for at bagvadske Hugo? — Ja, saaledes skulde det være: han havde antydet et Forsøg paa at indlede et Forhold til hende, dengang han

var i Besøg hos dem paa Strandveien, men hun havde strax viist ham tilbage; bagefter havde hun ikke lagt nogen Vægt derpaa, men det var dog nu faldet hende ind, at det maaske var upassende, at han indtog en Plads paa Dahls Kontor — ja, saaledes skulde det være! Hun traadte hen foran det store Pillespeil og førte Lommetørklædet hen over Panden, hvor store Draaber piblede frem; hun stod længe og iagttog sig selv med et koldt, undersøgende Blik: hun havde skjæmmet sig, saae hun, hun var begyndt at se gammel ud, og Farverne vare falmede, men det maatte ikke ske, hendes Skjønhed var jo hendes Liv; det var Smerten og Længslen, der havde gnavet paa dette Ansigt med deres flittige Tænder — men hvorfor længes, hvorfor savne — om et Øieblik vilde hun være nedværdiget saa dybt, at hun ikke engang længere havde Lov til at leve i Erindringen om den, hun saa skjændigt forraadte. Hun gjorde et ligesom udfordrende Kast med Hovedet, der kom noget besluttet, næsten skamløst i hendes Øine, saaat hun rødmede, da hun mødte sit eget Blik — hun vilde glemme — vilde!

Da hun nogle Dage efter traf Candidat Cohn paa Gaden, standsede hun ham og sagde spøgende, idet hun saae vist paa ham, at hun var kjed af at læse Romantikerne, hun længtes efter noget reelt, noget naturalistisk — om han vilde bringe hende en eller anden ny, fransk Roman. Hans fine Næse veirede, at denne Dame endeligt havde forstaaet, at han ganske var til hendes Disposition; han bragte hende en Bog og een til og een til — det blev en hel Literatur tilsidst, og han maatte hjælpe hende med de vanskeligste Steder. Cohn var ikke snerpet som Hugo, og indlod sig med Fornøielse paa et hvilketsomhelst erotisk Arrangement; han var et kjærligt Gemyt, af dem, der altid have Armene udbredte, beredte til at gribe enhver Kvinde.

Camilla lukkede Øinene og lod sig falde.

Advokatens Skrivelse om Arven var et sandt Himmelbrev for Hugo, som fyldte ham med dyb Glæde og Taknemmelighed. Mangen Gang i den forløbne Tid var han bleven greben af Mismod, naar han om Morgenen, efter en kneben Nattesøvn, tog Seletøiet paa for at spænde sig for Vognen; han mandede sig altid hurtigt op, men vilde hans Aand kunne bevare sin Spændstighed under det daglige, slappende Slid ved de mange Timers Undervisning? Nu derimod — fri for økonomiske Sorger kunde han ganske kaste sig over Opfyldelsen af det Løfte, han havde aflagt ved Proletarens Dødsleie, han havde Midler til at gjennemføre det Bladforetagende, som skulde kjæmpe for hans og «Samfundsvennens» Anskuelser mod alt det Skjæve og Forkerte i Tiden, og han kunde smykke sin Families Vei gjennem Livet, saa den blev lys og let, samtidigt med at han ogsaa tænkte paa de mange Andre — aa, hvor han følte sig lykkelig! Han skrev et varmt Brev til Sahra med Tak for hendes Ædelmodighed — hun behøvede jo slet ikke at have taget noget Hensyn til Moderens Ønske, som ganske manglede Lovformelighed. — Han fik ikke noget Svar og havde heller intet ventet. — —

Jo nærmere det Øieblik rykkede frem, da Anna skulde være Moder, desto mere optagen blev Hugo af sine Phantasier, svævende mellem Følelsen af Sikkerhed og Bekymring, og altid ifærd med at tænke over det store Under, der forestod, og den dybe Forandring, det vilde fremkalde i hans Tilværelse. Haand i Haand hermed gik hans ihærdige Arbeiden paa at rive det Slør bort, som den menneskelige Tænkning, denne i de største Ting mest hjælpeløse og impotente af alle Jordens Fremtoninger, havde lagt over hans Sjæl, og atter at indfange sin Barnetro, som var fløiet fra ham, da han traadte ind i Livet, der har saa travlt med at forkaste og rive ned, og som dog er saa usseligt fattigt; efterhaanden dannede Mulighederne hertil sig i bestemtere Former hos ham: han var, sagde Anna, som Prismen, der ligger i Skyggen og ligner et almindeligt, dødt Stykke Glas, men, møder Solens Straaler

den, eier den alle Regnbuens Farver, saa deilige og rene, som ingen Menneskehaand kan gjengive dem. Atter her var det den længselsfuldt ventede Begivenhed, der blev afgjørende: Naar han gik paa Gader og Stræder, var hans Blik nu til det Yderste skjærpet for de Børn, han mødte; hans smilende Øine fulgte henrykt deres Leg, og et Lokkehoved i en Barnevogn kunde gjøre ham brændende varm om Hjertet; men saae han en stakkels, lille vanfor Pige eller Dreng, blev han greben af uendelig Medlidenhed, og han følte et Smertens Sting fare igjennem sig — det var altfor frygtelig en Tanke, at det elskede Væsen, han snart skulde bære paa sin Arm, at dets Fremtid, i Lykke eller Ulykke, skulde afhænge alene af Tilfældets Vilkaarlighed, at ingen kjærlig eller mægtig Haand vilde være udstrakt beskyttende over det paa den lange Vei gjennem Livet — med uimodstaaelig Magt dreves han over mod det Positive! — —

— Saa engang i Juli Maaned var det høitidelige Øieblik kommen med al dets smertefulde Spænding og rige Forhaabning. Med sagte, hurtige Skridt gik Hugo nervøst frem og tilbage i Dagligstuen i pinende Angst, idet han vred sine sammenfoldede Hænder i hinanden og hvert Øieblik standsede for at lytte. Fødselen var meget vanskelig, og Huslægen havde forlangt en Specialist tilkaldt. — For et Par Timer siden havde Hugo været derinde, da Smerterne for en kort Tid vare mildnede, og med febersyge, forvildede Øine havde hun hvisket til ham: «Bed for mig, Hugo, jeg er bange,» saa havde Lægen sagt, at han helst maatte være borte, og siden var han gaaet op og ned, op og ned, og nu begyndte de igjen, disse frygtelige Skrig, som fyldte ham med navnløs Rædsel for, hvad der forestod. Han saae op mod Himlen med de foldede Hænder løftede i Veiret, men det var, som om hans Tanker stivnede af Skræk — hele hans Sjæl var inde i Værelset ved Siden af.

Den fremmede Læge ilede igjennem Stuen, og da han strax efter kom tilbage med en Kasse under Armen, greb Hugo ham vildt i Armen og sagde:

«Hvad vil der ske? Er der Fare?»

Den Anden rystede alvorligt paa Hovedet og svarede hurtigt:

«Ikke for Moderen.»

Dermed forsvandt han ind ad Døren.

Hugo stod et Øieblik lamslaaet, ligesom tom: ikke for Moderen — ikke for Moderen — — men Barnet — hans Barn — hans lille Stump, som hvert Minut havde været hans Tankers Fryd i alle disse Maaneder! Taarerne strømmede ud af hans Øine, og i sin dybe Vaande kastede han sig paa Knæ; han var ganske ude af sig selv, atter stod han overfor Knokkelmanden, den skaanselsløse, men denne Gang gjaldt det Liv af hans Liv. Med bævende Hjerte hørte han Skrigene, der nu bleve vildere og vildere og fulgte paa hverandre uafbrudt; han vred sig i sin Kval, som om han selv led alle disse Pinsler, Døden var omkring ham, syntes han, han havde den paa nær Haand og vilde kjæmpe med den, vriste Byttet fra den, men følte sig for svag — o Gud! o Gud! Hjælp i denne Nød!

Da — paa een Gang blev der tyst derinde, og et Øieblik efter aabnedes Døren paa Klem, og Lægen, der nyligt havde været saa alvorlig, hviskede med Øine, der smilede varmt gjennem Brillerne:

«Glæd Dem, Alt vel overstaaet!»

Da — paa een Gang var det, som om der ogsaa var født Noget i Hugos Indre, Miraklet skete, det længe forberedte, han følte sig pludseligt i Forhold til det høieste Væsen, og i en brændende Bøn frembar han sin ydmyge Tak til den algode Fader, og til ham, der har sagt: «Sandelig siger jeg Eder, uden I omvende Eder og blive som Børn, komme I ingenlunde ind i Himmeriges Rige» og til Aanden, der i dette Øieblik fyldte ham med hellig Glæde. —

Lidt efter fik han Lov til at komme ind i Sygeværelset og erfarede med andagtsfuld Stolthed, at det var «et sundt og velskabt Drengebarn», der gav disse forunderlige Lyde fra sig henne paa den fremmede Dames

Skjød. Knælende ned ved Siden af Anna, der trykkede hans Haand med et lyksaligt Smil paa Læberne, gav han hende hviskende den største Gave, der fandtes for hende i denne høitidelige Stund: at han havde fundet Vei til sin Frelser.

SLUTNING.

En Maanedstid efter oprandt Valgdagen, hvor Hugo stilliede sig mod Cohn, medens Grosserer Dahl, der ogsaa havde været nævnt som Kandidat, trak sig tilbage for at undgaa et Nederlag i denne af den samlede Opposition fuldstændigt dominerede Kreds. Hugo opdagede, at det ikke var nogen let Opgave, han havde paataget sig; medens Cohn af mangeaarig Erfaring vidste, hvorledes en Madpose i dette Tilfælde skal skjæres, og derfor paa Vælgermøderne inden Valget blev modtagen med glad Begeistring, gik det ikke Hugo saa godt; de Radikale og Socialisterne vare ved en ihærdig Agitation bragte op paa det rødglødende Stadium, og hver Gang, han viste sig, blev han hysset, tudet og pebet ned af Talerstolen. Dette gjorde ham ondt; han var sig bevidst at ville denne Menneskemængdes Vel, der bølgede dernede foran ham, han troede, at det, han havde at sige, vilde fange Interessen og Velvillien, naar han blot blev hørt, men han kom som sagt slet ikke til Orde. — «Fremskridtet» og «Socialisten» overgik hinanden; hver Dag bragte de ildsprudende Ledere om, at enhver oplyst Vælger maatte forstaa, at nu gjaldt det at erobre Hovedstaden ideelt og materielt, og medens Cohn blev hilst som Frihedens modige Riddersmand, blev Stelling fremstillet som en sindssvag Obskurant, der havde sin naturlige Plads paa Bistrup, hvis han da ikke — hvad

der var høist sandsynligt — hørte hjemme i Tugthuset. Foreningen «Samfundsvennen» arbeidede med Iver for hans Valg, men man var endnu ikke naaet til at faae Udgivelsen af det ny Blad paabegyndt, og Høirepressen udtalte sig saa lunkent til Hugos Fordel, at den hellere maatte have tiet. Det var saaledes uden synderlige Forventninger til Udfaldet, at han stillede sig, men han ønskede at benytte Leiligheden til allerede nu at meddele sine Medborgere sin Mening. —

Det mægtige Rum var stuvende fuldt, da Valghandlingen begyndte, og det var ikke uden Ærbødighed, at Hugo, til hvem Ordet først blev givet, saae ud over dette Hav af Personer, i hvis Hænder Grundloven og Valgloven have lagt saa betydningsfuld en Opgave som at pege paa den, de anse for bedst skikket til at varetage deres Interesser. Under sit Foredrag blev han ideligt afbrudt af Spektakler og Tilraab, men det lykkedes ham dog at blive hørt til Ende.

Efter at have paavist, at de sidste tyve Aars Kamp om Parlamentarismen var en ganske værdiløs Kraftprøve mellem to Afdelinger indenfor det samme Parti, fortsatte han:

«I Virkeligheden er der, samfundsmæssigt seet, kun to Partier her i Landet: De Besiddende og de Ikkebesiddende, og det Program, jeg stiller mig paa, er da det, at tilveiebringe saadanne Tilstande herhjemme, at Danmark ikke bliver revet med i de store social-revolutionaire Bevægelser, der forestaa i Udlandet; vort lille Land er saa frugtbart, velstillet og let overskueligt, at det maa være muligt at byde enhver Dansk et udholdeligt Minimum, og der er ingen Grund til, at vi skulle drages ind under Omvæltningsforsøg, der ere fødte i de Lande, hvor Fabriks- og Bjergværksdrift have skabt et stort, besiddelsesløst Proletariat. — Altsaa, Vælgere, jeg er *Høiremand*, thi jeg hylder Devisen: for Gud, for Konge, for Fædreland; jeg forlanger Kronens Ret respekteret, og jeg foragter den Landsmand dybt, der raaber paa Afvæbning. (Øredøvende Piben og Hujen. Cohn: «Er det Fæstningen, De er saa

henrykt over?») Ja, thi ved dens Hjælp kunne vi holde de Uveir borte fra os, som vise sig truende i Horizonten til alle Sider; Enhver, der har læst sin Danmarkshistorie, f. Ex. om Forholdene herhjemme under Christopher den Anden og dog raaber: Hvad kan det nytte, maa enten stamme fra en fremmed Nationalitet, som De, eller være født i abnorm Tilstand, manglende Sandsen for Fædrelandet, som man kan mangle Syn eller Hørelse. — Jeg er *Venstremand*, thi enhver fornuftig Reform vil jeg give min Stemme, men først og fremmest er jeg *Arbeiderven* og derfor en afgjort Modstander af Socialismen. (I fem Minuter ringer Lederen af Valget, medens Mængden truer med at storme Tribunen under Raabet: Ned med ham — Smid ham ud!)

Min Tanke er den: Den store, brede Befolkning er som Børn; optaget af deres Erhverv her i Livet ere de i aandelig Henseende ganske uselvstændige og lade sig lede blindt af den, der forstaaer at fange deres Interesse og vække deres Sympathi. Al Tale om stigende Oplysning i de brede Lag som et Gode er Løgn og Humbug, forsaavidt der paastaaes, at disse derved skulde blive istand til at danne sig en egen, uafhængig Mening eller se paa Tingene med selvstændige Øine. De behøve, for at give mig Ret, blot at tænke paa den Periode for nogle Aar siden, da Landsmænd bleve opfordrede til at «bære Kniv i Ærmet» og «nære det rette Had» mod Landsmænd, medens der fra Førerne løde «halvkvædede Viser»; dengang kunde Bevægelsens Ledere faae vore skikkelige, hæderlige Bønder til at kjøbe Rifler til Angreb paa den provisoriske Finantslov, (der dog ikke var de samme Førere mere forhadt, end at de i Henhold til den lystigt hævede og forbrugte deres Diæter), og til Forsvar for «Parlamentarismen», et Begreb, som Overlederen — her som i Norge — selv svigtede, saasnart han kom i Mindretal, og som nu ganske er opgivet; eller De behøve blot at huske paa Aaret 1872, da Pio, Brix og Geleff kunde bilde den ulykkelige, vildledte Arbeiderbefolkning ind, at Øieblikket til det sociale Oprør var kommet og levere

Slaget paa Nørrefælled (Raab: Det kommer nok. Giv bare Tid!) — Som sagt: Medlemmerne af de store, brede Lag ere som Børn, og Børn have Krav paa Forsorg: derfor skal Landets Lovgivning være som en Fader, der vil hver Enkelt det Bedste, og i vor fri Forfatning have vi tilstrækkelige Garantier imod at glide ind under absolutistiske Former igjen — det er Aanden i Landet, der skal ændres og paavirkes, saa ville vi ogsaa i Kraft af den almindelige Stemmeret engang se en Rigsdag træde sammen, som i Enighed vil det Gode for Landets Børn og er istand til at gjennemføre det.

Principet bliver det saa tidt udtalte, om hvilket vi vel Alle ere enige: Den størst mulige Lykke for det størst mulige Antal — Spørgsmaalet bliver blot: Hvorledes skeer denne Regel Fyldest, og her er det, jeg høit og lydt erklærer: Det skeer ikke gjennem Socialismen, saaledes som den nu prædikes. — Ja, larm I kun, I Arbeidets og Fattigdommens Repræsentanter, I *skal* høre mig, thi jeg vil Eder, og først og fremmest Eders Børn, det Bedste af mit inderste Hjerte. — Lad os tænke os, at det virkeligt lykkedes Socialismen at vælte det bestaaende Samfund overende, tro De saa, at der vilde opnaaes Lykke for et større Antal? Man maa daarligt kjende Historien og Menneskene for ikke at forudse, at en saadan Revolution vil blive Signalet til Løsslippelse af alle onde Instinkter hos Individerne, at Existentskampen vil antage en fuldstændig dyrisk Karakter, fordi de Skranker, Samfundet har reist gjennem Aartusinder, ville styrte om, at i Begyndelsen de største Skraalere og Mængdesmigrere ville tilrane sig Ledelsen — og det i pragtfulde Uniformer og under fyrstelige Æresbevisninger, det saae vi under Kommuneopstanden i Paris («Den leve, Hurra!») — indtil det Hele regulerer sig ved, at de Stærkere ɔ: de bedst Begavede og mest Samvittighedsløse, underkue de Svagere og danne ny Samfund paa Ruinerne af de gamle — men hvilke Samfund! Det Fald, som Hunnernes og de andre Barbarers Indvæltning over Syd-Europas Kultur betegner, bliver for Intet at regne mod den uhyre Nedgang, Men-

neskeslægten vil lide ved denne Omvæltning — mange Aarhundreder ville medgaa, inden man kan naae tilbage til den Udvikling og Samfundsorden, vi nu have. — Lykkes det derimod ikke fjerde Stand at gjennemføre sit Stormløb, hvorledes er Billedet da? Det er jo een Gang givet, at de saakaldte menneskelige Fornødenheder ikke ere tilstede i saa tilstrækkelig Mængde, at Enhver kan faae *rigeligt* nok, og en uforanderlig Lov er det, og vil det altid blive, at det energiske, hensynsløse, begavede og, jeg kan gjerne tilføie, heldige Individ under Kampen om hine vil tilegne sig en større Del end den, som ikke er saa godt udrustet, og den Første vil derved faae en Adgang til Luxus og materiel Velvære, som den Anden aldrig naaer — jeg taler her kun om oprindeligt Ligestillede, et endnu større Misforhold opstaaer jo ved Fødslen i de forskjellige Klasser. Den vigtigste Egenskab af alle i et Samfund er derfor Evnen til at undvære, til at *resignere*, og her træder *Religionen* til som Vennen, Lykkebringeren for de Smaa (Raab: «Hold op med den — nu skal vi strax komme.») Kristi Lære har med dyb Forstaaelse af, at Midlerne til Nydelser ere langt faatalligere end de, der søge dem, lagt Hovedvægten paa at lindre Virkningen af denne Uoverensstemmelse, og ved at give de Fattige og Tilsidesatte Fortrinet for de Rige og Mægtige i det andet Liv har den givet Hine et uvurderligt Middel til at finde Glæde selv i de tarveligste Forhold, idet selve deres Fattigdom er et nyt Baand mellem dem og Gud. — Enhver — endog Fritænkeren — bør kunne indrømme, at Kristus i Sandhed bar Frelsen til Jorden, thi han bragte Fred og Forsoning til Alle, og det er lettere at forgifte tusinde Sjæle end at gjøre én karsk (Raab: «Han er god, han præker — Laan mig et Lommetorklæde, Peddersen!»). Naar derfor den saakaldte frisindede og arbeidervenlige Presse daglig søger at nedbryde de overleverede, religieuse Forestillinger, saa bliver det Massernes relative Lykkefølelse, det gaaer udover, men tillige rammes Menneskeslægtens Moral, thi jeg skal gjerne indrømme, at en moden, moderne Tænker, selv om han sulter, kan føle Lykke i

sit philosophiske System, og at han kan gjøre det Gode for det Godes Skyld, men jeg benægter bestemt, at han kan forplante disse Evner til den brede Mængde. Det tungt og langsomt tænkende, arbeidstrætte Individ kan udelukkende kun øse Lykkefølelse af Haabet om hinsides at finde en anden Fordeling af Livsgoderne end den høist mangelfulde hernede, og han kan kun gjennem Udsigten til et evigt Liv, med Belønning for det Gode og Straf for det Onde, bevæges til at være god eller ialtfald handle godt. Vil De hertil sige, at Motivet er lidet ideelt, svarer jeg, at saaledes ere Menneskene nu een Gang og ville aldrig blive anderledes; man har ogsaa havt Blik for denne Side i Menneskenaturen paa andre Omraader: der er saaledes næppe nogen Lovgivning, som ikke fastsætter Findeløn for Aflevering af Hittegods — hvorfor? Fordi man har indseet, at uden en Belønning vilde Fristelsen til selv at tilegne sig den fremmede Eiendom blive altfor stor. — Jeg vil ikke den fri, videnskabelige Forskning tillivs, men jeg forlanger blot, at den skal holdes indenfor en Kreds af Individer, hvis Evner og Opdragelse tillade dem med Overlegenhed og Selvstændighed at tumle det tilegnede Stof. Naar det f. Ex. kan interessere en theologisk Videnskabsmand at anvende sin Tid paa at søge Beviser for, at de fem Mosebøger slet ikke ere blevne til, som Biblen lærer, og at hele Fortællingen om den aabenbarede Religion er en Fabel, har jeg Intet derimod — en saadan Bog vil kun blive søgt og læst af Folk, der have kritisk Evne ligeoverfor det, de læse, men naar Oppositionspressen, som dagligt sluges af mange Tusinder, daaner af Henrykkelse over denne Hypothese, tager den under sine Vinger, og ikke alene uden den videnskabelige Begrundelse sender Postulatet: Historien om Lovgivningen paa Sinai er Løgn fra Ende til anden, ud i Verden, men endog forlanger, at Præster og Skolelærere hurtigst muligt skal bringe denne Opdagelse til Børnenes Kundskab, da, Vælgere, er det en Forbrydelse. Fordi en Tænker sønderrives af Tvivl og maaske gjennem lange sjælelige Kampe naaer til en negativ Livsanskuelse, skal han ikke søge at

bringe sin Tvivl ud mellem Masserne, thi derved handler han inhumant og grusomt; hver nok saa lille Del af Troeslivet, han berøver et Individ eller et Hjem, er et saa uerstatteligt Tab i Evnen til Lykkefølelse, at en hvilkensomhelst Rigdom ikke kan opveie det, endsige da det Minimum af økonomisk Forbedring, D'Hrr. arbeidsvenlige Fritænkere kunne haabe at skaffe fjerde Stand ad lovlig Vei. — I det Sagte har jeg nærmest havt fjerde Stand for Øie, fordi Resignationsevnen ikke er saa nødvendig i de bedre stillede Klasser, men her træder det moralske Spørgsmaal i Forgrunden, og det bliver af største Betydning, at Adgangen til moderne Videnskabelighed gjøres saa snever som mulig. Naar der saaledes læres, at kvindelig Dyd og Blufærdighed ikke fandtes hos de oprindelige Mennesker, der levede i tilfældige Forbindelser fra Dag til Dag, og at Kvindens Tugtighedsfølelse kun skyldes, at Manden efterhaanden begyndte at sætte Pris paa den eller de Udvalgte, og derfor tvang dem til at holde sig fjernt fra andre Mænd, da er det, i de urette Hænder ialtfald, kun en tarvelig Basis for en Sædelighedsbevidsthed — en høiere, *aabenbaret* Morallov bliver her nødvendig.

Jeg siger altsaa det, det først og fremmest gjælder om for den, der vil arbeide hen til Slægtens Lykke, er at værne, hvad der er tilbage af Folkets Tro, og gjenopbygge, hvad der er ødelagt. Vor Straffelov rækker sin beskyttende Haand over Konge, Rigsdag, Embedsmænd og hver enkelt Privatperson, men den evangelisk-lutherske Tro, som efter Grundloven er den danske Folkekirke, se vi dagligt angreben og latterliggjort, og dens Lære erklæret for Løgn og Opspind; Straffeloven bestemmer, at den, der ved Larm og Uorden forhindrer Gudstjenesten, straffes med Bøder eller Fængsel, men der er ingen Bestemmelse om, at den, der ved ophidsende, tendentieuse Bladartikler berøver den let paavirkelige, store Masse dens Tro og paa den Maade forhindrer Gudstjenesten, skal straffes (Raab: «Ny Kirker — den kjender vi!»). Nei, ny Kirker ere langtfra det Vigtigste; den Troende finder let et Sted at samles med Menigheden — husk de første Kristnes Guds-

tjeneste i Katakomberne — og han finder ogsaa nok en Præst, til hvem han kan slutte sig. (Raab: «Præsterne skjændes indbyrdes»). Det kommer jeg strax til; selvfølgelig skal heller ikke Præsterne gjennem Bladpolemiker eller paa anden Maade vække Forargelse og jage de Lunkne bort fra Kirken ved deres Strid om, dybere seet, ganske uvæsentlige Ting, som dog kun bunder i Rethaveri og videnskabelig Ærgjerrighed.

Det første Punkt paa mit Program er da dette: Jeg fordrer Pressefriheden og Foreningsfriheden indskrænkede saaledes, at ethvert Angreb paa Religionen, det mindste Forsøg paa at rokke ved Troen i Aviser, Brochurer eller lignende for Publikum let tilgjængelige Skrifter og ved offentlige og private Møder, straffes med strenge Straffe. (Raab: «Han vil tage Pressefriheden fra os»). Ja, hvor den er skadelig: man bliver draget til Ansvar, hvis man krænker Sædeligheden i sine Ord og sine Gjerninger, hvorfor skal da ikke vor Tro beskyttes? — Og denne Pressefrihed, I raabe paa, I Forblindede! Tro I maaske, at der bliver Pressefrihed i den socialistiske Stat — nei, det mindste Kny mod Magthaverne, og man vil blive stranguleret! — Endvidere forlanger jeg, at vor Præstestand uddannes, enten ved Universitetet eller i en Høiskole, i en fast givet, ufravigelig Opfattelse, saaat ikke Landets Menigheder skal følge med i alle de Svingninger, der fremkaldes ved, at hver ny theologisk Professor kommer med andre Synspunkter end de tidligere og fra Universitetet udsender et Kuld Præster, som kun bringe Konfusion med sig ud i deres Kirker. Jeg vil derfor arbeide hen til, at den augsburgske Konfession, der jo er et blot og bart Menneskeværk, passende for sin Tid, men ikke for vor, omarbeides af en Kommission af Geistlige i Kristi egen *lyse og milde Aand*, og at denne ny Konfession saa bliver absolut bindende for Enhver, som vil træde ind i en religieus Virksomhed, enten som Præst, Lærer eller paa anden Maade, saaledes at han er forpligtet til strax at fratræde, hvis han mener ikke længere at kunne forkynde den givne Lære. Saa kunne vi, udenfor videnskabelige Værker,

maaske blive fritagne for det vederstyggelige Syn, at se Guds Ords Forkyndere ligge i Haarene paa hverandre; den jævne Mand maa ikke ane, at der om hans Livs- og Salighedssag hersker Uenighed mellem Hr. A. og Hr. B., hvilke Herrer, hellere end at offre en Tøddel af deres Paastande, vilde lade hele Landets Troesliv gaa tilgrunde, som da Arius i sin Tid splittede Kristenheden paa Spørgsmaalet, om Sønnen er ringere end Faderen i Guddommens Væsen — den saakaldte brændende Nidkjærhed hos disse Mennesker bunder som oftest i den afskyligste Ufordragelighed; jeg har kjendt Undtagelser, men de ere faa. — Som Tilstandene her i Landet nu ere, er det Hele Vanvid: den almindelige Menneskeforstand maa jo blive skræmmet bort fra al Tro, naar den seer, at man, ved at overskride Grændsen fra et Sogn til et andet, kommer fra Syndernes Forladelse og Naaden for Alle lige lukt ind i den evige, ubarmhjertige Fordømmelse. Dette Forhold maa ændres, eller Landet vil være afkristnet inden ret længe! — —

Vi se Bladet «Socialisten» ivrigt bekjæmpe Religionen, hvilket er let forstaaeligt, da denne virker forsonende, og Arbeidernes Organ vil Utilfredshed og Krig. Kun ved at udsaa Had og Misfornøielse kan det vente en rig Høst, og derfor er jeg, der vil Arbeidernes Lykke, dens naturlige Modstander. — Jeg paastaaer, at den, der først giver et Menneske Evnen til at *sammenligne*, er hans værste Fjende, at den, der træder hen til den fattige Dagleier, der gaaer tankeløst nynnende bag sin Plov, og, pegende paa den firspændige Godseierekvipage, som farer forbi, vækker det Spørgsmaal hos ham: «Med hvad Ret kjører han dér saaledes, og jeg ikke?» har tilføiet ham en livsvarig Sygdom, som vil fortære hans Tilfredshed og forbittre ham hver glad Time. Jeg talte engang med en Socialist, som sagde: «Vi forlange god Undervisning, skaf vore Børn Kundskaber, forat de kunne faa Forstand til at indse den himmelraabende Uret, de lide, og se sig om efter Midler til at ændre det. For hver Linie, jeg har læst i mine Dage, er mit Had til Overklasserne voxet en Tomme,» og Manden havde Ret, thi hver Linie havde

lært ham at sammenligne sin Skjæbne med Andres, og han fortabte sig nu i opslidende Grublerier over det Ulige i Fordelingen istedetfor at søge at forsone sig med sine Kaar i Livet. Husker De Historien om den mægtige Konge, til hvem der blev sagt, at han kun kunde helbredes for sin Sygdom, naar han iførte sig den Skjorte, som tilhørte den Lykkeligste paa Jorden; han sendte Bud til alle Lande, og endelig fandt man Manden — men han havde ingen Skjorte. Den Fattigste har lige saa let Adgang til Lykkefølelsen som den Rige, naar han blot ikke har lært at sammenligne. — Kravet paa Oplysning var en af Menneskerettighederne fra 1789, men der er gaaet over hundrede Aar, siden Idéerne fra den Periode bleve proklamerede, og man maa have Lov til at underkaste dem en Kritik — de kunne saavist i mange Retninger trænge til den. Altsaa: Jeg anseer den saakaldte Oplysning for en Ulykke for Samfundets brede, underste Lag; man skal give en Grøftegraver, der slider fra Morgen til Aften, Religion, saa han freidigt kan se op mod den blaa Himmel, men man skal ikke give ham «Lighed og Broderskab» at spekulere paa, det er at give hans Aand Stene for Brød og fylde den med en løgnmættet Chimaire. Oplysningen skaber ingen Glæder eller Nydelser for Arbeideren, dertil kan han offre den for lidt Tid og bliver den for mangelfuld, men den er som en snigende Gift, der dræber hans nøisomme Lykke i den sparsomme Fritid: den Arbeider, som, naar han vaagner om Søndagen, med Interesse studerer sin «Socialist», har faaet sig en Morgendrik, der nok skal forbittre ham hver senere Time paa Dagen, thi det er *Misundelsens* slette Instinkter, den søger at fremelske!

Det andet Punkt paa mit Program er da, at jeg forlanger Oplysningsværket begrændset for de lavere Lag — er der en Enkelt, som er særligt udrustet, vil han let faae Leilighed til at gjøre sine Evner gjældende, men det store Flertal, som i sit daglige Slid ikke har Brug for moderne Idéer eller Darwinistiske Synspunkter, fordrer jeg beskyttet mod Tale og Skrift, som dræber Glæden og avler Utilfredshed med Livet. Ogsaa her bør en af Rigsdag og

Regjering indsat Autoritet have Tilsyn og søge at begrændse den Skade, som ærgjerrige Demagoger og vildledte Menneskevenner kunne tilføie Samfundets brede Lag ved at tænde Misfornøielsens og Hadets Ild i Hjerterne! (Raab: «Han vil vælte Grundloven — kalder De det at være Arbeiderven?»)

Ja, mine Herrer, det kalder jeg at være Arbeiderven — hør mig færdig. Jeg kommer nu til det *tredie Punkt!* Skal Staten værne om Landets Børns Troesliv og beskytte dem mod skadelige og fordærvede aandelige Næringsmidler, skal Arbeideren indrømme Statsmagten Ret til faderligt at drage Omsorg for hans sjælelige Velfærd, saa maa den ogsaa være forpligtet til at tage sig af hans timelige i et ganske anderledes Omfang end nu. (Raab: «Pas paa: Nu fisker han»). Ja, paa en vis Maade fisker jeg, thi mit Maal er, ved en retfærdig Ordning at drage alle de gode Elementer i Arbeiderpartiet fra den socialistisk-anarkistiske Leir over til os, saaat, naar det store Opgjør kommer ude i Europa, vort lille Fædreland kan staa roligt og upaavirket, idet enhver rettænkende og ærekjær Arbeider indseer, at Staten gjør for ham Alt, hvad han kan forlange i et lovordnet Samfund, og at Kapitalen afgiver saa meget til ham, at han uden Misundelse kan føle sig tilfreds. — Selvfølgeligt skulle Arbeiderne have uindskrænket Frihed til at organisere sig i Fagforeninger for at give deres Krav Vægt — læg i det Hele vel Mærke til, at mit Program ikke vil fratage fjerde Stand en eneste Rettighed, der har Værdi for den, jeg vil tvertimod give den ny; jeg forlanger kun en *sjælelig Hygieine* indført i Landet, som vi have en legemlig. Men Staten bør ikke afvente Udfaldet af langvarige Kampe og Styrkeprøver mellem Arbeidsgiverne og deres Folk, den skal strax skride til Værket!

I vort Land bør der ingen Pauperisme findes, dertil er det for velstaaende: Gjennem en stærkt forøget Arveprocentafgift, Indkomstskat med stigende Skala, Told og Skat paa Luxus, Spiritus og Tobak — de billigste Sorter undtagne — og ad andre Veie skulle de Midler tilveiebringes, som ere nødvendige for at naae det Maal, jeg

arbeider imod: at enhver Borger kan føle sig tryg. Det er ikke nok med en anstændig Ulykkes-, Alderdoms- og Sygdomsforsikkring, ogsaa med Hensyn til Enke- og Børneforsørgelse og — dette er af Vigtighed — uforskyldt Arbeidsløshed, skal Staten træde hjælpende til, idet Arbeideren tillige selv i sine arbeidsdygtige Aar afseer et passende Beløb, der af Staten henlægges til hans egen fremtidige Betryggelse: gjennem Udstykning af Jorden og Opførelsen af Arbeiderboliger tilstræbes, at saa mange som muligt føres over i de Besiddendes Rækker. En stærk Indskrænkning i Næringsfriheden vil efter min Mening ogsaa blive til største Gavn for os Alle. —

Vælgere! Jeg sad nyligt ved en Socialists Dødsleie, og dér lærte jeg, at under slige Forhold bør ingen Familie leve her i Landet, men jeg lærte ogsaa, at et Liv uden Tro, for den Fattige især, er en Forbandelse, og at den Smule Oplysning, denne Mand havde, har været hans værste Ulykke. — Jeg har talt mere om Religion, end man pleier ved Valgene, men det er, fordi jeg anseer dette Spørgsmaal for det uendeligt vigtigste. De vil have lagt Mærke til, at jeg har formuleret og begrundet mit Program saaledes, at Enhver kan støtte det, enten han er troende eller ikke. Jeg selv troer paa Gud og et evigt Liv og paa Lignelsen om den rige Mand, til hvem Abraham sagde: «Søn, kom ihu, at Du haver annammet dit Gode i din Livstid og Lazarus ligesaa det Onde; men nu trøstes han og Du pines» — saa for mig er der, foruden de nævnte, ganske andre Motiver til at kjæmpe for, hvad jeg her har sagt.»

Det Bifald, der hilste Kandidatens Tale, druknede ganske i Piben og Mishagsyttringer.

Blandt Interpellanterne betraadte Grosserer Dahl først Talerstolen og sagde:

«Ingen kan være varmere Arbeiderven end jeg! — Hvor høi en Procent vil Kandidaten gaa til i Indkomst- og Arveskat?»

«Saa stor som det viser sig nødvendigt.»

«Troer Kandidaten ikke, at det vil svække de Høist-

beskattedes Energi, naar de se deres Flid belønnet med forøgede Afgifter?»

«Tvertimod! Naar en Mand nu svarer 3 % af 100,000 Kr., og man f. Ex. stiger til 10 %, vil han istedetfor 3,000 Kr. komme til at svare 10,000. Han behøver altsaa kun at tjene ca. 107,700 Kr. om Aaret, istedetfor 100,000, for at komme til samme Resultat som tidligere; hans Energi vil utvivlsomt stige.»

Da Grossereren gik ned fra Talerstolen, hørtes han at sige:

«*Min* Stemme faaer De ialtfald ikke.»

Kammerjunker Carl Teisen ønskede, under skarpt Tilsyn af et Antal Damer, der havde trængt sig frem i Nærheden af Tribunen, at vide, om Kandidaten vilde støtte skatteydende Kvinders Krav paa Valgret, hvortil denne svarede:

«Jeg troer, at Beskjæftigelse med politiske og kommunale Sager virker ødelæggende paa det kvindelige Naturel. Derimod pege hendes Evner til f. Ex. som Sygepleierske at offre sig og omgive den Ulykkelige med kjærlig Medlidenhed, i en anden Retning: jeg indseer ikke, hvorfor hun ikke lige saa godt som Manden, eller maaske endnu bedre, skal have Adgang til geistlig Indvielse for at deltage i Menighedsgjerningen.»

Da Cohn besteg Talerstolen, modtoges han med endeløs Jubel og begeistrede Hurraraab:

«Først Et,» begyndte han sit Foredrag. «Min Modkandidat vil have ny Skatter — hvad skulde vi med dem, spørger jeg! (Nei — Hør!) Lad Regjeringen tilbagebetale de Masser af Millioner, der provisorisk ere brugte af Statskassen (Jubel) og lad os rive Fæstningen ned og sælge Grundene og Materialerne, saa faae vi Penge nok! (Øredøvende Hurraraab. Socialistmarchen intoneres.) Det er en Sang, jeg kan lide, men vent, til jeg er færdig med min Tale, saa skal jeg selv synge med. (Munterhed. Bravo!) Hvad er det, vi rene Venstremænd og vore Allierede, Socialisterne, ville ved dette Valg? Vi ville vise, at vi forlange vor Grundlov tilbage, som man har taget fra os, at

vi ville have vor Skattebevillingsret, denne Hjørnesten i Forfatningen, anerkjendt, at vi fordre, at dette Ministerium skal gaa. — Hvad er det derimod, min Modkandidat vil? Han vil, at vi skal have mere Religion — Vor Herre bevares, havde jeg nær sagt! (Umaadelig Latter. «Længe leve Cohn, Hurra!») Han vil berøve Landet dets bedste Prydelse: vor oplyste, intelligente Arbeiderbefolkning! («Den er svært hørt. — Kan De gi'e igjen paa den, Heldøre?») Han vil paalægge ny Skatter, forat Arbeideren, der i sit Ansigts Sved er naaet saavidt at have skattepligtig Indtægt, kan blive berøvet den igjen! («Ned med ham! Blodsuger!») Han vil lægge Skat paa Tobak og Spiritus! Han vil rive Cigaren ud af Munden paa Jer!» («Han kan bare komme!») Han vil tage Snapsen til Jeres Mad fra Jer! (Stor Ophidselse. «Lad ham prøve paa det!») — Jeg skal nu gjøre Rede for den politiske Situation, som den er i Øieblikket — mørk nok er den, men som I Socialister synge: «Det dages i Øst,» — naar alle vi sande Demokrater, de sociale og de radikale, sætte Skulder mod Skulder, skal vi nok tilsidst bringe Seiren hjem — skal vi love hinanden det idag! (Vældige Hurraraab) — —.»

— Efter Valghandlingen stode Vælgerne hele Eftermiddagen taalmodigt opstillede i lange Rækker; fra Værksteder og Fabriker bleve de ved at strømme til i Massevis, og Charabanc'er hentede dem, som ikke kunde slæbe sig til Valgstedet tilfods. Da Klokken var Ni om Aftenen blev Udfaldet af Valget bekjendtgjort fra Tribunen: Candidat Cohn havde seiret med overvældende Majoritet, hvilket blev hilst med mægtige Hurraraab, der forplantede sig ud paa Gaden, som var sort af ventende Vælgere. Først gik man hen til «Fremskridtets» Kontor, i hvis Vinduer Valgresultaterne i Transparents bleve bekjendtgjorte, efterhaanden som de indløb fra hele Landet. Da Cohns Navn viste sig, reiste der sig i den uhyre Menneskemængde en Storm af Jubel, man omfavnede hverandre, det var, som om et Pust fra Frihedsbevægelsen i 48 gik igjennem Gaden.

Derefter spredte man sig under Afsyngelsen af Socialistmarchen. En Afdeling kom ogsaa gjennem Landemærket,

og dens Hurraraab vare saa stærke, at de naaede helt over til Baghuset, hvor Madam Nielsen sad midt i sin Børneflok og forstod, at hendes afdøde Mands Venner havde seiret idag — Gudskelov!

Hugo gik hjem i den lyse Sommeraften. Da han ringede paa, kom Anna ud og lukkede op med spændt Mine.

«Hvorledes gik det?»

«Dumpet — naturligvis!»

«Stakkels Du,» sagde hun, idet hun tog ham om Halsen, «er Du bedrøvet?»

«Nei, det var jo ikke andet, end jeg havde ventet, men det skulde dog undre mig, om man ikke skulde kunne faae disse Mennesker i Tale, naar vi i næste Maaned starte «Samfundsvennen». — Veed Du, hvad jeg kom til at tænke paa paa Hjemveien: for et Aar siden, ved denne Tid, vendte jeg tilbage til Danmark, og hvilken vidunderlig Forandring er der ikke foregaaet med mig siden da — jeg kan kun forklare mig det ved, at jeg i de fem Aar, jeg var borte, har samlet Kræfter til en Ilmarch — og Alt kan jeg takke Dig for, Du deilige Budbringer fra Himlen, og saa Knægten derinde i Vuggen — han sover vel og drømmer — jeg maa dog ind og sige Godaften til ham.»

«Men fortæl mig dog Noget om Valget.»

«Der er Intet at fortælle. Mig vilde de ikke høre. Der var En, som stod og bildte en Mængde Folk Noget ind, og der var en Mængde Folk, som stod og lod sig bilde Noget ind. — Jeg saae netop idag i «Fremskridtet» en Kritik over en af en politisk Modstander skreven Bog; jeg gjør Kritikens Ord til mine: «Man veed ikke, om man mest skal beundre Løgnens Frækhed eller Dumhedens Grandiositet.» —

Saa gik de ind til Drengen, som laa i sin lille Vugge og endnu hverken tænkte paa Godt eller Ondt.

109604018050